

Recolta

JIM CRACE

POESIA

Photo credit Mark Gerson

Jim Crace s-a născut în 1946, la St Albans, în Marea Britanie. A studiat literatură engleză la Birmingham College of Commerce și a lucrat ca voluntar în Sudan, realizând programe educative pentru televiziune. În calitate de membru al Tinerilor Socialiști, a militat pentru dezarmare nucleară și independența coloniilor. La întoarcerea în Anglia, a lucrat pentru BBC, unde a continuat să realizeze programe educative. A debutat în 1974, în *The New Review*, cu povestirea *Annie, California Plates*. Primul său roman, *Continent* (1986), marchează și începutul succesului său internațional, fiind distins cu premii prestigioase: Whitbread First Novel of the Year Award, David Higham Prize for Fiction și premiul pentru ficțiune al cotidianului *The Guardian*. A publicat alte zece romane, printre care *Signals of Distress* (1994), *Quarantine* (1997), *Being Dead* (1999), *The Devil's Larder* (2001) și *Casa moliemei* (*The Pesthouse*, 2007; Editura ALLFA, 2012). **Recolta** (*Harvest*, 2013; Editura ALLFA, 2015), nominalizat la Man Booker Prize, este cel mai recent roman al său. Jim Crace este membru al Royal Society of Literature și doctor honoris causa al University of Central England.

„Când te apuci să scrii un roman e ca și cum
te-ai apuca să împingi un bolovan pe povârnișul
unui deal. După o vreme, ca să complicăm

metafora, bolovanul se umple cu heliu și se transformă într-un balon care te ia pe sus și te duce până în vârf. Tot ce trebuie să faci e să nu-ți pierzi cumpătul și să ai încredere în povestire.

Povestirea ne însoțește de mii de ani și ne-a ajutat în nenumărate feluri – tocmai de aceea, în termeni darwiniști, a supraviețuit.”

Jim Crace

JIM CRACE

RECOLTA

Traducere din limba engleză de Iulian
Curuia

EDITURA ALLFA

„Ferice de cel care se îngrijește
Numai de câteva pogoane strămoșești,
Și cu aerul de aici se mulțumește
Pe ăst pământ al lui.”

Alexander Pope, *Odă singurătății*

Două spirale de fum, într-o perioadă a anului care e prea călduroasă pentru un foc de țară, ne iau prin surprindere la revărsatul zorilor, sau îi iau prin surprindere pe aceia dintre noi care nu s-au ținut de pozne-n întuneric. Pământul nostru e cuprins de flăcări de la un cap la altul. Dincolo de șanțurile de hotar și la adăpostul pădurilor noastre, pe pământ comun, acolo unde ieri nu era nimeni care să facă focul, niște străini și-au ridicat o colibă la lumina milostivă a unei luni de seceriș – patru pereți făcuți în pripă, un acoperiș – și au trimis la cer cea mai îndepărtată dintre cele două spirale de fum. Focul arde jilav. Probabil că au pus verdeață umedă ca să facă fumul mai negru și să nu treacă neobservați. Se ridică într-o coloană care abia dacă se subțiază sau se îndoiaie până ce trece de coroana copacilor. Ne spune: „Au sosit vecini noi; și-au găsit un loc, și-au făcut o vatră; cunosc cutumele și legea. Primul fum le-a dat dreptul să rămână.” Mai vedem.

De-abia cea de-a doua spirală cenușie ne adună la un loc și ne grăbește afară din case la primele ore ale dimineții, în ziua aceasta de odihnă, spre casa conașului Kent. De departe, fumul pare albicios. Aici n-a pus nimeni frunziș pe foc ca să-l înnegrească. Dar flacăra nu e deloc sfioasă. Se aude cum trosnește lemnul. E foc de bușteni, mai mult ca sigur. Dar de lemn vechi. Tăiat de mult. Se simt anii în mirosul lui. Ne e teamă că arde conacul și că o să se dea vina pe noi c-am stat să dormim. Am face bine să ne pregătim scuzele. Așadar, azi-dimineață, când i-am auzit în somn căpriorii și grinzile trosnind, trebuie să le fi confundat cu freamătul obișnuit al copacilor și al vântului sau cu truda viselor sau cu oftatul oaselor noastre. Ieri am terminat de strâns recolta, am legat ultimul snop. Nădăjduiam să dormim mult și bine în dimineața asta, cu umerii grei, firește, dar cu inima ușoară. Ne-a asurzit fericirea, așa o să spunem. Abia când am auzit-o pe Willowjack, iapa roșcată la care ține conașul, nechezând de frică la vederea fumului, abia atunci ne-am trezit și am venit să ajutăm, așa cum și trebuia să facem, pentru că nimeni nu vrea să piardă conacul.

Acum că am ajuns la curțile și grajdurile conașului, ne izbește mirosul paielor arse și aproape că le simțim gustul. Fumul și flăcările nu vin de la casa lui, ci de la șură și de sub acoperișul hambarului. Porumbarul cel frumos vopsit s-a făcut deja scrum. Ne așteptam să vedem păsările

fluturându-și aripile ca zăpada pe cerul înnegrit de fum. Nu vedem nici măcar una singură.

Știu pe cine ar trebui să dăm vina. Când Christopher și Thomas Derby, singurii noștri gemeni, au venit aseară cu Brooker Higgs de la pădure, prea păreau mulțumiți, cu toate că nu aduseseră păsări sau iepuri pentru oală, și nici măcar lemne pentru foc. Atât cât mi-am putut da seama, singura pradă pe care au adus-o cu ei era un sac mare, dar ușor ca un fulg, și câteva hohote nerușinate de râs. Fuseseră să culeagă ciuperci. Și, după cum se prezentau, păreau să fi mâncat crude câteva dintre ghebele pe care le găsiseră prin pădure. Același lucru îl făcusem și eu în prima mea vară aici, acum vreo doisprezece ani, când eram mai necopt și mai îndrăzneț, deși nu foarte tânăr. Îmi amintesc că le-am mâncat. N-ai cum să le uiți. La fel ca ieri, tăiasem și legasem ultimul snop din recolta de pe anul acela. La fel ca azi, luasem o pauză de la muncă, și aș fi putut să-mi cumințesc neastâmpărul dormind. În schimb, l-am luat cu mine pe John Carr, care mi-era vecin, cum mi-e și acum, și am plecat în după-amiaza aia, ca să-i mulțumesc Domnului pentru milostenia Lui, la cules ghebe chiar în pădurile astea. N-o să uit niciodată luminile care dansau în întuneric, clipocitul apelor și veselia fetelor, aura strălucitoare care învăluia tot ce mișca și urmele-n noroi pe care le lăsam pe unde treceam, curajul enorm care mă îmboldea înainte și frica mea stăruitoare (da, chiar și-acum), sau ce albastru întunecat a îmbrăcat luna în noaptea aceea, și cât de roșie s-a făcut după aceea. Aș vrea să fi avut curajul să mai caut luna aia o dată.

Seara trecută, când gemenii și Brooker Higgs au trecut prin dreptul caselor noastre, răsfirându-și în semn de salut degetele murdare de la mocirla din viroagă, i-am întrebat dacă au avut noroc. Imediat și-au deșertat sacul cu ciuperci, pentru că erau prea zăpăciți și năuci ca să le ascundă, deși știau că sunt un apropiat al conacului. Am dat frunzele umede la o parte și am examinat cu atenție puținele ghebe care le rămăseseră și pe care bănuiesc că le păstraseră ca să aibă din ce se înfrupta și mai târziu; mai erau și multe gălbioare care, fierte în lapte, se zice că au un gust atât de bun, că te-ar scula și din morți. Sacul era voluminos din pricina unui burete al cerbilor uriaș, moale ca obrazul unui copil, eliberând deja spori, și prea galben și uscat ca să mai fie bun de gătit. Dar atunci de ce îl mai culeseră? De ce nu îl azvârliseră cu sete din drumul lor? Ce-i apucase pe zănaticii ăștia?

Iată ce s-a întâmplat. Asta e ce-am socotit eu cu mintea mea, fără ajutorul vreunui polițist sau judecător – oricum, locul ăsta e atât de departe

de orice oraș, încât astfel de ființe judicioase nici n-au cum să trăiască printre noi; suntem prea puțini și ne împușinăm pe zi ce trece. Ultima zi de recoltă n-a fost atât de veselă pe cât ar fi trebuit să fie. Și asta nu doar pentru că recolta s-a dovedit atât de săracă anul ăsta. Un domn pe care nu-l cunoșteam ne privea cum culegem orzul și lăsăm în urmă doar miriște; un vizitator... Un eveniment rar, emoționant și neliniștitor. Noi seceram cu coasa; el lucra cu pensula și condeiul. Spunea că ne înregistrează sau, mai exact, că ne însemnează pământurile, la cererea conașului Kent. Își apleca planșeta pentru toți cei care întrebau, lăsându-i să vadă însemnările din tabel, liniile geometrice despre care spunea că reprezintă câmpurile și pădurile, pătratele care indicau casele, iazurile, aleile, poienile.

Era un om plăcut, așa spunea. Nu avea mai mult de treizeci de ani și se îmbrăca exact ca și conașul, nu în haine de muncă, ci de promenadă: cizme zdravene, pantaloni, o vestă și o pălărie simplă fără pene, broșe sau embleme. Barba lui era netezită și ascuțită cu ceară. Am o mistrie îngustă care-i seamănă perfect. O barbă de orășean. O barbă bogată. Mergea pieziș, cu brațul și umărul stâng înțepenite. Trupul lui nu era făcut pentru răzoarele și hârtoapele câmpului. Era un împiedicat. Figura și mersul lui păstrau, mi se părea, urmele unei boli mai vechi. Dar n-am văzut niciodată un om mai pregătit să te întâmpine cu un zâmbet. Nu ne puteam abține să nu ne holbăm la el și mereu ne întrebăm, fără să o spunem, dacă nu cumva însemnările de pe tăblia lui ne-ar putea marca și pe noi, în cine știe ce fel nedorit.

Dar nu ne puteam îngădui să ne abatem atenția de la lucru, pentru că de munca de ieri depindea soarta noastră. Dacă voiam să avem grâne să ne ajungă tot anul, numai prin trudă puteam să le câștigăm. Recolta din vara asta nu era suficient de bună. Aici, belșugul venea mână în mână cu nerodnicia. În adâncurile vâlcelelor umbroase și pe pantele pietroase, mai neglijate, sămânța a rodit cu zgârcenie. Spicele au crescut sfrijite, strâmbe și slabe ca oaspetele nostru șchiop, de nici nu meritau cosite. Câmpurile mai înalte însă, pe care le-am lăsat la sfârșit, au fost întotdeauna mai mănoase și mai promițătoare. Încă de astă primăvară tot așteptam cu pumnii strânși, văzând cum orzul nostru cel mai bun își lasă verdele în urmă și se face roșiatic. De pe alee, cum te uiți la arabescurile sălciilor de lângă pârau, capătul câmpului nostru de orz, legănându-și spicele în bătaia vântului, ne arăta ocrul și verdele lui, ambra și cromul. Iar mirosurile, care toată vara asta zăbavnice fuseseră sleite și jilave, acum erau ca zahărul și ca miezul de nucă. Aduceau promisiunea berilor și a terciului de ovăz cu lapte. Mustățile

spicului erau sfărâmicioase și atât de uscate, încât se puneau pe trăncănit de fiecare dată când erau deranjate, flecărind cu zeci de mii de voci de fiecare dată când adia vântul, de fiecare dată când se strecura pe acolo vreun iepure, vreun șoarece sau vreo pasăre. Spuneau: „Ne-am săturat. Capetele ni s-au copt și ni-s grele. Ne-am uscat. Scoateți-vă coasele și faceți ce știți voi mai bine.”

Dai la coasă și stai la bârfa. Așa merg lucrurile. În zilele de cules, niciun om cu două brațe zdravene nu poate să se aștepte să aibă de-ale gurii dacă nu trudește neîncetat. Am rămas prea puțini în ultima vreme ca să mai lăsăm pe cineva să stea deoparte. Nimeni nu o să rămână cu mâinile nezgâriate de paie uscate. Copiii o iau înaintea noastră, căutând cenușiul ciulinilor care ar putea să înece orzul nostru roșu ca rugina; apoi se apleacă printre grâne ca să plivească urzicile, scaieții și măcrișul; noi spunem că „dreg nedreptățile”. Umeri lați leagănă secerile și coasele pe costișele mănoase; iepuri de câmp, potârnicchi și vrăbii fug din fața lamelor noastre; soțiile și fiicele noastre adună și leagă snopii, deși fără prea mare grijă – se gândesc că zece sunt pentru comună și de-abia unul pentru gospodăria lor. Bătrânii noștri, cu oasele trosnindu-le, însemnează locurile unde o să fie căpițele; soarele începe să usuce ce-am cules. Munca noastră e sfântită de razele lui. Spre deosebire de zilele de iarnă sau de cele de sapă, zilele de coasă sunt pline de satisfacții, iar compania le face încă și mai plăcute, pentru că toate chipurile pe care le cunoaștem și le iubim (ca și cele pe care le cunosc, dar care nu prea-mi plac) se strâng laolaltă de seceriș, legați de același izlaz și nutrind aceleași speranțe. Dacă, de pildă, auzim un muntiac cerând să fie prins și fript sau un sitar implorându-ne să-i facem mormânt într-o plăcintă, ne ridicăm toți odată privirile și laolaltă ne uităm spre pădure; dacă soarele se lasă acoperit de nori, ne ridicăm toți odată și ne uităm la el cu reproș; coasele și celelalte unelte pocnesc și sporovăiesc la unison. Toată lumea aude tot ce spunem. Așa că lucrăm cu bucurie și cu inima deschisă.

Cositul împreună lasă loc și pentru vorbe fără perdea. Pe măsură ce cade orzul, se coace și umorul nostru. Poți să strigi liniștit toate bârfele în gura mare, poți să arunci provocări și să ațâți spiritele fără nicio grijă. Cine-și împarte nevasta cu altul? Care burlac bărbos e prea prietenos cu capra lui? Care văduv (se uită cu toții la mine) și-a băgat nasul în oala altuia? Care flăcăi cu bujori în obrăjori sunt copiii din flori ai cătunului, făcuți în patul unuia și născuți în al altuia? Cine face dragoste cu putina de mere? Cine e însurat cu un sac de cereale? Când cosim pe câmp, nu mai știm de rușine.

Așa că nici nu-i de mirare că, de îndată ce musafirul nostru, „domnul Scârța-Scârța”, însoțindu-l pe conașul Kent să măsoare cu panglica și ruleta forma și întinderea pârlăoagei, a ajuns îndeajuns de departe încât să nu ne poată auzi, ne-am întrebat cu voce tare dacă orășeanul ăsta care a venit la noi în vizită a reușit cumva să treacă peste betesugul pe care nu și-l ascundea și să-și găsească o nevastă care să-l primească. O fi fost bărbatul cuiva?

Și dacă era, atunci ce plăceri îmbujorate o fi obținut doamna Scârța-Scârța de la o asemenea împlecticire și înțepeneală, ce i-o fi plăcut la iubitul ei împiedicat, a cărui bărbie semăna așa de bine cu părțile ei rușinoase și păroase? „Ce mi-ar mai plăcea să-l cosesc”, a zis vecinul meu, John. „Mie mai degrabă mi-ar plăcea să-i dau ei toiagul meu de lemn”, a spus altcineva. Apoi, firește, vorbele fără perdea au devenit tot mai îndrăznețe, și toți au început să facă glume despre cum o fi să mângâi barba domnului Scârța-Scârța sau partea geamănă a doamnei; în seara aceea, de fiecare dată când oaspetele se apropia de noi, mângâindu-și barba cu mâna, așa cum îi stătea în obicei, femeile abia dacă își puteau reține zâmbetul, în timp ce bărbații îl priveau, mușcându-și buzele. „Și-ai văzut ce mâini albe are?” a întrebat una dintre fetele din sat. „Mă-ntreb dacă și le-a murdărit vreodată... în afară de dățile în care ...” Nu, nu avea de gând să își ducă vorba până la capăt. Ce-i trecea prin cap nu părea posibil.

Abia când domnul s-a întors în după-amiaza aceea și s-a oprit în spatele nostru pe miriștea care ne zgâria picioarele, ca să ne cântărească și să ne măsoare, am început să ne întrebăm din nou ce se va alege de aceste locuri iubite și să ne pierdem liniștea. Ce voia de la pământul nostru, ce-și nota în tabelele lui? I-am văzut degetele alunecând în sus și-n jos pe răboj. L-am auzit numărând, până când a ajuns la neînsemnatul număr 58. Țștia eram noi. Știam destul cât să înțelegem că, în lumea mare, făina, carnea și brânza nu se împart în saci și porții pentru cămară, așa cum se întâmplă la noi, ci sunt cântărite ca să fie date la vânzare. Nu cumva prezența domnului Scârța-Scârța confirma zvonul, care tot trecuse pe la ușile noastre, că conașul Kent ajunsese așa de strâmtorat, acum că era văduv, încât trebuia să ne măsoare și să ne vândă pământul? Bucuria muncii la câmp și inimile noastre deschise nu ne-au mai putut înveseli de îndată ce această teamă s-a înstăpânit peste noi. Zâmbetul amabil al observatorului nostru părea dintr-odată amenințător.

Nu ne-am grăbit să dăm glas îngrijorărilor. Dar ne-am ocupat de ultimele parcele de orz în tăcere și fără prea multe vorbe poznașe – și cu mai multă hărnicie, acum că eram ținuți sub supraveghere. Acum, fiecare strigăt

de muntiac sau de sitar părea un avertisment. Fiecare nor negru ne amintea că nimic nu e sigur. Mormăiam în barbă, prea tulburați ca să ne mai ridicăm glasul îndeajuns cât să ne audă și vecinii care coseau lângă noi. Câțiva dintre bărbații mai tineri luaseră o mină din care se înțelegea că au de gând să apere pământul chiar și cu prețul vieții lor sau cu al vieții oricui le-ar fi stat în cale. Mândria aceea mocnită. În loc să spună ce au pe suflet, își vărsau năduful pe guguștiuci și pe ciori sau pe câțiva dintre porumbeii albi-cenușii ai conașului, care coborâseră pe miriște și ciuguleau deja spicele căzute – spice care, după datini străvechi, erau ale noastre. Acești „diavoli de zăpadă”, pe care albeața nepotrivită cu anotimpul îi făcea să pară încă și mai iscoditori și mai hulpavi, se înfruptau din pâinea și berea noastră, așa că oamenii își trimiteau copiii să tragă în ei cu praștia, să arunce după ei cu pietre sau să-i gonească cu strigăte, ca să le arătăm că pământul e al nostru. Aerul era plin de pene și de țipete. Așa înaintam în ultima noastră recoltă.

După socoteala mea, de îndată ce încurcata zi de muncă a luat sfârșit, și după ce am strâns orzul și l-am urcat în căruțe, gemenii Derby și Brooker Higgs, flăcăi buni de însurătoare într-un sat exasperant de sărac în fete bune de măritiș, au plecat în pădure, în timp ce noi, cei mai mulți, ne-am întors pe la casele noastre să facem bilanțul zilei. Am chibzuit îndelung, întorcând lucrurile pe toate fețele și clătinând din cap până când ne-am convins că conașul Kent e prea bun și prea drept ca să ne vândă pământurile. Avusese întotdeauna grijă de noi. Iar noi întotdeauna avuseserăm grijă de el. La urma urmei, cine ne băgase în cap ideea asta, că vrea să vândă? Domnul ăla șui și bărbos? Un tabel? Faptul că ne număraseră pe toți? Nu, nu aveam niciun motiv să fim bănuitori, S-ar fi convenit să petrecem restul zilei cu inima ușoară și să ne bucurăm de spicuirea care avea să îi urmeze, când Regina Recoltei o să se aplece să culeagă întâiul spic. Să ne așteptăm ca anotimpurile să-și urmeze unul altuia ca de obicei, ani întregi și multe recolte de acum încolo. Totul avea să rămână la fel. Așa credeam. Ne-am petrecut seara în liniște și tihnă. Dar, spre deosebire de cei trei holtei, nu am găsit și nici nu am mâncat ghebe, pentru ca apoi să căutăm cum să ne răzbunăm pe păsările furăcioase, mai ales pe cele albe din porumbarul conașului. Nici nu am dat peste vreun burete al cerbilor mare cât un bostan, dar prea uscat ca să mai poată fi mâncat. Un burete ca ăsta, uscat și gol pe dinăuntru, nu e bun decât ca să plimbi focul dintr-o parte în alta. Asta o știe orice neisprăvit care a fost vreodată în pădure. Dacă îți pui în minte, mai poți să-l folosești ca să duci

foc în curtea conașului când toată lumea doarme și nu mai veghează decât iscoadele negre ale nopții.

Firește că zăbăucii ăia nu avuseseră de gând să omoare atât de mulți dintre porumbeii conașului. Nici măcar nu ar fi vrut să dea foc porumbarului. Plănuiseră numai să scoată ceva fum ca să gonească păsările. Dar, odată ce au intrat în hulubărie cu buretele care le servea drept felinar și au călcat pe paiele alea uscate și printre rămurelele pe care porumbeii le aduseseră înăuntru ca să-și facă cuib, n-a mai durat mult până ce focul mocnit s-a transformat în flacără, iar flacăra, încurajată de nebunia bățăilor de aripi, s-a strecurat pe sub grinzile acoperișului, s-a hrănit cu rășina cherestelei și s-a așezat pe vârfurile căpițelor de fân de anul ăsta. Păsările se țin departe de fum. Așa că porumbeii trebuie să se fi ascuns prin colțurile cotețului sau poate că se izbeau de șipcile acoperișului, încercând să găsească o ieșire cu ciocul. Dar cine știe, de fapt, ce fac porumbeii în apropierea focului? Poate că stau și gânguresc, prea prostovani ca să facă altceva, până când li se pârlesc penele de tot și carnea le arde până la os. Orice s-ar fi întâmplat, un lucru e sigur: în dimineața asta, porumbarul miroase a carne. Iar pe gemeni și pe Brooker Higgs îi așteaptă cea mai grea dimineață din viața lor.

În orice alt loc, niște incendiatori îndărătnici ca aceștia ar fi spânzurați. Ar atârna prinși în cârlige ca să-i vadă toată lumea, în timp ce păsările pe care le goniseră de pe câmp ar ciuguli din carnea lor. Dar, așa cum am spus, locul ăsta e prea rupt de lume; trei zile cu trăsura, două cu poștalionul, până să dai de vreun târg; n-avem judecător sau polițist; iar conașul Kent, stăpânul nostru, e drept. Și se codește mult când vine vorba de legi și pedepse. Ar prefera mai degrabă să accepte un răufăcător printre lucrătorii lui decât să lase o familie fără un tată, un soț sau un fiu. Firește că arderea hambarului și a porumbarului conașului nu e o treabă care să treacă pur și simplu nepedepsită. Dacă făptașii sunt găsiți, ar trebui să se aștepte la o bătaie, urmată de niște nopți chinuite, petrecute undeva dincolo de hotarele noastre. Li s-ar mai putea lua, ca despăgubire, niște dobitoace din gospodărie – două capre, câțiva porci înțărcați. Dar viața lor nu o să fie în pericol, nu aici. Așa că ar fi mai bine pentru cei trei holtei dacă și-ar păstra cumpătul și ar ieși afară să stingă focul pe care tot ei l-au aprins; ar fi mai bine să facă pe nevinovații și să spere că toată lumea va pune focul pe seama lui Dumnezeu. Un ghinion, cum ar veni, fără cineva pe care să poți da vina.

Dar Brooker și gemenii nu sunt învățați cu minciuna. Nu pot să-și facă numărul și după aia să se deghizeze ca să scape de mâna justiției, cum fac

atâția renegați și criminali. Se vede cât de colo că sunt vinovați. Sunt prea gălăgioși și prea agitați, mai ales atunci când apare conașul Kent însuși, înfășurat în sumanul fără mâneci pe care i-l împletise soția în iarna morții ei, și rămâne uluit lângă iapa lui, mai în spate și departe de dogoare, să-și vadă hambarul cum dispare. Casa și liniștea lui sunt pârjolite. Vinovații fac tot ce pot ca să fie văzuți de stăpân, vor să-i arate cât de credincioși îi sunt și cât de mult pot să trudească pentru el. Spre deosebire de noi sau de conașul Kent, nu ar recunoaște nici în ruptul capului că au totuși o oarecare fascinație copilăroasă și nesupusă pentru flăcări, pentru mijlocul acesta străvechi de a preface totul în pulbere și cenușă. În schimb, se grăbesc să aducă apă de la iaz și din cisterne. Prea se dau în stambă încercând din răspuțuri să se bată cu flăcările. Focul le-a uscat limbile ca pe fânul lăsat la soare. Nu par să aibă nicio frică. Parcă însăși viața lor depinde de stingerea focului.

Firește, tot ei sunt cei care pun la cale vânătoarea de vinovați. Mai ales Brooker Higgs, el e oratorul. Devine imediat limpede – de îndată ce o sugerează – că nimeni n-o să creadă că focul s-a iscat dintr-o întâmplare sau pentru că s-a încălzit vreo căpiță prea tare. O căpiță bună e mai zdravănă decât un bordei, snopii ei sunt ca niște cărămizi. Poate să transpire și să se încingă, dar de unde să prindă foc? Aseară n-a fulgerat deloc. N-a dat nimeni foc la gunoi prin apropiere ca să trimită scânteii peste ogrăzile conașului. Nimeni n-a dormit în hambar cu lumânarea aprinsă. Nu puteai să spui că s-ar fi dus conașul singur printre porumbei cu pipa aprinsă. Nu, focul ăsta fusese pus din răutate. Brooker își întărește vorbele printr-o încuviințare din cap. Oricine o fi pus la cale „treaba asta diavolească”, spune el, arătând cu degetul resturile negre ale scării pe care el și complicitii lui tocmai o rezemaseră în dimineața aceea de pereții grajdului ca să ajungă la porumbar, trebuie să fi avut de gând să fure porumbeii conașului. Să-i mănânce. Care dintre ei era atât de lihnit de foame, că fusese nevoit să fure mâncarea vecinilor? Doar ce spusese conașul cu o seară în urmă că are de gând să taie un vițel la sfârșitul secerișului, pentru a sărbători alegerea Reginei Recoltei. Și atunci care dintre ei ar fi putut să fure și să mănânce un porumbel, pentru ca apoi să fie prea sătul să mai poată mânca vițel? Nu, bănuielile se îndreaptă nu asupra unui sătean – ar fi de neînchipuit ! –, ci asupra unui străin.

— Sunt niște nou-veniți... Parc-au răsarit din pământ la marginea pădurii, spune cineva, așa cum Brooker se și aștepta.

Informatorul arată cu mâna spre celălalt capăt al câmpului și spre celălalt fuior de fum, mai negru și mai jilav, pe care l-am văzut cu toții azi-dimineață când am ieșit din case ca să salvăm hambarul. Fumul de la focul lor se îndoaie încă negru deasupra frunzișului copacilor.

— Cred c-o să mergem să vorbim cu ei, spune conașul cu blândețe. Să mergem să vedem ce răspunsuri au să ne dea, dar nu înainte să stingem totul și să ne asigurăm că gospodăria mi-e în siguranță.

Se uită în jur și dă din cap. Asta chiar a fost o lovitură pentru el, încă o povară căreia trebuie să-i facă față. Are ochii înlăcrimați. Poate că e din cauza fumului.

— Ei bine... spune el, privind cerul murdar de deasupra nou-veniților.

Dar nu își mai duce vorba la capăt. Asta înseamnă că îl întristează gândul – de fapt, bănuiala cu totul întemeiată – că al doilea fuior de fum l-ar putea duce la hoții de porumbei. Mai știe și că datoria lui va fi să ia o decizie dură și categorică.

Înțeleg că a venit momentul să ridic mâna și să spun și eu ce cred, să le spun despre buretele ăla uscat. Sau ar trebui să-l trag pe Brooker Higgs deoparte și să-i dau vreo două în coaste. Dar tac. Un burete al cerbilor nu e cine știe ce dovadă. Nici lipsa de talent actoricesc. În plus, simt că tendința generală este ca toată agitația asta să fie lăsată să se stingă odată cu flăcările. Azi e zi de odihnă și vrem să se limpezească aerul – să se limpezească și de primejdii, și de fum – ca să putem să ne voioșim, așa cum merităm. E bere de băut în seara asta, avem un vițel de mâncat, și o s-o alegem pe cea mai frumoasă dintre fete să fie Regina noastră a Recoltei. Sunt sigur că nu sunt singurul care-și ține gura și care nu ridică mâna, așa cum ar trebui să facă. Nu vrem să ne stricăm sărbătoarea, și nici nu o să punem niște porumbei și niște baloturi de paie mai presus decât copiii vecinilor noștri.

De fapt, mă doare prea mult mâna stângă ca să o mai ridic. Am fost printre voluntarii care au încercat prostește să rostogolească în curte baloturile cuprinse de flăcări, ca să fie mai aproape de gălețile cu apă și ca să salvăm astfel măcar o parte din nutrețul de iarnă al conașului, măcar câteva dintre grămezile lui umflate de fân. Mi-am umezit eșarfa într-o găleată de apă, m-am legat la gură cu ea ca să nu mă înec cu fumul și am intrat în hambar sub bârnele cuprinse de flăcări, cu vecinul Carr alături, ca să vedem ce mai putem salva. Ne-am proptit cu mâinile și pieptul de cel mai apropiat balot, ne-am sprijinit picioarele în lespezile podelei și am împins. Balotul s-a urnit, dar s-a răsucit numai pe jumătate. Ne-am pregătit din nou să

împingem, dar de data asta o mână mi-a intrat în paiele aprinse și s-a înăbușit acolo câteva clipe. Mi-am ars degetele. Nu mai am fir de păr dincolo de încheietura mâinii. Palma mi-e pârlolită și mă doare de nu mai știu de mine. Drept să spun, un om prăjit nu miroase la fel de bine ca un porumbel prăjit. Rănile sunt grave. Pielea mi-e mai roșie ca păducelul. Fac tot ce pot ca să-mi stăpânesc durerea, ca să nu provoc un alt spectacol. Se găsește totuși cineva să mă compătimească. Conașul însuși mă prinde de umeri și mă îmbrățișează ca să îmi arate mila și grija. Știe că un fermier cu o mână rănită e la fel de folositor ca o furcă cu un singur dinte. Nu e de niciun folos, de fapt, mai ales la vremea secerișului. Nu e de mirare deci că deocamdată mă îngrijesc mai mult de pielea mea decât de cea a străinilor. Acum trebuie să mă duc acasă și să fac o catapasmă pentru rană, din făină și albuș de ou. Apoi puțină sare pentru bășici Azi sunt nevoit să fiu invalid. Azi, cel puțin, trebuie să mă mulțumesc să stau deoparte și să mă uit la ceilalți. Orice s-ar întâmpla când vecinii mei o să ajungă la nou-veniții care s-au așezat la marginea câmpurilor noastre o să se întâmple fără mine.

Satul arde, dar nu în flăcări. Azi-dimineață, de îndată ce flăcările de la hambarul conașului au fost stinse – cu atâta apă, că abia dacă mai puteai scoate de acolo un pumn de cenușă vecinii mei au prins curaj și au început să facă gălăgie. Aerul era încărcat de încordare și neastâmpăr. Însoțiți de conașul Kent, care, călare pe iapa salvată din flăcări, se ținea politicos în urma lor, ca să nu îi facă să ocolească balegile calului, au luat-o pe drumul de lângă conac, cel pentru căruțe, mergând cu pași vicleni – ca într-o zi în care nu mai e nimic de muncă – spre singurul fuior de fum rămas. Unii erau înarmați – sau poate ar trebui să spun „echipați”? – cu bâte și stinghii și chiar cu „instrumente mult mai periculoase”, din câte zice John Carr. Noi cei de pe aici nu suntem aprigi din fire. Dar fără unelte parc-am fi goi. Și e firesc, într-un loc de la capătul pământului, cum e ăsta, unde nu avem multe și muncim doar ca să avem ce pune pe masă o singură dată pe zi, să vrem să apărăm lumea noastră mărunță și să ne temem pentru viața noastră cât o grăunță. Pământul e al conașului Kent, firește. O dovedesc titlurile, actele de proprietate și contractele. Conacul i-a revenit lui după căsătorie, prin vechiul stăpân, Edmund Jordan, și prin singura fiică a acestuia, Lucy Kent, care zac amândoi morți și îngropați la nici o sută de pași de casa mea, într-o curte de biserică în care nu e nicio biserică.

Dar la ce ajută documentele și actele atunci când vine vremea recoltei? Numai niște mâini bătătorite pot să facă treaba asta. Și, cu toate hârtoagele lui, conașul Kent ar fi cel mai sărac om din lume dacă s-ar vedea nevoit să-și lucreze pământul de unul singur. Ar face bătăături până la amiază și după aia ar muri de foame. Care moșier și-a bătătorit vreodată mâinile pe o coasă sau la plug? Munca noastră e cea care face diferența. Nu, noi știm din bătrâni că, deși suntem numai boii de sub jugul lui, avem dreptul să ne arătăm stăpâni pe pământul lui și pe tot ce ține de el, chiar dacă nu avem acte de proprietate. Și cred că e firesc să ne înfurie o hotărâre – luată într-un loc îndepărtat – care dă drept de așezare și o parte din avutul nostru unor hoinari doar pentru că au reușit să ridice patru pereți grosolani și să înalțe un fuior de fum înainte să-i prindem; și e firesc să-i gonim pe vagabonzii ăștia dincolo de hotarele noastre iubite. E adevărat că unii dintre noi am ajuns noi înșine aici în acest fel, nu cu foarte mult timp în urmă. Eu însumi am fost un astfel de străin.

Dar vremurile s-au schimbat. Numărul nostru a tot scăzut din anul în care am ajuns eu aici, ca slujitor al conașului. Burților nu le-a mai ajuns pământul. Am pierdut prieteni buni, dar n-am prea reușit să avem grijă de moștenitorii lor sau să creștem copii voinici. Îmbătrânim și ne facem tot mai șovăielnici. Recoltele din ultimul timp au fost zgârcite. Sunt zile iarna când vitele noastre au ce să mănânce și noi nu. De ce-am mai împărți ceva cu străinii?

Oricum, ce poți să spui, după fum, despre nou-veniți decât că le lipsește ceva – sau că cer ceva? Auziserăm de la coropcarii, tinichigiii și dulgherii care se mai nimeriseră prin părțile astea – și care încercaseră, dar nu reușiseră să rămână printre noi – cum că dincolo de păduri sunt hoți de vite, că sunt opriți și jefuiți călătorii, că vagabonzii și întregi familii fără case coboară în sate ca să le jefuiască, năpustindu-se asupra lor ca ciorile și corbii, pentru ca apoi să pornească din nou la drum. Nu putem să nu ne întrebăm cum se face că oamenii ăștia au ajuns aici tocmai la strânsul recoltei. Așa a vrut Dumnezeu? Să fie doar ghinion, cum ar veni, și să n-avem pe cine da vina? Un sfânt poate c-ar crede-o. Un sfânt poate c-ar vrea să-i primească și să le întindă mâna. Dar noi, care suntem mai sperioși decât sfinții, preferăm să ne ținem mâinile în buzunare. În plus, e periculos să atingi carnea unui străin. Nu îmbrățișa pe nimeni până când nu-i știi numele de familie – așa spunem noi. Am avut noroc anul ăsta. N-a murit nimeni de ciumă și doar unul singur dintre noi s-a prăpădit de năduf până acum. Dar se știe că molima este un călător șiret, clandestin. Parcă văd deja răni și urticarii ascunse pe spatele și pe fesele vizitatorilor. Și înțeleg de ce poate fi un lucru bun să dăm vina pe ei pentru lucrurile pe care le-au făcut gemenii și Brooker Higgs. Hotărât lucru, m-am bucurat să stau acasă în dimineața asta, deși așa n-am mai apucat să văd creatura care ne-a pârjolit atâta cu focul ei.

M-am așezat în fața conacului cu mâna arsă rezemată pe genunchi, cu palma deschisă întoarsă în sus, și am lăsat aerul proaspăt să ungă rana. E lucru foarte rar să am toate casele doar pentru mine, adică să le împart doar cu păsările și porcii. Liniștea era vindecătoare, dar mă și lua cu frig când priveam, de pe banca de stejar pe care am făcut-o singur din lemne tăiate de mine, staulele improvizate care pe vremuri erau case de oameni. Uite coșmelia sugrumată de plante agățătoare, așezată chiar lângă casa lui Carr; când am ajuns prima oară aici, era plină de glasuri omenești. Apoi grădinița neîngrijită a văduvei Gosse, unde soțul ei obișnuia să stea și să-și laude ridichile și varza, gălbenelele și lămâița; după ea, așezată mai departe, pe o cărăruie proprie, se văd ruinele casei în care a crescut soția mea, Cecily. De

fapt, avem multe locuri libere și am avea unde să găzduim niște nou-veniți, dacă oamenii din sat și-ar pune în gând să nu mai fie așa de bănuitori cu cei care nu s-au născut cu țărâna noastră sub unghii. Câteva brațe de muncă în plus ar putea fi de folos în zilele ce vin, mai ales că mâna mea stângă nu prea mai e bună de nimic și avem atâta nevoie de femei și de bărbați tineri. Am bătut cu mâna bună în banca de lemn până m-au durut articulațiile. Nu meritam să mă odihnesc.

Astea sunt momentele în care îmi lipsesc cel mai mult locurile mari – piețele, libertățile tinereții, alegerile care mi-au stat în față și pe care le-am lăsat în urmă. Vecinii mei născuți pe acest pământ și-au ridicat garduri și au săpat șanțuri între ei și lumea de afară. Sunt prea înrădăcinați în pământul lor, prea împrejmuiți de garduri și hățișuri ca să mai primească străini cu inima ușoară. Nu sunt obișnuiți cu ospitalitatea și nici nu vor să fie. Nu există sat, de la un țărm la altul, care să primească mai puțini străini. În toții anii ăștia de când am sosit aici eu și conașul Kent, nici măcar un suflet nu s-a mai statornicit pe meleagurile astea, și nici n-a vrut s-o facă. Cine ar vrea să-și facă aici casă, printre așa niște oameni neguroși, după ce ar vedea locul ăsta și dacă n-ar avea vreun interes sau vreo rudă în sat? Dar acum am devenit și eu parte a locului, parte din ei. Am devenit și eu neguros și am învățat să mă descurc prin hățișul neamurilor, unde dacă cineva nu ți-e rudă de sânge înseamnă că e căsătorit cu altcineva, care îți este.

Fata unei familii este nepoata alteia, mătușa alteia și cumnata încă alteia. Și, dacă se întâmplă să nu fii un Saxton, un Derby sau un Higgs, sigur ai câteva rude care sunt. Trăim într-un cuib de corbi. Un cuib de rubedenii, ca să zic așa. Ca și corbii, am început să arătăm și să vorbim la fel. Atâtea figuri morocănoase, atâtea blonde cu părul ca grâul, atâtea bărbi lunguiețe și ondulate, atâția ochi ca de smarald, atâtea mâini și picioare butucănoase, că nici nu mai e nevoie să le pomenești, ba nici măcar nu le mai observi, decât dacă vreun vizitator ca mine, ieșit din tipare, ți le amintește cumva prin înfățișarea lui deosebită. Dar până și eu m-am pricopsit cu mâini și picioare butucănoase, deși când am ajuns aici eram la fel de sfrijit și de stângaci ca domnul Scârța-Scârța.

Ultima casă ridicată pe pământul nostru este, după cum spun toți, o cocioabă demnă de toată mila. Vizitatorii grăbiți n-au făcut decât să târască ceva chereștea din pădure și să îndeplinească din ea câteva garduri pătrate care ar putea mai degrabă să slujească drept cocină de porci decât să adăpostească o familie. Pereții sunt făcuți pentru oameni care preferă să se târască decât să

stea drepti în picioare. Sunt tencuiți cu pământ și frunze, iar acoperișul este făcut din pânză din aceea de sac, care nu ține afară nici lumina, nici ploaia. E suficient bârlogul ăsta ca să le dea drept de ședere? Nimeni nu știe. Dacă ar fi, atunci și vulpile și viezurii, până și cârțile ar putea să ceară drept de ședere și să ia păsăret, fructe și lemne de foc de pe pământul nostru. Dar nimeni nu se așteaptă ca nou-veniții, ciupercile astea care caută să se hrănească de pe urma noastră, ucigașii ăștia de porumbei, să vrea să mai stea aici vreo noapte când o să vadă ce primire aspră – și amenințătoare – le facem. O să plece mai departe. O să-i conducem până la hotarele noastre și o să-i îndemnăm să-și vadă de drum, bucuroși că am putut să fim de ajutor.

Vatra deschisă din care se ridicase în zori fumul acela negru-verzuiu se stinsese când conașul Kent și vecinii au ajuns în poienița umbroasă de lângă Poale, acolo de unde încep dâmburile împădurite. Până și domnul Scârța-Scârța s-a ținut după ei, împleticit, cu registrele în mână – așa cum fac întotdeauna domnii ca el –, luând notițe și însemnând forme de relief și sperând să nu fie lăsat pe dinafara dramelor zilei. Deși fumul se risipise și o gospodină ordonată curățase deja cenușa și vreascurile, s-a confirmat lucrul pe care vecinii mei se așteptau să îl vadă – și la care Brooker și gemenii nu puteau decât să spere. Pe pământ, în văzul tuturor, erau oase de pasăre, fără pic de carne. Christopher Derby, cel mai mare dintre gemeni și cel mai tăcut, a făcut un gest spre resturile ospățului, cu toată autoritatea degetului său arătător, și a spus:

— Iată ospățul dragilor noștri oaspeți. Una dintre păsările conașului.

Noaptea trecută nou-veniții mâncaseră, e clar, carne de porumbel, de parcă ar fi fost „mari boieri la un banchet”. Deși, din câte spune vecinul meu, John Carr, care a răscolit puțin cu picioarele resturile și firimiturile, porumbeii ăștia aveau pene negre, oase mici și cioc galben. Însă niciunul dintre ceilalți vecini n-a vrut să se lase convins. Li se părea mai ușor să creadă că, prin încă o înșelătorie, tâlharii care dăduseră foc conacului deghizaseră porumbeii în mierle.

Nu se vedea nicio urmă de vietate în preajma colibei; când lumea i-a chemat pe locuitorii ei de peste noapte, cu strigăte și bătăi de coase, să iasă și să se explice, n-a apărut nimeni. Brooker Higgs și-a ridicat primul bățul și a izbit acoperișul bordeiului, așteptându-se să-l trântască la pământ cu o singură lovitură și să câștige astfel niște aplauze ieftine. Bățul a scos un sunet neașteptat, surd și sec, ca și cum ar fi izbit un sac de paie; acoperișul, după ce a părut că se redresează, s-a prăbușit înăuntru. Ce om îndesat, cu

brațe butucănoase n-ar fi putut să doboare un acoperiș de pânză? Dar pereții de cherestea, ridicați la repezeală, erau mai zdraveni decât păreau.

Ar fi venit alți oameni, cu unelte mai grele, care ar fi putut să ducă sarcina la capăt, dacă, înaintea celei de-a doua lovituri, n-ar fi apărut imediat doi străini – un tânăr cu părul zburlit și cu o barbă moale și un bătrân mai scund, probabil tatăl. Au ieșit dintre copaci, cu arcurile ridicate și întinse până în dreptul urechilor. Se vede că știau, ca toți oamenii de prin părțile astea, să tragă cu săgeata, și nu s-ar fi codit dacă era nevoie. Și totuși, păreau mai degrabă încurcați decât pregătiți de luptă. Aveau, altfel spus, un aer mai nevinovat decât ne-ar fi plăcut multora dintre noi. Privirea lor încordată și fruntea încruntată păreau să spună: „Ce răutate mai e și asta, să dărâmi cu bâta coliba unui om sărac?”

Gemenii și Brooker Higgs nu mai voiau să facă parte din linia întâi, în rând cu vecinii lor mai bătaioși – și asta nu doar pentru că săgețile străinilor erau îndreptate spre pieptul lui Brooker. Era singurul care provocase vreo pagubă, așa că și-ar fi meritat pedeapsa. S-a retras cu spatele înapoi în mulțime, până când pieptul i-a ieșit din linia întâi. Pe urmă, cum nu era prost, s-a chircit ca să pară mai scund. Femeile și-au tras copiii la o parte și s-au pitit și ele. Cineva mi-a spus că văduva Gosse a leșinat și a căzut printre urzici. Bărbații mai robuști s-au îngrămădit unii într-alții, întorcându-și umerii în bătaia săgeților și punându-și coatele în brâu ca să-și apere locurile vulnerabile.

Conașul Kent a descălecat de pe Willowjack și s-a ascuns în spatele calului. Nu era laș, ci înțelept. Bărbații s-au risipit, lărgind ținta străinilor și calculând deja în minte că șansele sunt de partea lor, că douăzeci de oameni voinici, care stau pe pământul pe care li l-a dat Dumnezeu, înarmați cu bâte și chiar și cu seceri ascuțite, pot să țină piept celor doi străini și perechii lor de săgeți. De îndată ce trăgeau cu arcul, așteptarea lua sfârșit și bătaia putea începe, indiferent ce pagubă ar fi provocat săgețile. Cum spuneam: nu suntem aprigi din fire. Suntem duri, fricoși, mândri și supuși. Facem ceea ce trebuie făcut. Dar, în momentul acela, mi s-a spus că tuturor le lucea crima în priviri. Incendiatorii-braconieri ne înfruntau cu arcuri. Nu mai avuseserăm niciodată de-a face cu atâta lipsă de respect, nicicând nu văzuserăm așa un sacrilegiu sfruntat. Dintr-odată ziua se întunecase.

Domnul Scârța-Scârța, așa pocit cum e, a dat dovadă de cel mai mare curaj. Sau a fost pur și simplu curtoazie? A făcut în față câțiva pași împleticiți, afișând zâmbetul acela afabil și prostesc cu care ne ținuse cu o zi

în urmă companie pe câmp. O clipă, s-a crezut că are de gând să lovească bordeiul chiar el și să se aleagă cu o săgeată de plop în inimă. Într-adevăr, unul dintre cei doi străini și-a întors arcul spre domnul Scârța-Scârța, a strâns bine în mână capătul săgeții și coarda și, cu un accent pe care nimeni de acolo nu-l mai auzise, a spus:

— Dați-vă în spate!

Însă cartograful conașului nu s-a dat în spate. Avea alte planuri, dar vecinii mei n-au aflat niciodată care anume, pentru că patru sau cinci dintre ei s-au grăbit să profite de această diversiune vicleană a domnului Scârța-Scârța, cum au numit-o mai târziu. În timp ce el le distrăgea atenția cu zâmbetul lui neabătut, ținându-și palmele deschise ca să le arate că nu au de ce să se teamă, bărbații mai îndrăzneți s-au apropiat mai mult de nou-veniți, încă doi pași și totul s-ar fi sfârșit. Dacă domnul Scârța-Scârța avea să-și găsească moartea din cauza asta, ei bine, asta era un preț pe care și-l puteau permite. El nu era sătean de-al lor. Nu se obișnuiseră cu el. Nu era prea important că n-avea să-și termine însemnările. Nu o să spun că, de fapt, moartea lui li se părea destul de convenabilă.

Acela a fost momentul în care femeia și-a arătat fața. Niciunul dintre cei care au fost acolo nu s-a grăbit, când și-a spus povestea, să treacă peste imaginea ei ieșind din bordei. Tot acel timp rămăsese ascunsă sub acoperișul de pânză, așa îmi spun entuziasmați aproape toți cei care au văzut-o. Ea este subiectul arzător al serii. În timp ce bărbații ei – nimeni nu știe exact ce legătură e între cei trei – se ascunseseră printre copaci, ea trebuie să fi stat în picioare în locuința ei improvizată, uitându-se printre crengi și tencuiala de lut la mulțimea de afară. Fără îndoială că a mirat-o furia pe care oamenii o aduseseră cu ei, bătele și ciomegele lor teribile, argintiul strălucitor al ascuțișului secerilor. Îl văzuse pe tânărul îndesat, cu ochii verzi ca ai unei pisici de casă făcând câțiva pași și izbindu-i acoperișul – și creștetul – cu bâta. Chipul ei era năclăit de sânge, iar părul negru i se înnegrise și mai mult de la rană.

Mi s-a spus că, la vederea sângelui, întregul conflict s-a schimbat. O confruntare oarecare între două tabere de bărbați – bărbați înarmați – gata să se apere cu orice preț devenise deodată prilej de rușine. Rana femeii era prea roșie și prea proaspătă ca să treacă neluată în seamă. De fapt, sângele îi șiroia pe obraji ca niște lacrimi. Femeile satului au început să ceară cumpătare. Bărbații lor nu au mai făcut cei doi pași. Și-au lăsat armele să cadă în iarbă sau să le atârne din mâini. Domnul Scârța-Scârța din nou a fost

cel care refuză să facă ce i se spune. În ciuda faptului că bărbatul cu arcul era aproape, cartograful a făcut cu stângăcie câțiva pași în față, a tras la o parte crengile care acopereau bordeiul și a întins mâna ca să o ajute pe femeia însângărată să iasă la lumină.

Ce să creadă ei despre femeia asta? Frumoasă nu era, cel puțin nu la prima vedere. Avea o mutră de nevăstuică (așa i-am fi spus, pe la spate), obraji buhăiți și buze subțiri, o bărbie mică și retrasă, un nas ca un nasture; ochii și părul aveau strălucirea întunecoasă și primejdioasă a fructelor de mătrăgună. Ceea ce le-a atras imediat atenția femeilor noastre a fost șalul de catifea pe care îl purta în jurul umerilor, o țesătură scumpă și domnească, în mov turcesc și trasă în fire de argint. Ar fi vrut să strige toate: „Ai grijă la postav!” Sângele i se strângea pe bărbie și ar fi putut oricând să picure pe șal și să strice catifeaua. Dar al doilea gând care le-a venit în minte zicea așa: „Veșmintele femeii ăsteia nu sunt de nasul ei.” Numai dacă l-ar fi furat ar fi putut o femeie ca ea să pună mâna pe așa un șal. Nici măcar Lucy Kent, soția conașului, n-a avut niciodată un șal ca acela. De fapt, lumea nu-și aducea aminte ca așa un șal să fi trecut vreodată hotarele satului. Nu e de mirare că multe dintre soțiile și fiicele noastre s-au holbat la el cu invidie, sperând să-l poată simți între degete și întrebându-se dacă ar putea vreodată să-l poarte.

Bărbații satului n-au fost atât de impresionați de țesătură. Au observat, firește, și șalul, și felul în care îmbrăca întreaga scenă într-o culoare potrivită. Se imaginau folosindu-l, întins pe câmp, în vreun loc mai ferit, departe de neveste. Așa cum fac bărbații însă, o judecau pe femeie după alte standarde, nu după haine. Au măsurat-o din cap până-n picioare. Apoi i-au luat la rând pe cei doi bărbați care o însoțeau. Vedeau în ea pe cineva care cu mare ușurință ar fi putut să le otrăvească visele, o femeie lată în șolduri, pe care o priveau fascinați, fără să știe nici ei de ce, cu atât mai mult cu cât nu era frumoasă sau impunătoare, ci pur și simplu la îndemână și sfidător de mândră – lucru care o făcea irezistibilă. Și-a ridicat fruntea sus, a pufnit pe nări cu dispreț, a strâmbat din gură și nici măcar nu și-a coborât privirea când a ajutat-o domnul Scârța-Scârța să treacă pragul casei dărămate. Le-a părut trecută de treizeci de ani, așa că probabil – și preferabil deopotrivă – niciunul dintre cei doi bărbați nu îi era soț. Cel bătrân avea părul grizonant și începuse să chelească; poate că era tatăl ei, deși barba nu lăsa să se vadă dacă el și femeia seamănă la chip. Celălalt era cu cel puțin zece ani mai tânăr decât femeia, dar avea același păr negru. Un frate, poate. Erau o familie. Și puteai spune că fata casei e încă disponibilă, în ciuda vârstei. Probabil că era

văduvă, cu tot ce implică asta: că este o femeie călită, cu experiență; și că o chinuie o sete de bărbat neostoită. Într-un sat ca al nostru, unde femeile mor înaintea bărbaților, mulți dintre vecinii mei trebuie să fi văzut în apariția ei o ocazie tentantă. Femeile o vedeau deja printre rudele lor, ca tovarășă de viață pentru fii, ca nepoată sau vară, bucuroase să îmbogățească soiul cu ceva păr negru; bărbații, în schimb, ar fi încercuit-o și ar fi adăpostit-o în cuibul lor chiar din clipa în care li s-ar fi arătat. Cu siguranță că nu era nimic rău în asta. Femeile locului erau ca pământul – îngrădite, date cuiva sau deja promise, alodiul tatălui lor, apoi al soților și al fiilor. Nu puteai să le încâlci hotarele sau să ieși mai mult decât ți se cuvine. Dar femeia asta nouă nu se deosebea cu nimic de animalele sălbatice de pe pământul comun. Ca orice guguștiuc sau iepure, era vânat legal.

Totuși, legea scrisă trebuia urmată. Conașul Kent, care încă nu își anunțase prezența și autoritatea, s-a urcat din nou pe Willowjack și a înaintat cu iapa până când a ajuns în dreptul bordeiului lângă care domnul Scârța-Scârța și cei trei străini stăteau ca popândăii, fără să scoată un cuvânt. Sunt de acord cu conașul Kent și cu ce a încercat să facă. Înțelesese că se întâmplase ceva fără temeii și că trebuia ceva la fel de fără temeii ca să-i dea de capăt.

— Lăsați alea jos, a spus el, arătând cu degetul spre cele două arcuri. Aici nu tolerăm astfel de sălb...

I-ar fi numit „sălbatici”, dacă femeia n-ar fi căscat ochii mari la el.

— Aici nu tolerăm astfel de purtări necivilizate.

Femeia a râs.

— Astea sunt singurele maniere de care-am avut parte de când am venit, i-a întors ea vorba. Nu vă e rușine să veniți să ne amenințați cu bâtele?

— Nu vă ameninț cu nimic, a spus conașul. Și nici n-o s-o fac. Dar voi doi, domnilor, a zis el, arătând cu degetul spre însoțitorii femeii, trebuie să plătiți pentru că v-ați înfruptat aseară din păsări care nu vă aparțin. Am văzut oasele ciugulite. O să petreceți o săptămână la stâlpul infamiei, gândindu-vă la maniere mai bune. Și o să ne predați arcurile, ca să le rupem în două. Și o să vă radem în cap ca să vă însemnăm drept... călători suspecti.

O săptămână dezarmați și rași în cap? O pedeapsă modestă. Și o pedeapsă care, cu ceva noroc, ar fi putut să o țină pe femeie pe pământurile acestea, departe de bărbații ei, atât timp cât să-și încerce fiecare sătean norocul cu ea. Dar ea a scuipat în țărână – doar între copitele calului, ce-i

drept, dar rămânea un gest șocant, pe care conașul Kent nu putea să îl ignore fără să își piardă prestigiul.

— Ai noroc că n-avem un stâlp mai mare, a spus el, fără să se uite la ea, de teamă că o să facă iar ochii mari. Și să fii recunoscătoare că suntem oameni buni și că ținem prea mult la apa noastră ca să te aruncăm acum în iazul satului. Dar o să-ți radem și ție părul, laolaltă cu al bărbaților. Și cât o să-ți crească, poate c-o să te mai gândești la disprețul pe care-l ai pentru noi.

De data aceasta, flegma ei a nimerit iapa și i-a lăsat un rozariu de perle de scuipat pe una dintre coaste.

A venit și după-amiaza acestei zile de odihnă fără de odihnă, iar hambarul care a scăpat de flăcări e plin de culegători care stau rezemați de baloturile de fân și își trezesc foamea mestecând o pâine galbenă, de bogătani, de pe tăvile din lemn de ulm ale conașului Kent. Bem bere din recolta de orz de anul trecut. Avem încă o dată de câștigat de pe urma anotimpurilor. Felinarele aruncă în jur umbre atât de negre și de agitate, că nu mai recunosc fețele vecinilor. Sunt caraghioși, dar numai pentru câteva clipe. Nici nu mai trebuie să-i număr: îmi dau seama că sunt toți aici. N-a rămas nimeni acasă în seara asta. Până și mama cea bătrână a gemenilor, care nu poate să facă niciun pas dacă nu o ții de amândouă mâinile și nu o ridici ca pe un sfânt de ghips, a reușit să ajungă la serbare, cărată pe sita de lemn a unei vânturători. „Litiera doamnei”, așa îi zice ea. Avem chiftele de pătrunjel, viscere sărate și potroace. E și șuncă sărată. Și micul vițel respins de mamă-sa și crescut de conașul Kent chiar în locul în care stăm a fost măcelărit, jupuit întreg și așezat pe un rotisor. Pentru noi. Pielea lui atârână de un căprior deasupra focului, uscându-se și afumându-se în fumul și mirosul propriei cărnii.

Ar trebui să fim mulțumiți. Recolta a fost strânsă. Farfuriile noastre sunt pline vârf cu carne. Toate bărbiile lucesc de grăsime. Ne simțim capul mai ușor de la bere. Dar satul s-a pierdut cu firea. Focurile și încăierările de azi-dimineață încă apasă pe conștiința oamenilor, mai ales pe cea a gemenilor și a lui Brooker Higgs, dar și pe ale bărbaților care s-au oferit mult prea repede să o ținuiască pe femeie la pământ și să-i taie părul. La drept vorbind, niciunul dintre noi nu se simte tocmai în largul lui, nu e niciunul printre noi care să nu se simtă cumva rușinat. Cum zvonurile sunt ceea ce sunt, nu mă îndoiesc că, în afară de conaș și de domnul Scârța-Scârța, mai toți cei care au vrut să știe cine s-a dus cu foc la porumbar aseară au aflat-o până acum. Secretele sunt ca sarcinile în zona asta. Poți să le ascunzi o vreme, dar mai târziu tot o să înceapă să facă gură. Așa că în seara asta suntem complotiști cu toții. Ni s-ar ierta păcatele numai dacă acești trei prieteni vinovați și-ar aduna curajul și i-ar șopti conașului la ureche că cei doi bărbați fără nume care stau încuiați, încătușați și legați unul lângă altul de stâlpul infamiei, la poarta bisericii pe care n-am mai ajuns s-o construim,

îndurând primul frig al serii și nițică ploaie, ar trebui eliberați și aduși aici în hambar ca să li se ceară scuze. Am putea să ne revanșăm cu o halcă de vițel.

E posibil – ba chiar probabil, aş spune – ca conaşul Kent să nu se răzbune pe gemeni și pe Brooker Higgs, dacă s-ar hotărî să-i spună adevărul. În seara asta sunt o familie, până la un anumit punct. În seara asta, suntem cu toții o familie. Și conaşul Kent, mai ales de când i-a murit soția, lăsându-i războiul de ȧesut, dar niciun copil de crescut, se bucură de compania pe care i-o oferim. În plus, nu e nevoie de prea multă bere ca să-l înmoaie și să-l facă mai bun. Spre deosebire de noi, el cu cât bea mai mult, cu atât pune mai mult preț pe ordine. Așa că petrecăreții noștri – care tac chitic, înghesuiți pe cel mai îndepărtat balot, la adăpost de lumina felinarelor – ar putea să depene cu ușurință și fără prea mare teamă o versiune aproape sinceră a felului în care a izbucnit focul de azi-dimineață și să-și repare astfel greșeala față de conaş, față de nou-veniți și față de palma mea arsă – eu eram singurul sătean pe care l-au ars. Dar nu fac asta. Nu vor să riște să spună adevărul.

Și nici eu nu vreau, dacă tot veni vorba. În lumina a ceea ce am văzut când veneam la hambar, e nedrept, dar înțelept să lăsăm stâlpul infamiei așa cum este. Legile ospitalității au fost deja încălcate. Din câte pot să-mi dau seama, vizitatorii noștri nu o să vrea să rămână aici după cele șapte zile de pedeapsă. Nu prea ne-am făcut plăcuți. O să-și împăturească pânza și o să plece, de îndată ce o să le dăm drumul. Așa că poate e mai înțelept din partea noastră să ne ținem gura și să îi lăsăm pe străini să ia toată vina asupra lor. Șapte zile nu înseamnă prea mult pentru astfel de oameni, care nu au pământ sau o familie numeroasă, care nu au rădăcini și cresc ca vâscul pe socoteala altora. Mai mult, sunt unele glasuri, cărora nu știu încă dacă să le dau dreptate, pentru că n-am fost de față la scena de azi-dimineață, care spun că nou-veniții merită oricum să fie puși la stâlp, indiferent cine o fi dat foc vechilor bârne din hambarul conaşului Kent. Nimeni n-a uitat de cele două arcuri întinse, de obrăznicia cu care le-au cerut oamenilor să se dea în spate.

Cu toate astea, eram îngrijorați. Stâlpul nostru nu mai fusese folosit de ani de zile. Cheia de la broasca lui de fier, pe care conaşul Kent o ținea cu alte zeci de chei pe un lanț de bronz undeva în salonul lui, era ruginită și-și tocise dinții. Ultimii care frecventaseră stâlpul infamiei erau doi veri – din neamul Saxton amândoi, deci înrudiți cu nevastă-mea – care s-au războit între ei pentru un porc. Nu e puțin lucru. Nu e un fleac. Porcii sunt frații noștri de bătătură, într-un fel, și merită să lupți pentru ei. A fost nevoie de vreo șase flăcăi ca să-i domolească. Să-i pocnească, de fapt, și să-i lege

fedeleș. A fost o după-amiază interesantă. Verii au petrecut o singură noapte încătușați, după cum țin minte, și până a doua zi dimineată au reușit să îngroape neînțelegerile dintre ei. Au împărțit porcul pe din două, de la bot la coadă, două copite de fiecare, socotind fiecare lucru și împărțind până și ficatul și inima, cu grija negustorilor care cântăresc o uncie de aur sau o bucată de pânză. De atunci încoace au devenit ștengarii preferați ai satului. Acum nu trebuie decât să mormăie ceva, că ne și apucă râsul. Până și azi, rareori pierd ocazia să spună, de obicei în așa fel încât să se poată auzi unul pe celălalt, că pedeapsa mai cruntă nu-i c-au fost nevoiți să împartă porcul, ci să împartă stâlpul. Și că așa e și până azi. Plătiseră un preț prea mare pentru porc.

Asta a fost acum zece recolte, în cel de-al doilea sau al treilea an de la însurătoarea conașului și de la împrăștierea lui asupra noastră. Nu i s-a mai părut necesar să mai trimită pe cineva la stâlp de-atunci. A devenit crucea satului. Asta e cam tot ce avem. Pământul pe care l-am lăsat deoparte pentru biserică nu are nimic pe el, în afară de prea multe noastre morminte, o grămadă de pietroaie lăsate acolo cu cele mai bune intenții, dar încă nefolosite și, undeva sub ferigi și pufulițe, o temelie plată. Până acum, nimeni nu și-a luat timp să sape un șanț, să aleagă măcar o piatră pentru pereții bisericii noastre sau să amestece o găleată de mortar. Nu îndrăznim să spunem că ne-am situa în afara Regatului lui Dumnezeu. Dar cu siguranță nu suntem prea aproape de sânul Lui; mai degrabă, suntem undeva la vârful degetelor. Ne poate atinge, dar abia, abia. Muncim umăr la umăr cu dobitoace care cloncăne și forăie și mugesc, dar niciodată cu Tatăl care ne-a făcut și pe noi, și pe ele. Încă nu L-am simțit în rând cu noi, cu secera-n mână. Încă nu L-am simțit venind să ușureze plugul. Ba chiar ne gândim și ne-o spunem între noi că n-ar fi mai nici bob de orz dacă l-am lăsa în plata Domnului; nici măcar un fir. De fapt, n-ar mai fi niciun câmp, doar unul năpădit de flori sălbătice și buruieni; Domnul a ales urzicile și borceagul, spinii și ghimpii atunci când a părăsit Raiul. N-o să-L vedeți niciodată semănând pentru noi. Așa cum nu ne vedeți pe noi plantând buruieni. Dar noi tot trebuie să ne luptăm cu bălăriile și fumărițele lui, să suferim de pe urma puricilor, a țânțarilor și a insectelor lui. Ne face să plătim pentru păcatul lui Adam. Câteodată suntem recunoscători că cea mai apropiată clopotniță e la mai mult de o zi distanță. (La fel e și cea mai apropiată cârciumă, că tot veni vorba!) Nu ne putem permite să ținem un preot. Am fi prea puțini enoriași, și prea mârșavi. Ranchiuna ne-ar întrece cucernicia.

Trăim mai departe, așadar, nu fără cuvioșie, ci fără nevolnicie, alegând să nu ne amintim prea des că există un Iad și un Rai și că multe dintre lucrurile pe care le facem zi de zi sunt, de fapt, niște păcate.

Avem, totuși, crucea noastră de lemn, stâlpul nostru al infamiei, neglijat, așezat la poarta neconstruită a bisericii noastre neridicate. E puțin mai înalt decât un stat de om și e cioplit din stejar. Cele două scânduri prinse în balamale, care se întind ca două aripi și pot să primească doi prizonieri, sunt mai late și mai lungi decât stâlpul care le susține. Asta face ca crucea noastră să fie mai zdravănă și mai largă decât crucifixe obișnuite, care sunt mai înguste. De orificiile care, într-un loc mai vitreg decât ăsta, ar fi fost folosite pentru gâturile și încheieturile infractorilor, acum atârnăm mătânii și legături de iubire, împletite din flori. Acesta e locul în care conașul Kent oficiază căsătoriile și botezurile noastre, unde ține cuvântări despre cei care au plecat dintre noi – aici au fost plânse soția mea și a lui – și unde îi consolează pe cei îndoliați. Aici ne sfîșim porumbul de semănat și mulțumim pentru recolta noastră și binecuvântăm plugul.

Așa că a fost trist și de-a dreptul infernal să-i văd în seara asta pe cei doi bărbați, cu mâinile și capetele plecate, legați de crucea satului și lăsați șapte zile la uscat. Până atunci nu văzusem decât fumul de la focul lor și abia auzisem de ei, de sfidarea și de arcurile lor din poveștile lăudăroase și pline de culoare ale vecinilor mei curajoși, mai ales cele spuse de John Carr, Emma Carr și văduva Gosse, de care m-am atașat în ultima vreme, ca să fiu sincer. Din descrierile ei mușcătoare, mă așteptam la niște bărbați mai zdraveni. Tot ce am putut să văd de la o distanță sigură, atunci când am trecut pe acolo spre mirosul de vițel și de șuncă, au fost două creștete inofensive, tunse în grabă și umilite, cu pletele proaspăt secerate, ca și câmpul nostru cel mare, unul dintre ele de un gri fantomatic, iar celălalt înnegrindu-se deja de la părul care creștea negru ca smoala. Bătrânul era mai scund. Stătea pe vârful degetelor și era clar că nu îi e bine. Dacă se așeza cu tălpile pe pământ, avea să fie sugrumat de menghina de lemn care îl ținea locului. M-am hotărât să găsesc un buștean neted la întoarcere, ca să poată sta pe el.

Conașul Kent e în picioare acum, și toată lumea îi zâmbește, așteptându-l să ia cuvântul. La vreme de sărbătoare, ajutat de bere, îi place să le povestească oaspeților săi legați de glie despre viața pe care o ducea înainte să vină în locul acesta. Spune niște povești înflorate despre o lume ciudată și periculoasă: diavoli și oceane, palate și războaie. După ce le aud,

vecinii mei sunt întotdeauna bucuroși că n-au luat parte la ele. Dar în seara asta, se vede că nu are chef să tachineze pe nimeni. L-a poftit, în schimb, pe domnul Scârța-Scârța să i se alăture la masa improvizată; au bătut amândoi din mâini să ne facă semn să tăcem. Ar trebui oare să ne fie teamă?

— Iată-l pe bunul meu prieten, Philip Earle, spune el, apucându-l de braț pe domnul Scârța-Scârța și împingându-l înspre noi, ca să-l putem întâmpina și studia mai bine. Probabil că l-ați întâlnit și ieri; o să-l mai vedeți pe aici încă o săptămână. A venit aici pentru că i-am cerut să facă o hartă a tuturor pământurilor și câmpurilor noastre. O să-i facem un pergament mai de Doamne-ajută din pielea aia care atârnă acum deasupra capului meu. O să noteze tot și noi o să-ncepem o petiție pentru judecătorie. După aceea, cu voia voastră, dragi prieteni, o să ne organizăm spre binele nostru, al tuturor. Prea multe anotimpuri am tras din greu...

În acest moment, domnul Earle (așa cum n-o să putem să-i spunem niciodată) despăturește una dintre hărțile pe care le-a pregătit și ne invită să ne apropiem ca să vedem lumea noastră „așa cum o văd zmeiele și vântul și stelele”. Ne îmbulzim cu toții, îmbrâncindu-ne ca să încăpem sub lumina felinarului.

— Astea sunt mai complete decât cele de ieri, spune domnul Scârța-Scârța, dar noi nu vedem decât geometria și pătratele lui, ca și până acum.

Pe hărțile lui, noi nu apărem decât ca o împletitură de linii. Nu e niciun strop de viață în desenele alea. Acum ne arată o altă hartă, cu alte spații.

— Așa o să arate de acum încolo, zice el.

— Da, de acum încolo așa o să arate zilele noastre, zice și conașul Kent.

Dar „da”-ul ăsta al lui sună mai nesigur decât ar trebui. Se oprește, zâmbește.

— O să fiu foarte exact, promite el.

Dar nu deocamdată, se pare.

Spune-o, spune-o acum, spune cuvântul, îl implor pe mutește. N-am nevoie să fiu nici rafală de vânt, nici zmeu ca să știu cum e lumea și cum se schimbă – cum își schimbă forma, că așa zice conașul Kent – sau ca să aud behăitul îndepărtat al unor animale care nu sunt vaci, porci sau capre, care nu sunt oameni. Îmi dau seama imediat despre ce e vorba; mi-era teamă de acest „da” încă de când a murit conașul. Această organizare „spre binele nostru, al tuturor”, pe care o vrea conașul acum – în ciuda preferințelor lui și a felului său de a vedea lucrurile, în ciuda chiar a promisiunilor pe care le-a

făcut implică închiderea și împrejmuirea câmpurilor noastre cu ziduri, garduri vii, șanțuri și porți. Vrea să pună lațul în jurul vieții noastre. Vrea să taie copacii. Vrea să facă din satul ăsta de la capătul lumii, unde n-am știut niciodată de altceva decât de vite, spice și porci, un furnizor de lână. Cuvântul pe care nici el, nici alții nu au curajul să-l spună e „Oaie”. În schimb, conașul Kent ne povestește ușor agitat despre un vis de-al lui. Speră că dacă ne povestește schimbările astea ca și cum i s-ar fi arătat într-un vis, atunci o să îl înțelegem mai bine și nu o să ne mai fie atât de frică, pentru că visele adeseori rânduiesc lucrurile, chiar și pentru oamenii de rând. Și noi suntem visători, fără îndoială.

În visul ăsta se făcea că toți „prietanii și vecinii lui”, adică noi, nu mai avem nevoie să muncim mult și din greu de-a lungul întregului an, fără să știm măcar dacă ceea ce semănăm o să prindă rod. Avem ani buni; dar avem și ani slabi, ne aduce el aminte, împărțim bucuriile, dar împărțim deopotrivă și suferințele. Nu poți să pui prea mult temei pe soare. Nici pe ploaie. Un vânt puternic poate să ne culce toată recolta la pământ. Ciupercile pot s-o transforme în îngrășământ. Vitele noastre ar putea să piară de pe urma molimelor. Ciorile ne ciugulesc recoltele. („Și porumbeii”, spune o voce timidă. A mea.) Dar lâna nu implică atâtea riscuri. O claie de lână n-are nevoie de soare. Ba chiar crește și se îndesește pe întuneric. Nici vântul, nici vremea schimbătoare nu pot să-i facă rău, spune el, îndeplinindu-și sarcina cu tot mai multă înflăcărare – căci este, într-adevăr, o sarcină, o muncă de convingere. Și, din câte știe el, ciorilor nu le place lâna, cu toate că – și aici zâmbește, ca să ne anunțe că urmează o glumă – umblă în stoluri¹.

Conașul Kent a avut un vis care ne-ar asigura un trai îndestulat și fără griji. Fiecare zi ar fi o zi de odihnă pentru noi. Ne plimbăm cu toiagul pe câmpurile noastre îngrădite. Stăm întinși pe iarbă și nu facem decât să ne uităm în jur. Nu dăm cu plugul, ci păzim turma. Nu muncim la răzoare, ci tundem mioare. Nu înghețăm până la os în zilele grele de iarnă, culegând pietre din solul înghețat, smulgând capetele buruienilor de pe arătură sau rupând rădăcinile încolăcite și mergând aplecați până când ne înțepenește spatele mai ceva decât dacă am fi tras la jug. Nu, stăm acasă, în fața focului și împletim averi pe fus. Singura noastră muncă e să sucim suveica într-o parte sau în alta – joacă de copii. Truda noastră e trudă ușoară: să ținem bine de cocleț, abia atingând țesătura și băteala cu vârful degetelor, dezlegând încâlcelile și slăbind firul. În loc de boi, o să avem războaie de țesut, în loc să ne rugăm ca tulpina grânelor să rămână dreaptă și înaltă, în ciuda sortilor

și a vitregiei vijeliilor, și în loc să ne rugăm ca bobul să crească și să se coacă, o să adunăm în hambare postav, barhet, camgarn și tuil.

— Ce viitor emoționant, nu-i așa? spune el.

Undeva prea departe să-l putem zări, în locuri pe care nu o să le vedem niciodată, un bărbat îmbracă o haină pe care am păstorit-o și am făcut-o cu mâinile noastre, o femeie se îmbrobodește cu o basma și simte în urzeala ei mirosul vetrei și al vâlceleii noastre. Din lâna lunecoasă care crește pe spinarea animalelor noastre, Copitele de Aur, facem veșminte pentru spinarea boierilor. Cu siguranță, nimeni nu poate spune că nu îi surâde un vis ca ăsta. Și încă n-a spus cuvântul. „Oi.” Să fiu eu singurul care își dă seama ce vrea visul să ascundă? Snopii lasă loc oilor.

Conașul Kent și-a ales bine momentul în care să țină discursul. Vițelul e al lui. La fel și berea. Nu ne mai e foame. Cu siguranță nu suntem treji. În seara asta îi suntem îndatorați și-l cunoaștem suficient de bine cât să-l credem pe cuvânt, cel puțin deocamdată. Poate că planurile lui o să mai ia cinci ani. Sau zece. Seara asta e importantă și tocmai ne-a făcut pe plac cu serbarea lui. Nu trebuie decât să ridice o mână ca să alunge toate grijile și ca beția să continue. Fiecare în felul lui, ne-am transformat cu toții în dobitoace, exact așa cum spune balada berarului: țapul e beat și l-au apucat căldurile; câinele e beat și latră ca nebunul; taurul e beat și caută să se încaiere; porcul e beat și îndărătnic. Dar mai degrabă suntem beți ca niște cai de poștă – care nu-și potolesc niciodată setea – și, cel puțin în seara asta, nu mai știm de griji.

Avem totuși chef de muzică și dans. Dintre noi, numai tânărul Thomas Rogers știe să cânte din fluier; el e privighetoarea noastră. Nu se lasă rugat prea mult până începe să cânte. În orice caz, pentru noi își umple plămânii cu aer și și-i golește. Mai întâi bate cu piciorul un ritm de seceriș cam lipsit de grație, apoi începe să joace cu degetele pe găuri. I-am ascultat eforturile de multe ori până acum. Când Thomas stă noaptea să exerseze, nu e chip să scăpăm de împleticelile și de strădaniile lui, oricât de mult am vrea să dormim. Dar îl și prețuim. Fără el, n-am dansa niciodată. Așa că în seara asta îl tot ațâțăm. Dar nu ne așteptam să mai intre și o a doua voce în melodie, care i se alătură cu și mai mare pricepere, de undeva din spatele nostru. Este domnul Scârța-Scârța, domnul Earle. Acum trebuie să-i spunem „domnul Scripcă”. Se strecoară printre noi cu mersul lui greoi, făcându-și loc cu umărul, nu cu pieptul. Găsește un loc lângă Thomas Rogers, își așază instrumentul pe genunchi și își pune arcușul pe strune. Mai întâi cântă în

ecou, pe urmă strecoară niște înflorituri, pentru ca la sfârșit să pună stăpânire cu totul pe ceea ce încerca flautistul să cânte.

Thomas Rogers nu pare la fel de satisfăcut ca domnul Scârța-Scârța când aude aplauzele calde. Flautistul își pierde încrederea și prestigiul. Dar vocea scripcarului – cel puțin odată ce musafirul nostru s-a așezat pe scăunel – ne smulge deopotrivă râsete și lacrimi. Cântecele lui e, în același timp, bucuros să fie tânguios și mahnit să fie atât de voios. Nu trece mult și se întorc și copiii de la jocul de-a azvârlita. Își aruncă ultimele bețe deoparte și se pun pe dansat pe podeaua hambarului, zbenguindu-se pe paie după sunetul muzicii. Puținii zvăpăiați care au mai rămas în sat – gemenii Derby, desigur, dar și alți mai-mari ai dezordinii – încep și ei dansul, luându-și de mână nepoatele și surorile mai mici și învârtindu-le. Pe urmă e rândul cuplurilor căsătorite. La sfârșit ies în față și puținele noastre fete nemăritate, ținându-se foarte mândre la început, pentru ca în curând obrajii lor să se facă roșii, dar nu de la rușine, ci de la atâta joc. Una dintre ele, cea de a cărei splendoare și smerenie se vorbește cel mai aprig, o să fie Domnița noastră a Secerișului. Regina Recoltei. O vom alege după ce o să se termine muzica, dacă o să mai vină vreodată momentul acesta, dacă o să-i mai dăm voie să vină. Măine, ea o să fie prima care intră pe câmpul de orz dovedit în luptă, prima care merge pe miriște, care se apleacă să găsească un bob de orz și să-l salveze de la frigul care vine.

Domnul Scârța-Scârța Scripcarul ne dă iar formă, făcându-ne cu melodiile lui la fel de asemănători și de geometrici cum ne făcea cu cerneala cu care își desena hărțile. Întâi dansăm în cerc, apoi pe laturile unui pătrat, sărim vioi și ne-nvârtim, schimbăm partenerii și chiuim. Petrecăreților li se cere să treacă dincolo de ei înșiși, să fie mai fluizi, de fapt. Până și eu sunt tentat să mă alătur, deși sunt văduv. Dar nu îndrăznesc să intru cu mâna și degetele arse în atâtea îmbrânceli și smucituri, așa că stau să mă uit alături de conașul Kent, celălalt văduv, care se leagănă lângă mine. Femeile se ciocnesc cu bărbații, bocănind din picioare și fluturându-și batistele. Fetele și flăcăii sunt prea aproape unii de alții. Se țin de încheieturile mâinilor. Coapsele li se ating. Pe lumina asta chioară și în iureșul veseliei, s-ar putea chiar să schimbe sărutări și promisiuni. Suntem o șleahță de păgâni, mai credincioși obiceiurilor și zilelor sfinte decât Sfințeniei propriu-zise. Aflăm mai multă plăcere în cântecele și dansurile lui Dumnezeu decât în smerenie. Slavă Domnului că nu avem preot aici ca să vadă toate astea.

Dar trebuia să ne dăm seama că femeia aia care scuipe o să vină să ne strice cheful chiar în toiul petrecerii. Asta e prima oară când o văd. S-a oprit la poarta hambarului, acolo unde lumina nu ajunge, și stă atât de nemișcată, că par să nu o ajungă nici flautul, nici scripca. Dar nu încapе îndoială că ea e, dacă nu cumva avem un oaspete fantomatic, vreuna dintre nevestele sau fiicele noastre care să se fi întors din mormânt, subțiată de moarte. E mai mică decât mă așteptam, și totuși impunătoare. Dar uite eșarfa aia grea de catifea de care am tot auzit, și uite și capul ras grosolan, cu smocuri de păr ici și colo. Pare udă learcă, ca o zăvragioaică sau vrăjitoare vârată-n iaz.

— E doamna Beldam, îmi șoptește conașul Kent, dându-i un nume care o să-i rămână.

Beldam, vrăjitoarea. Belle Dame, frumoasa. Dansatorii n-au văzut-o însă. Se opresc și se întorc spre ea abia când scripcarul își lasă arcușul deoparte și se ridică de pe scaun ca să se uite, peste capetele vecinilor, la oaspetele nostru chilug. Abia se zărește. E ca o umbră neagră în întuneric; o siluetă, atâta tot. Nu-i vedem ochii și fața, și nici nu-i distingem cicatricea sângerie pe capul dezgolit. Nu zice nimic – poate că ne-am imaginat-o; poate că e un spectru chemat de bere și de dans. Atmosfera s-a schimbat. E mai apăsătoare. Eram fluizi, dar acum suntem ca piatra. Noaptea se termină pe o notă suspendată.

Știm că ar trebui să reparăm greșeala de a o fi tuns. De-aia stă acolo și așteaptă. Ne cere să fim martori la ce am făcut. Câțiva bărbați din mulțime, poate și unele femei, par pregătiți să îi întindă oricând mâna și să o tragă spre cercurile și pătratele noastre, ca să facă piruete alături de noi. Pentru o clipă, atmosfera din hambar spune nu că ne-ar fi stricat sărbătoarea, ci că tocmai ne-am găsit Regina Recoltei. Nu trebuie decât să o aducem la lumină și să îi punem coroana pe loc, pentru ca totul să fie bine. Un alt vis. În visul ăsta, se face că părul i-a crescut la loc, negru și lung; bărbații ei sunt liberi, fără cătușe; crucea noastră de lemn e redată sfînteniei și îmbrăcată din nou în mătănii; și nu, n-am fost surprinși de niciun fuior de fum azi-dimineață și nici porumbeii nu sunt morți. Da, încă mai sunt porumbei. Zboară în cerc, conștiințe albe înaripate. La început, priveliștea ne bucură ochii. Dar porumbeii încă dau cercuri. Nu găsesc un loc să se așeze. Așa o să fie pentru ei de acum încolo. Caută miriștile, dar nu e niciuna.

Când vede dansatorii mișcându-se, cu mâinile în aer, femeia se dă înapoi câțiva pași, rămânând cu fața la noi; probabil că nu are încredere în noi. Trebuie totuși să știe că, dacă ezită, bărbații o să se strângă în jurul ei ca

un roi de țânțari. Abia când ajunge în dreptul ușii se întoarce cu spatele la noi și cu fața spre întuneric, pășește afară și nouă nu ne mai rămâne decât să schimbăm niște priviri prostești. Știm că flautul și scripca nu o să își reia cântecul. Nu mai putem să dansăm. Ne urăm stânjeniți „bună seara” și ne grăbim fiecare la casa lui ca să ne trecem seara dormind sau ca să stăm treji sau mai rău.

Sper și eu – ca toată lumea – să dau peste femeie la plecare. Dar motivele mele sunt mai întemeiate decât ale celorlalți. Așa mi-a cerut conașul Kent. Mi-a zis că ar trebui să o aduc înapoi, să o aduc înapoi pe doamna Beldam în hambar și s-o las să își petreacă noaptea pe baloturile de paie, învelită cu eșarfa ei de catifea. Nu i se pare convenit ca o femeie, oricare ar fi greșelile ei, să își petreacă noaptea singură, fără adăpost în fața pericolelor. L-am văzut ezitând. Voia să spună ce pericole ar putea să apară, dar nu i s-a părut potrivit. Nu mai sunt lupi de care să te temi. N-am mai văzut urme de lup pe aici de-o viață. Nu sunt nici urși, nici râși. Iar conașul Kent nu e superstițios ca să se teamă de draci și de fantome, de dragoni și de duhuri ale pădurii. Nici vorbă de zăpadă sau de îngheț, desigur. În seara asta n-o să fie neobișnuit de frig. Răcoarea de vară care vine când e noaptea mai adâncă, până spre primele ore ale dimineții, nu pune nicio primejdie pentru cineva care doarme afară în sălbăticie. Poate să prilejuiască cel mult un disconfort. Și totuși, acum că am văzut femeia cu ochii mei și acum că am văzut sclipirea din ochii conașului, înțeleg de ce se teme pentru ea; se teme de lucruri pe care le recunoaște în sine însuși; de lucrurile pe care și eu le-am simțit și le simt; de lucrurile la care fiecare bărbat – până și cutezătorul și nepăsătorul domn Scârța-Scârța – va visa în noaptea asta.

— Fă ce poți ca să fie în siguranță, mi-a poruncit el în cele din urmă.

Mai întâi mă duc să mă țin de promisiunea pe care am făcut-o privitoare la stâlpul infamiei și la cruce. N-aș fi surprins să o găsesc pe doamna Beldam acolo, îngrijindu-și bărbații. De fapt, mă rog să fie acolo. Printre altele, vreau să fie de față la gestul meu de bunătate. Ies din hambar însuflețit de noua sarcină, dar entuziasmul îmi pierе imediat. În timp ce noi dansam și ne ospătam, fără să mai auzim nimic în afară de flaut și de scripcă, un stăpân mai mare decât al nostru a observat că ne-am cosit și ne-am adunat în sfârșit orzul și le-a spus cerurilor să plouă. E o ploaie de miez de noapte, pe care nu o vezi în întuneric până nu ajunge la tine, până nu te lovește cu stăruința rece și ascuțită a ciocanului de argintar.

Apuc să fac câțiva pași până să îmi dau seama cât de tare plouă. Vecinii mei trebuie să se fi risipit deja pe la casele lor. Nu văd nici ȕipenie de om prin preajmă. Ar trebui să mă duc și eu acasă și să îmi amân sarcina și promisiunea până când se usucă pământul. Dar ploaia e plăcută. Spală murdăriile. Unsoarea de vițel îmi dispare în curând de pe degete și de pe bărbie. Îmi clătesc gura cu apă mai pură și mai plăcută la gust decât cea din iazul și pârâul nostru generos. Până și mâna rănită mă doare mai puțin în balsamul ploii. Îmi trec limba peste buza de sus și mă desfăt cu prospețimea stropilor de apă. Nu sunt chiar dulci, dar nici lipsiți cu totul de gust. Te trezesc din beție, dar nici eu nu am băut prea mult; am fost mai cumpătat și mai cuminte decât mulți.

Luna nu se vede în seara asta, firește. Norii joși, așa cum mi-i închipui, sunt ca o pătură grea, împletită din negru și gri. Și totuși, nu e nici urmă de vânt care să ia ploaia cu el și să ude pământul vecinilor noștri îndepărtați. Trebuie să ne așteptăm ca furtuna asta să mai zăbovească aici și să țină până la răsărit. Măine, aleile și câmpurile vor fi pline de bălți și băltoace. Iazurile și cisternele vor fi pline, și asta o să ne bucure. Ne bucurăm de zestrea naturii, deși celor pe care i-a prins ploaia afară s-ar putea să nu li se pară așa. În orice caz, nu cred că o să îmi fie greu să o conving pe doamna Beldam că ar trebui să se adăpostească în hambar.

O iau pe drumul noroios, pe lângă acareturile conașului, pe lângă livezile și staulele lui, până la clopotnița pe care visăm să o ridicăm. Mi-ar prinde bine niște lumină, deși niciun felinar nu ar rezista prea mult pe potopul ăsta, oricât de bine l-aș feri de ploaie. Trebuie să mă încred în semnele și creștăturile care s-au săpat adânc în mine în cei doișpe ani de când trăiesc, muncesc și mă plimb pe pământurile astea. Furtuna a răpit lumii toate culorile – nuanțele acelea de albastru și de mov care înnobilau noaptea. Și totuși, disting niște siluete: stejarul aplecat, cu firele foșnitoare de iederă, ulmul bătrân și pricăjit, care ar trebui tăiat și făcut bușteni până nu cade și blochează drumul. Știu ca în palmă unde sunt dâmburile din preajma gardurilor, și de o parte, și de cealaltă, unde sunt gropile și porțile, unde sunt culmile de deal și stâncile ascuțite, unde poți să furi prune aurii. Simt mirosuri familiare. Staulele conașului, firește. Sudoarea nutrețului din silozuri. Dar și alte mirosuri, mai blânde. Mirosul înțepător – cu atât mai acru pe timp de ploaie – al copacilor mai bătrâni. Mirosul de mucegai al lemnului putrezit. Miasma de urină și miere a merilor. Îmi traversez satul la

miezul nopții așa cum ar face-o un orb, cu auzul, cu mirosul, cu pipăitul și luându-mă după umbrele cele mai vagi, cele mai negre.

Îi zăresc pe cei doi înainte să mă audă sau să mă vadă, sau zăresc mai degrabă conturul crucii cu brațe mari, care, sub apăsarea prizonierilor și a ploii, s-a făcut și mai mare, și mai grea. Mă opresc să mă uit, fără să îndrăznesc să le dau de știre că sunt aici, dar bucurându-mă că ploaia de neoprit e o pedeapsă în plus pentru ei. Nu pot să îmi facă rău, asta e sigur. Au mâinile încătușate și gâtul prins. Singurul pericol ar fi să lovească cu picioarele în spate. Va trebui să mă port cu ei cum te porți cu o pereche de cai priponiți, să nu mă apuc să le inspectez coada și dosul. Îmi țin respirația, ca să nu mă descopere. Cât de tăcut a devenit totul; nu se aude decât răpăitul ploii. Mi-e teamă că nu mai trăiește nimeni, nicăieri. Noaptea îmi apasă pe umeri. Nicio bufniță sau vulpe nu tulbură întunericul. Pare că și copacii au încetat să se mai legene și să mai scârâie, să își mai spună dorințele vântului, ca să își țină respirația și să se uite, ca și mine, la stâlpul infamiei.

Dacă aș avea puteri de vrăjitor sau zeu, aș construi ușa bisericii pe loc. I-aș ridica arcada chiar deasupra stâlpului. Cu acoperiș, ca să îi apere de ploaie pe cei doi străini. Ochii mi s-au mai obișnuit cu întunericul, așa că îi văd mai bine. În dimineața asta, eram convins că e mai bine pentru toți dacă nu spunem nimic deocamdată și lăsăm toată vina să cadă pe umerii străinilor. Dar acum, sub norii aștia grei, îmi dau seama de prostia mea; nu, nu prostie; să-i spunem pe nume: lipsa mea de curaj și de sinceritate. Cred că „să lăsăm să cadă pe umerii lor” nu e o exprimare tocmai fericită. Ploaia e plăcută doar pentru cei care nu sunt nevoiți să stea în ea, cei care au un ștergar, un acoperiș, un pat, vise. Familia doamnei Beldam nu e în seara asta printre cei care se bucură de zestrea naturii.

Așa că mă apropiu de ei și le zic:

— Eu sunt Walter Thirsk... Walt.

Nu-mi răspunde nimeni.

— Eu n-am fost acolo azi-dimineață, când ați încordat arcurile, spun eu.

Trebuie să înțeleagă că nu fac parte dintre acuzatorii lor. Nu m-am repezit cu bâta la ei. Nu i-am dus la stâlp. Nu au de unde să știe că nici nu le-am luat apărarea. De fapt, eu sunt singurul dintre săteni căruia nu ar trebui să îi poarte pică. Cu toate astea, nu răspund. Sunt ca vitele la troacă: cu botul în pământ. Picăturile de ploaie le cad pe umeri și pe gât și le alunecă pe șira spinării. Apa șiroiește pe spatele lor ca o frânghie. Cel tânăr își ridică bărbia și mă privește, apoi își lasă din nou fruntea în jos. Îl obosește greutatea

propriului cap, se pare. Cel scund, ridicat pe vârfurile degetelor, își mută greutatea de pe un picior pe celălalt.

Nu pot găsi niciun buștean pentru tată, nu pe vremea și pe întunericul ăsta. E ceva de mers până la cei mai apropiați bușteni, dincolo de câmpurile noastre. Nu am de gând să mă apuc să îi caut atât de târziu în noapte. Ar fi trebuit să mă fi gândit mai din timp. Aș fi putut trimite doi băieți în grajd după un butuc. Am uitat. Dar știu că lângă stâlp sunt câteva grămezi de pietre mari, dăltuite cam grosolan, pentru biserică. Nu mi-e greu să scot una dintr-o grămadă și să o car – cel puțin nu la început. Dar mâna rănită, de care uitasem o clipă, începe să mă doară din nou. M-am purtat prea rău cu ea, am pus-o prea mult la încercare în seara asta. Coaja care s-a format peste arsură s-a rupt probabil din nou. Nu văd rana, dar o simt. Las o piatră să cadă și încerc să o rostogolesc mai departe cu mâna bună. Dar pământul e prea bolovănos și piatra, mult prea pătrătoasă ca să reușesc. O ridic puțin și o rostogolesc de câteva ori, dar pare să facă numai ce vrea ea, și nu am înaintat deloc în direcția stâlpului.

Acasă n-am nimic care să-i poată servi bătrânului drept reazem. Am o bancă în fața casei, dar e din stejar și foarte grea. E nevoie de doi oameni ca s-o care. Am un cufăr și un sipet mai mic, dar nu sunt întărite cu fier și nu pot ține un bărbat, fie el și scund. Amândouă butoaiele mele sunt pline și prea grele ca să le pot mișca. Până mâine nu pot face nimic pentru el, doar să stau eu însumi pe pământul îmbibat cu apă și să îl las să mi se urce pe spate. Trebuie să am grijă de mână dacă vreau să mai muncesc vreodată. Oricum, problema asta nu e numai a mea – și poate că nu e atât de urgentă cum am crezut. Bătrânul a stat deja toată ziua pe vârfuri. Va putea să suporte și noaptea, desigur. O să îl caut pe John Carr la prima oră și fie o să mutăm amândoi piatra, fie o să apucăm banca fiecare de un capăt și o să o aducem la stâlp. Sau, mai bine, îi caut pe băieții ăia și îi trimit după niște bușteni. Deocamdată trebuie să-mi văd de rană. Dintr-odată însă mi se face rușine. Pornesc din nou la drum prin ploaie și întuneric. N-am schimbat niciun cuvânt cu cei doi.

Abia acum pot să o caut pe doamna Beldam și să îndeplinesc rugămintea – de fapt, ordinul – conașului Kent de a o găsi și a o aduce în hambar. Rareori l-am dezamăgit. Mă mândresc cu asta. Taică-meu a fost secretarul tatălui său. Maică-mea a fost doica lui de lapte. Suntem de-o seamă, așa că probabil am dormit unul lângă altul când eram de-o șchioapă, am supt de la același sân. Nu vreau să spun că mi-e frate; e prea mare

distanța socială dintre noi. Dar am fost tovarăși de joacă la taică-său în curte. Câteodată îmi împrumuta cărțile lui și eram lăsat să scriu, să citesc, să fac calcule. Pot să spun chiar că mă descurcam la toate astea mai bine decât el. Am intrat în slujba lui chiar dinainte să ne mijească primele tuleie. Am fost singurul pe care l-a luat cu el când Lucy Jordan a acceptat să-i fie nevastă și când a luat asupra lui pământurile acestea și vechiul conac. Și a fost suficient de bun cu mine cât să mă lase să ies din serviciul lui atunci când m-am hotărât să mă așez la casa mea cu draga de Cecily; deși eram obișnuit mai curând cu târgurile, am găsit o alinare neașteptată în munca la câmp, alături de ea și de vecinii ei, în pustiul acesta. I-am spus conașului că m-am îndrăgostit de Cecily, de râsul ei copios, de gâtul ei pistruiat, de vigoarea brațelor ei, dar și de fiecare fărâmbă a acestui pământ de sat. Mi-a zis: „Atunci ar trebui să mergi să lucrezi pământul.” Asta e povestea mea.

Nu o să uit niciodată zilele acelea în care mă jucam cu el, și nici ce îi datorează familia mea conașului Kent. Am crezut dintotdeauna că este de datoria mea să îi iau apărarea în fața vecinilor dacă cineva are ceva să îi reproșeze. Sau invers, să îi spun lui din când în când despre vreo neglijență sau nemulțumire care ar putea să facă rău poziției lui în sat. De câte ori mi-a cerut conașul Kent să-i evaluez recolta sau poate să îi curăț pomii de uscături sau să îi repar acoperișul, am făcut-o imediat, fără să mă plâng și fără să cer nimic în schimb. Nu vreau să zic că sunt cine știe ce sfânt, cu nimb de supunere oarbă. Am fost rezonabil și loial în interesul amândurora. Spre folosul nostru, al tuturor, cum ar veni. În ciuda prieteniei strânse care ne lega în tinerețea noastră plină de pozne, niciodată nu i-am spus: „Acoperișul tău poate să mai aștepte. Trebuie să-mi văd de treburile mele întâi.” Niciodată nu l-am întrebat: „Ce-s alea de atârână pe lângă tine, Charles Kent? Sunt două brațe zdravene, pare-mi-se. Du-te și curăță-ți singur livada.” Nu, i-am câștigat respectul tocmai pentru că l-am ajutat întotdeauna. Așa că se bazează pe mine și ar fi supărat – și dezamăgit, probabil – dacă m-aș duc mâine la el să îi spun că nici măcar nu am încercat să o aduc pe femeie în hambar, pentru că mă durea mâna. O să zică: „Dar nu puteai să faci ce ți-am cerut și dacă te durea mâna?” Că doar nu mi-a zis s-o iau pe sus pe doamna Beldam și s-o duc în brațe.

Așa că, în loc să fug acasă prin noroi, să mă usuc, să-mi pun pe cap boneta vătuită și să dorm până când se termină furtuna, trec pe acasă doar cât să îmi schimb pantalonii și să îmi iau pălăria cu boruri largi și o vestă de piele. Singurul meu gând este să mă grăbesc pe alee până la luminișul de la

Poale, unde-am văzut fuiorul negru de fum azi-dimineață. Ba nu, ieri dimineață; miezul nopții ne-a părăsit deja. Trebuie să fi căutat să se adăpostească sub acoperișul spart al bordeiului ei prăbușit. Unde altundeva? O să mă duc să o iau de acolo.

Dar gândurile mele nu sunt chiar atât de generoase. Doamna Beldam m-a prins în mrejele ei, nu ca Cecily a mea, ci într-un fel nou și necunoscut, mai tulburător. La prima vedere, soția mea mi-a apărut imediat ca o femeie așezată, frumușică, plină de viață, caldă, care știe să spună o vorbă bună. Mă umplea de liniște și de speranță. Când am îmbrățișat-o în noaptea nunții – de fapt, ca să fiu sincer, înainte de noaptea nunții – am simțit că am găsit în sfârșit un loc din care nu îmi imaginam că o să mai plec vreodată. Cu toate astea, nu îmi aducea străfulgerarea aceea despre care cântă menestrelii. În schimb, doamna Beldam m-a năucit de îndată ce am dat cu ochii de ea. De când am văzut-o, așa rasă în cap, mă simt de parcă aș fi mâncat din ghebele lui Brooker Higgs. Și acum că mă aștept să o găsesc din clipă în clipă, acum că mă apropiu de locul în care trebuie să se fi adăpostit de ploaie, lumini mai slabe și mai fantomatice încep să-mi danseze în cap; inima bate să-mi sară din piept; mă cuprinde deodată un curaj năvalnic, apoi o groază zguduitoare. Prea multă vreme am fost vădov. Dacă e vreo lună în spatele norilor ăstora, nu poate fi decât senzuală și albastră. Noaptea freamătă de dorințe. Și de farmece.

Se vede că nu sunt singurul care gândește așa. Mai sunt bărbați prin preajmă. Aud lipăit de picioare și, cu coada ochiului, întrezăresc siluete care se strecoară pe lângă mine, prea înalte și prea late în umeri ca să fie femeia pe care o vânam. Sunt sigur că mă văd și ei pe mine și că-și spun: „Pălăria aia cu boruri largi e a lui Walter Thirsk. Ce treabă are un țăp bătrân ca el într-o noapte ca asta și la o oră atât de târzie?” Cel puțin treburile cu care umblu eu nu sunt făcute într-ascuns. Eu nu fac decât să îndeplinesc dorința conașului. N-am soție sau familie de care să mă ascund, ca unele dintre umbrele astea nebune care tulbură întunericul. Nici n-am păcătuیت încă împotriva acestei femei, mai puțin când m-am gândit că... când m-am gândit că s-ar putea să nu vrea să doarmă singură în hambarul ăla mare și că ar prefera să doarmă într-un pat. Aș șterge-o cu mâna mea arsă. Mâna mea arsă ar consola-o.

Bordeiul e greu de găsit, dar ochii mei s-au obișnuit ușor-ușor cu întunericul. Norii s-au subțiat întrucâtva. Nu se vede lumina lunii, dar există cel puțin promisiunea răsăritului care urmează să vină și care mă va ajuta să

disting formele și contururile. Se vede marele zid negru al copacilor, peste care se prelinge, cu zgomot și putere, apa. Și uite și ce a mai rămas din încropeala ei de bordei. Aș striga-o pe nume. Nu are importanță dacă mă aud vecinii care se strecoară prin preajmă. Să înțeleagă că am venit cu un motiv întemeiat. Dar prea am neglijat cerințele ospitalității. Nici nu știm cum o cheamă pe femeie. „Doamna Beldam” nu o să meargă. Doar „doamna” atunci. O strig. Dar nu îmi răspunde nimeni. Nu primesc răspuns nici când fac un pas înainte, ca un tânăr lunatic, să dau la o parte cu mâini tremurânde bârnele și pânza. Pădurea e larmă de ploaie. Dincolo de căderile și revărsările apei, aud zgomot de picioare neastâmpărate care ar putea să fie ale orișicui, o tuse care-ar putea fi de om sau de vulpe, un lemn care se frânge. Strig „doamnă” de douăzeci de ori, dar în zadar. Poate că s-a adăpostit în vreun alt bârlog. Sau mă aude, dar nu vrea să-mi răspundă.

Întâmplarea a făcut să fiu numit asistentul domnului Scârța-Scârța pentru săptămâna asta. Rana de la mână mă scutește de munca grea din hambarele în care se treieră cerealele. Așa a insistat conașul Kent. Se dovedește încă o dată că mi-e prieten. Mă avertizează să nu iau nicio unealtă în mână sau să car ceva. Orice efort ar putea să spargă bășicile cu apă care s-au format deja la marginile arsurii. Nu sunt bun de muncă. „Și n-ai fost niciodată”, ar mai vrea să zică. (Poate că o să mă angajeze din nou ca om al lui.) Grâul poate fi separat de pleavă și fără mine pentru câteva zile. Mai important e să-mi salvez mâna. Știm amândoi bărbați și femei care și-au pierdut mâna și apoi viața din cauza unei răni care nu s-a vindecat cum trebuie. Trebuie să o țin la răcoare, să o feresc de umezeală, dar și să o las să respire, pentru ca pielea arsă din mijloc să se desprindă sau să facă o coajă. Deocamdată e prea moale ca să usuce și să se întărească. Din ea se scurge un lichid din acela la care te aștepți mai degrabă să îți curgă din nas. Iar durerea, deși nu e la fel de ascuțită ca înainte, e mai mult decât pot să suport. E neiertătoare. N-am închis ochii toată noaptea, cel puțin acea parte din noapte pe care am petrecut-o în pat și nu căutând-o pe vrăjitoare. Acum merg cu mâna ridicată și cu palma căuș. Mi se spune că arăt ca un cerșetor azi. Vecinii se uită în palma mea, își ridică sprâncenele, îmi urează însănătoșire grabnică, dar bănuiesc că mă invidiază pentru că am scăpat de muncă. M-au poreclit deja întâiul Purtător de Condei. Se așteaptă ca eu și domnul Scârța-Scârța să facem o pereche comică: împiedicatul și cerșetorul, ambii damblagii pe partea stângă și doar cu două mâini folositoare.

Totuși, nu sunt atât de neputincios încât să nu mă plimb puțin pe miriște înainte să îmi încep ziua de muncă alături de domnul Scârța-Scârța. Băieții noștri au venit la marginea câmpului de la prima oră, alungând păsările cu pietre, cu scânduri și cu praștia, dar fără să îndrăznească să calce pe câmp. Nu au privilegiul ăsta. Corul lor ne scoală din pat cu noaptea în cap și ne silește să ieșim de prin casele noastre pentru o întâlnire matinală cu regina noastră.

Furtuna ne-a spălat și ne-a umplut satul de noroi, dar norii de pe cer s-au risipit. Se anunță o zi însorită și plină de muncă. S-a făcut deja lumină și e atât de cald, încât ne adăpostim sub pălăriile noastre de paie. Suntem cu toții

obosiți după strânsul recoltei, cu capul greu de la băutura de azi-noapte – și nu numai de la ea –, cu sufletul neliniștit după cele două focuri de ieri și după agitația care le-a urmat, dar și obosiți după toată munca de peste an. Treburile zilnice nu ne-au lăsat să simțim oboseala decât acum, și ne-am pierdut și mai mult puterile după o zi de odihnă. Mușchii noștri nu sunt obișnuiți cu asta. Un mușchi nefolosit înțepenește imediat, ca o cârpă uscată. Iar în jurul nostru vedem, auzim și mirosim același lucru. În ciuda lutului umflat de apă și a bălților smălțuite cu noroi de furtuna de azi-noapte, pământul însuși e obosit după recoltă. La fel și aleile. Am fost prea ocupați până azi ca să vedem cât de bătătorite de roți și de copite au ajuns cărările noastre. Măcinate și frământate de vreme, se scufundă sub corvoada și toceala acestui anotimp și de la poticnirile animalelor. Fiecare pas pe care l-am făcut de la ultimul îngheț – parcă a trecut o veșnicie de atunci – și-a lăsat urma pe pământ.

Ce vânt s-a pornit ieri, după ce am descărcat ultimul snop și am întins paie mai ușoare și mai mici! Pleava a năpădit tot satul. Sorbii care ne despart casele de câmp sunt încă plini de pleavă și de paie, cu toată ploaia de peste noapte. Pe drumul dinspre câmp spre curtea în care ținem baloturile, mănunchiuri de orz prost așezate s-au răsturnat din căruțe și din roabe, și acum le ciugulesc măcălendrii și brumărițele de pădure; răcăielile din noroi arată că porcii cuiva au scăpat și au scurmat cu râțul după boabele căzute. În aer plutește un parfum discret de pânguială, atât de gingaș și de proaspăt, că am vrea să îl lăsăm să ne umple plămânii, să îl sorbim cu nesaț ca pe tărle. Toți cei care cunosc universul aromat, agitat și blând al recoltelor, precum și calendarul pe care îl urmează negreșit și-ar da seama imediat, după liniștea și pacea parfumată a acestei dimineți, că nu poate fi altceva decât ziua Spicuirii.

Acum că ne-am adunat în capul locului, stăm și așteptăm. Fiindcă ne-a întrerupt furtuna și dansul s-a încheiat brusc aseară, nu am apucat să ne alegem regina. O scăpare ca asta aduce ghinion. Nu ne-am trezit niciodată până acum în ziua Spicuirii fără o suverană frumoasă care să conducă peste miriște. Dar conașul Kent a zis că o putem alege în dimineața asta. Așa că toate fetele necăsătorite și-au îmbrăcat hainele cele mai bune, sau mai degrabă au împrumutat podoabe din plasele cu panglici și lăzile de zestre ale mamelor, pentru ca apoi, din grădini sau de pe gardurile vii, să ia calomfiri, cruciulițe și opintiri și să-și facă ghirlande și găтели galbene din ele. Câteva

dintre fetele mai ambițioase și-au uns obraji și brațele cu zeama petalelor aurii. Arată deopotrivă scârbos și select.

Zărim deja scâfârlia conașului Kent pe deasupra gardurilor conacului în timp ce vine spre noi, călare pe Willowjack. Și el a făcut un efort azi. Și-a legația pălăria lui cea bună, pe care de obicei o ține pentru căsătorii și înmormântări, două fâșii de stofă, una galbenă ca de lămâie, alta verde-măr, suvenire de familie ale nevestei. Ei îi plăceau lucrurile strălucitoare. Acum avem câteva clipe în care să ne studiem fetele și să vedem pe care dintre ele să o aclamăm. Și tot acum avem ocazia să admirăm și câmpul de orz care se întinde până spre vâlcea și să fim recunoscători, nu vreunei ființe superioare, ci pământului însuși. Să fi trecut deja un an de când ne-am scos boii și am venit să-l arăm cu plugul? Un an de când ne-am oprit privirea asupra copacilor desfrunziți din vâlcea, ca să păstrăm arătura dreaptă, în ziua aia plictisitoare și rece? Și de îndată ce frigul a întărit pământul, am venit din nou pentru grapă, să netezim crestele, ca să obținem o arătură din aceea fină care prinde bine orzului, și să scoatem pietrele de la suprafață. Să fi trecut deja o jumătate de an de astă-primăvară, când ne-am oprit privirile asupra acelorași vârfuri de copaci și i-am văzut cum se umplu de frunze și ne-am răspândit de-a lungul ogorului în rânduri egale, ca să împrăștiem sămânța, aruncând boabele de orz la fiecare întindere de pas, risipind găoacele astea de promisiuni cu o mână generoasă? Anul acesta, primele ploi calde au venit greu. Câmpurile s-au înverzit târziu și primele mlădițe care au îndrăznit să se arate erau sfioase și plăpânde. Urmăream creșterea orzului cu îngrijorare; ne-am temut mai întâi de secetă și, când plantele ne-au ajuns până la genunchi, am început să ne rugăm cerului să nu ne trimită vijelii.

Așa ne e obiceiul. Ne facem griji pentru recoltă în fiecare zi – deși mai sunt momente, pentru mine cel puțin, și mai ales noaptea, în căscioara mea friguroasă, când îmi displace tirania aceasta a grijilor. Aud bătaile vijelioase ale vântului și mă entuziasmez în mod inexplicabil. În ultimul timp, în visele mele apar câmpuri culcate la pământ. Mă trezesc rușinat și nu pot să îmi privesc vecinii în ochi. Și-ar putea închipui că mi-am pierdut dragostea pentru ei și pentru locul ăsta.

Când am ajuns prima oară în locurile astea, nu am crezut chiar că mi-a pus Dumnezeu mâna în cap, dar mi-am zis că mi se dă o șansă pe care nu ar trebui să o pierd – un mijloc cinstit de a-mi câștiga libertatea și un țel. Un sol fertil! Nu mai văzusem niciodată un cer și un pământ atât de generoase. Țin minte prima săptămână, când – fiind încă servitorul conașului – am mers

prin sat până la marginea pădurii fără să îndrăznesc să intru în ea, dar atingând tot ce-mi ieșea în cale. Găsisem o comoară. Îmi amintesc că mi-am lipit nasul de un copac și am fost surprins de dulceața străveche a scoarței. Știu că mă opream să studiez furnici, fără să bănuiesc ce munci de furnică mă așteptau. Știu că am cules o floare să mi-o pun la pălărie. Apoi am văzut-o pe Cecily și am întrezărit o șansă de a-mi construi un viitor aici. Am curtat-o lucrând cot la cot cu ea pe ogor, potolind foamea pământului ei. Munca mea era un act de iubire. Mușchii mei neobișnuiți cu munca au crescut și m-au durut pentru ea. Mi-am pus umărul la plug pentru ea. M-am făcut tare ca tovalul pentru ea. Nu aveam de ales. La țară lumea e gâlcevitoare. Mereu îți caută pricină. Vrea să împartă cicatrice și vânătăi. Vrea să îți tăbăcească palmele și să-ți arunce nisip în ochi. Vrea să-ți zgârie mâinile și picioarele cu spini și ciulini de fiecare dată când te abați de la calea pe care ai ales-o. Dar tocmai asta îmi plăcea la viața din sat, felul în care ne luptam să răzvim într-o încheștare cu o lume vie și nestatornică, o lume care, în locurile din care veneam eu și conașul Kent, nu ni se arătase decât în forma buruienilor care ieșeau întâmplător prin crăpăturile pietrelor sau pe tarabele din piață, unde se vindeau produse de la țară, deja coapte, aduse ca prin minune de Dumnezeu știe unde. Nu conta dacă ploua sau dacă vântul sufla zi și noapte în oraș. Ne puneam chipiul pe cap. Ne închideam bine ușile și ferestrele. Vremea nu era o amenințare pentru noi. Pe atunci, soarele nu ne era nici prieten, nici dușman.

Nu pot să zic că încă tânjesc după astfel de lucruri, dar sunt mai puțin mulțumit decât ar trebui să fiu. Am o situație și un loc al meu. Sunt norocos. Dar doisprezece ani aici nu sunt de ajuns să mă facă să mă simt chiar ca acasă – nu și când n-am un cămin în adevăratul sens al cuvântului, pentru că nu am mai avut unul încă de când Cecily a fost răpusă de febră, de tâlharul acela care te surprinde în miez de noapte, sălbatic ca o vulpe. Fără Cecily a mea, nu mai găsesc dragoste în muncă. Doar datorie. Nu o să fiu niciodată un Rogers sau un Derby sau un Higgs, atât de legați de locul acesta încât niciodată nu le-ar trece prin cap că ar putea să-și dorească mai mult sau cu totul altceva. Cea mai mare bogăție a lor e faptul că nu știu nimic despre ce înseamnă să ai bani. Eu, în schimb, nu sunt un produs al acestui sat, ci doar un oaspete care s-a hotărât să rămână. Și acum că au venit vizitatorii ăștia – cei trei care ne-au încălcat hotarele; băiatul ăsta cu hărțile lui și cu mersul lui împleticit –, sunt neliniștit. Ei îmi aduc aminte că mai există o altă lume, dincolo de vârfurile copacilor, o lume indiferentă la trecerea anotimpurilor, o

lume redesenată, după cum spunea domnul Scârța-Scârța, unde încă mai poți să spui „de acum încolo”. Stau în capul miriștii și mă întreb ce îmi mai pregătește viitorul.

Dar iată că sosește conașul Kent cu pălăria lui veselă și îmi alungă aceste gânduri chinuite. Pe lângă panglicile de la borul pălăriei, și-a pus funde aurii la glezne și a împodobit coama lui Willowjack cu funde galbene. Domnul Scârța-Scârța, care l-a însoțit pe jos, s-a umplut de panglici sub genunchi, la încheieturi și la gât, și arată ca un pom de Crăciun. E tot numai un zâmbet, firește. E greu să citești o față care zâmbește întotdeauna. Conașul nu descalecă – probabil crede că e mai ceremonioasă atmosfera dacă rămâne în șa. Pare și un pic mai slăbit azi și din cale-afară de nerăbdător, dar reușește să țină o cuvântare plăcută, vorbindu-ne de la înălțime, ca un vânător care se adresează, cu drag, câinilor și hăitașilor. Azi e „o zi nobilă”, ne spune el, ca de obicei. Putem păstra tot ce reușim să adunăm de pe miriște. Putem să luăm tot orzul care a rămas și să-l ținem pentru oalele noastre, pentru fiertură, bere și nutreț. Nu trebuie să-l punem la un loc cu celălalt sau să-l ținem în hambare pentru folosul general. După noi, o să vină vitele, în ordine: li se va drumul vacilor pe câmp ca să împutineze miriștea, apoi o să vină găștele, ca să se îngrășe și, în cele din urmă, porcilor li se va drumul să scurme pământul cu râțul. În mod surprinzător, nu mai zice, așa cum face în fiecare an, despre faptul că după porci urmează plugul. Câmpul ăsta de orz urmează să fie însămânțat cu grâu de iarnă pentru la anul (berea mai presus de pâine, ca întotdeauna), așa că trebuie să ne apucăm să îl arăm în curând, înainte să se termine vara. Poate că n-am motiv să fiu surprins, dar tăcerea lui în această privință, felul în care spune „în cele din urmă, porcii”, când ar trebui să spună „în cele din urmă, boii și plugul”, este neobișnuit. „Organizarea spre binele nostru, al tuturor”, despre care vorbea aseară, ar putea fi mai mult decât un vis sau o ambiție de care nu e cazul să ne îngrijorăm deocamdată. Poate conașul Kent se așteaptă să nu mai folosim plugurile. Asta s-ar putea să fi fost ultima noastră recoltă.

Și totuși, se întâmplă și lucruri mai vesele, care ne abat gândurile. Conașul Kent sugerează că ar fi deosebit de amabil din partea noastră dacă l-am lăsa pe Philip Earle – domnul Scârța-Scârța, scripcarul – să aleagă Regina Recoltei. „Putem conta pe el să fie un judecător corect.” Fetele tinere sunt chemate în față să zâmbească și să facă reverențe dinaintea lui, toate în linie. Încearcă, cu același zâmbet pe buze, să fie imparțial, dar nu putem să nu observăm că zăbovește cu privirea mai mult asupra fetelor mai mari, și că

aceste fete sunt mai roșii în obraji decât surorile lor mai tinere și sunt mai împlinite. Nu că domnul Scârța-Scârța ar fi un bărbat frumos și bine făcut, deși presupusa lui avere și blândețea de care dă dovadă trebuie să fie atrăgătoare. Nici nu ne lasă impresia că și-ar căuta o nevastă. Doar că întreg ritualul acesta are urmări și sensuri care nu ne-ar deranja deloc dacă n-ar fi crescut încă sâni niciuneia dintre fiicele din rând. Tații prezenți sunt și ei deopotrivă stânjeniți și seduși. Își văd fetele lor și pe ale vecinilor într-o lumină nouă și contradictorie.

Domnul Scârța-Scârța se gândește acum, cântărește totul cu o întârziere dramatică, ținându-ne în suspans. Își mângâie barba ca o mistrie, spre amuzamentul nostru. Râsetele noastre sunt excesive și desfrânate. Îl vedem cum se uită peste frunțile noastre: poate că așteaptă sfaturi de la copaci sau poate că speră să o vadă pe doamna Beldam în șalul ei de catifea. Poate că scripcarul nostru strâmb, judecătorul nostru imparțial, vrea să-și ridice mâna și s-o aleagă pe ea și să-i ceară să intre în cercul nostru ca să fie Regina Recoltei. Bărbații se întorc și privesc spre pădure, acolo unde unii dintre ei – și știu asta cu siguranță – au ieșit s-o vâneze în ploaia de aseară și unde toți, bănuiesc, s-au dus s-o caute în visele lor. Mă aștept, dar mă și tem, ca pe fetele lor să apară un zâmbet complice, zâmbetul unui flăcău iute la minte care a avut noroc să o găsească pe doamna Beldam în necaz și i-a oferit un loc confortabil în care să-și petreacă amândoi noaptea.

Judecătorul o alege pe fata la care ne așteptăm cel mai puțin. O alege pe micuța Lizzie, nepoata lui John Carr și unul dintre copiii pe care-i bănuim că sunt din flori. N-are nici cinci ani, o fetiță lălâie, care abia dacă e frumoasă. Dar s-a străduit din răspuțuri să se împodobească. E cea mai galbenă dintre toate. Se bucură cu inocență, fără să încerce să-și ascundă fericirea de a fi fost aleasă. Așa că domnul Scârța-Scârța a făcut o alegere delicată, evitând fetele mai mari. Ea nu vrea însă să îl lase s-o ia de mână. Se dă înapoi când se apropie de ea, puțin speriată de zâmbetul lui și de mersul lui strâmb. Așa că o ia conașul Kent în grija lui. Își scoate panglica verde de la pălărie și se apleacă din șa ca să o pună pe capul lui Lizzie Carr. Coroana ei. Poate să păstreze panglica, îi zice el. Acum fetele mari sunt geloase din cale afară.

Tatăl lui Lizzie și unchiul ei își unesc mâinile, ținându-se de încheieturi, și fac un scaun pentru regină, ducând-o până la marginea miriștii. Nu e foarte sigură de ce trebuie să facă. Știe doar că e în centrul atenției, și că nu toată atenția e bine intenționată. Sora ei a ciupit-o deja de picior. I-ar plăcea

fie să fugă și să se ascundă, fie să izbucnească în plâns. Dar conașul Kent a descălecat și a venit să o ajute să coboare din scaun.

— Dă-ți jos papucii, plimbă-te desculță pe ogor, îi șoptește el. Tot ce trebuie să faci e să găsești un singur bob de orz, numai unul. Noi o să aplaudăm. Și o să fii regina noastră tot anul.

O împinge ușor de umeri, și ea face ce i s-a spus, binecuvântând pământul cu tălpile ei goale. La început, paiele sunt prea aspre pentru picioarele ei, dar mai face câțiva pași, tresărind de durere, și găsește o porțiune mai goală de pământ. Acolo se lasă în genunchi și se apleacă să caute boabe. Panglica îi cade de pe cap. E singura pată de verde de pe întreg câmpul. Dar Lizzie Carr nu se grăbește să și-o pună la loc. A găsit mult mai mult decât un bob, a găsit un spic întreg, cu totul neatins, lung și gros cât degetul unui bărbat, cu mustățile înțepătoare ca scaieții. E suficient de mare ca să știe cum să curețe boabele de orz trecându-și degetele de-a lungul spicului. Își suflă în palmă ca să vânture cojile. Își întinde mâna ca să ne arate perlele ei de orz. Momentul ăsta ne însuflețește întotdeauna. În asta stă esența muncii noastre: simbolul pâinii și al băuturii noastre, ascuns și înfășat în ovalul unui bob de orz, pe pielea curată a unui copil. Ce altceva am putea face decât să ne aruncăm pălăriile în aer și să chiuim?

Domnul Scârța-Scârța este chiar lângă mine. Zice că e recunoscător că îl ajut. Înțelege că azi sunt infirm și nu are de gând să-mi ceară decât munci ușoare. Mi-ar fi îndatorat dacă aș merge prin sat cu el, spunându-i cum se numesc lucrurile care ne ies în cale. Speră că o să-i țin și geanta de instrumente cartografice și că mai târziu o să mă folosesc de singura mână bună ca să îi pregătesc borcânașele de vopsea și pielea de vițel care e încă la uscat în hambarul în care ne-am ținut serbarea. Are nevoie de ea urgent pentru harta conașului Kent. În mod normal, n-aș vrea să renunț la ce aș strânge de pe urma spicuirii. Aș putea să adun suficient orz cât să fac niște bere și făină pentru terci și ceva nutreț de iarnă pentru George și Gorge, cei doi porci sfrijiți pe care îi împart cu John Carr și ai lui. Dar domnul Scârța-Scârța îmi propune ceva mult mai plăcut și îmi dă ocazia să aflu ce s-a întâmplat azi-noapte cu doamna Beldam, acum când restul lumii stă aplecată să scormonească după orz.

Conașul Kent stă cu noi mai la o parte, bucurându-se de priveliștea spicuiturilor care aleargă de colo colo gălăgioși, de căutările lor amănunțite și concentrate. Mulți dintre vecinii mei au adunat deja un mănunchi de spice; îl țin în mâna cu care nu scormonesc pământul, ca pe o coadă de cal din paie

blonde, în timp ce mâinile ocupate ciugulesc și culeg ogorul ca găinile. Conașul și-a pus un spic de orz sub cealaltă panglică de la pălărie, cea galbenă, ca să-i poarte noroc. Are nevoie de noroc. Știe că n-am putut-o găsi pe femeie. N-a venit să se adăpostească în hambarul lui. Recunoaște timid că a așteptat-o acolo până când s-a făcut „inadmisibil” de târziu, vrând să spună prin asta, cred, că s-a retras să se culce abia când s-au golit toate butoaiile de bere. Dar e mult mai neliniștit decât ar trebui să fie din cauza berii, sau din cauza aparentei dispariții a unei femei care acum două zile îi era necunoscută, mai ales că n-a trecut decât o zi de când a poruncit să fie tunsă. Era cam stânjenit și rușinat azi-dimineață când, trecând pe lângă stâlp la o distanță rezonabilă, a auzit cum țipă la el și cum îl înjură cu sete, ca un apucat, cel mai tânăr dintre cei doi prizonieri. Nu, n-are de gând să repete ce a auzit, nu într-o zi „așa de nobilă”.

— De parcă eu aș fi fost nelegiuitul. Omul ăla e un huligan, nu mai am nicio îndoială. Sunt un criminal cu sânge rece, se pare. M-a făcut și altele, mai rele. Spune c-are să se răzbune și mă-njură. Când am trecut pe acolo țipa întruna „Crimă! Crimă!”. Tatăl nici măcar nu și-a ridicat capul, și asta parcă a fost o dojană și mai mare.

E mai bine, bănuiesc, că n-am apucat să ușurez pedeapsa celui mai scund, trăgând un buștean sau o piatră pe care să stea. Oamenii ăștia se arată obraznici. Dar conașul Kent poate să nu le ia în seamă vorbele de ocară. Orice îndoieli ar fi avut în privința vinovăției lor, cu siguranță s-a convins când a auzit strigătele tânărului. Îl apasă ceva mult mai greu în dimineața asta, mai greu chiar decât pierderea recentă și costisitoare a hambarului și a porumbeilor. Nu l-am mai văzut atât de cufundat în gânduri și de slăbit din ziua în care a murit nevastă-sa Lucy în chinurile facerii, odată cu fetița lor. Îmi ridic sprâncenele și îmi las capul într-o parte ca să îi dau de înțeles că m-a pus pe gânduri și că îmi fac griji pentru el.

— Să treci pe la mine, Walt, după ce-ți dă drumul domnul Earle azi, îmi spune el, strigându-mă, în mod neobișnuit, pe numele mic. Avem de vorbit despre câteva lucruri.

Își duce degetul la buze. Are încredere că o să păstrez tăcerea.

Domnul Scârța-Scârța nu se poate mișca repede. E mai mult ca un arici decât ca o vulpe. E grijuliu și tacticos. Nu vrea să piardă nimic. Dar compania lui înceată e plăcută. Mi se cere să nu mă grăbesc și să mă uit la toate lucrurile de două ori. Crestele și arăturile obișnuite devin mai puțin banale în umbra privirii sale atente.

— Unde mă duci mai întâi? mă întreabă, și întrebarea aceasta e de ajuns ca să-mi ofere, de una singură, o oarecare autoritate plăcută și un statut aparte.

Îi sunt recunoscător pentru această atenție.

— Mergem mai întâi la Poale și urcăm de acolo, sugerez eu, zâmbind în sinea mea, pentru că Poalele sunt o groapă adâncă și rece, căreia-i mai zicem Căcăstoare și Păscătoare. E o mlaștină, mai joasă chiar decât pârâul, așa că o folosim nu numai ca pe un cimitir pentru hoituri, schelete și animalele prea bolnave ca să mai poată fi mâncate, dar și ca pe o latrină în aer liber. Mizeriile rămân acolo și le soarbe iarba umedă. Latrinele din lemn pe care le-am construit mai aproape de case sunt mai comode, mai ales în mijlocul nopții sau în timpul iernii, dar mulți dintre noi – mai degrabă bărbații, ce-i drept – preferă să-și ușureze mațul în mlaștina asta, ca să lase Natura să aibă grijă de tot și să îndepărteze mirosul de îndată ce scârna cade pe pământ. Din latrinele închise putoarea nu dispare nici măcar după ce vidanjorul – fiecare dintre noi ajunge să joace rolul ăsta câte o săptămână – își astupă nasul, își acoperă gura, își ia lopata și cară scârna în altă parte cu roaba. Dar nu poți să iei mirosul cu lopata. N-o să vedeți niciodată o roabă încărcată de duhoare.

De îndată ce ajungem la Căcăstoare, am grijă să fac cât mai mult zgomot în trecerea noastră și ridic vocea cât de tare pot, lăsând ecoul s-o ducă mai departe. Toți cei care au ajuns aici înaintea noastră vor fi bucuroși de avertisment, mai ales că merg umăr la umăr cu oaspetele nostru recent, care poate că n-ar fi prea încântat să dea cu ochii de un cur care-și face treaba. Dar nu mă aștept să ne întâlnim cu nimeni aici, cu toate că, de obicei, lumea are și alte treburi de făcut în Căcăstoare și Păscătoare decât să stea pe vine cu sprâncenele încruntate și să spere că nu mai e nimeni în preajmă. Poți să aduni papură pentru torțe și ferigi ca să le faci culcuș animalelor, să scoți lut pentru cărămizi și turbă pentru acoperiș sau ca să ai cu ce să te încălzești iarna. Azi însă, știu unde e toată lumea – cel puțin toți cei pe care-i știu pe nume; mai puțin doamna Beldam, deși sper s-o găsesc. O să adune cu toții orz până la prânz, după care o să se strângă pe ariile de treierat și în hambar și o să stea acolo până la apus, în fiecare zi, în toate lunile înfometate care ne așteaptă până la sfârșitul muncii. Hotărât lucru, eu și domnul Scârța-Scârța avem hotarul și pământul comun doar pentru noi.

Aici cărarea e năpădită de buruieni și neglijată dinadins. Drumul e ascuns de un hățiş de iederă, oferind vizitatorilor o oarecare intimitate. Îi fac cale să treacă până ajungem la marginea Poalelor, cu picioarele afundate în

nămolul ploii de azi-noapte, dar, după cum mă asigur, în nimic care să fie mai puțin plăcut. Mlaștina, acolo unde nu e umbrită de perdele de fagi și stejari, e învăluită într-un abur gros, aurit de razele de soare. Aerul e neobișnuit de jilav și de înmiresmat azi. Dacă n-ar fi cerul ăsta albastru și senin, străbătut doar de ceața albă care se ridică, ai putea să crezi că vin furtunile. Altfel, peisajul este cel familiar: grămezile de oase de vite; porcii rumegători care se-nfruptă din pajiștea bolnăvicioasă; hoitul umflat al unui alt porc care a murit de chisturi; cărarea din scânduri de lemn care s-a afundat în mlaștină și pe care trecem cu roabele când transportăm turbă; licărul apei uleioase în locurile în care smârcul e mai adânc și unde pașii noștri fac lipăitul cel mai zgomotos; pâlcul de sălcii căprești de unde ne luăm lemnul pentru pari și în spatele cărora oricine caută să fie singur poate să se așeze pe vine și să vorbească cu sine fără să-l audă nimeni. Doamna Beldam nu e aici.

Domnul Scârța-Scârța e prea încântat de plimbarea noastră ca să observe ceva care să nu-i placă. Miroase mai rău decât de obicei, dar, dacă simte miasma, nu pare să-l deranjeze. O ia drept un semn al autenticității vieții de la țară. Nici măcar oasele nu le vede, cu armatele lor de muște. Spune doar că e un loc retras și pașnic, a cărui frumusețe te îndeamnă la „simplitate”. Nu vede nimic din greutățile traiului de aici. În tot entuziasmul lui, mă apucă de braț. Arată cu degetul spre celălalt capăt al poienii, spre un răzor de orhidee sălbatice, înalte și țipătoare, așa cum sunt și păsările astăzi, în ciuda capcanelor pe care le-am întins pentru ele.

— Ascultă-le cum cântă! spune domnul Scârța-Scârța.

Își ridică un deget în aer și își lasă capul într-o parte. O cintează îi spune să-și plătească chiria², un sturz se plânge de taxe, taxe, taxe.

Drept să spun, domnul Scârța-Scârța mă face să mă simt rușinat. Nu vreau să zic lucruri mari, dar parcă văd ceva din mine în el, ceva ce se pierde. Țin bine minte prima mea întâlnire cu Poalele, imediat după ce am ajuns aici cu conașul Kent. Venisem, trebuie să recunosc, să-mi fac nevoile. Era primăvară. Orhideele sălbatice abia începuseră să dea în floare. Dar crescuseră prin nămol niște fire de ciuboțica-cucului, care își legănau gâtul lung pe dâmburile mai înalte, niște gălbenele, niște iriși și rostopască de mlaștină. Frunzele tinere ale copacilor se foiau neastâmpărate și păreau atente și obraznice ca urechile unui șoarece. Și eu am rămas impresionat și spășit în fața frumuseții lor; putoarea aceea carnală am simțit-o abia mai târziu. Eram un naiv. În primul anotimp aici, mă îndrăgosteam de tot ce

vedeam. Fiecare răsărit era ca o geneză; se naște lumină și, odată cu ea, viața. Voiam să mă cufund în ea, să iau parte la viața pământului, să contribui. Ce ar fi putut să fie mai presus de un astfel de țel? Cum să-mi petrec zilele mai bine de-atât? Nimic din ce văzusem până atunci nu mă făcuse mai fericit. M-am simțit mai degrabă ca un înger decât ca un animal.

Le păream amuzant noilor mei vecini, firește, cu tot entuziasmul meu imatur. Pentru ei un boboc de iris era mâncare de porci. Rostopasca nu era în ochii lor un lucru frumos, ci un leac pentru durerile de gât. Și preferau să culeagă ciuboțica-cucului, s-o fiarbă și s-o bea ca să nu îi ajungă damblaua decât să o admire într-o latrină în aer liber.

„În ce cap de țară ne-am mai îngropat și noi?” m-a întrebat domnul Kent în primul an aici. „Oare chiar n-o să aud niciodată altceva decât cum se crește orzul și se îngrașă porcii?”

„Aici numai berea și ciozvârta contează”, i-am zis și am oftat ca să îi arăt că sunt în asentimentul lui, pentru că în acele zile de început mă temeam că numai cei care au crescut în locurile astea ar putea să-i suporte agoniile. Dar, de îndată ce-am găsit-o pe Cecily a mea și am început să ajut la muncile câmpului, am devenit unul de-al lor, un om al berii și-al ciozvârtei, care știe foarte bine la ce-i bun, de fapt, un boboc de iris. N-a fost nevoie de multe zile de muncă ca să-mi dau seama că pământul însuși e, de la un capăt la altul, aspru și neprimitor. Nu are răbdare, de fapt. Nu poate să aștepte. Nu există niciun anotimp pe care să-l poți petrece în reverii și meditații. Nu vrea să ne dea răgaz de odihnă sau de ezitări; nu vrea să ne dăm puțin înapoi și să vorbim despre frumusețea lui sau să născocim un cântec pentru el. N-are timp să ne asculte cântecele. Ne cere doar să nu obosim în munca noastră grea. Vrea să ne vadă cu pielea tăbăcită, cu gâtul și brațele arse de soare, mai negre decât un burlan de coș; vrea ca munca să ne facă subțiri și viguroși. Ne muncește cât e ziua de lungă și noaptea iar ne chinuiește; astea sunt încercările, taxele de care se plâng sturzii. În fiecare an, marea noastră sarcină e să ne apărăm împotriva foametei și a eșecului cu unelte și utilaje. Zgomotul lor ne surzește. Dar așa trebuie să ne trăim viața.

Așa că dimineața asta mi se pare deosebit de emoționant să descopăr că buna dispoziție a domnului Scârța-Scârța îmi aduce aminte de mine, cel de pe vremuri. Și constat cu bucurie că experiența aceasta este mult mai prețioasă decât spicuirea.

— Cum să-i zic locului ăstuia? mă întreabă, pe măsură ce trecem din nou prin vițele de iederă ca să urcăm spre locuri mai înalte.

— N-are niciun nume, spun eu. O mlaștină. Doar o mlaștină. Cum ar trebui să-i zicem unei mlaștini? Nu ne stă mintea la asta. Dăm nume la animale, dar nu la mlaștini.

Nu vreau să îl las să-și strice harta cu Poale, Căcăstoare, Păscătoare sau Cimitir.

— Mlaștina Florilor poate, spune el.

— Da, treceți-o așa.

Continuăm să mergem cu pas de melc, plimbându-ne pe la marginea satului. Îl conduc pe domnul Scârța-Scârța de-a lungul aceluiași drum pe care mergem cu toții primăvara, când facem calculul anual ca să vedem ce ne-a mai rămas și ce sperăm să răsară pe viitor. Atunci ne dăm copiii cu capul de pietrele de hotar, ca să nu uite unde le e locul și unde e locul nostru, al tuturor, și le cerem să muște din iarba pe care îngenunchează și să guste din grăunțe, așa cum fac vitele. În mod normal, aceasta e ziua în care ne rezolvăm certurile, dar împreună și în aer liber, acolo unde reproșurile nu pot fi spuse decât cu moderație și cu voce potolită. Pot deja să prezic lucrurile despre care o să se plângă lumea anul care vine, dacă o mai veni vreunul. Una dintre femeile din neamul Higgs, să zicem, o să vrea să fie crescută rația familiei sale. Acum că au o gură în plus de hrănit, o să ceară să li se dea dreptul să scoată încă un porc pe pajiștea comună sau, dacă asta nu se poate, atunci niște găște. Mama lui Thomas Rogers o să se plângă că gheena unde ne aruncăm resturile de la gătit ca să facem îngrășământ e prea aproape de casa ei; trebuie să suporte mirosul bucătăriilor noastre și muștele tuturor. „Și noi trebuie să-l suportăm pe fiu-tău când cântă din fluier”, o să-i spunem noi. Ca de obicei, unul dintre bătrâni va da glas eternei nemulțumiri, spunând, cu mai puțină blândețe decât ar vrea, că gemenii Derby, cu toate că sunt tineri și în putere, vin prea târziu la câmp și pleacă prea devreme. În primăvara asta însă, nu se va mai plânge nimeni de porumbeii hoți ai conașului: „Ei ne iau grăunțele, el le ia ouăle; noi cu ce ne alegem din asta?”

Dar azi mergem pe hotar nu ca să facem socoteala anuală; n-o să-i cer domnului Scârța-Scârța să se așeze pe pământ și să se dea cu fruntea de pietre sau să mestece iarbă. El nu vede parohia asta cu ochii respectuoși ai muncitorului sau ai țăranului. Nu vrea să ne asculte necazurile sau să mă audă înșirând detaliile vieții noastre petrecute în muncă. N-ar înțelege că cineva trebuie să adune algele de pe suprafața lacului dacă vrem să prindem câteva rațe sălbătice în capcanele noastre. Nu își dă seama care stejari sunt atât de bătrâni și găuriți de scorburi, încât și-au pierdut coroana iarna trecută

și și-a desfrunzit vârfurile, pregătindu-se pentru topoarele noastre. Nu știe ce pământ ar trebui să punem deoparte pentru turbărie și ce teren ar trebui scutit, ca turba să se refacă și iarba să crească la loc, sau unde crește cel mai bun stufăriș pentru acoperișuri, unde găsești cele mai bune lemne de foc, ce garduri și ziduri ar trebui reparate și care dintre noi am putea să o facem cel mai bine.

Vrea, în schimb, să stea acolo împodobit cu fundele lui galbene și să admire în amănunt frumusețea fiecărei priveliști. Insistă să-i spun numele tuturor ierburilor. Le notează și uneori culege câte o frunză sau o floare ca s-o pună în carte la presat și să-și facă atlas botanic. Se pare că scriindu-le e felul lui de a le cunoaște. Nu mi-e greu să îi numesc toate ierburile care ne ies în cale: cele pe care le folosim ca leacuri, cele pe care le dăm numai animalelor, ierburile care te omoară, doamna-codrului, ierburile menite celor care sunt deja morți, ierburile bețivanului, ierburi cu proprietăți magice. Îi spun și numele câtorva buruieni, deși câteodată inventez cuvintele. Ar trebui să existe o plantă căreia să i se spună „purgatoriu”. Și una care să se cheme „pana-săgeții”. Îi arăt păstrăvul-scailor, o ciupercă din ale cărei rădăcini, ar trebui să știe, se fac poțiuni de dragoste. Îi arăt frunze de brusture, în care se învelește untul. Și frunze de migdal, care țin moliile departe de haine. Crede că sunt cel mai înțelept dintre oameni.

Mi se pare însă că numele locurilor nu-l impresionează. Ar vrea să le dau nume strălucitoare, ca să le poată trece pe hartă, împreună cu formele și mărimea lor. Dar nu sunt decât nume foarte obișnuite. Câmpul de Est, îi spun. Câmpul de Vest, Câmpul de Sud. Lânăria lui John Carr. Cotețul de găște al familiei Higgs. Pădurea de aluni. Turbăria. Crescătoria de iepuri. Îi explic că în denumiri spunem de obicei pe unde vin locurile astea sau le botezăm cu numele unei familii sau spunem ce crește acolo. Suntem oameni simpli și nu vrem să ne complicăm viața.

— Am o pereche de porci și le zic George și Gorge, îi spun. Și conașul Kent îi spune calului său Willowjack, deși e o iapă – o Jill, adică, nu un Jack.

Alte nume să-i spun nu am. Nici măcar pentru sat nu avem un nume. E doar Satul. Și e înconjurat de Pământ. Nici măcar în actele de proprietate ale conașului nu apare vreun nume. Apărem acolo ca „moșia Jordan” sau „proprietatea domnului Edmund Jordan”.

— A murit.

— Ce neobișnuit, încuviințează domnul Scârța-Scârța, dar nu notează nimic pe foaie.

În schimb, dintr-odată și cu vădit efort, își alungă zâmbetul de pe față și, uitându-se să nu mai fie nimeni în preajmă, mă ia de braț și-mi spune:

— Am să-ți spun un secret, pe care conașul Kent vrea să-l împart doar cu tine și cu nimeni altcineva. Mai e un domn... îl așteptăm să vină... un alt Jordan, de fapt, care pretinde că toate astea – domnul Scârța-Scârța face un cerc cu mâna, prinzând hotarele pământului cu un singur gest – sunt ale lui.

Și abia acum încep să înțeleg neliniștea de netăgăduit a conașului. Bătrânul Edmund Jordan și nevastă-sa avuseseră o fiică, Lucy, dar niciun fiu. Așa că atunci când tatăl lui Lucy s-a stins din viață, la scurt timp după ce ea s-a măritat cu conașul Kent, moșia și pământul au intrat în întregime în moștenirea ei, care, conform documentelor legale, avea să fie împărțită în mod egal la moartea ei, între moștenitorii ei de sânge pe linie masculină – „viitorii ei fii”, explică domnul Scârța-Scârța.

— Nu există niciun fiu, spun eu. Conița Lucy a murit în chinurile facerii primăvara asta, dar până și copilul ăla tot fetiță era... Conașul Kent e singurul moștenitor al conitei Lucy.

— Nu chiar. Nu e de-același sânge. Un soț nu e de-același sânge. Există un văr însă. Și pe el tot Edmund Jordan îl cheamă. Schimbările pe care le propune conașul Kent și pe care mi-a cerut să le consemnez nu sunt ideea lui. Doar nu crezi că ar putea să vrea așa ceva. Oile și hărțile la care lucrez, pe-astea vărul le cere. Și azi vine să ia în primire ceea ce crede că i se cuvine.

Ne-am întors pe costișă înainte să apuc să rumeg bine vestea asta. Ogorul e deja gol. Astăzi mi-e greu să nu dau un înțeles mai apăsător acestei pustietăți. Nu se vede niciun strop de verde; nu se mai vede nici măcar coroana de pânză a lui Lizzie Carr. Liniile vălurite ale pământului par să se întindă la nesfârșit, cu toată monotonia secerișului și a plugăritului, atât de departe, încât capătul lui se pierde nu în nori sau în ceață, ci în negura zărilor. Puținul care n-a putut fi cules este lăsat vacilor și păsărilor. Porumbeii sălbatici se opresc pe țărână și țopăie din loc în loc, dându-și importanță, cu gușa grea de grăunțe. Încerc să îmi închipui ogorul plin de oameni, dar aud numai behăitul ciudat și fantomatic al oilor.

Regina și toți supușii ei s-au dus la hambarul de treierat și sunt prea ocupați, la venirea noastră, ca să se mai oprească și să stea de vorbă cu oaspetele nostru curios. Doar n-o să lase împlăciul din mână doar pentru că a venit el. Fiecare nouă bătaie înseamnă mai multă mâncare. Azi trebuie să desfacem mănunchiurile și să punem spicele de orz deoparte. Trebuie să

scuturăm pleava și s-o separăm de grâu în coșuri de răchită. Și pe urmă – dacă nu cumva vrem să mâncăm numai pite din ierburi și pâine de dat la câini – trebuie să cernem grâul înainte să-l urcăm în saci în podurile caselor. Ce ne scapă și ce mai rămâne lăsăm șoarecilor, șobolanilor și porcilor. Îmi afund mâna bună într-un sac umplut pe jumătate. Intră ușor până la cot, de parcă aș fi băgat-o într-un iaz. Grăunțele îmi trec printre degete ca niște firicele de apă. Am văzut și recolte mai bune, ani în care bobul de orz era gras și lăptos. „Nici din nas n-ai scoate un muc mai gras”, obișnuiam noi să spunem. Am trecut și prin ani de foamete, când recoltele erau ațoase și arse și făceam iarna numai cu oase uscate. Azi, boabele sunt bune, dar abia. N-o să facem foamea, dar nici n-o să ne îngrășăm.

Eu și domnul Scârța-Scârța stăm departe de porțile larg deschise și de mizeria vânturătorii, privind ca domnii la o luptă de cocoși. El își ține mâinile la spate, conștient poate că are palme moi și nemuncite, dar mai conștient de prețul pe care toți cei prezenți o să-l plătească pentru că conia Lucy n-a reușit să dea naștere unui fiu. Fac tot ce pot ca secretul pe care tocmai mi l-a împărtășit să nu mi se vadă pe față. Mi-am lăsat mâna rănită să atârne în văzul tuturor, ca să știe toți de ce nu-i ajut astăzi, dar că mă aștept încă și merit să-mi primesc făina și malțul. Îmi cunosc vecinii – sunt sâcâitori. Îi suspectează neabătut pe toți cei care nu s-au născut între hotarele acestui loc. Dacă mă vor vedea vreodată stând pe bancă acasă cu o halbă de bere și o felie de pâine, sigur mă vor întreba dacă au un gust mai bun când nu muncești pentru ele. Ai nevoie de ajutor, poate, cu mâna aia belită, să-ți ridici dumaticatul de pâine până la gură? Sau ai nevoie să te ajutăm să-l mesteci?

Îi zic domnului Scârța-Scârța să mergem. A zâmbit suficient, cred. Dar e într-o dispoziție atât de politicoasă, încât nu vrea să plece din hambar până nu salută pe toată lumea. Nu-i răspunde nimeni însă. Cei unu sau doi oameni care-și întrerup munca și își ridică privirile nu sunt decât uluiți. Ce mai vrea și străinul ăsta? Ce rost mai are să-ți iei rămas-bun, când nimeni nu pleacă nicăieri azi?

În sfârșit, ajungem înapoi pe aleea care ne va duce, pe lângă bârnele înnegrite ale hambarului și cenușa rămasă de la fânul strâns în baloturi, înspre turnul conacului. Ne-am scuturat praful și pleava de pe umeri, de pe creștet și din barbă, deși în barbișonul domnului Scârța-Scârța mai sunt încă resturi de orz. Purtăm o conversație sumbră. A fost o plimbare odihnitoare și plăcută, în ciuda lucrurilor pe care le-am aflat. Și totuși, mă simt de parcă aș

fi câștigat ceva, dar aş fi fost în același timp înșelat. Îmi place omul ăsta. Și am întrezărit o oportunitate în ce mi-a împărtășit, am găsit un fel de a face ca schimbările ce vin să fie în avantajul meu.

Când ne apropiem de pământul bisericii îmi dau seama că abia dacă m-am gândit azi la doamna Beldam sau la bărbații ei. Mă neliniștesc dintr-odată. Nu m-am ținut de cuvânt. Fac tot ce pot ca să nu dau cu ochii de stâlpul infamiei. Și reușesc. Sau reușesc până când ajungem la livadă, unde iarba potecii e plină de fructe căzute. Încep să împing merele de pe cărare mai departe cu piciorul. N-am astâmpăr, firește. Și pe bună dreptate. Dar domnul Scârța-Scârța tocmai l-a văzut pe conașul Kent. Din locul în care stăm, nu vedem decât capul și umerii Conașului, care merge călare; poartă pălăria lui cea mai bună și eșarfa galbenă. Se învâрте în jurul crucii și vorbește de unul singur cu voce tare. Vocea lui e spartă și îngrijorată. Se mișcă înainte și înapoi în șa, bătându-și coapsele cu pumnii. Și, așa cum a făcut de multe ori pe acest viitor loc sfânt, recită rugi și rugăminți pentru morți.

Tânărul Edmund Jordan n-a mai venit niciodată în locul ăsta. Și-a anunțat sosirea cu șase strigăte de corn, de îndată ce el și cei cinci tovarăși ai săi de drum – intendentul, grăjdarul și trei însoțitori – au zărit valea în după-amiaza aceasta. Au coborât pe cărări și poteci fără să le iasă în cale niciun țăran. Cred că conașul Jordan se aștepta la un loc mai animat și mai măreț. Se îmbrăcase pentru așa ceva. Se așteptase ca cel puțin să fie întâmpinat la conac și să se poată odihni înainte să se ocupe de treburile proprietății. Dar n-a fost întâmpinat cu oferte de găzduire și gustări întremătoare, ci de resturile unui hambar care arsese de curând și apoi de gazda și cumnatul său, Charles Kent, ducând de umeri un cadavru mutilat. Domnul Scârța-Scârța, al cărui zâmbet împietrit exprima acum numai repulsie, era la celălalt capăt, în timp ce eu, care eram scutit de cărat din cauza rănii, mergeam în urma lor, conducând-o pe Willowjack. Trebuie să fi arătat foarte ciudat, în hainele lor galbene de spicuire, cu mâinile și pantalonii înnegriți de sânge și cu umeri lăsați din cauza poverii când au ajuns în cele din urmă în curtea conacului și au săltat corpul pe banca lungă de piatră de pe verandă, toate astea chiar în fața oaspeților călare.

Nu știu de ce am crezut că o să putem să îl readucem la viață. Era clar că era mort și că fusese mort de suficient de mult timp ca porcul nu știu cui să apuce să-i sfâșie talpa și pulpa. Ba un picior era chiar atât de sfârtecat, că domnul Scârța-Scârța a fost nevoit să țină cadavrul de genunchi și să suporte ca ciotul ros de porc să se frece de pantalonii lui. Dar în astfel de momente, numai cei fără inimă nu încearcă să dea o mână de ajutor. În plus, de îndată ce ne-am adunat toți trei sub stâlp, înțelegând ce i s-a întâmplat bătrânului, ne-am mișcat repede ca să scăpăm de înjurăturile celui tânăr. N-am mai văzut nicicând atâta furie și disperare. Trupul bătrânului era într-o stare și mai jalnică decât ar fi fost cazul, pentru că era încă legat de stâlp. Încheieturile și gâtul se învinețiseră. Părea că ar fi încercat să se elibereze, fără să-i pese dacă-și lasă mâinile și capul în urmă.

Niciunul dintre noi nu ne pricepeam să-i dăm îngrijiri, deși știam că trebuie să fim primii care... care ce? Care să încerce să se revanșeze cumva? Așa că am făcut puținul pe care-l puteam face – am șters sângele, am închis rănile cât să nu se mai vadă rânjetul alb al osului, am ascuns agonia care se

citea în ochii larg deschiși ai bărbatului, înlocuind-o cu expresia cuiva care doarme chinuit de coșmaruri, și, în cele din urmă, l-am învelit pe nou-venit într-o pânză de sac. Cu vocea joasă, conașul Kent a murmurat o rugăciune. Parcă ar fi vrut să strecoare, printre formulele obișnuite, o mică rugăciune pentru sine, cerând iertare pentru că fusese părtaș la moartea bărbatului. M-am rugat până și eu, și asta se întâmplă numai foarte rar. Dar simțeam fulgerele și tunetele care se adunau deasupra noastră. Dacă nu dispăruse orice fărâmbă de dreptate din lume, marea furtună a răzbunării era pe drum. În aer plutea greu amenințarea pedepselor și a damnațiunii pe care – știam asta în adâncul inimii mele – unii dintre noi le meritam. M-am rugat ca toate astea să nu fie decât un vis; ca trilul nepăsător al păsărilor răsăritului să mă trezească degrabă într-o nouă zi, o zi mai bună, una fără sânge, una în care, în ciuda rănii de la mână, să-mi fac datoria și să trag o piatră sau un buștean ca să-l fac înalt pe omul scund. M-am rugat ca timpul să facă drum întors și să ne surprindă, readucând aerul în plămâni celui învelit în pânză de sac. Aș fi putut la fel de bine să mă rog de gemenii Derby să vină cu sacul lor de gălbioare și să-l readucă pe bărbat la viață.

Iată ce cred eu că s-a întâmplat – din nou, fără să mă fi ajutat vreun polițist sau judecător să pun lucrurile cap la cap. Și fără să fi întrebat vreun preot, doctor sau antreprenor de pompe funebre. Da, e mai bine – o spun din nou – că suntem departe de orice instituții civile, pentru că un polițist sau un magistrat ar avea și voința, și puterea să aducă la lumină împrejurările în care bărbatul ăsta s-a pricopsit cu gâtul sucit și picioarele sfârtecate. Iată ce s-a întâmplat. Între vizita mea de aseară la stâlp, după ce băusem în hambar, și clipa în care conașul Kent a trecut pe lângă cei doi prizonieri azi-dimineață, când cel tânăr înjura ca un apucat, bătrânul a alunecat sau n-a mai putut să se sprijine pe vârful degetelor și și-a rupt gâtul. S-ar putea să fi căzut din cauza ploii. Să sperăm că totul n-a durat mai mult de o clipă și că bătrânul dormea. Sau, Doamne ferește, poate tocmai pentru că se căznise să lupte cu un porc flămând se legănase înainte și înapoi până când i s-au frânt oasele. Poate că i-a stat inima în loc – se poate și asta, bineînțeles. Sper că asta a fost. Sau ceva banal. Dar, orice s-ar fi întâmplat, e clar că tatăl nu și-a ridicat capul azi-dimineață la trecerea conașului Kent nu ca să-l dojenească obraznic, ci pentru că era deja mort.

N-o să fiu singurul care o să se învinovățească pentru asta, și o să aibă motive întemeiate să o facă. De îndată ce am întins cadavrul pe banca de pe verandă, rușinați și mânjiți de sânge în urma eforturilor noastre, fără să-

ndrăznim încă să ne întoarcem privirile spre musafirii noștri călare, am văzut chipul conașului Kent și al domnului Scârța-Scârța. Nici măcar un actor la teatru n-ar putea face o impresie mai mișcătoare a vinovăției. Când se va răspândi vestea, mulți săteni o să regrete că au pus mâna pe bâte și pe coase ieri dimineață, iar alții o să dea fuga repede la cocină, cu pumnii strânși, ca să vadă dacă nu cumva le-a scăpat vreun porc sau dacă n-o fi vreunul care prea s-a ghiftuit deja cu talpă și pulpă ca să mai vrea cojile sau terciul pe care-l mănâncă de obicei. Și, dacă frații Derby sau Brooker Higgs mai au ceva stimă pentru străinii – fapt îndoielnic, știu –, se vor grăbi goi pușcă spre pădure ca să-și jupoaie pielea de pe spate cu lovituri de bici. Asta e o moarte care ne privește pe toți, deși nici nu știm încă numele bărbatului.

Dar deocamdată trebuie să ne arătăm ospitalieri – și suntem recunoscători pentru asta. Cei patru domni din naștere – domnul Scârța-Scârța, conașul Kent, vărul și intendentul – sunt primiți în camera care azi trece drept salon al conacului. Cei trei însoțitori se îngrijesc de bagaje și panere. Mi se cere, ca oricărui servitor de rând, să o iau înainte cu Willowjack și să-i arăt grăjdarului domnului Jordan unde o să-și priponească caii, din moment ce nu avem grajd cu boxe. Până mă întorc eu, liniștit, dar și enervat din pricina disprețului și a aroganței grăjdarului – cum se poate să te simți superior când nu ți-e încredințată decât solemna însărcinare de a te îngriji de șei? –, domnii au dispărut deja în camerele de la etaj. Aud murmurul vocilor și prind câteva frânturi de conversație – îndeajuns, în orice caz, ca să-mi dau seama că conașul explică ce s-a întâmplat la stâlp; vărul lui își exprimă dezamăgirea că un conac care pe vremuri fusese atât de frumos a ajuns „sărăcăcios și jerpelit ca bocceaua unui cerșetor”.

Caut să aud mai bine. Îmi dau jos pantofii ca să mă plimb în liniște prin camere. Știu că n-aș avea voie să mă alătur domnilor. Nu pot să iau parte la conversație. Conașul Jordan sigur și-a dat seama după haine că nu sunt un domn – mai ales după pălăria mea de paie și după pielea arsă de soare de pe brațe și obraji. Și totuși, sunt hotărât să fac pe spionul, cu toate că nu știu încă foarte clar dacă spionez pentru mine, pentru conaș sau pentru vecini. Poate că o să mă lămuresc în timp ce-i ascult.

De data asta, mă uit prin casă cu ochii unui străin. Nici vorbă să fie conacul un loc de invidiat pentru noi, care trăim în bordeie. N-avem nevoie de ferestre sau de mai multe caturi. N-avem nevoie decât de pământ pentru podea, de niște pereți din moloz și de niște căpriori mai zdraveni care să țină tavanul să nu cadă. Dar oamenii de stirpe aleasă vor să se dezmiere. Am

auzit povestindu-se despre case minunate de prin alte sate, unde domnii și doamnele se odihnesc în paturi de lemn mai zdravene decât galioanele, paturi cu saltele moi, ascunse în spatele draperiilor care le apără de lumina ferestrelor imense. Dorm în olandă și în așternuturi din țesături mătăsoase, cu prepelicarii la picioare, în timp ce, în nenumăratele încăperi ale casei, servitorii se trezesc la revărsatul zorilor ca să lustruiască podelele de faianță, să bată fotoliile cu brațe acoperite de perne, să alunge moliile și să șteargă praful de pe tablouri, de pe tapiserii și broderii. Apoi aduc tăvile de mic dejun, pline cu trufandale – prăjituri, bomboane, checuri – pe care noi nu o să le gustăm niciodată. Am auzit de palate ale țăranilor liberi, mărginite de lacuri și păduri de căprioare, și cu atâtea bogății înăuntru, că un bulldog flămând e pus toată ziua să păzească argintăria scumpă a domniței, alămurile și un cufăr plin de bijuterii. Când eram tânăr și nu venisem încă aici, l-am servit pe conașul Kent într-o casă de piatră, cu curte și păuni plimbându-se printr-o grădină îngrădită, cu un turn cu creneluri, cu mai mult de patruzeci de camere și la fel de mulți slujitori, a căror singură sarcină era să se îngrijească de casă.

Casa conașului Kent nu are parte de asemenea finețuri, și n-are deci nevoie de buldogi, și nici măcar de prepelicari. Dacă e vreun lux sau vreo opulență în ea, fie au fost bine ascunse, fie nu s-a mai avut grijă de ele. Moșia era mai plină de viață și mai îngrijită pe vremea când trăia Lucy Kent. Toate camerele conacului erau folosite și miroseau întotdeauna dulce, a fum de ienupăr sau stropi de lavandă. Câteva dintre soțiile noastre aveau grijă de ea în fiecare zi, o ajutau să se îmbrace, făceau curățenie și îi găteau. Dar după ce a murit conia, soțul a ales să-și simplifice viața. Vechea galerie a rămas închisă până în după-amiaza asta, ca și toate camerele de dormit de la etaj. Frumoasele lor placaje de lemn au început să se decoloreze și să se decojească, pentru că nu le-a mai lustruit nimeni. Domnul Scârța-Scârța a fost instalat confortabil la parter, în ceea ce era, pe vremea bătrânului Edmund Jordan, camera intendentului, și unde mai târziu se retrăgea Lucy Kent la sfârșitul zilei ca să lucreze cu acul; conașul Kent se mulțumește cu salonul, locul lui de retragere, cu șemineu. Are un pat de lemn, așezat lângă perete, dar fără perdea și fără vreo urmă de olandă sau de perne cu fulgi. Doarme pe o saltea de paie, la fel ca toată lumea, și așternuturile lui de vară sunt cârpe cusute din pânzele cele mai aspre. Are un cufăr plin de documente și manuscrise, o masă așezată pe capre de stejar, unde se așază să mănânce singur și unde își pune lumânarea, o laviță cu spetează înaltă care să-l apere

de curent și două obiecte care i-au rămas de la soție: micul ei război de țesut și peria de păr. Are mai mult spațiu, mai multe posibilități decât avem noi, dar poți să spui dacă are și mai mult confort? Eu n-aș face schimb de casă cu el, să fiu sincer. Nici viața mea n-aș da-o pe a lui. Nu acum.

E prima oară după mulți ani – de când stăteam în pod și în camera din turn – când găsesc răgaz să studiez al doilea etaj al casei. Am uitat cât de melancolice pot să fie camerele astea mari, mai ales atunci când nu sunt nici câini, nici copii care să umble prin ele. Pe măsură ce mă apropii de cvartetul de voci, întunericul aproape că mă orbește. Afară e încă o după-amiază însorită. A trebuit să-mi mijesc ochii toată ziua. Dar chiar și după ce reușesc să mă obișnuiesc cu întunericul, lipsa de lumină din conac tot apăsătoare mi se pare. Clădirea e prea veche ca să aibă geamuri mari cu grilaj și balcoane cu ferestre, cum vezi la conacele mai noi. Nu are nici măcar un pătrat de fereastră cu geam, ci numai câteva deschizături și creneluri. Puțina lumină care ajunge la ea se strecoară prin frunzișul negricios-cărmiziu al fagilor plantați în apropierea casei, după cum era obiceiul, ca să îi apere pe locuitorii conacului de lovituri de fulger. Dar întunericul cel puțin mă ajută să mă ascund. Reușesc să urc scările, ferindu-mă de puținele raze de lumină care îmi taie calea, până când ajung la galeria de la etaj, unde stă strâns ce a mai rămas din mobila mai bună a conașului, alături de câteva cufere cu ferecături de alamă. Și mă ascund în umbră, în spatele draperiei ușii, ca să privesc și să ascult conversațiile care au loc în celălalt capăt al camerei.

Numai domnul Jordan stă în picioare. E înalt și ciolănos, iar peste umerii rotunzi are un pieptar lung, cu un matlaseu atât de îndesat, că abia poate să se miște în el. În mână are o sticlută cu apă de trandafiri pe care o leagănă întruna, ca să se apere probabil de duhoarea din galeria neîngrijită. Mortarul cândva alb s-a acoperit de pete în partea de sus a pereților. Aerul e jilav, iar încăperea miroase a păr și a grinzi mucegăite. Ceilalți trei stau cuminți pe o bancă, exact ca niște curteni, cu mâinile pe genunchi și capul ridicat, ascultând. Edmund Jordan spune:

— Desigur, asta e firesc pentru tine, înțeleg...

Răspunde unei remarci făcute de domnul Scârța-Scârța. E clar că îl crede prost pe cartograf, un prost rânjitor și împodobit cu fundițe, cu paie de orz atârându-i încă în barbă. Până și cuvântul „firesc” reușește să-l facă să sune usturător. Vorbește de parcă l-ar fi etichetat deja pe domnul Scârța-Scârța ca pe unul de-al locului – prostul satului, care ar fi mai puțin enervant dacă nu și-ar mai spune tot timpul părerea și ar sta mai bine să asculte.

Eu nu sunt prostul satului. O bună parte din după-amiază mi-o petrec ascultând.

În noaptea asta dorm în patul văduvei Gosse. În ultima vreme, am luat obiceiul să mă strecur din când în când ca o pisică în toiul nopții, ca să mă frec cu fața de ușa ei întredeschisă și să o chem pe nume prin deschizătură, pe cât de încet pot, ca să nu mă audă nimeni. În afară de ea. Câteodată nici ea nu mă aude și, în tăcerea lipsei de răspuns, am ocazia să-mi vin în simțiri și să mă strecur înapoi, nemulțumit și furios pe mine însumi. Alteori – mai rar, pentru că ea stă mai departe de alee și bordeiul ei nu lasă să se audă mare lucru, fiind deci mai potrivit decât casa mea când vine vorba să ne ascundă, cum să spun, țișetele – se prezintă ea la ușa mea cu aceeași solie. Asta mă impresionează și mă liniștește. E semn că ne împărțim în mod egal păcatul. Nu e ca în povestea vulpii și a iepurelui. Pretextul ei, subterfugiul ei, ca să folosesc un cuvânt pretențios pe care l-am învățat în după-amiaza asta, e că vine să împrumute un muc de lumânare sau nițică untură, dar nu sunt sigur că vrea să facă un joc de cuvinte.

O dată sau de două ori, m-am prefăcut că n-o aud când ciocănea la ușă sau că nu sunt deloc acasă, ci plecat în altă parte, într-o misiune de noapte. Jos în Căcăstoare, poate, dobândind plăceri de cu totul altă natură. În momente ca acelea, nu-mi vine să strig „Pisicuțo, pisicuțo, vino înăuntru”, pentru că ăsta e patul în care dormeam cu nevastă-mea, Cecily, micuța mea mierlă. Patul nunții. Deși nu sunt atât de prost încât să cred că nevastă-mea încă mă veghează, nu am nicio îndoială că o femeie își pune pecetea asupra lucrurilor, mai ales o femeie cu care ți-ai împărțit viața timp de unsprezece ani și față de care nu simți numai o atracție fizică. Uneori, când mă aflu în câte-o stare melancolică, adânc în noapte, îmi întind mâna de-a lungul saltelei aspre și găsesc consolare în adânciturile unde a dormit (și a murit) ea, unde umerii și coapsele ei au lăsat în urmă stafiile trupului.

Trebuie să recunosc că nu simt față de văduva Gosse decât o atracție fizică. Nici nu sunt sigur dacă noi doi suntem prieteni. Cred că ne disprețuim unul pe celălalt. Ei îi par inexplicabil – felul în care mă retrag în mine, faptul că neglijez grădinița din spatele casei, multele cuvinte neobișnuite pe care le folosesc – și vede în mine o bufniță de la oraș care se umflă în pene degeaba. Mă critică pentru precauția mea. Am fost școlit prea mult, îmi spune ea cu dispreț. Eu, în schimb, o găsesc mărginită, mai puțin în treburile câmpului, și

cu mintea îngustă. Dar în pat, când facem dragoste, cu siguranță nu e proastă. Spre deosebire de Cecily a mea, ea are un apetit nestins. Noaptea, își ține mâna cu degetele răsfirate în jos, pe abdomenul meu, nu tandru, pe piept, cum făcea nevastă-mea. Văduva Gosse a fost pentru mine o descoperire surprinzătoare. Poate tocmai patima îmbrățișărilor noastre mă face să-mi fie rușine că mă culc cu ea. Mi se pare că suntem ca bestiile, nu suntem mai buni decât două fiare din pădure, care nu pot să se opună carnalului și barbariei. Nu spun că e frumoasă sau că a fost vreodată. Trebuie să aibă aproape cincizeci de ani. Și nici nu prea mai are grijă de ea de când i-a murit bărbatul. Hainele ei ar cam trebui cârpite. Și frecate cu peria, poate. Are negii și umflăturile unei vieți lungi și grele. Părul i-a albit, cu toate că alte femei folosesc asfodelul care crește în împrejurimi ca să își facă pletele să rămână, cu încăpățănare, blonde. E greu de spus, chiar și atunci când stă goală lângă mine, dacă Kitty Gosse e slabă sau grasă. Are o față suptă și șolduri înguste, dar o talie lată și un abdomen moale. Spune că așa se întinde corpul unei văduve și nu o deranjează deloc – ba dimpotrivă! – când, stând pe spate cu mine deasupra, burta ei se umflă și freamătă ca piftia.

Pe de altă parte, mă întreb ce-o vedea văduva la mine. După socoteala mea, am rămas un tip sfrijit, palid și cu brațele subțiri, dar cu o claie de păr neobișnuit de șaten pentru locurile acestea. Sunt frumușel chiar, aș zice. De fapt, mi s-a și spus că arăt bine, mai ales cu pălărie sau căciulă. Și chiar eram arătos, ultima oară când m-am uitat într-o oglindă. Dar n-am mai văzut o oglindă de ceva ani. Din când în când, pe vremea când doamna Kent trăia încă și mă mai găseam singur prin conac, îndrăzneam să fac doi pași până la garderoba ei și să mă postez în fața oglinzii înalte, ca să mă privesc. Mă holbam la singura față din sat pe care o vedeam foarte rar, dar pe care tot restul lumii o cunoștea. Oglinda conitei mă făcea mai întunecos și-mi ascundea profilul în locurile în care cristalele magice ale apelor ei formaseră un mucegai negru și uscat, un soi de lichen strălucitor, care părea hotărât să-i strice claritatea. Cu toate astea, silueta din oglindă era a mea. Când îmi ridicam mâna, făcea la fel. Răspundeam fiecărui zâmbet pe care mi-l trimitea. De mai multe ori mi s-a întâmplat să mă apropii de canapeaua conitei Kent, unde își arunca ea hainele și să ridic din grămadă una dintre rochiile ei grele, împodobite din belșug, întrebându-mă ce-ar fi dacă... nefăcând altceva decât să mă întreb ce-ar fi dacă... Când mi-o duceam la piept, femeia aia bântuită și palidă din oglindă tot eu eram.

Nu mi-am mai văzut fața de un an, cel puțin. Lintîța de la suprafața iazului nu-mi dă voie. Conacul are numai ferestre cu storuri și niciun geam. Lingura de argint pe care am primit-o de la conaș în ziua nunții și-a pierdut strălucirea și nu mai reflectă niciun pic de lumină. Cuprul șters al oalei de gătit îmi prinde puțin formele când mă apropii de el, dar imaginea e atât de schimonosită și de strivită, că fața mi-e prea plină de cicatrice ca s-o poți recunoaște. De fapt, nu cred să fie vreo oglindă în satul ăsta, deși nu mă îndoiesc că sunt câteva neveste care au vreun ciob secret cu care să se sperie singure și pe care aleg, în mod înțelept, să nu-l împartă cu alții. Nu, din câte știu, nu putem găsi o reflexie fidelă a noastră decât la două zile distanță. Conașul, așa cum obișnuiesc soții din rândul gentilomilor prin părțile astea, a spart oglinda cea înaltă a conitei și a îngropat cioburile cu ea cu tot, de frică să nu fie bătuit de nevestă. Așa că, spre deosebire de orașul din care vin eu, unde nimeni nu iese pe stradă fără să se fi plimbat întâi prin fața unei oglinzi și nu face nici douăzeci de pași fără să se vadă în geamul unei vitrine, noi aici în sat trăim în ignoranță și orbire. Închidem un ochi și vedem o parte a nasului și poate puțin păr, câteva fire de barbă. Ne știm mâinile și genunchii, dar nu ochii și dinții. Așa că, de fapt, nu pot decât să bănuiesc ce vede văduva Gosse la mine. Și presupun că așa stau lucrurile și cu ea. Poate că de când nu mai are un soț care s-o informeze, nici măcar nu știe ce față plină de riduri are. Așa e văduvia. N-avem nicio idee, nu putem decât să sperăm la mai bine.

Când am început să o chem la mine acasă, eu și Kitty Gosse abia dacă ne puteam privi unul pe altul în ochi. Mă gândeam la Cecily a mea – deși Cecily n-a fost niciodată la fel de slobodă în brațele mele –, iar ea, bănuiesc, se vedea ca pe vremea când nu era văduvă, sub Fowler Gosse cel găfâit și bolnav de podagră, despre care se spune c-a murit chiar între picioarele ei. Strâns în brațe până la moarte, cu păr între dinți, spunea nu știu care mucalit. Dar de-a lungul timpului am ajuns să studiez fiecare parte a ei și îmbrățișările ei înflăcărâte mi-au oferit multă plăcere. În seara asta însă, plec fără ca niciunul dintre noi să fi fost satisfăcut. Sunt prea nerăbdător și prea grăbit. În seara asta nu vin aici, bătându-i la ușă, ca să mă cufund în ea și s-o fac să se piardă în mine și ca să dormim apoi împreună, ci ca să uit de viitorul despre care am auzit astăzi în galeria întunecată a conașului Kent.

Nu pot să zic că s-ar fi dovedit conașul Jordan a fi un om dur și nechibzuit – cel puțin nu deocamdată –, deși e stană de piatră când se pune problema unei înmormântări organizate cum trebuie. E doar eficient, atâta

tot. Și lipsit de ceremonie. Vorbește cu judecată, deși câteodată judecata lui e mai rece decât un țurture. Și mai ascuțită. A ascultat cu răbdare în timp ce conașul Kent i-a povestit despre nou-veniți: despre porumbei, despre focuri, despre arcuri, despre stâlp. Iar răspunsurile lui nu făceau decât să denote o ușoară exasperare: „Mie mi se pare, vere Charles, că singur îți faci probleme, pentru că ești prea blând.” Cei doi bărbați trimiși la stâlpul infamiei nu primiseră decât ceea ce meritau, după părerea lui. Dacă unul dintre ei a murit, asta era tot în limitele legii. „Unui vagabond încăpățânat și unui incendiator” ar trebui să i se taie urechile și să fie trimis la spânzurătoare. N-ar fi neobișnuit. Cât despre tânăr, el ar trebui să-și ducă până la capăt pedeapsa de o săptămână.

— N-are niciun rost să te arăți milos. El a greșit în fața comunității, așa că ar trebui pedepsit în fața întregii comunități. În afară de asta, vere, zici că te-a mai și amenințat și că te consideră vinovat de moartea bătrânului care-i era rudă. Ai prefera să umble liber acum, când e atât de răzbunător? Nu, o să-l luăm cu noi când plecăm, ca să te ținem departe de orice pericol. O să-l legăm de șaua unui cal și-o să-i dăm drumul doar când n-o să mai fie nicio primejdie. Poate o să-l pricopsim și cu un șchiopătat, ca să țină minte să fie bun și înțelept. Fără îndoială că femeia despre care-mi vorbești, sora, fiica sau nevasta, ce-o fi ea... o să se ducă după bărbatul care-a mai rămas în viață. Între timp, las-o în pace, să ciugulească lucruri de prin pădure ca găștele. Nu-ți bate capul cu ea. O femeie nu poate să-ți facă niciun rău.

Și hoitul? Conașul Jordan nu vedea nici aici vreun impediment. A pocnit din degete ca și cum n-ar fi meritat să te gândești la asta. Dacă conașului Kent îi era urât să rezolve astfel de probleme, el ar putea cere însoțitorilor să arunce cadavrul în același loc în care se aruncă și hoiturile animalelor.

— Nu merită să fie îngropat în loc sfânt. Așa că lasă porcii să termine ce-au început.

A bătut din palme.

— Vezi, vezi? l-a întrebat, mândru nevoie mare, ca un puștan. Nimic nu e atât de complicat pe cât te temi c-ar fi. Și acum, domnilor...

Aici și-a coborât vocea. Nu voia să-și mai piardă timpul cu astfel de mizilicuri. Aveau de vorbit despre lucruri mai importante și mai serioase.

L-am ascultat pe văr plimbându-se prin cameră în timp ce-și expunea planurile pentru Progres și Prosperitate.

— Să nu mi-o iei în nume de rău că am impulsul ăsta de a îmbunătăți lucrurile și că-mi doresc progresul cu atâta ardoare, i-a spus conașului Kent după-amiaza trecută. Pământul ăsta și îndatoririle pe care le presupune n-au ajuns în mâinile mele prin vreun plan sau vreun șiretlic de-al meu, nu eu am pus asta la cale... Dar orice testament definitiv trebuie respectat, indiferent de consecințe. Cred că aici suntem de acord.

În fine, n-are decât să-și inventeze pretexte, dacă așa vrea. O să sar peste detaliile metodelor și procedurilor sale, peste sumele și calculele pe care le-a făcut, peste estimări. Am mai auzit un rezumat al lor chiar de la conașul Kent, între vițel și dansuri, însă versiunea vărului nu mai suna la fel de bine. Nu exista în ea niciun regret. Conașul Jordan nu avea niciun vis în care noi, „vecini și prieteni”, ne-am lăfăi în bogății acasă, în fața focului, urzind averi din firele războiului. Cred că deja ne crede bogați și prea tihniți. Nu, conașul Jordan nu are decât un plan, „pur și simplu o aspirație” către un mod de viață mai ordonat, care ar asigura profit aceloră – adică lui – care sunt în stare „să vadă în viitor”.

Însă deocamdată cel mai important lucru e să fie lăsat conașul să rămână aici. Vărul nu vrea să „fie un șoarece de provincie”. Preferă să rămână în casa lui mare, de negustor, din orașul lui mare, și doar să verifice cifrele din când în când: câtă lână a ajuns în hambarele lui, câtă pânză au țesut femeile lui, ce profituri s-au făcut din vânzarea camgarnului, a tuilului sau a barhetului, din împletituri și din stofe de petersham, ce profituri s-au pierdut din cauza lăcomiei celor care tund oile sau a negustorilor de lână, a cumpărătorilor mincinoși și a vopsitorilor, a îngrijitorilor și a piuarilor leneși.

— Sunt atât de mulți corbi pe care trebuie să-i hrănești ca să le faci pe plac, a spus el, lăsându-și umerii să se încovoie sub greutatea atâtor responsabilități. Să nu ne amăgim cu gândul că în lumea modernă un sistem ca al nostru, bazat pe comună, de pe urma căruia beneficiază doar membrii comunei (și asta numai în anii roditori), ar putea să câștige admirația unor observatori mai raționali, pentru care „agricultura fără bani” e un lucru absurd. Fiecare dintre noi trebuie să-și joace rolul pentru binele întregului, a conchis conașul Jordan. Datoria noastră e să facem rolul celorlalți cât mai ușor. Așa e societatea.

A făcut un gest spre zâmbărețul „om al locului”.

— Dumneata, domnule, continuă să lucrezi cu penele dumitale de scris și cu hărțile, și haide să terminăm cartografierea până la sfârșitul săptămânii.

Pe dânsul îl cheamă Baynham – în clipa asta l-am auzit pe intendent mormăindu-și politicos salutările – și, așa cum veți vedea, se pricepe foarte bine să pregătească pământul pentru crescutul oilor. Asta nu e prima comunitate care să beneficieze de pe urma sfaturilor domnului Baynham. Desigur, trebuie mai întâi să cunoască pământul tău... Pământul meu. Hărțile dumitale o să-l ajute. Înainte de prima zăpadă, o să ordoneze tot pământul dintre hotarele astea cu garduri, diguri și ziduri, după cum va crede de cuviință. O să taie o parte din pădure. Ce profit puteam să avem de pe urma tuturor copacilor ăstora – a unui stejar, de pildă, care face umbră, dar nici măcar un singur fruct bun de mâncare? Ar fi mai înțelept dacă l-am tăia și am vinde lemnul decât să-l lăsăm acolo să se împotrivească soarelui pe cheltuiala mea, doar așa, că e frumos. Pământul comun va fi, la fel, curățat și împrejmuit de garduri. O să fie pășune. Pământurile astea sunt iarbă. N-o să mai avem nevoie de plug niciodată. Tu, vere...

— Avem aproape șaiszeci de suflete de hrănit în locurile astea... a spus conașul Kent în cele din urmă, cu o voce subțiată și plină de ezitare, așa cum se și cuvenea.

Dar domnul Jordan n-a făcut decât să își întindă brațele și să dea din umeri, ca și cum ar fi vrut să spună că suferințele noastre n-aveau să fie decât condițiile inevitabile ale prosperității sale.

— Asta de-acum e parohia domnului Baynham, a spus. Sunt sigur c-o să existe un loc pentru frizeri și pentru oieri. Sau pentru o parte din ei, cel puțin. Domnul Baynham o să angajeze câți muncitori îi trebuie. Dar, din nefericire, o să fim nevoiți să facem economii.

— Nu cred că dumneata o să fii cel care face economii... a spus domnul Scârța-Scârța, care, trebuie să recunosc, cu toată stângăcia lui, e cel mai curajos dintre oameni.

Conașul Jordan și-a împletit degetele și s-a uitat în jos printre ele, ca printre niște zăbrele. I-a răspuns domnului Scârța-Scârța cu un zâmbet de-al lui, disprețuitor și răbdător.

— Nu e treaba mea să fac economii, ci mai degrabă să suport cheltuielile, a spus în cele din urmă. Să nu vă închipuiți că vin aici cu mâna goală. O să aveți parte și de indulgență. Chiar recompense. În sfârșit, o să plătesc pentru construirea unei biserici și o să angajez un preot. Vă aduc oi și vă ofer și un Păstor Divin. Biserica o să aibă o clopotniță mai înaltă decât turnul casei ăsteia, mai înaltă decât orice stejar bătrân pe care l-am tăia noi. Locul ăsta o să se vadă de departe. Și o să cer să se toarne un clopot pe care

să-l urce chiar în vârf, ca să-i cheme pe toți la rugăciune. Sau ca să-i grăbească la muncă. Pe puținii care o să rămână, vreau să spun.

Și-a adâncit din nou privirea în împletitura degetelor și a adăugat fără să își ridice ochii, de parcă ar fi vorbit doar cu sine:

— Mi se pare că numai domnul Earle nu e nevoit să facă economii. Și n-are nicio altă sarcină în afara hărților. În plus, mai e și atât de nesigur pe picioare, că cred că...

S-a oprit să găsească o vorbă de duh.

— Da, probabil că m-a lovit un cal sau m-a trăsnet fulgerul. Le-am mai auzit. S-au deschis cerurile și o limbă de lumină s-a pogorât ca să-mi dea trupul unui copac bătrân și cioturos. Ah, și, desigur, diavolul însuși m-a zămislit în ceaunul lui spart. Așa am ajuns să fiu diform. Puteți să ziceți și asta, dacă vă amuză, i-a răspuns domnul Scârța-Scârța, cu o voce în care abia dacă se citea mânia.

Cred că era un discurs exersat, pe care îl mai folosise ca armă de apărare și în alte dăți. Aici am fost nevoit să mă opresc din ascultat, din cauza conașului Jordan, care s-a răsucit pe călcâie și a pornit spre locul în care eram ascuns. Își zâmbea, încântat, sieși. A trebuit să mă retrag undeva în întuneric până când a trecut mai departe.

Acum sunt tentat să mă încolăcesc în jurul lui Kitty Gosse și să-i șoptesc toate lucrurile pe care le-am auzit în după-amiaza asta. S-ar putea să mai scap de povară dacă o împărtășesc. Mi s-a dezvăluit în taină viitorul care ne-a fost pregătit. Am văzut verdele și albul ierbii și al oilor. Am auzit dangătul clopotului din turla bisericii. Sunt singurul dintre ei care știe că stăpânul a fost înlocuit, deși e încă la locul lui. E de presupus că am fost înlocuiți cu toții. Am suficientă minte cât să-mi țin gura, firește; trebuie să îmi salvez eu pielea mai întâi, înainte să fie informați și vecinii – deși acum, când simt din nou căldura spatelui văduvei pe pieptul meu, în timp ce mă gândesc la doamna Beldam care ciugulește de-ale gurii prin pădure, patima mă îmboldește la cu totul altceva. Așa că facem dragoste din nou. Și sunt sigur că nu suntem singurii. Întunericul înăbușă strigătele din alte case. Le scârțâie paturile. Se șoptește. Genunchii se afundă în paie. În nopți ca asta, când neliniștea plutește în aer, toți fac dragoste fără să se sature. Luna e maestrul nostru de dans. Ne face să ne mișcăm la unison. Ne face să ciripim și să cântăm unii la urechea altora, până când stelele însele se umflă și se coc de la țiپetele noastre. Așa cum se întâmplă întotdeauna aici, găsim consolare în însămânțare.

Când ne trezim, aflăm că Willowjack a murit. Anne Rogers, mama flautistului nostru, aduce știrea la ușa lui Kitty Gosse la prima oră a dimineții. E amuzată, dar nu e surprinsă că mă găsește în izmenele mele largi, gol de la brâu în sus, punându-mi pantalonii la capul patului prietenei sale. Cineva care „știa ce face” a luat o țepușă de metal, un par pentru pripon din cutia cu scule din hambarul care a rămas în picioare, și a înfipt-o cu precizie și putere în capul calului, chiar deasupra urechii. Casapul a luat o piatră mare și pătrată din curtea bisericii, pe care a folosit-o pe post de ciocan; au găsit-o în paie, mânjită de sânge, atunci când au tras hoitul într-o parte. Acum stă deasupra șemineului conașului Kent. Se fac planuri pentru a-l prinde pe cel care a folosit-o.

— Trebuie să fi fost un om cu mâini mari, spune Anne Rogers. Cineva voinic și puternic. Un bărbat. Unul care poate a mai făcut așa ceva înainte. Un om în care caii au încredere...

Ezită pentru că nu vrea să spună ceea ce speră că gândim cu toții: că Willowjack își cunoștea ucigașul. Cum ar fi putut un străin să se apropie suficient de mult de iapă ca să-i țină o țepușă deasupra capului și s-o înfigă acolo, chiar dacă ar fi făcut-o dintr-o singură lovitură? N-a fost niciodată prea ușor să te apropii de Willowjack; chiar și când îi scoteai o căpușă din ureche te răsplătea mușcându-te. Anne Rogers ar vrea să-l bănuim pe fierarul nostru, Abel Saxton, un văr de-al doilea al nevestii-mii, de care se îndrăgostise odată, până când omul se căsătorise. După aceea l-a disprețuit.

— Ar putea fi oricine care să-i semene, firește, adaugă ea, văzându-mi privirea și arătând spre mâinile *mele*.

— Am alibiul meu, îi spun, arătând spre pat și încercând să las impresia, spre binele femeilor, că nu dau prea multă importanță incidentului ăstuia, care deja mă tulbură și care pentru conașul Kent o să fie de nesuportat.

Nodurile care ne leagă de aceste locuri au început să slăbească.

— În plus, îi mai spun, mâna asta nu s-a vindecat în întregime.

Îi arăt rana. Coaja s-a făcut mai neagră și a început să se dezlipească. Dacă n-am grijă, o să fiu trimis din nou la muncă.

— Încă mă mai doare, îi zic, fără să înțeleg de ce râd amândouă. N-aș putea să strivesc nicio muscă.

— Nici să scuturi niște orz de pe spice, spune ea.

Acum sunt două hoituri pe care trebuie să le ducem la Căcăstoare: iapa îndrăgită a conașului și bărbatul de la stâlp. Nu știu pe cine ar trebui să dăm vina pentru moartea calului. Prima mea bănuială clocește sub pielea grăjdarului conașului Jordan. Nu m-a impresionat deloc când i-am arătat ieri unde să-și lege caii. Mi s-a părut că se uită cu ciudă la Willowjack. „I-ar prinde bine s-o perie cineva”, a spus el, deși Willowjack era mai frumoasă decât oricare dintre caii lui. Invidia poate să te ducă în pragul nebuniei. Poate că l-a mușcat și el a căutat să se răzbune.

Aș putea să-mi închipui un scenariu care aruncă toată vina la picioarele lui Brooker Higgs și ale gemenilor Derby – de fapt, în mâinile lor, fiindcă toți trei sunt cunoscuți pentru pumnii lor grei. Poate că a început deja să circule zvonul – de la indignatul domn Scârța-Scârța sau de la însoțitorii vărului – că satul, așa cum îl știm, și îndeletnicirile noastre o să fie lăsate pe seama dinților galbeni a trei mii de oi. O să fim cincizeci la unu, și asta foarte curând. Trioul nostru de burlaci va avea încă o dată motiv să se înfurie și să se indigneze, deși nu vor mai avea porumbei pe care să-și verse mânia. Și nici behăitoare. Poate că au ascultat împerecherile de aseară și s-au înfierbântat, firește, vrând să ciripească și să cânte și ei. Poate că au mâncat ce ghebe le mai rămăseseră după drumul prin pădure, care parcă a fost acum o mie de zile. Și abia după aceea au găsit îndrăzneala de a o lovi pe Willowjack, o iapă pe care o iubea toată lumea și care merita, astfel, cel mai mult loviturile. Dar am văzut că Brooker și gemenii s-au dat la fund ca niște dulăi pedepsiți în ultimele zile, de teamă că vânătoarea lor de porumbei avea să-i ajungă din urmă. Și așa era grav că prăjiseră păsările, deși poate că porumbeii o cam meritau, până la un anumit punct. În schimb, nou-veniții fuseseră pedepsiți pe nedrept din cauza înșelăciunii și a tăcerii lor, iar acum cel scund e mort, strangulat la stâlpul infamiei. Nu, oricât de puternică ar fi, nicio ciupercă n-ar putea să-i facă pe acești tineri să omoare calul conașului. Le e frică și de umbre acum. În orice alt loc, s-ar teme pentru viața lor.

O altă posibilitate: roșesc de rușine și să mă gândesc la vecinul meu, dragul de John Carr. E un om pașnic, vecinii lui îl iubesc și e blând cu animalele. John Carr poate să oprească pe loc o cireadă de vite la goană, chiar și pe acelea care sunt mai nă răvașe din cauza taurilor sau a vițelilor. L-am văzut culcând la pământ un câine turbat doar cu un deget: l-a atins odată

pe nas ca să-l oprească din lătrat; încă o dată și câinele a început să dea din coadă. E un dar, unul pe care e chemat să-l folosească de fiecare dată când avem un animal de măcelărit. John e cel care a omorât micul vițel din care ne-am înfruptat acum două seri, pe cheltuiala conașului Kent. Pielea lui încă stă înmuiată în saramură sub grinzile hambarului, deși azi trebuie să o iau de acolo înainte să fie gata și să încerc să fac o foaie velină din ea, pentru harta schimbătoare a domnului Scârța-Scârța. Da, John Carr este măcelarul satului și, dintre toți oamenii pe care-i știu, doar el ar avea priceperea și viteza necesare ca să o omoare pe Willowjack cu dexteritatea și stăpânirea de sine despre care vorbește doamna Rogers. Dar vecinul Carr are mâini mici și butucănoase, palme aspre, bătătorite de muncă. Și e blând.

Mai mult ca sigur că Anne Rogers n-o să fie singura care o să-l bănuiască pe fierarul nostru, Abel Saxton. Mâinile lui sunt suficient de mari și de puternice încât să țină cu una o copită perfect nemișcată, în timp ce o potcovește cu cealaltă. Dar îmi scot repede din minte ideea asta, din moment ce Abel Saxton e prea apropiat de Willowjack și s-a îngrijit prea mult de sănătatea și de harnașamentul ei, de pelerine și de potcoave, ca s-o vrea moartă. Conașul îl răsplătește bine pentru pielăria și potcoveala lui. O fi el prost, dar nu atât de prost încât să-și taie singur craca de sub picioare.

Sunt complet consternat, ca să fiu sincer. De îndată ce doamna Rogers pleacă să răspândească vestea despre locurile în care „bătrânul Walter Thirsk” a muncit „din nou” de noapte, nu-mi ia mult să murmur câteva nume unul după altul, ca și cum aş număra niște mărgele pe un șirag de mătănii – numele celor douăzeci de bărbați din sat care sunt suficient de înalți cât să ajungă la urechea unui cal. Dar încă nu găsesc un candidat potrivit.

— Poate c-a făcut-o ăla scundu’, sugerează Kitty Gosse în timp ce pregătește terciul de ovăz pentru ziua de azi.

Am uitat ce creier mic are și cât de enervantă poate să fie.

— Adică ăla mic, care-a murit? Da, pare foarte probabil, nu-i așa?

— El, care altul? Dacă ai rămas spânzurat de stâlp pentru c-ai dat foc la porumbei și dacă te-au mâncat porcii pe jumătate, cu siguranță nu te-ai da în lături să omori o iapă, spune ea cu toată convingerea. Are un mobil, nu-i așa?

— E mort.

— De morți trebuie să te temi mai mult și mai mult. Un suflet n-are pace până când nu-i mulțumit, până când nu se răzbună.

— E mult prea scund ca să ajungă la capul calului.

Încerc să fiu rezonabil.

Se uită la mine de parcă aş fi ultimul măscărici.

— Toţi sunt scunzi când îngenunchează, spune ea şi se uită cruciş la mine.

Are dreptate, desigur. Am gândit prost. Iapa nu stătea în picioare; era întinsă şi dormea când a murit. Era în toiul nopţii. Un cal la orele alea nu face decât să se rostogolească în paie şi să doarmă. Nu era nevoie să-l cunoască pe ucigaş. Ucigaşul nici măcar nu avea nevoie să se înalţe pe vârful picioarelor ca să ajungă la capul iepei. Nici măcar n-a trebuit să ridice mult piatra grea de la pământ. Ar fi putut să-şi folosească amândouă mâinile. Ar fi putut la fel de bine să fie o femeie sau un copil, şi nu un bărbat robust şi musculos. Dacă nu pun la socoteală fantoma pe care o bănuieşte văduva Gosse şi tovarăşul stafiei, care încă e legat de stâlp, şi dacă-i includ pe domnul Scârţa-Scârţa şi pe cei şase oaspeţi de la conacul conaşului Kent, sunt peste şaizeci de fii şi fiice ale lui Cain care s-ar fi putut strecura înapoi în bârlogul lor aseară cu mâinile şi hainele mânjite de sânge de cal.

Şi tocmai asta e pata pe care o caută conaşul Jordan, de îndată ce ne-am adunat toţi la treierat, gata de o nouă zi de muncă. Caii au nişte inimi enorme, care bat cu putere. Sângele trebuie să fi ţâşnit din capul lui Willowjack chiar în momentul în care ucigaşul l-a străpuns cu pironul. Paiele sunt lipicioase şi înnegrite de sânge. Cei care se fac vinovaţi de moartea calului n-ar fi putut să plece uscaţi şi fără pată. Domnii nu trebuie decât să găsească o grămadă de haine roşii şi năclăite de sânge. Sătenilor li se spune, prin urmare, că niciunul dintre ei nu are voie să iasă din hambar astăzi. Locuinţele şi grădinile vor fi supuse unei percheziţii. Şi trebuie să fim pregătiţi ca, în lipsa unei spânzurători cum se cuvine, să vedem un vecin atârând de crengile unui stejar până la sfârşitul zilei.

„Dar tu cine mai eşti?” Asta e întrebarea pe care nimeni nu îndrăzneşte s-o pună când domnul Jordan stă în faţa lor. Vărul nu-şi spune numele şi nici măcar nu explică, fie şi pe scurt, cine e şi ce vrea. Vecinii mei văd doar un bărbat fără autoritate, însoţit de trei servitori care se prefac cu afectare că sunt teribil de plictisiţi. Sunt toţi patru foarte curaţi şi palizi. Fără pată, acesta e cuvântul. Niciun păduche demn de acest nume n-ar vrea să petreacă vreo noapte cu ei. Servitorii sunt îmbrăcaţi cu toţii la fel: pantaloni, veste cu guler de in şi pălării fără boruri, exact ca nişte pedestraşi. Din spate, de unde stau eu, lângă conaşul Kent, nu poţi să-i deosebeşti unul de altul. Seniorul lor – pentru că s-ar zice că e senior, dacă nu mai mult – nu mai poartă pelerina de călărie şi pieptarul căptuşit de ieri, ci şi-a pus nişte pantaloni bufanţi – sau

pantaloni în formă de ceapă, ar putea să li se spună și așa –, care se potrivesc mai bine căldurii de vară, și o bluză lungă, brodată, de olandă. Nu există nici măcar un smoc de lână pe el. Și-a ras barba, iar părul, din câte putem noi să ne dăm seama, e prins cu agrafe. Dar lucrul care ne atrage atenția și ne convinge că e un om cu care nu e bine să te încurci e pălăria lui înaltă, cu boruri subțiri, împodobită nu doar cu emblema familiei, ci și cu pene și o broșă cu pietre prețioase. Doar pălăria dacă ar purta-o, și tot ne-am dat seama că are putere, bogăție și obârșie nobilă. Cu pălăria aia ne-ar putea cumpăra pe oricare dintre noi.

De fapt, seniorul acesta, domnul acesta, nu prea reușește să-și țină pălăria pe cap. Trebuie să-și ridice mâna și s-o tragă de boruri atunci când ne descrie – cu gesturi și cuvinte – ce se așteaptă să facem azi. Pe scurt, vrea ca toate prostiile care au tulburat pacea cătunului în ultimul timp să înceteze. Spune că suntem prea departe de „ordine și de reguli”. Am uitat care sunt beneficiile Legii, am uitat de Justa Pedeapsă și de îndatoririle și Obiceiurile pe care trebuie să le aibă toți cetățenii – „și compatrioții”, adaugă el. Deocamdată trebuie să dăm socoteală, poate chiar cu toții, pentru anumite bunuri care țin de conac – niște clădiri și niște animale foarte importante.

— Unul dintre cei care se află aici, sub acoperișul ăsta, o să fie găsit vinovat și tras la răspundere pentru omorârea unei iepe de mare valoare. Persoana în cauză să știe că n-o să mai calce mâine prin locurile astea și să nu spere la o înmormântare după canoanele bisericești... O să stea la un loc cu hoitul putrezit al calului pe care l-a omorât, în cimitirul vostru. Acolo o să se întâlnească și cu fratele lui ticălos, cel care a crezut prosteste că poate să dea foc hambarului și porumbeilor și să scape doar cu o săptămână de stat, în tihnă, la stâlpul infamiei, dar pe care chiar azi l-am tras de călcâiele înroșite de sânge și l-am azvârlit lângă schelete.

Nu mă pot abține să nu-i caut cu privirea pe gemeni și pe Brooker Higgs în adunarea tăcută. Când nu stau cu gura căscată de frică, înghit în sec. Își imaginează scheletele care dorm deja în Căcăstoare și se întreabă care dintre cei care se află acum în hambar va dormi pentru totdeauna alături de Willowjack și de nou-venitul spânzurat și mestecat de porci. Dar toată lumea de aici se gândește la asta. E clar ca lumina zilei că necazurile se apropie repede și că fulgerul va cădea pe capul unuia dintre săteni. Omul ăsta cu pălăria înaltă, oricine o fi el și orice legătură o avea cu emblema familiei Jordan, n-o să fie mulțumit până când nu dă cineva socoteală.

Nici măcar conașul Kent nu deschide gura să dea vreo explicație. Văzându-l cum stă cu mâinile la spate și cu fruntea plecată, dând din cap cu sfinală – astăzi nu face decât să asculte –, toate lumea înțelege că, indiferent cine e domnul acesta, stăpânul lor de la conac e sub rangul lui și o știe. Asta e o situație cu totul nouă și uimitoare. Nimeni nu l-a mai văzut pe conaș stând în picioare cu așa încordată considerație. Suntem obișnuiți să știm că el ne conduce, deși n-a ținut niciodată să ne amintească asta. A încercat mereu să fie un Cezar imparțial și discret în mijlocul nostru, pregătit să-și atingă scopurile mai degrabă luându-ne pe după umeri decât ținându-ne în urechi. Dar acum Cezar al nostru pare lipsit de putere. Nu-i vorbă, e mâhnit că a pierdut-o pe Willowjack și poate că acum are o inimă atât de grea, că-i trage limba înapoi pe gât. Din clipă în clipă ar putea să-și ridice capul și să ia din nou frâiele în mâini. Dar supunerea evidentă în fața bărbatului mai tânăr începe să aducă a servilism. Parcă ar fi și frică amestecată în ea; o teamă sporită de atitudinea autoritară a celui alt, de purtarea lui brutală și glacială, care pretinde să primească – și chiar primește – ascultare de la toată lumea.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți, spune el în cele din urmă, și să-l aibă în pază pe unul dintre voi.

De îndată ce ieșim din hambar, conașul Kent se arată bucuros să mă aibă alături. Are nevoie de cineva care să-l liniștească. Nu numai că și-a pierdut iapa, dar a trebuit să lupte ca să-i salveze hoitul de profitori.

— Vărul meu zice că sunt risipitor, pentru că nu scot toată grăsimea din hoitul ăla „inutil”. I-am spus că iapa mi-a fost prea loială și-am iubit-o prea mult ca s-o răsplătesc așa.

Iar conașul Jordan i-a spus că și el își iubise buldogul, Blunt, la fel de mult. Era un câine feroce, mai presus de orice bănuială, ca un polițist. Dar tot a scos șase kilograme de grăsime din el când a ajuns prea bătrân ca să-și mai facă treaba și a trebuit omorât.

— Sunt, deci, risipitor pentru că nu fac același lucru cu Willowjack, adaugă conașul, aplecându-se mai aproape de mine, ca să nu-l audă nimeni. Dar am ținut-o pe a mea și am câștigat disputa... Măcar o dată. Dacă aș putea să câștig toate disputele pe care le am cu vărul Edmund...

Tulburându-se dintr-odată, își duce un deget la buze.

— Noi doi ar trebui să ne ținem gura. Înțelegeți?

Conașul presupune că domnul Scârța-Scârța mi-a explicat deja în amănunt ce a prilejuit vizita vărului său în provincie. Îmi cere să le ascund vecinilor nu numai ceea ce e deja evident – faptul că vărul lui a preluat legal

conacul și pământul –, ci și detaliile despre necazurile lănoase care se vor abate asupra noastră. Speră să mai poată câștiga câteva dispute cu vărul lui înainte să apuce copitele lor despicate să-și lase amprenta pe pământul nostru. Vrea să mai tocească puțin săbiile ascuțite ale vărului său, și numai după aceea să vină să discute cu noi, prietenii lui. Sunt sigur că ăsta a fost planul lui încă dinainte de seceriș, de când a fost avertizat că domnul Jordan vine încoace să-și ia în primire moștenirea: încă de atunci s-a hotărât să lupte pentru ea, să ne apere cu argumentele lui, să găsească mijloace prin care să păstreze măcar o fâșie îngustă de pământ comun unde noi, frizerii și păstorii de la anul, să putem să ne ținem animalele, sau să facă tot ce îi stă în putință ca să salveze măcar un petic de pădure. „Atâta timp cât vecinii mei sunt în siguranță”, ar spune el, „și au de lucru, de-ale gurii și un acoperiș deasupra capului până la sfârșitul zilelor, atunci sunt sigur că turma ta de oi o să fie primită cu ospitalitate...”

Dar n-a fost deloc așa. Satul era, cumva, deja bântuit de nenoroc înainte ca viitorul să vină călare pe cai, înainte de Visul Copitelor de Aur. Au fost focurile. Pe urmă porumbeii. Au fost arcurile acelea încordate și neprietenoase. Femeia care a întrerupt dansul, tulburându-ne cu chipul ei. A fost apoi mortul de la stâlpul infamiei, sau ce-a mai rămas din el după ce l-au mâncat porcii. Pare că cine știe ce forță drăcească a ieșit din pădure ca să se bucure provocând dezordine în locul acesta liniștit. Și acum iată, a venit ce e mai rău (dacă nu cumva e nefiresc să spui că moartea unui cal e mai rea decât a unui om): a murit și Willowjack, la care ținea conașul atât de mult. Ți se rupe inima. Era chiar iapa conitei Kent. E de-a dreptul înspăimântător, pentru că oricine a omorât iapa l-a înjunghiat și pe conașul Kent. Firește că, deocamdată, nu poate să-mi vorbească și să-și depene ce are pe suflet. Suntem înconjurați de oamenii vărului. Și conașul Jordan stă întotdeauna prea aproape. Conașul meu nu face decât să ridice din umeri, să-și frământa mâinile și să-și miște puțin buzele și bărbia, gesturi întristător de elocvente. Parcă ar spune: „Astea pentru noi sunt zilele cele mai negre, prietene.” În loc de răspuns, ridic din sprâncene. Într-adevăr, niciodată n-am avut zile mai negre decât acestea.

Ne-am îndepărtat de hambar și nu mai auzim treieratul. În urma noastră, toată lumea își vede mai departe de treabă, bătând spicele cu îmblăciul și vânturând cerealele. Numai domnul Scârța-Scârța, intendentul Baynham și grăjdarul nu se văd nicăieri, deși îmi închipui că primii doi lucrează – ciudată pereche! – la manuscrise și hărți. Sper ca în după-amiaza

asta să-l însoțesc pe domnul Scârța-Scârța, să pregătesc vopselele și pergamentul așa cum fusese vorba, dar deocamdată sunt „băiatul vărului Charles” și mi se cere să conduc echipa de percheziție pe la casele familiilor, inima tuturor lucrurilor, să spun numele locuitorilor absenți și să aștept alături de conașul Kent în timp ce vărul de sânge al lui Lucy Kent intră, împreună cu servitorii săi, în fiecare casă, dă la o parte cuverturile, saltă saltelele și rogojinile, scormonește prin toate cuferele, bălăbănește butoaiele și băncile, căutând cârpe pline de sânge. Rareori am ocazia să mă uit în atâtea camere sau să văd cât de înghesuite sunt unele case, ce paturi pline de boarfe au, ce avere modestă, ce mobilă veche și îndoită. Mă surprind deopotrivă curățenia și mizeria, resturile mesei de aseară sau lipsa lor. Cu siguranță nu poți să-ți dai seama ce viață secretă are cineva doar uitându-te la el cum muncește sau cum umblă pe la cotețe.

Mi se face rușine când ajungem la locuința familiei Carr. Eu și John nu prea intrăm unul în casa altuia. Suntem prieteni buni, dar ne întâlnim și vorbim doar în aer liber. Stăm afară, înțelegând că vecinii nu trebuie să fie băgăreți. Vecinii ar trebui să fie orbi și surzi. „Aveți grijă”, le cer oamenilor când intră în casă. Dar sunt prea nerăbdători și nepăsători ca să umble cu băgare de seamă. Mi se pare că rugămintea mea i-a făcut să suspecteze și mai mult familia Carr. Trebuie să rămân în spate. Nu suport să aud cum îi distrug ce are în casă. John nu va înțelege de ce n-am intrat și n-am încercat să opresc prăpădul.

Aceeași rușine mă încearcă și când aștept în fața casei văduvei și aud bufniturile patului întors, care probabil încă mai păstrează căldura mea și a ei. Poate că încă scârțâie și se leagănă, ca sub apăsarea noastră. Până acum însă, n-au găsit nicio dovadă a măcelului, nici măcar în casa lui Abel Saxton. Singurul sânge pe care-l găsesc e pe o batistă, la mine acasă. Trebuie să le arăt mâna și să le explic, iar conașul se pune chezaș pentru mine și le povestește ce curaj am avut când a luat hambarul foc. E clar că i-am salvat o bună parte din fân. Abia acum se convinge conașul Jordan că nu am ce căuta pe lista suspectilor.

Așa că ajungem la ultimele douăzeci și ceva de locuințe din sat și ni se dă voie să ne odihnim în timp ce însoțitorii se duc să caute prin cocini și staule, la casa albă și latrine, în baraca în care se face berea, în acareturi și prin toate ungherele unde s-ar fi putut ascunde cu ușurință o cămașă pătată de sânge. Însuși conașul Jordan pornește pe cărarea șerpuită spre căsuța în care a copilărit Cecily. Și tot el iese de îndată la lumină, cu un strigăt de

satisfacție, ținând în mână o bucată de pânză plină de sânge. Eu și conașul Kent credem că e prea închisă la culoare ca să fie eșarfa de catifea a femeii. Dar în clipa următoare adevărul devine de netăgăduit. Mai întâi, soarele bate în firele de argint ale țesăturii, pentru ca apoi eșarfa să se deschidă și să-și arate culoarea la care ne așteptam: movul acela turcesc, intens și bogat. Mai scutur-o o dată, îmi vine să-i strig conașului Jordan, și vezi ce cade din ea în mănunchiul ăla de ciulini.

Dar îmi țin gura; conașul Kent face la fel, chiar și atunci când văru-său aruncă eșarfa pe gard și ne cere să îi spunem a cui este.

— Spune-mi cum o cheamă, zice vărul, adresându-mi-se mie, un sătean, dar unul în care pare să aibă încredere, deși probabil doar pentru că nu sunt atât de apatic ca ceilalți și n-am blondul lor de culoarea spicului.

— Pe cuvânt de onoare dacă știu ce nume să-i dau, spun eu, și nu e cu totul o minciună.

Pot să spun cum arată. Pot să-i descriu scalpul tuns în grabă, pe care trebuie să-i fi apărut deja părul negru și mătăsos. N-aș confunda ochii ei negri și strălucitori de mătrăgună cu ai niciunei femei din sat. Dar în afară de porecla de Beldam, pe care i-a dat-o conașul Kent, n-are niciun nume după care s-o identificăm.

— N-am văzut niciodată șalul ăsta la vreunul dintre vecinii mei. Pe cuvânt de onoare, zic eu.

Îl las pe conaș să recunoască haina și vinovatul și să-și facă greaua datorie. Probabil că și-a dat deja seama că femeia care a scuipat-o pe Willowjack a și omorât-o. A intrat în același hambar în care, cu puțin timp în urmă, oprise un dans, a căutat o țepușă în cutia cu scule și a reușit cumva să ridice piatra aia grea din curtea bisericii și s-o lase jos cu o forță pe care numai dușmănia și revolta puteau să i-o dea. Oricine altcineva în afară de conașul Kent ar fi dat un răspuns pe măsură, la fel de plin de dușmănie și revoltă. O iubea pe Willowjack a lui. Dar nici măcar nu e surprins să facă legătura între femeie și cal. Acțiunile ei nu i se par justificate. De ce să-ți verși furia pe un cal? Dar e clar că, într-un fel, femeia era îndreptățită. O rudă de-a ei – tot nu știm ce fel de rudă, probabil tatăl ei – a fost dusă la stâlpul infamiei din ordinul conașului Kent și lăsată acolo să fie mâncată de porci. Ce om cu inimă ar putea să spună că femeia nu avea motive să facă ce a făcut? Așa că nu mă surprinde când conașul Kent nu-i spune vărului Edmund Jordan a cui e eșarfa. E gata să ia vina asupra lui. Dar nici nu se ascunde în spatele unui șiretlic, așa cum am făcut eu. În schimb, spune așa:

— Eșarfa a fost a soției mele, vara ta, Lucy Kent.

Niciun sătean n-ar avea destui bani să-și cumpere așa o eșarfă, și nici n-ar avea în ce împrejurări s-o primească. Atâta lucru, cel puțin, e clar.

Domnul Jordan încuviințează cu o mișcare din cap.

— Atunci cine... cine trăiește în dărăpănătura asta? Mi se pare că doarme cineva aici.

— Un vagabond, poate. Un tâlhar care a trecut pe-aici în toiul nopții.

Conașul clatină din cap în semn de uimire, ca să mai tragă de timp. Povestea pe care o sugerează în cele din urmă spune așa: cineva a trecut pe aici peste noapte, un bandit. S-a strecurat în conac, dar cum acolo dormeau mulți oameni, a plecat luând drept pradă doar eșarfa lui Lucy.

— Până aseară atârna de spatele războiului ei de țesut, explică el. Vizitatorul nostru nocturn probabil că voia s-o vândă când avea să ajungă la oraș sau doar să doarmă înfășurat în ea în casa asta veche. Dar mai întâi a vrut să fure un cal bun pentru călătoria lui.

Domnul Jordan încuviințează din nou din cap.

— Așa că a ales-o pe Willowjack, și nu unul dintre caii dumitale de drum, vere Edmund, zice mai departe conașul Kent, pe care povestea începe să-l înflăcăreze. Dar Willowjack era loială și sperioasă. Putem să bănuim că i-a dat o lovitură zdravănă de copită. Sau că l-a mușcat ca s-o țină minte. Un om vulgar și violent ar fi căutat să se răzbune pentru asta.

Conașul Jordan își țuguiază buzele. Se gândește. Nu e un justițiar cu o inimă așa de împietrită încât să vrea neapărat să spânzure un om de-al locului. Dar și-ar atinge scopul dacă, folosindu-se de moartea iepei ăsteia bătrâne, ar putea să-și lase amprenta asupra cătunului moștenit, fără nicio cheltuială. Dacă vrei să convingi o comunitate neobișnuită cu disciplina că trebuie să ți se supună fără discuție în toate lucrurile, chiar și când vine vorba de lână și de garduri, atunci nimic nu se compară cu o demonstrație de justiție necruțătoare – și cu un cadavru legănându-se în vânt. A rostit deja amenințări și promisiuni. A deranjat și a tulburat casele tuturor. Și-ar putea pierde reputația și autoritatea dacă ceea ce spune conașul Kent se dovedește a fi adevărat. Criminalul nu era de-al locului; a venit și a plecat, se pare.

— Asta e, atunci, zice el reticent, și nu pare să-l supere că stăpânul a luat eșarfa de catifea, îngreunată de sângele calului, spunând că o s-o spele și o s-o pună la locul ei, pe războiul lui Lucy.

Dar conașul Jordan caută încă mijloace prin care să-și păstreze reputația și să-și arate loialitatea față de justiție.

— Omul ăla pedepsit să stea o săptămână la stâlp... El e cel care ți-a ars hambarul și ți-a sfârtecat porumbeii? Așa-i? Întreabă în cele din urmă, aproape zâmbind.

Conașul nu face decât să-și lase privirea în pământ. Nu e tocmai un „da”.

— Și tot el, mi se pare, a promis să se răzbune pe tine?

— Așa e, dar numai pentru că se lăsase cuprins de disperare. În plus, e bine legat și n-ar fi putut să-i facă rău lui Willowjack, doar dacă n-o fi făcut-o prin vrăjitorie, spune conașul.

Vărul nu-l ascultă.

— Nu vreau să-l fac vinovat de moartea calului, asta dacă nu cumva putem să dovedim că într-adevăr a făcut-o prin magie, cum spui tu. Dar trebuie să-l interogăm, zice el. Măcar atâta lucru datorăm demnității tale, dragă vere: să-i prezentăm acuzația de incitare la revoltă. Tu ești martorul meu. A spus că are de gând să te omoare. Acum că m-am trezit dintr-odată stăpânul acestui loc, sunt și magistratul lui de facto. Cred că e vremea ca acest caz să fie judecat. Și o spun cu inima grea.

Se răsucesce pe călcâie, scrutând orizontul cu privirea, măsurându-ne de-a lungul și de-a latul. E clar că dialogul a luat sfârșit. Modul nostru de viață îl înnebunește. Dezordinea pe care a aflat-o în sat îl exasperează. Oftează dramatic, ca nu cumva să ne îndoim de ce crede. Noi ne-am băgat în situația asta de unii singuri. Iar el o să-i pună capăt, brusc, fără tergiversări, dacă de asta e nevoie. Se întoarce spre mine.

— Deci, Walter Thirsk... spune el, rostindu-mi numele și atât.

Cred că se întreabă cât de folositor aș putea să-i fiu.

Încuviințez din cap, mulțumindu-mă să recunosc că așa mă cheamă, și nimic mai mult. Dar probabil el ia gestul meu ca pe un semn că sunt gata să-i ascult poruncile. Vede în mine omul care, nu cu mult timp în urmă – acum doisprezece ani –, a văzut satul acesta cum îl vede el acum, ca pe o comunitate înceată și sclavă a obișnuinței, a obiceiurilor și a rutinei, a timpului irosit și a hoinăreliei, a lenei.

Se mai învârte o dată pe loc, dar de data aceasta zâmbește. Își ridică brațele cu palmele în sus ca un predicator, își răsfiră degetele ca să cuprindă tot pământul pe care îl vede.

— Numai oi peste tot, spune și izbucnește într-un râs zgomotos.

Cred că gluma lui asta e: noi suntem oile, suntem deja aici și paștem iarba. Nimeni nu e mai vrednic de milă decât noi. Nimeni mai umil. Nimic

nu se compară cu frica noastră care se naște din nimic, cu viețile noastre nechibzuite, cu fețele noastre șterse și chircite, cu neajutorarea noastră, cu neliniștea noastră perpetuă, cu tânguierile noastre. Îmi dau seama că ar vrea să ne vadă pe toți plecând. O să pună el capăt lăăielii ăsteia. O să ne înlocuiască cu un soi mai nobil.

După-amiaza mi-o petrec în compania domnului Scârța-Scârța și nu pot să nu mă gândesc ce fel de viață aş avea dacă aş scăpa de viitorul lănos al acestui loc, rămânând în serviciul lui și plecând odată cu el. Cel puțin asta e planul meu, care capătă contururi din ce în ce mai clare. Aş putea să plec chiar înainte de sfârșitul săptămânii, dacă se atașează de mine și dacă stăpânul meu de acum îmi dă voie. E o perspectivă terifiantă să mă despart de Charles Kent, după ce o viață întreagă am stat alături de el și i-am fost însoțitor, dar nu la fel de terifiantă ca aceea de a-l avea drept stăpân pe încăpățânatul său văr. Așa că fac tot ce pot ca să mă arăt destoinic de față cu domnul Scârța-Scârța, deși – ca să fiu sincer – am început deja să-mi diversific aptitudinile îngrijindu-mă de calitatea velinei de care are nevoie pentru copia finală a hărților pe baza cărora se va decide compartimentarea terenului. Cea mai bună foaie velină, spune el, frecându-și brațul ca să-mi ofere un exemplu, ia săptămâni întregi s-o pregătești; chiar și așa, cu eforturile mele sprintene aş putea să obțin o suprafață de o netezime uniformă, chiar dacă „i s-ar mai simți încă textura”. Ar trebui să fie suficient de subțire cât să poți vedea prin ea flacăra unei lumânări. O să fac tot ce pot ca să obțin o astfel de piele. Nu poate să fie foarte diferită de pielea tăbăcită pentru șorțuri sau pantofi.

Am scos pielea de vițel din albia cu apă sărată, balegă și var în care a stat la înmuiat și sămăluire în ultimele două zile, de când am coborât-o de pe grinzile hambarului; am luat-o cu mine, în timp ce din ea picurau stropi de grăsime și de apă sărată, am trecut pe lângă locul morții lui Willowjack și am mers pe alea fermei până am ajuns la conac, unde un colț al spălătoriei fusese pregătit pentru desenarea hărții. Sunt ușurat să constat că mâna aproape mi s-a vindecat. Rana nu m-a biruit, deși e încă prea dureroasă la mijloc ca să pot să-mi folosesc mâna la treierat și la vânturat și să lucrez cu îmblăciul cel greu. Dar mă simt ușurat să muncesc din nou cu folos după aproape trei zile de trândăvie neliniștită.

Domnul Scârța-Scârța îmi cere să-i pregătesc pielea în timp ce el face bilanțul câmpurilor și al pământurilor noastre comune, pentru ca în final să aștearnă în pătratul dinaintea lui toate lucrurile pe care le-a văzut în plimbarea noastră. Vorbim încet, în așa fel încât conașul Jordan și însoțitorii

săi să nu poată auzi cum povestesc eschivele și intrigile de azi-dimineață. Amenințările.

— Mă tem pentru noi, spune el.

Doar din întâmplare zice „noi”. E aici, cu *noi*, de cât timp? Nici patru zile. Dar faptul e revelator. Îmi dau seama că s-a surprins și pe sine când a spus „noi”. E clar că domnul Scârța-Scârța prinde rădăcini aici, chiar când eu mi le smulg pe ale mele din pământ.

— Cred că femeia e cea care se teme cel mai mult, spun eu.

Cădem de acord că doamna Beldam – pe care-am îndrăgit-o amândoi, în ciuda ticăloșiilor și a greșelilor ei, sau poate tocmai datorită lor – ar trebui căutată și avertizată. Nu mai e mult până când noul nostru magistrat sau unul dintre locotenenții lui va face legătura dintre eșarfa de catifea și posesoarea ei – cu toții am văzut-o purtând-o, fie în vizita pe care am făcut-o dimineața la bordeiul nou-veniților, în ziua noastră de odihnă, fie la serbarea din hambar, în noaptea aceea. Se va găsi unul care să vorbească. Spunând că eșarfa e a nevestii-sii, conașul Kent n-a făcut decât să mai câștige puțin timp pentru doamna Beldam, să-i amâne execuția, probabil, și să câștige pentru el însuși prilejul de a-și sfida vărul.

Am putea – și, de fapt, ar trebui – să ne punem sculele deoparte fără întârziere și să mergem până la clădirea în care a fost găsită cârpa mânjită de sânge. Ne temem amândoi că doamna Beldam s-a întors deja în locul în care e clar că se adăpostise peste noapte. Și asta e periculos. Fără îndoială că cei trei servitori, care n-au nimic altceva de făcut decât să se dea drept polițiști, își bagă nasul în fiecare colțișor al satului chiar acum, în timp ce vorbim, sperând să mai facă rost de niște cadavre pentru tribunalul lui Jordan. Niciunul dintre noi nu vrea ca domniile ăștia să dea cu ochii de doamna Beldam. Știm prea bine cât de mult pot să te tulbure chipul și părul ei. Mai ales părul ei, care, acum că e tuns scurt și crește timid ca blana de iepure, nu face decât să îi scoată și mai mult în evidență vulnerabilitatea și obrăznicia innăscută. Atrage prea mult privirea. Niște oameni ca aceștia, care au atâta timp de pierdut, nu ar fi deloc blânzi cu doamna Beldam dacă ar găsi-o de una singură într-o dărăpănătură de unde nu pot fi auziți de oamenii din hambar. Sperăm numai să aibă atâta minte încât să se fi dus, după ce a omorât-o pe Willowjack, înapoi în pădurea din care a venit și să-și facă un nou cuib din bușteni și ierburi, dar dincolo de hotarele satului, unde niciunul dintre noi n-are voie să se ducă.

— O s-o căutăm, spune domnul Scârța-Scârța.

Vocea i s-a îngroșat, doar pentru că a zis-o.

— Dar nu până când – își duce degetul la ureche – ne asigurăm că nu ne aude nimeni.

Intendentul Baynham e pe aproape, se pare. Îi auzim pașii într-o cameră de deasupra și apoi îl auzim pe scări. Zboară ca o albină în jurul unei flori, iar albinele – cel puțin așa am învățat eu în ultimii ani – adoră să facă rău mai mult decât orice. Ni s-a întâmplat tuturor ceva urât și neobișnuit. În doar câteva zile am ajuns să fim și mai suspicioși cu lumea de afară.

— Ar putea fi oriunde, îi spun. Dar e un loc pe unde sigur o să treacă.

Trebuie să-i dea apă și de mâncare rudei rămasă în viață. N-o să-l lase pe bărbat să-și dea duhul pe crengile crucii noastre. O să vină cu siguranță la noapte, când e mai sigur și n-o vede nimeni, în afară de bufnițe, de vulpi și de lună, ca să-l liniștească și să-l îngrijească. Asta e o sarcină pe care niciunul dintre vecinii mei nu și-o va asuma, dar pe care doamna Beldam trebuie să o îndeplinească. Cădem de acord ca, de îndată ce tovarășii lui Jordan se duc să se culce în seara asta, eu și domnul Scârța-Scârța să ne prefacem noi înșine în bufnițe și să pândim răbdători, cu ochi rotunzi, foșnetul grăbit al unor picioare micuțe. Hainele noastre cele mai cenușii o să ne slujească drept pene negre, iar frunzele o să ne servească drept ascunziș. Și când o să vină, ce-o să facem? Ei bine, nu ne stă mintea la asta. Suntem bucuroși că putem să ne prefacem adânciți în muncă. Și nu ne gândim decât la ea.

Dau la o parte covorul de paie ca să ajung la lespede și întind pielea de vițel pe podeaua spălătoriei. Acum văd pe piele creștăturile pe unde carnea micului animal hrănit cu lapte, care ni s-a părut atât de moale și de succulentă la serbarea spicuirii, a fost tăiată de-a lungul șirei spinării, jupuită de pe coaste și apoi întinsă ca să fie tocată. Cele două jumătăți simetrice ale pieii sunt încă unite la mijloc, printr-o fâșie zdrențuită. O să formeze pentru domnul Scârța-Scârța un pătrat mare, cu laturile de o lungime mulțumitoare. Iau un cuțit cu lama tocită și îngenunchez, ținând bine pielea sub genunchi, în timp ce o frec cu ascuțișul dinspre mine în afară, mânuind briceagul cu mâna sănătoasă. Cuțitul îndepărtează toate gunoaiile, toate gălmele de var și bucățelele de carne, dar trebuie să apuc cu degetele firele de păr ca să le smulg din rădăcină. Pielea nu e încă prea catifelată. Sau nu e velină, ar trebui să spun. E încă prea rugoasă și aspră. Ar fi trebuit să o las la înmuiat încă vreo săptămână. Trebuie s-o mlădiez. Nu spun că e muncă ușoară. Nu spun că-mi place să lucrez atât de aproape pe pielea unui animal pe care îl știam și

care mi-a plăcut (pe care mi-a plăcut să-l mănânc, de fapt). Dar văd în sarcina asta un test. Aș putea să-i dovedesc domnului Scârța-Scârța că, dacă are nevoie de un servitor, nimeni nu poate să facă o treabă mai bună decât mine. Așa că încerc să nu mă plâng. Mă concentrez ca pielea să fie moale și subțire și netedă. Sunt sigur că o să trec testul lumânării aprinse.

De aproape, mirosul e grețos. Carnea care nu s-a desprins sau pe care nu a îndepărtat-o apa cât a stat pielea la înmuiat a început să putrezească. Trebuie să mă dau din când în când înapoi ca să iau câte o gură de aer curat. Dacă mă ridic prea repede, leșin. Dar încet, încet simt că pielea de vițel mi se înmoaie în mână. Se subțiază și se face mai moale. Nu cred că foaia velină pe care o s-o produc o să fie de cea mai bună calitate. Nu am pregătit-o îndeajuns, Mă grăbesc. N-am nici experiență, nici îndemânare. Am făcut greșeli. Mă-ndoiesc că a fost bine să usuc pielea în fumul de la carnea ei prăjită. Nu sunt așa de sigur nici că ar fi trebuit să o înmoi în var și bălegar. Până acum n-a cerut nimeni pe-aici velină. Însă când domnul Scârța-Scârța străbate încăperea ca să vină lângă mine să vadă dacă am progresat și ca s-o testeze cu degetul, nu pare nemulțumit. Suprafața e suficient de ațoasă cât să-i țină cerneala și vopselele fără să i le absoarbă.

Domnul Scârța-Scârța lucrează la schițele preliminare. Face tot felul de încercări, sperând să descopere ce culori și desene să folosească astfel încât povestea pământului nostru – sau a pășunii oilor – să fie ușor de descifrat. De unde stau pe podea, mi se pare că face muncă de femei. Se folosește de tacâmuri, de pietre de măcinat și de mojar de-abia mai mari decât o cochilie. Mă aștept să simt miros de mirodenii pentru prăjituri. De nucșoară, cel puțin. Dar tot ce ajunge la mine, în afară de duhoarea de vițel putred, e mirosul scârbos de rășină pentru lipit și leșie. E clar că se simte bine în compania mea; vorbește liber, nu mai șoptește. Nu contează dacă unul dintre oamenii lui Jordan îl aude. Vorbește numai despre ce avem de făcut, îmi explică, dar și recapitulează pentru el fiecare pas din rețetele după care pregătește culorile. Folosește cuvinte pe care le-am auzit doar rareori: „lapis lazuli” și „smalt”. Sunt legate cumva de albastrul pe care-l prepară și care i se vede deja pe vârful degetelor, pe obraji și pe barba lui conică. Îmi spune că ar trebui să văd diferența – deși aici e puțină lumină – dintre albastru de drobușor, turnesol și indigo, pe care le așază pentru mine pe mici bucăți de pergament. E la fel de familiarizat cu nuanțele și culorile lui de bucătărie pe cât am învățat eu să fiu cu norii, să spunem, sau chiar cu ploile cerului. Am și eu nuanțele mele de albastru: albastrul ăsta arată zilele de recoltă (când nu

o să plouă), și celălalt promite un îngheț grozav; un altul – mai adânc, mai întunecat și mai apăsător – se arată pe furiș și numai pentru scurt timp, când soarele s-a retras în camera sa de dormit, fără însă ca ferestrele cerului să se fi închis cu totul; acesta e albastrul care ne spune că avem voie să ne dezmoțim, să ne oprim din muncă și să ne odihnim.

După-amiaza noastră înaintează în tihnă, iar orele trec mânate de gândul la întâlnirea bufnițească de astă-seară. Se simte puțin iarna în camera asta – nu în răcoarea din încăpere, ci în hărnicie și agitație – și asta e liniștitor. Acum că Cecily s-a dus și că eu însumi sunt tentat să plec, cel mai mult o să-mi lipsească zilele geroase și înnorate din sezonul mort, când, dacă eram atât de nebun încât să ies afară din casă în întunericul rece și fără lună, tot ce zăream erau flăcările pitite de la lumânările vecinilor și tot ce auzeam, în afară de gheața care îmi crăpa sub picioare, era zgomotul unor unelte care se folosesc în anotimpul ăsta atât de îndepărtat de vară. Pentru noi, iarna e anotimpul întremării și al reparațiilor: băieții își cioplesc linguri din tisă sau acoperă găurile din câni și urcioare; capii de familie înlocuiesc mânerele coaselor și ale secerilor sau ascut dinți din lemn de salcie ca să-i înlocuiască pe cei ruși de la greble și furci; soțiile și fiicele lor își fac haine noi sau și le cârlesc pe cele vechi. Fiecare casă dogorește de căldura focului din cămin, cufundată într-o tăcere concentrată, pregătindu-se pentru anul care vine.

La mine acasă, eu și nevastă-mea ne apucam să împletim trestii și vergelele pe care le adunaserăm cu o toamnă înainte, făcând tăvițe și coșuri pentru toți care ne cereau și care ne-ar fi putut da o bucată de șuncă, să zicem, sau un borcan de miere în schimb. După-amiezile alea erau cele mai tandre și pline de alint; în clipele acelea nu ne mai sinchiseam că primăvara e departe, că n-avem de mâncare decât pâine și fiertură de ovăz și că fiecare zi e ca o vineri în care postim de carne. Așa că aici, în compania grijulie a domnului Scârța-Scârța, aud din nou acele zgomote harnice. Atâta timp cât nu ridic privirea să văd spălătoria, sunt pierdut în vremuri fericite și de mult pierdute.

Pentru un timp, aproape că uit de întâlnirile și descoperirile de azi-dimineață, absorbiți cum suntem de munca noastră. Vorbim cu blândețe, ca niște prieteni. Politicos, domnul Scârța-Scârța mă întreabă despre viața mea. Acum e șansa mea să îi spun că, după moartea lui Cecily, sunt nerăbdător să schimb ceva. Vreau o schimbare aventuroasă.

— O viață în care să n-am parte nici măcar de o zi de stat cu oile, adaug. Dar e o meserie plăcută să faci pergamente.

Încuviințează din cap în timp ce-i vorbesc. Cred că înțelege ce vreau să-i spun. Semnele pe care mi le transmite îmi dau motive să cred că o să discute problema cu gazda lui.

— Și dumneavoastră, domnule? îl întreb. Pe dumneavoastră ce aventuri vă cheamă?

Povestea lui e ceva mai scurtă. N-a fost niciodată îndrăgostit. N-a avut nicio nevastă care să-l fi lăsat văduv și amândoi părinții i-au murit. Fratele lui mai mare a moștenit totul: casa familiei, un depozit și o barcă de râu pentru a transporta și a face negoț cu orice, de la pește la pânzeturi. Dar domnul Scârța-Scârța spune că nu e un om bogat.

— Nici în avere, nici în sănătate... după cum vezi. Partea stângă e înțepenită de la umăr până la coapse. De la o paralizie bruscă. Am avut ceva în oase. Când eram copil.

— Deci n-a fost un accident?

Ce vreau să-l întreb e dacă nu cumva a fost lovit de fulger sau rănit de vreun cal care l-a trântit, așa cum l-am auzit spunându-i conașului Jordan ieri după-amiază.

— Aia era o glumă pe care o spuneam la școală, așa mă apăram eu de...

Se oprește, dând din cap. Nu vrea să mai vorbească despre fulgere de data asta.

— Nu mai contează. Am fost crescut să înțeleg că nu sunt bun pentru munca de afară și că sunt o piedică prea mare ca să muncesc înăuntru. Nu pot să-mi ajut fratele cu depozitul sau cu barca. Sunt bun de ceva? Așa neîndemânatic cum sunt, nici o nevastă nu pot să-mi găsesc. Doar lucrurile astea mă mai fac fericit...

Arată cu degetul spre culorile și desenele de pe birou.

— Vino înapoi, Walter, să vezi cum au înnobilat culorile toate semnele mele.

În timp ce eu făceam velin din piele, domnul Scârța-Scârța și-a transformat hărțile și desenele nefinisate în ceva frumos și bizar. Nu apare niciun scris încă. Doar forme și linii și culori. Le recunosc extravaganța și magia. Am văzut modele la fel de complexe și inefabile când am rupt scoarța copacilor bătrâni sau când am decojit mesteceni. Le-am văzut în desenul lichenilor pe pietre înalte sau în așezarea mușchilor în smâncuri, sau ascunzându-se pe dosul aripilor de fluturi. Am găsit aceste modele abstracte în cele mai neașteptate locuri din împrejurimi: n-a trebuit decât să ridic o piatră, să rostogolesc cine știe ce buștean căzut în pădure sau să întorc o

frunză. Alcătuirea și ornamentele care ți se arată au un scop în însăși faptul că le găsești. Dar niciuna dintre ele nu se compară cu exuberanța geometrică a desenelor domnului Scârța-Scârța. Încercările lui sunt mai ordonate și mult mai colorate – sunt cu siguranță și mai albastre – decât orice ai putea să găsești în natură. Își sunt sieși răsplată. Și sunt mult mai plăcute decât spicele de orz.

— Asta e mărturia mea, spune el, desenul ăsta arată cum e pământul chiar acum, cum stau lucrurile înainte ca Edmund Jordan cel Tânăr să-și aducă îmbunătățirile...

— Regele Edmund al Doilea! sugerez eu.

— Da, hai să-l încoronăm așa.

Domnul Scârța-Scârța mă întreabă dacă pot să identific câmpul de orz. Mă uit încă o dată pe hartă, sperând să găsesc câteva indicii, poate în liniile negre de cărbune sau în locurile unde vopseaua s-a adunat în straturi mai groase, sau acolo unde s-a subțiat sau a ocolit cocoloașele hârtiei. Abia când răsucesc hârtia pe jumătate mi se pare că recunosc întorsăturile și pantele câmpului, părțile de prisos în care orzul crește pe sol neprimitor, locurile care se înalță năvalnic, unde recolta e cea mai bună, umbrele întunecate ale răzoarelor și semnătura șerpească care nu poate să reprezinte decât șerpuielile izvorului nostru.

— Chiar ăla e, spune domnul Scârța-Scârța când dau răspunsul punându-mi degetul pe hartă și luând și o pată de vopsea pe vârful lui. Și aici am tras linia hotarului.

Acum văd și cărarea mlăștinoasă și Căcăstoarea, pe care nu scrie încă Mlaștina Florilor. Colo se vede hotarul cel mai înalt. Și dincolo e pădurea deasă, înaltă și frumoasă. Pereții de ghimpi și arbuști ai fortăreței noastre. Biserica noastră neconstruită. Pământul nostru comun și casele. Tărâmul nostru, care pe vremuri era sigur și primitor.

Mă mai uit o dată mijindu-mi ochii, fără să privesc ceva anume. N-am mai văzut până acum forma pământurilor noastre, cum ne văd stelele care strălucesc de sus sau ce văd șoimii și vindereii. Au trecut prea mulți ani, nici nu-mi mai amintesc câți, de când am văzut pământul de la o distanță mai mare decât cea a dealului cu trifoi – în prima zi, de fapt, acum doisprezece ani, când am ajuns cu conașul Kent și am văzut în depărtare, de pe iarba palidă a colinelor înalte, castronul verde – „vale” nu e cuvântul potrivit – al acestui loc izolat care se cuibărește, pe ascuns, în pământul gol cuprins între două râuri îndepărtate, fără nume. Altfel, nu l-am asociat cu nicio formă.

Acum știu că satul seamănă cu profilul vânjos al unui om cu capul mare – seamănă cu un bust, de fapt. Gâtul și umerii lui sunt pășunile noastre. Vitele și caprele noastre se hrănesc acolo. Patru câmpuri întinse îi compun fața. Urechea lui – iazul nostru – e micuță cât a unui copil. Aproape că are și un nas, acolo unde presupun că e dâmbul acela mic și acoperit de trifoi. Pădurile sunt părul lui.

E o experiență ciudată, înfricoșătoare într-un fel, să mă uit de sus la pădurile noastre, la câmpuri și la pământ laolaltă, să le văd unele lângă altele, sau separate doar de linii groase cât degetul meu mare, când la pas nu le-am văzut niciodată așa de apropiate. Albastrul ăsta înnebunitor de întunecat lipește pârloua pictată cu un verde vlăguit de griul și galbenul câmpului de orz. Pare că sunt vecini, aruncându-și unul altuia priviri printre copaci. Am mers pe linia aceasta, care e groasă cât degetul meu mare, de o mie de ori. E ușor de parcurs până când ajungi pe culme. Pârloaga e ușor înclinată, așa că se drenează bine fără ca apa să ia și țărâna la vale. Numai rareori se face noroi. Dar sunt bolovani pe care să-ți sprijini picioarele. De pe culme trebuie să iei drumul vacilor și să mergi puțin la vale, lăsând copacii să se îndesească la dreapta ta până dai de o altă costișă; de acolo o iei printr-o deschizătură care te duce pe o cărare mărginită de tufe spinoase chiar în câmpul unde, în după-amiaza asta, vei găsi vitele noastre păscând. De aici, din punctul ăsta, de la capătul crângului, nu poți să vezi niciunul dintre câmpuri. Orizontul ți-este închis. De fapt, nu e niciun loc pe traseul ăsta – pe care îți ia ceva timp și efort să-l parcurgi – de unde poți să vezi și pârloaga, și câmpul de orz în același timp. Pentru asta ar trebui să te cațări într-un copac. Sau să fii pasăre.

Așa că mărturia domnului Scârța-Scârța nu e atât de sinceră pe cât speră. Ne-a dat culoare și ne-a aplatizat. Fără pete și umbre. Suntem prea albaștri și prea mov. A plantat orhidee sălbatice peste tot. Nu există urcușuri și coborâșuri. Pământul poți să-l străbați în lung și-n lat fără niciun efort; e o minciună. Nu arată nici timpul: cât durează o plimbare; cât îți ia să termini munca; cât țin anotimpurile și nopțile. Nimeni n-a văzut vreodată priveliștea asta. Cu toate astea, e frumoasă. Deși mi-e greu s-o spun, trebuie să recunosc că la fel de frumoasă e și harta pe care domnul Scârța-Scârța a făcut-o pentru pășunea oilor care urmează să vină peste noi. Câmpurile sunt mai mici, sparte în parcele și mărginite de garduri. Negrul acela al pădurii, cu simboluri îngrămădite ca să indice copacii, aproape că a dispărut. Nu mai găsesc nici ochiul, nici urechea. Omul cel vânjos și-a pierdut fața.

— Cum ți se par? mă întreabă domnul Scârța-Scârța.

Iau întrebarea ca pe un test. Nu vreau să-i spun că desenele lui nu sunt atât de sincere pe cât crede. Dar nu mi-e greu să le laud pentru ceea ce sunt – niște lucruri frumoase, un soi de viziune asupra lumii – asupra lumii noastre mici, de fapt – așa cum n-am mai văzut-o până acum și care m-a mișcat, lăsându-mă fără suflu. Cu ajutorul lui, hârtiile astea colorate, cu toate că nu sunt încă însemnate cu nume și legende, încep să aibă sens și pentru mine, în cele din urmă. Complică lucrurile tocmai ca să le simplifice. Le-am tradus. Pot să vă spun unde ne aflăm pe ele. Aș putea pune degetul pe locul în care mă aflu chiar acum. Dar nu pot să nu mă întreb unde o să fim pe ele în zilele și anii care vor veni. Asta m-a lăsat de fapt fără suflu. E ceva în formele și în liniile astea, în firescul cu care sunt așternute nuanțele astea de verde și de albastru, care face ca peisajul să pară, în ciuda exploziei de culoare, de-a dreptul pustiit.

Micuța Lizzie Carr și panglica ei verde se află în grija conașului Jordan în seara asta, așa cum sunt și alții (sau cel puțin așa se aude, eu și domnul Scârța-Scârța încă n-am văzut nimic): văduva Gosse – Kitty Gosse a mea –, împreună cu Anne Rogers, prietena ei cea mai bună. Trebuie să ne organizăm, firește. Țasta e momentul în care nebunii satului ar trebui să pună mâna pe coase și pe bâte. Dar John Carr e de părere că cei mai îndrăzneți dintre toți și-au strâns deja lucrurile și au plecat. Pe Brooker Higgs nu l-a mai văzut nimeni de aseară. Iar gemenii Derby au fost zăriți îndreptându-se spre cea mai înaltă culme dinspre apus, ducând în spate niște boccele legate cu frânghii și mergând mai repede ca niciodată; mama lor e cenușie și palidă la față ca o foaie de staniol și când i se pune o întrebare nu face decât să dea din cap. Trei dintre fiii noștri sunt vagabonzi, rătăcesc aiurea, pentru că li se pare că oriunde ar fi mai în siguranță decât aici. Asta nu i s-a mai întâmplat niciodată vreunui fiu de-al nostru până acum.

A cărui versiune s-o mai cred? Vocile cele mai puternice pe care le aud s-au convins deja – așa cum m-am convins și eu, mai mult în silă – că femeia aia tunsă și cu părul negru e în spatele tuturor lucrurilor ăstora. Zeci de povești diferite o fac pe doamna Beldam responsabilă de toată zăpăceala din sat – vinovată de fiecare miros care nu place, de fiecare cană cu lapte acrit, de fiecare nor mai negru de pe cer. Și o să fie vinovată și pentru că a adus oile pe câmpurile noastre. Din cauza ei, toate lucrurile sunt nesigure și ieșite din țâțâni. Ne-a blestemat pământul, a adus pacostea asupra noastră. Vecinii mei spun că n-o să fie mulțumită până când n-o să putrezim cu toții în aceeași văgăună cu Willowjack. La miezul zilei, când au venit însoțitorii conașului Jordan să inspecteze hambarul, le-au spus asta servitorilor „noului domn”. Și le-au mai spus și că șalul plin de sânge despre care conașul Kent pretindea că e al nevesti-sii nu e al nevesti-sii deloc, ci al femeii ăsteia aprige și ispititoare. Dar se plâng că pe ei nu-i mai ascultă nimeni. Nimeni nu s-a dus s-o vâneze pe „șoimană”, în ciuda avertismentelor lor. Bărbații ăia se iau numai de nevinovați, de femeile satului și de o fetiță.

E sigur însă, din câte spun oamenii ăștia care tot dau din gură, că în timp ce eu stăteam în după-amiaza asta în genunchi, încercând să fac din pielea vițelului un pergament mai de Doamne-ajută, Lizzie Carr, Regina

noastră a Recoltei, plictisindu-se să tot culeagă orz, a ieșit pe nesimțite din hambar cu eșarfa ei verde, căutând să schimbe florile galbene din coroana pe care o purta din ziua în care fusese încoronată. Era imposibil ca oamenii lui Edmund Jordan să n-o vadă. Și era imposibil să n-o ia la rost. Fetița, înveșmântată într-o pânză scumpă – mult peste ce s-ar fi convenit statutului ei – și împodobită cu flori de culoarea muștarului, ca un copil de zână, era mult prea tânără și prea blândă pentru a se potrivi descrierii femeii sălbatice despre care vecinii mei mai puțin precauți de-abia le povestiseră însoțitorilor lui Edmund Jordan și pe care aceștia voiau acum cu tot dinadinsul s-o întâlnească. Dar era o apariție tulburătoare. Și hainele ei erau suspecte. Oamenii presupuneau că orice haine scumpe – eșarfa verde a lui Lizzie Carr, șalul de catifea pătat de sânge al femeii – pot fi indicii bune care să-i ajute să-l găsească pe ucigașul lui Willowjack. Înțelesul acelor șaluri și eșarfe, ca să nu mai zic de minciunile comode ale vărului conașului Jordan, aveau să iasă la iveală, fără îndoială, după un interogatoriu amănunțit, care avea să înceapă cu fetița asta înconjurată de mister.

Îmi închipui că bărbații au ținut-o pe Lizzie Carr de pleata ei irezistibilă – așa cum au făcut și unchii ei de o mie de ori înainte, așa cum am făcut și eu. La început, ar fi fost jucăuși mai degrabă, și nu răuvoitori. Au vrut doar să n-o lase să fugă. Au vrut să știe ce căuta, până la urmă, pe alee. Nu-i spusese conașul Jordan foarte clar că trebuie să rămână în hambar? Și, mai ales, cum se făcea că o fetiță oarecare ca ea purta pe cap o eșarfă atât de scumpă? Când le-a spus adevărul, și anume că i-a dat-o conașul Kent și că urma să fie regină pentru tot anul, s-au îndoit de vorbele ei, i-au strâns și mai atare mâna ca de salcie cu palmele lor grosolane și au dus-o în fața conașului Jordan ca să răspundă unor întrebări mai pricepute și mai judicioase.

Ce nu e foarte clar – cel puțin, ce nu mi-e clar mie, pentru că se pare că deocamdată nu sunt făcut părtaș la zvonurile din sat – e cum au ajuns femeile să fie băgate în treaba asta. Anne Rogers e dintre cele mai pătimase, știu asta. Nu e deloc înțelept s-o contrazici, nici măcar dacă faci parte din familie. Iar Kitty Gosse e încăpățânată atunci când vrea să fie. Dacă lucrau la intrarea în hambar, cu aleea chiar în fața lor, și au văzut când Lizzie Carr a fost luată pe sus de către cei trei bărbați grosolani și cruzi, nu-mi închipui că au stat cu mâinile în sân, mai ales că numai azi-dimineață îi văzuseră pe cei trei în spatele profetului care ne anunțase că ar trebui să ne așteptăm să vedem un vecin atârând de crengile unui stejar până la apus – „Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți și să-l aibă în pază pe unul dintre voi”, asta

spusese. Îmi închipui că a avut loc o trântă între femei și bărbați, luptându-se pentru boțul de carne care e mica noastră Regină a Recoltei. Femeile n-ar fi avut nicio șansă. Pentru început, ar fi fost mai puține; și mai puțin puternice. Dar poate că au avut loc câteva lovituri și zgârieturi până când să se recunoască învinse și să se lase trase spre conac ca scroafele, ca să suporte consecințele intervenției lor.

Fără îndoială că strigătul de război al lui Anne Rogers a ajuns până la hambar. S-au grăbit cu toții afară, bucuroși că au o scuză să lase treaba și să asiste la ultimele lovituri din lupta de pe alee. Tâmpiții ăia în uniforme asortate, care erau atât de neciopliți și de plictisiți mai devreme, tăbărau asupra a două femei din sat și a unei fetițe și le târau Dumnezeu știe unde, plănuiind să le facă Dumnezeu știe ce. Treieratul și vânturatul orzului luară imediat sfârșit. Acesta ar fi fost momentul în care gemenii și Brooker, incendiarii noștri, s-au decis să-și împacheteze catrafusele înainte să le descopere cineva secretul. N-ar fi vrut să împodobească vreun stejar la apus.

Îmi cunosc suficient de bine vecinii cât să le împărtășesc furia și neliniștea, deși nu par să mă vrea în preajma lor și să îmi îngăduie să iau parte la discuții în seara asta. La orice întrebare pe care o pun, îmi zic „De ce întrebi?” sau „Cine vrea să știe?”. Au început deja să strângă rândurile, și eu n-am voie să mă alătur, în ciuda celor doisprezece ani în care am stat umăr la umăr cu ei. Prietenii vechi evită să mă privească în ochi. Se feresc de mine. Până și John Carr ezită să-mi vorbească. Abia dacă îmi spune un cuvânt. Părul meu cândva brunet e încă o dată diferit de părul lor blond. Asta le aduce aminte că înainte să fiu unul de-al lor sunt omul conașului și că mi-am petrecut după-amiaza cu domnul Scârța-Scârța, pregătind aducerea oilor, nu cu ei, ajutându-i la treierat. N-am fost alături de ei nici când s-au confruntat, la bordei, cu nou-veniții gata să tragă cu arcurile. Nu m-am alăturat dansurilor din hambar. Nici măcar la spicuire n-am fost, și asta era de-a dreptul inexplicabil. Știu cu toții că atunci când casele le-au fost întoarse cu susul în jos azi-dimineață, am fost de față, dar n-am încercat să opresc pe nimeni. Nu cred că au fost surprinși să afle că mi-am petrecut noaptea trecută gol în patul văduvei, dar asta nici nu m-a ajutat în vreun fel. Jumătatea satului care e înrudită cu Kitty și cu Fowler Gosse o să vadă în mine un braconier; cealaltă jumătate sunt din familia Saxton sau rude de-ale lor și o să creadă că am trădat-o pe Cecily a mea și a lor. Bărbații invidioși se vor arăta și cei mai mânioși. Multora dintre vecinii mei li se aprinseseră călcâiele după Kitty Gosse și nu cred că le-a picat bine succesul meu. Poate

că unele dintre nevestele lor mi-au făcut ochi dulci la un moment dat. Când am ajuns, eu eram tot ce știau ele despre lumea cea mare, și apoi, când am rămas văduv... ei bine, mi s-au făcut destule oferte îmbietoare, dar le-am respins pe toate în afară de una. Așa că nu pot să le port pică vecinilor că-și strâng rândurile. Trăiesc vremuri de restriște și pline de invidie.

Și le cunosc suficient de bine fețele ca să înțeleg chiar și acum, pe înserat, că sunt vremuri periculoase și pentru mine. Dacă vor fi nevoiți să facă ofrande, dacă vor avea nevoie de un nume pe care să-l șoptească suficient de tare cât să ajungă la urechile noului stăpân, un nume care-ar putea foarte ușor să facă legătura dintre un suspect și o crimă sau care ar atrage asupra sa vina, abătând-o de pe umerii unui sătean, mai bine să fie numele meu decât al unuia de-al lor, mai bine să mă împingă pe mine să dorm cu Willowjack. Spre deosebire de gemeni și de Brooker Higgs, pe care i-am pierdut deja, din câte se pare, eu n-am fost niciodată un vlăstar al acestui pământ, ca să cresc pe loc din sămânță și să mor în locul în care am fost semănat. Nu le-ar fi prea greu să se lipsească de mine. N-aș fi cine știe ce pierdere.

Nici nu îi învinovățesc, ca să fiu sincer. Nu sunt demn de încredere, cel puțin nu acum. Nu le-am fost loial în ultimul timp, și nici n-am încercat să rămân în grațiile lor. Am păstrat prea multe secrete și prea multe confidențe pentru mine. Nu le-am spus ce-am auzit în galeria conacului sau ce-am auzit de la domnul Scârța-Scârța despre testamentul bătrânului Edmund Jordan și prevederile lui. Sunt vinovat pentru că prea mi-am ținut gura, deși adaug că tăcerea mea a fost mai degrabă chibzuită, și nu necinstită: nu pot să fiu, în mod egal, în serviciul fiecărui stăpân și al fiecărui prieten. Nici măcar eu nu știu cui aș vrea să-i fac pe plac, în afară de mine, și de partea cui o să sfârșesc în cele din urmă. Cred că o să fiu angajatul domnului Scârța-Scârța, deși e ceva în hărțile lui colorate și în viziunea asta de sus asupra lumii – ca din zbor de șoim – care mă face să mă întreb dacă nu e cumva prea fricos și prea vulnerabil pentru mine, cu zâmbetul lui veșnic și mersul lui de lemn. Chiar asta a spus despre el în după-amiaza asta: „Sunt cea mai grosolană piesă de mobilier.” „Nu ți-ar fi bine cu mine”, cu alte cuvinte. Mi-a adus aminte de o vorbă de pe la noi: „Numai un prost ar pune șaua pe o bancă de lemn, sperând s-o călărească până acasă.”

Acum că sătenii mă țin la distanță, poate ar trebui să mă duc să vorbesc cu conașul Kent, să-l conving să mă ia înapoi în serviciul lui. M-ar putea lăsa să mă întorc înapoi la conac. Aș sta din nou în camerele din pod. O să aibă

nevoie de un aliat când vărul lui o să preia comanda, oricât de îndepărtat ar fi momentul ăsta, și când oile o să-i invadeze câmpurile. Într-un fel, el e singurul meu frate, deși nu mă pot gândi la el ca la un membru al familiei. Însă orice viitor mi-aș imagina, nu pot să stau fără griji. Sunt trist de nu se mai poate să văd cum satul se îndepărtează de mine în seara asta. Vecinii mei mă lasă de unul singur. Mă întreb dacă nu cumva m-am înșelat în privința locului ăsta; neastâmpărul meu e un blestem, un demon care sapă în inima mea și care încearcă să mă îndepărteze de singurul pământ care-mi poate aduce fericirea. Pe de altă parte, înțeleg prea bine, din ce-am văzut și-am auzit, că nicio fericire – sau cel puțin niciunul dintre pământurile care o susțin – nu supraviețuiește frigurilor toamnei.

Așa că mă țin deoparte, printre umbre, uitat sau cel puțin ignorat, și nu mi adaug glasul la al lor când discută ce-ar trebui să facă în legătură cu fiii lor dispăruți, cu cele două femei luate cu forța și cu micuța Lizzie Carr. Noi suntem majoritatea, protestează ei. Ar trebui să asculte de noi. Aud cuvântul „petiție”. Dacă nu s-ar fi decis să fie surzi la vorbele mele, le-aș putea spune că numerele nu contează în chestiuni de felul ăsta. Disidența nu se numără niciodată; se cântărește. Și stăpânul are cea mai mare greutate. În plus, nu pot veni cu o petiție pe care să o prindă de ușa bisericii, așa cum fac în alte locuri. E nevoie doar de o bucată de hârtie și de un cui, e adevărat. Dar chiar dacă biserica lor ar avea o ușa, niciunul dintre ei nu știe să se semneze.

Desigur, cei care strigă cel mai tare sunt cei care vor să se înarmeze cu bâte și cuțite și să meargă până la conac ca un cârd de găște înnebunite, ca să-și salveze bobocii de asprimea legii. Dar nu fac decât să gâgâie și să scoată sunete amenințătoare. Nimeni nu vrea să dea buzna în conac, nu cât timp e conașul Kent înăuntru, nu cu toate ecourile și amintirile care s-au adunat pe coridoarele lui. În plus, cei trei însoțitori par amenințători. Sunt obișnuiți să alunge o mulțime de oameni; și dacă mulțimea e furioasă, cu atât mai bine, fiindcă atunci o să aibă motive să spargă capete, să frângă oase, să lase cicatrice și morți.

Alți vecini zic că e mai bine să lăsăm ziua să-și urmeze cursul: conașul sigur o să intervină în numele lor. Femeile vor fi interogate și n-o să le placă, fără îndoială. A avut loc o încăierare, la urma urmei. Și cine ar putea spune dacă nu cumva Anne Rogers și Kitty Gosse n-au întrecut măsura pe alee? N-ar fi deloc surprinzător. Ar fi mai înțelept dacă ar lăsa toate lucrurile să se liniștească peste noapte. N-are niciun sens să iei oala fierbinte de pe foc. E mai bine să aștepți să se liniștească apele și să se răcească. Așa că mai bine

așteptăm, ăsta e sfatul lor. Cele trei sătence răpite o să fie înapoi acasă până la miezul nopții sau, în cel mai rău caz, până mâine la miezul nopții, tefere și nevătămate.

Dar verii Saxton, cei doi ștregari veseli care se certaseră cândva pe împărțirea unui porc, propun strategia pe care o acceptă toată lumea. Nu se vor înarma. Nu vor aștepta ca niște copii până se răcește apa. În schimb, se vor prezenta la conac în seara asta – de îndată –, cu un aer cât mai supus. Vor zâmbi, vor sta cu capul descoperit și le vor da stăpânilor de înțeles că toate problemele care s-au ivit în ultimele zile au fost doar din vina nou-veniților și că ei își propun ca mâine să caute peste tot până când o să-l găsească sau o să-l alunge pe vinovat – vor să zică pe doamna Beldam – sau vor face din el victima vreunui accident.

Eu nu am mai ajuns la conac ca să fiu de față la solicitările lor, nici ca să îi iau apărarea lui Kitty Gosse, așa cum ar trebui, pentru că, atunci când am trecut prin dreptul ușii inexistente a bisericii neconstruite, am dat peste domnul Scârța-Scârța – așa cum stabiliserăm azi după-amiază, deși uitasem de asta în toată încurcătura –, care se întreținea cu singurul prizonier supraviețuitor de la stâlpul infamiei. E a treia lui noapte de când stă legat acolo. Vecinii mei nu se opresc din drum și nici nu-și ridică pălăria pentru vreunul dintre ei; treaba pe care o au la conac e mult mai urgentă. Dar se aude un înăbușit murmur colectiv și toată lumea dă din cap în semn de dezacord. O mulțime de tâțâituri roiesc prin noapte. Se vede că sunt neliniștiți și că nu le face plăcere să descopere această nouă apropiere, să-i vadă pe acești doi străini vorbindu-și în șoaptă. Văd mâna domnului Scârța-Scârța așezată pe umărul tânărului. Văd gura lui lângă urechea celuilalt. Și e deranjant. Și totuși, fiecare dintre noi trebuie să recunoască în sinea lui că n-am fost prea drepti cu vizitatorul ăsta chel și jerpelit, și cu atât mai puțin față de bătrânul care a murit; soarta lui a fost mult prea crudă ca să suportăm să ne gândim la ea. Acesta e și motivul pentru care în ultimele zile nimeni n-a mai venit să arunce cu poame în prizonier sau să-l scuipe, doar așa, de amuzament, lucru care s-ar fi întâmplat dacă ar fi fost cu adevărat vinovat și de altceva în afară de faptul că nu aparține de locurile astea. ăsta e și motivul pentru care niciunul dintre noi n-a fost mai bun și nu s-a oferit să-i ușureze povara doliului, să-i dea un colț de pâine sau puțină bere. Să-l salute, măcar. Să-i dea binețe. Cred că ne-a fost rușine. Și am fost și confuzi, ca să fim sinceri. Uimiți de ce-am fost capabili. Nu astea sunt obiceiurile satului. Am profanat pământul bisericii cu purtările noastre morocănoase. Ne-am

călcăt Scripturile în picioare. Nu ăsta e trupul de pe cruce care ne-a fost promis. Iată, încă o dată, că domnul Scârța-Scârța e cel care ne arată neajunsurile noastre. Cel care se arată blând și prietenos. Cel curajos. Nimeni n-o să-l simpatizeze pentru asta.

Femeia și bărbatul sunt soț și soție, mă lămurește domnul Scârța-Scârța când ne așezăm pe niște pietre din curtea bisericii, pregătindu-ne să o așteptăm îndelung pe doamna Beldam. Și ei fug de oi, exilați din propriul cătun, aflat la șase, șapte zile depărtare de al nostru. Au venit la noi pentru că vechiul lor trai s-a dus, iar nevoile le-au fost îngerădite. Cât despre omul care a murit, era Beldam bătrânul, tatăl ei. Niciunul dintre noi nu ar fi vrut să audă așa ceva. Ne-am hrănit imaginația spunându-ne că e soră și văduvă, adică o femeie liberă de orice legătură, pe care am putea să punem mâna. Noi doi, unul burlac și unul văduv, n-avem pe nimeni, dar acum trebuie să ne stăvilim lăcomia. Deși nu pot vorbi în numele domnului Scârța-Scârța, eu unul mă simt și mai atras de femeia asta – pe care de-abia am zărit-o în hambarul luminat de lămpi și al cărui șal pătat de sânge l-am văzut ieri – acum că știu că e căsătorită cu bărbatul de la stâlp. Mă atrage faptul că o femeie mai în vârstă s-ar fi putut căsători cu un tânăr căruia de-abia i-au mijit tuleiele. Mă închipui mai tânăr, îmi închipui cum ar fi să fiu în locul lui... dar mă opresc aici. Astea sunt povești pe care ni le spunem numai nouă înșine, și mai bine nu le împărtășim.

Numai că nu mă pot opri. Parcă aștept cu prea mult interes să o zăresc pe femeie mergând prin noapte. Parcă o văd cum se înalță pe vârful picioarelor ca să sărute obrazii și urechea pe care, cu puțin timp în urmă, domnul Scârța-Scârța aproape că o atinsese cu buzele. O văd cum frământă mușchii și încheieturile soțului, ca să alunge amorțeala și durerea celor trei nopți petrecute pe cruce. Văd cum scoate de sub o învelitoare o cină pe care a pregătit-o cu ce a găsit prin pădure – sunt mere din plin acolo acum, și mure și vânat. Și îi aud cum șoptesc: ea îi spune că a ispășit aproape jumătate din pedeapsă și că trebuie să mai rabde puțin; spune că satul nostru o să fie pedepsit pentru păcatele lui; promite că focul pe care l-au aprins ca să revendice o parte din pământul comun o să-l aprindă din nou; trage cu arcul și aruncă săgeți în noapte; face dragoste cu el.

Domnul Scârța-Scârța e și el tăcut. Și-a cuprins genunchii cu mâinile și îi strânge cu putere. Lumina lunii cade rar asupra noastră, dar când o face văd petele de vopsea pe degetele și încheieturile lui – niște albastru, niște verde, ceva culori de la lustruit – și-mi dau seama că, în afară de pălăria

banală, a îmbrăcat haine mai bune și mai elegante decât cele pe care le purta după-amiază. E ca un țângău împopoțonat care a venit la bălci să spioneze vreo fată. Stăm așa pentru o vreme într-o tăcere încordată, fiecare adâncit în gândurile lui și ridicând uneori capul, când auzim nuiiele rupte, umblet de animale, lilieci, șoapta vreunui pas, voci ridicate venind dinspre conac și tot zbuciumul gălăgios al unei nopți veștejite de vară.

Cel care o aude primul e soțul. Bârna de sus a stâlpului se mișcă și auzim cum își lovește oasele de lemn când încearcă să își întoarcă umărul și capul. Nu îmi dau seama dacă știe că eu și domnul Scârța-Scârța stăm la nici douăzeci de pași în spatele lui. Nu știu ce i-a spus domnul Scârța-Scârța sau ce aranjamente au făcut, dacă au făcut vreunul. Nu m-ar mira dacă tânărul Beldam (de bine, de rău, are, în sfârșit, un nume) ar striga-o. Ca s-o avertizeze. I-ar spune: „Sunt oameni pe aici. Mai bine fugi.” Dar nu spune nimic, ci doar fluieră încet, ca o adiere de vânt. Cred că vrea să-i dea de știre, în timp ce vine, că încă mai respiră. Că n-o să găsească un alt cadavru.

Domnul Scârța-Scârța îmi atinge dosul palmei cu degetul și-și ridică bărbia ca să facă un semn spre stânga, spre locul unde, dincolo de grămada noastră de pietre, pământul bisericii se lasă în pantă spre un șanț mărginit de mărăcini, în spatele cărora se înalță siluetele nocturne ale copacilor, care parcă ar căuta ceva. Își lasă capul într-o parte. Fac și eu la fel până când aud un foșnet. Ar putea să fie din nou un porc, venit să se înfrupte din tibia unei noi victime, dar are mersul prea delicat și hotărât.

Am uitat cât de mică e și cât de tăcută e strălucirea ei. Memoria mea a îngrășat-o și a făcut-o mai voinică. Dar acum, când nu mai e înfășurată în șalul greu, e și mai slabă decât părea în noaptea aceea în hambar. Acum umerii ei par și mai înguști, mai ales dacă te uiți la rotunjimea coapselor. Ar putea să găsească în umerii ăștia puterea să înfigă un piron de metal prin craniul unui cal? Nu ne-a văzut, asta e clar, pentru că merge chiar printre noi și soțul ei, nu fără să fie atentă, dar nici pe vârful degetelor. E încrezătoare. Poate că știe că toată lumea s-a dus să le arate – políticos – pumnul oamenilor de la conac. Părul ei, din câte îmi dau seama după silueta ei gri, nu mai lasă să se întrezărească rânjetul alb al scalpului. E mai întunecat acum – după câteva zile de creștere sfidătoare – și mai mătăsos. Sau cel puțin pare mătăsos. Sau cel puțin aș vrea să-l ating și să-l găsesc mătăsos. Mi-ar plăcea să se întoarcă spre noi. Aș vrea să-i mai văd fața o dată. Prima oară abia dacă am apucat s-o zăresc. Era doar o umbră neagră pe un fundal negru, din câte țin minte. O, de s-ar întoarce pe călcâie și luna ar urma-o cu

lumina ei... M-aș convinge că e adevărată, și nu un spectru pe care îl invocă singurătatea mea.

Într-o mână duce un sac încărcat cu merinde, iar în cealaltă – o sticlă neagră, cu dop, în care e un întăritor. Recunosc sticla: William Kip are un raft plin cu astfel de băuturi – suc de mere, suc de brusture sau apă de trandafiri, pe care și le îmbuteliază pentru la iarnă. Cred că o să vadă că are una lipsă, dacă nu cumva femeia are de gând să i-o ducă înapoi goală. Se pare că doamna Beldam a umblat într-adevăr după hrană, dar nu prin pădure, așa cum mi-am închipuit. Domnul Scârța-Scârța își așază din nou un deget pe mâna mea. Vrea să spună că trebuie să avem răbdare și să nu mergem s-o avertizăm decât după ce își salută soțul, îl dezmiardă și-l hrănește. Abia apoi să ne arătăm. Să ne arătăm ca prieteni.

Mi-e greu s-o privesc cum îl sărută, dar chinul nu ține mult. Nici nu apucă să ridice sticla la buzele soțului, că și auzim gălăgia vecinilor care se întorc de la conac de-a lungul aleii mărginite de meri. Ne uităm toți patru într-acolo, ca niște vite din aceeași turmă, și când eu și tovarășul meu ne întoarcem capul, vedem că femeia a dispărut. Domnul Scârța-Scârța se repede înainte, aruncă în buruieni sticla furată, pe care femeia a lăsat-o la picioarele soțului, și se grăbește cu mersul lui ciudat, cu umărul drept împins înainte, s-o ajungă din urmă pe doamna Beldam.

Azi l-am convins pe vecinul meu, Carr, să vorbească. N-ar prea vrea. Dar l-am încolțit în pragul ușii. E prea rușinat și are o inimă mult prea bună ca să mă refuze categoric. Și totuși, prezența mea îl stânjenește și n-a vrut să mi se alăture pe banca de afară, la răcoare și umbră. Pentru prima oară încalcă obiceiul nostru: preferă să intre în casa mea îmbâcsită și dezordonată și să-și găsească un loc mai departe de ușă, unde să nu poată fi văzut din alee. Îi ating cotul când se strecoară pe lângă mine, dar nu-mi răspunde. Ba mi se pare că se și ferește. Când i se pare că poate vorbi în siguranță, abia dacă îi aud vocea. Nu vrea să fie auzit de ceilalți săteni. Bănuiesc că nu vrea să fie auzit nici de mine. Spune că are o poveste „cam spinoasă”. Nimeni nu le-a văzut încă pe cele două femei captive sau pe Lizzie Carr, nepoată-sa. De fapt, felul în care grupul a fost tratat la conac noaptea trecută n-a fost „tocmai delicat”. Își alege cuvintele cu grijă. Caută să vadă cui îi sunt loial. Ne știm unul pe altul prea bine ca să nu ne dăm seama de lucrurile astea din foieli, din felul în care tragem aer pe nas.

— John Carr, îi spun. Hai să punem capăt chestiei ăsteia.

Îmi întind mâna spre genunchiul lui și, în loc să-l cuprind așa cum aș fi făcut cu o zi înainte, îmi las pumnul strâns să cadă pe el – două bățai ușoare, aproape lipsite de greutate, cel mai blând dintre reproșuri.

— Știu, îmi spune el și e de ajuns.

Își îndreaptă spatele, trage aer în piept de câteva ori și se apleacă, rezemându-și coatele pe genunchi, ca să mă privească drept în față:

— Să te ajute Dumnezeu, Walt, dacă ne înșeli.

— Să te ajute Dumnezeu, John, dacă îți închipui că aș putea să fac așa ceva.

Mă bucur că în lumina asta slabă nu poate să vadă cum mi s-au înroșit obrazii.

Se trage înapoi, încercând să își dea seama ce e de făcut. E prins între ciocan și nicovală.

— Așa deci... zice el.

Așteaptă un îndemn.

— Așa deci, de ce n-a fost tocmai delicat?

— Uite de ce. Servitorii ne-au pus să așteptăm pe verandă, de parc-am fi fost câini sau cai, îmi spune el, cu mai puține precauții ca mai înainte.

Conașul Kent nu era „disponibil”, se pare.

— Întotdeauna a fost disponibil, nu știi o dată în care să nu fi fost.

John Carr își clatină capul încărunțit, încălzindu-se și înfuriindu-se pe măsură ce-și deapănă povestea.

— Cât despre domnul cel nou, ce să-ți zic? Cică ar fi un Jordan. Și că a obținut pământul nostru prin nu știu ce șiretlic diabolic.

Când zice „pământul nostru”, nu-mi dau seama dacă mă include și pe mine.

Aflu de la John că nici acest conaș Jordan n-a fost „disponibil” noaptea trecută. Sătenii ar fi putut să rânjească și să stea cu capul descoperit până la Paștele cailor, și tot n-ar fi avut de gând să vină la ușă să-i vadă. În cele din urmă, a venit intendentul său, Baynham. „Totul e sub control”, le-a spus el sătenilor, cu atâta gravitate, că sunase îngrijorător. Nu le răspundea întrebărilor decât dând din umeri. De parcă îngrijorările lor n-ar fi contat deloc. „Am auzit că cineva se ține de vrăjitorii pe-aici”, a spus el în cele din urmă.

— Ce vrăjitorii? N-a pomenit nimeni de așa ceva, îi zic lui John.

Am auzit ieri pe cineva pomenind ceva de o șoimană, dar ăsta e un cuvânt mai puțin apăsător. O șoimană ne poate ispiti sau chiar prinde în capcană, dar o vrăjitoare? Nu, ele umblă cu alte meșteșuguri, mai urâte și mai grave. Povestea lui John mă îngrijorează și mă surprinde. O acuzație oficială, formulată astfel, nu poate să aducă decât necaz. Simpla pomenire a cuvântului e de rău augur. E genul de acuzație pe care nu-i lăsăm nici pe copii să o facă, nici măcar în glumă. Spune „vrăjitoare”, îi avertizăm noi, și nenea Pagubă o să vină cu tanti Sarsaoroaică să-i țină babei de urât.

— Niciodată n-au fost vrăjitorii, insist eu.

— Asta i-am spus și noi omului, spune John Carr. Dar ne-a zis că știe el mai bine. Aveau deja trei dintre diavolițele noastre în custodie. Ne-a zis că mai bine plecăm să adunăm vreascuri pentru focul lor. Atunci ne-am pierdut cumpătul...

Se oprește. Aud cum oftează de umilință. Acum el e cel care se face roșu de rușine. Se apleacă din nou în față, sprijinindu-și coatele pe genunchi.

— Sau ar trebui să spun că atunci ne-am dat drumul la gură. Nu ne-am făcut niciun bine, Walt. Nici ție. Îmi pare rău să-ți spun asta, dar trebuia să avem grijă de ai noștri.

Nu mă surprinde. Eu nu fac parte dintre „ai noștri”.

Din câte îmi dau seama din scurta și rușinoasa relatare a lui John Carr despre evenimentele de aseară de la conac, eu și domnul Scârța-Scârța se pare că am luat parte la nu știu ce conspirație. Din cine știe ce motive, prea groaznice ca să poată fi spuse, ne-am înhăitat amândoi cu cei trei care au dat foc hulubăriei și care au ajuns aici de curând și – ce coincidență – odată cu Cartograful nostru. Se pare că vecinii mei nu mai vor să-i zică „domnul Scârța-Scârța”. Numele nu sună suficient de mârșav sau nu se potrivește cu noile culori în care vor să își zugrăvească povestea. Dacă șalul acela elegant fusese al nevestii, așa cum susținea conașul Kent – lucru de care nu se mai îndoiesc –, atunci cine ar fi putut să-l fure cel mai ușor din conac și să-l înfășoare în jurul umerilor femeii, dacă nu oaspetele conașului, Cartograful însuși? Cartograful a fost cel care i-a întins mâna femeii în dimineața incendiului, când i-am culcat bordeiul la pământ; și tot Cartograful a fost văzut ieri la stâlpul infamiei ținându-și mâna pe umărul tânărului vagabond. Erau prieteni vechi, evident. Poate că erau chiar înrudiți. Frați de cruce.

Despre Walter Thirsk ce să mai spun? Conform poveștilor de aseară, nu mai sunt omul pe care-l cunoșteau și în care aveau încredere. Acum îmi petrec timpul numai în compania Cartografului. Nu mai văd ce rost are să mai lucrez umăr la umăr cu vecinii sau să mă duc cu ei la conac, chiar dacă „drăguța mea” e înăuntru. Pe conașul Kent, căruia ar trebui să-i fiu credincios până la moarte, îl neglijez, eu, care pe vremuri îi eram atât de loial. Se pare că sunt suspect. Mă acuză pentru că e ceva de câștigat din asta: în umbra crescândă a vinovăției mele, Anne Rogers, văduva Gosse și Lizzie Carr nu mai pot fi considerate vinovate de... vinovate de nimic din ce ar putea născoci tânărul Jordan; în schimb, vina ar trebui așezată pe umerii altor persoane, inclusiv ai mei.

„O să-i zic conașului tot ce mi-ați spus, cuvânt cu cuvânt”, le-a promis domnul Baynham – sau așa îmi spune John Carr, ale cărui vorbe sunt demne de crezare. Nevinovați, apropo, i-au spus în plus vecinii mei intendentului din ce în ce mai amuzat – care dădea din cap cu un zâmbet înțelegător, pregătit să închidă ușa – sunt și cei trei băieți cuminți care au crezut că e mai înțelept să se țină departe de toate conspirațiile acestea și care și-au împachetat deja lucrurile într-o boccea și au plecat Dumnezeu știe unde.

— Cred că și tu ar trebui să faci la fel, Walt, îmi spune vecinul, care s-a ridicat în picioare, grăbit să-mi părăsească odăile. Ia-te după Brooker și după gemeni și salvează-te. Du-te înapoi...

Se oprește. Nu vrea să spună „Du-te înapoi de unde-ai venit”.

Drept să spun, sunt îngrijorat. Satul nostru retras și plicticos aproape că a explodat în ultimele zile. Nenea Pagubă și tanti Sarsaoroaică s-au pus deja pe treabă. Suntem ca o ciupercă pe care cine știe ce individ răuvoitor a rostogolit-o cu piciorul, doar de dragul năzbâtiei. Sporii noștri se împrăștie. Și se pare că ar trebui să-mi iau și eu tălpășița. Chiar acum, poate. E întotdeauna mai bine să te întorci cu spatele la furtună decât s-o întâmpini cu fața. De fapt, am început deja să mă uit cu luare-aminte la lucrurile mele și să mă întreb pe care dintre ele ar trebui să le arunc într-o boccea și pe care cărare s-o apuc ca să-mi asigur libertatea.

De fapt, sunt singurul care poate să rămână aici în siguranță. Pentru prima oară de când am găsit-o pe pistruiata mea Cecily în pat, rece și neînsuflețită, conașul Kent a venit la mine în casă. Se așază chiar în locul pe care l-a încălzit John Carr adineauri. Pare șocat. Îi tremură mâinile și respiră de parcă i s-ar fi împuținat plămânii. Dar vine cu vești care îmi dau siguranță, deși pentru restul sunt neliniștitoare.

Femeile închise în conac au pățimit mult noaptea trecută, spune conașul Kent cu o șoptă surdă. Trebuie să mă întorc cu urechea spre el ca să-l aud, deși vorbele lui sunt aproape insuportabile. Ieri seară, înainte ca vecinilor mei să le treacă măcar prin cap să se ducă la conac, Kitty Gosse deja mărturisise fapta care servea cel mai bine scopurilor conașului Jordan.

— Mi se pare că vărului meu îi face plăcere să semene grijile astea în noi, așa cum nouă ne place să însămânțăm pământul, spune conașul Kent. Mi-e teamă de recolta pe care o s-o strângă. Cred că vrea să ne tundă și să ne facă pe toți cotlete de berbeci.

Însă conașul nu poate să fie martor la tunderea oilor. I s-a cerut să se retragă în camera lui și să se odihnească până când va fi chemat.

— L-au pus pe băiatul ăla scund – cred că se referă la grăjdarul conașului Jordan – să stea rezemat de ușa mea, în cazul în care aş vrea să ies ca să-i împiedic. Ce altceva mai puteam să fac decât să stau tăcut în camera mea?

Dar scândurile podelelor sunt crăpate și căpriorii casei poartă ecourile mai departe; toată ziua a auzit bubuiturile și țipetele din galeria de deasupra. Cuvântul „vrăjitorie” le-a dat oamenilor lui Jordan dreptul să facă ce vor. Kitty Gosse a fost mai ușor de convins decât Anne Rogers; pe de altă parte, ea a și fost supusă unui interogatoriu mai dur, de îndată ce inchizitorii au descoperit negii și umflăturile de pe trupul ei gol, luându-le drept țâțele de la

care sugerează diavolul. În plus, după cum știu prea bine, ea e, în felul ei, cea mai atrăgătoare dintre ele două și probabil că a avut și mai mult de suferit în mâinile lor dibace. Stăpânul lor probabil că i-a lăsat să o tortureze cum vor atâta timp cât obțineau dovezile de vrăjitorie pe care le aștepta și scoteau de la ea un nume. „E și Anne Rogers tot o vrăjitoare?” trebuie să o fi întrebat ei. „Și fetița asta e cumva o victimă neprihănită sau poate vreo ofrandă? Sau o creștetă și pe ea să fie cotoroanță?”

Conașul ezită să spună mai multe despre lucrurile care i-au ajuns la urechi. Cred că îi e rușine că a fost atât de neputincios – mai ales că era în casa lui. Dar am auzit destule despre servitorii ăștia și bănuiesc deja ce au făcut în restul serii. Nu prea sunt iuți la minte, asta e sigur, dar s-au ațâțat unul pe altul și i-a atras situația incitantă de a nu trebui să dea socoteală nimănui. Se găseau departe de soțiile și de mamele lor. Departe de lumea care îi ținea în frâu. Și nu era în preajmă niciun martor important. Indiferent ce-au făcut seara trecută, pot oricând să spună că au făcut-o pentru că le-a cerut-o conașul. Poate că i-a și îmboldit. Așa că probabil Kitty Gosse a făcut tot ce-a știut mai bine, dar și-a dat seama foarte devreme că n-are să aibă pace dacă nu le spune ce vor să audă – deși, desigur, ei ar fi preferat să nu obțină o mărturisire prea devreme, pentru că ar fi fost nevoiți să pună capăt torturilor, să se oprească din a o lua fiecare pe rând înainte de a fi satisfăcuți.

Din ce-mi spune conașul Kent, presupun că Kitty Gosse a recunoscut că e vrăjitoare, așa cum i-au cerut, ca să-și salveze pielea. Poate că atunci când i-au spus încă o dată numele lui Anne și al lui Lizzie, n-a fost nevoie decât să dea imperceptibil din cap. Conașul zice că a avut atâta prezență de spirit cât să le spună că nici ea, nici prietena ei, nici copilul nu sunt căpetenii, ci doar... „Doar ce?” a întrebat-o un servitor. Doar discipoli lipsiți de minte. „Cine sunt căpeteniile?” Kitty, căreia i s-a alăturat Anne Rogers, amândouă prea învinețite și epuizate ca să mai refuze să coopereze, au spus printre țițete vreo șase, șapte nume. Conașul, care stătea cu urechile ciulite ca să audă ce vine printre scândurile tavanului, le-a auzit pe toate.

— Cred că a înșirat femeile care nu erau verișoarele ei sau rude ale familiei Rogers sau cu care nu a fost niciodată prietenă, spune el.

Nu a trecut mult și a început să dea și nume de bărbați.

Sunt surprins să aflu că vecinul Carr a fost trecut și el pe lista asta lungă, dar nu și eu. Nu i-ar fi fost greu să mă incrimineze: sunt străinul care n-are niciun pic de păr blond. Poate că mă amăgesc singur, dar sunt ispitit să cred că a vrut să mă protejeze. Dacă o să-i mai dea drumul vreodată, n-ar

vrea să rămână fără un prieten vechi cu care să împartă patul. Dar servitorii conașului Jordan nu s-au mulțumit cu atât. Numele din sat nu îi interesau câtuși de puțin. Nici măcar nu l-au chemat pe domnul Baynham cu cerneala ca să le treacă pe hârtie. „Și ei sunt tot «discipoli lipsiți de minte»?” au întrebat ei. Femeile au răspuns „da” într-un glas, găsind în asta o ocazie să refacă puțin reputația bărbaților și a prietenelor din sat. Atunci pe cine considerau ele responsabil? Dar de data aceasta nu mai aveau ce nume să spună. Pe cine mai puteau da vina? „Domnul ăla”, a spus Anne Rogers.

„Care domn?”

„Domnul ăla...” Conașul Kent a auzit-o poticnindu-se. Unul dintre servitori râdea; probabil că imita mersul greoi al domnului Scârța-Scârța, strângând din umeri. „Domnul ăsta.” N-a mai fost nevoie să-i spună numele.

De data asta oamenii și-au strâns cu satisfacție lucrurile și au coborât la parter, unde conașul Jordan și intendentul lui fumau din niște pipe lungi. După un interogatoriu dur și obositor, au raportat ei cu voci lăudăroase, suficient de tare cât să-i audă și conașul Kent, descoperiseră o uneltire vrăjitoarească. O aduseseră în cameră pe Lizzie Carr, cu obraji uzi de lacrimi după ce o ținuseră legată toată după-amiaza, și îi promiseseră că-și poate păstra eșarfa verde dacă e fetiță deșteaptă și le spune adevărul. După ce o interogaseră și pe ea, a fost ușor să coroboreze declarațiile femeilor. Nu că ar mai fi avut nevoie conașul Jordan de prea multă coroborare. Totuși, era un spirit justițiar și ordonat, care voia să pară foarte meticulos. Lucrurile se întâmplaseră exact așa cum bănuise. Zâmbărețul domn Earle – chiar acesta să fi fost numele lui adevărat, să fi fost el vreun rege al elfilor³? – a fost întotdeauna un slujitor devotat al artelor, care sunt atât de apropiate de magia neagră. Lizzie Carr a mărturisit că bărbatul o speriasse. El e cel care „m-a făcut regină și a încercat să pună mâna pe mine”. Practici de magie neagră, asta e clar. În plus, nu recunoscuse el chiar cu o zi înainte că fusese lovit de fulger sau fusese victima vreunei vrăjitorii de felul ăsta?

— Spunea că s-au deschis cerurile pentru el, așa îmi amintesc, a întărit domnul Baynham. Și că o limbă de lumină i-a dat trupul unui copac cioturos. Așa s-a făcut că a rămas olog. Prin alchimie. Zicea și ceva despre diavol și despre un ceaun spart.

„Atunci luați-l și aduceți-l aici.”

Bineînțeles, pe domnul Scârța-Scârța nu l-au găsit în camera lui. Ieșise deja afară să-și așeze mâna pe umărul prizonierului de la stâlpul infamiei și apoi să o fugărească pe doamna Beldam prin noapte. Dar au găsit obiecte în

camera lui care n-au făcut decât să-l facă să pară și mai suspect: pisăloage, pietre de măcinat și câteva străchini mult prea mici ca să fie folosite în bucătărie, pudre, pigmenți și prafuri care nu puteau decât să pară amenințătoare, dacă nu le asociai cu pergamentele lui și cu pensulele. Mai era și o scripcă, instrument al diavolului. O istorie naturală a plantelor, pe care găsiseră scrise de mână niște rețete pentru poțiuni și vrăji, cu ierburi suspecte puse la presat între pagini. Și mai existau și hărți fără scris, prea colorate și făcute prea la repezeală ca să fie de vreun folos moșierilor. Nu, domnul Baynham nu mai văzuse în viața lui așa hărți nechibzuite, deși avea ceva experiență în asemenea treburi. Ar fi trebuit să aibă câteva nume și legende trebuincioase. Astea semănau mai degrabă cu niște incantații mângălite cu vopsea.

Așa că vecinii mei au ajuns prea târziu azi-noapte cu pălăriile în mâini ca să ceară eliberarea celor două femei și a fetei: captivile scăpaseră deja porumbelul pe gură și fuseseră legate de încheieturi și de glezne, lângă pilonii grei ai scărilor în spirală. În holul de jos, cei trei servitori, deopotrivă încântați și stânjeniți, așteptau cu bătele în mână întoarcerea vrăjitorului. Intendentul a fost trimis afară ca să le ceară sătenilor să plece.

— Știu că ar fi trebuit să le răspund eu însumi, spune conașul Kent, dar eram încă ținut închis în cameră. Aș fi putut să țip, presupun...

Dar pentru domnul Baynham nu mai conta ce nume îi spuneau vecinii mei. Stăpânul lui obținuse deja numele cel mai important. S-ar fi folosit de celelalte doar la nevoie. În plus, multe dintre lucrurile pe care le spuneau oamenii se potriveau cu ce descoperiseră servitorii. Cartograful – ce poreclă sinistră, nu-i așa? – era și Scandalagiul. Dacă te luai după vorbele care umblau prin sat, tot el părea să fie și cel care furase șalul de catifea al soției conașului Kent. Și mai avea nu știu ce fel de legături cu femeia vagaboandă, care umbla liberă prin locurile acelea, și cu băiatul de la stâlp, care nu umbla deloc, evident. Poate erau chiar rude. Uciderea cu sânge rece a iepei începe acum să capete sens pentru ei. Făcea parte dintr-un ritual diabolic. Da, lucrurile erau cu adevărat „sub control”. Asta e momentul în care intendentul le-a spus vecinilor mei: „O să-i zic conașului tot ce mi-ați spus, cuvânt cu cuvânt.”

— Și au zis ceva și de mine, cum că fac parte din nu știu ce conspirație? Eu am auzit că m-au pomenit, îl întreb eu.

— Chiar așa a fost, îmi spune conașul. Am crezut că îmi stă inima în loc când am auzit.

Pare cam iritat.

— Dar se pare că varul meu s-a decis că poate... să se bazeze pe tine, Walter Thirsk.

Își întinde brațele și își lasă bărbia în piept. Vrea să spună că e un mister cum de s-a întâmplat asta și că îl supără faptul că nu înțelege.

— Și ce s-a întâmplat când domnul Scâr... când domnul Earle s-a întors azi-noapte?

— Încă nu s-a întors acasă, spune conașul meu, acoperindu-și ochii cu mâna în timp ce vorbește.

Îi e rușine de răspunsul pe care urmează să-l dea.

— Trebuie să fi dormit – își coboară din nou palmele – în altă parte. Oamenii vărului meu îl caută chiar acum.

Am uitat de grăjdarul conașului Jordan. Bănuiesc c-ar fi trebuit să-mi dau seama cât de gelos avea să fie pe cei trei servitori și pe timpul pe care îl petrecuseră cu prizonierele în galerie. Sunt sigur că a auzit întrebările și tatonările și că ar fi vrut să urce și el să contribuie la interogatoriu. Dar nu i s-a dat voie. „Tu ești doar omul cailor”, i-or fi spus ei. Așa că numai camarazii lui s-au bucurat de tortură. El n-a avut parte. A trebuit să stea de pază la ușa conașului Kent. Nu i s-a făcut pe plac, așa că poate fi periculos. Deja a avut prea mult timp liber la dispoziție în ultimele zile. Din toată suita lui Jordan, el a avut cel mai puțin de făcut. Odată ce le-a dat cailor de mâncare, i-a țesălat și le-a dat drumul pe marginea miriștii să pască iarba crescută pe lângă drum, nu mai are nimic de făcut tot restul zilei. Bate fără țință drumurile satului și necăjește orice față frumușică pe care o întâlnește în cale. Sperie orătâniile și ne fură fructele. Își bagă nasul prin toate curțile și după toate ușile pe care n-ar avea voie să intre. Deocamdată e singurul dintre noi care are chef și timp să arunce cu mere putrede și înjurături scârboase în obrazul soțului doamnei Beldam. E singurul care a vânat-o neîncetat pe femeie. Dar astăzi și-a întetit eforturile, pentru că, așa cum a înțeles din evenimentele din noaptea trecută de la conac, în care, din nefericire, nu a jucat un rol satisfăcător, trebuie să pună mâna pe o vrăjitoare care umblă de capul ei prin împrejurimi, una de care să nu se mai bucure numai servitorii ăia răzgâiați.

Are însă nenorocul de a fi văzut stând față în față cu mine, în timp ce eu îmi omoram timpul pe bancă, așteptând să mă salute vreun vecin. Vrea să știe unde cred că s-ar putea adăposti o femeie ca Beldam, ca să poată să iasă noaptea și să-și înfăptuiască nelegiuirile. Nu cred că știe ce dușmani și-a făcut pentru simplul fapt că face parte din tagma lui Jordan. De unde să știe el, cu toată prostia lui, că nu mă mai bucur de aceeași popularitate ca pe vremuri și că n-o să se facă tocmai plăcut dacă e văzut în compania mea? Ar fi putut să judece și singur cât de imprudent e să se arate așa, de dimineață, după evenimentele teribile din noaptea trecută, în mijlocul satului, fără să aibă cu ce să se apere în afară de o curea de la frâiele cailor. Bănuiesc că speră să o prindă pe doamna Beldam și să i-o ducă stăpânului legată fedeleș la un capăt al funiei.

În orice altă zi, ar fi în siguranță. Am treiera cu toții orzul, l-am vântura, l-am pune în saci, iar pe el l-am ignora ca pe un lucru cu care nu merită să-ți bați capul, ca pe pleavă. Dar încă nu știm nimic despre femeile noastre și despre Regina Recoltei, în afara celor câteva zvonuri despre vrăjitorie. Nici vorbă să le împărtășesc celorlalți veștile îngrijorătoare pe care le-am aflat de la conașul Kent; n-ar crede niciun cuvânt din ce le spun eu. Mai mult, cei trei fii ale căror paturi au rămas reci și goale azi-noapte încă lipsesc; și li se simte lipsa. Conașul și cu mine nu suntem singurii cuprinși de deznădejde. Așa că noi – da, *noi*, încă mai spun „noi” – suntem încordați și agitați ca viespile. Nimeni, absolut nimeni, n-a pus mâna să muncească azi. Nici eu, cu mâna acoperită de cicatrice, nu m-am dus azi-dimineață la conac ca să subțiez foaia de velină, s-o șlefuiesc cu piatră ponce, s-o frec cu var. Nu mai am nicio sarcină de îndeplinit acolo, nici măcar dacă se întoarce Cartograful. Nu-i pot fi de folos, decât dacă îl caut și îl previn în legătură cu primirea care îl așteaptă. O să-l caut. Am o datorie față de el. Dar având în vedere că ultima oară l-am văzut împiedicându-se pe urma pașilor doamnei Beldam, nu prea îmi place să mă gândesc unde ar putea fi. Mă tem să nu se fi rănit. Mă tem să nu fi devenit intim cu ea. Așa că deocamdată hoinăresc pe alei sau trândăvesc pe banca din fața casei, abordabil, dar moleșit de neliniște.

Unui trecător, satul nostru i-ar părea încremenit în trândăvie. Cel puțin nu facem nimic cu mâinile. Dar nu e o zi de sărbătoare, de la care ne putem aștepta la bucurii. N-o să jucăm după flautul lui Thomas Rogers sau după scripca domnului Scârța-Scârța. Trândăvia și graba noastră sunt deopotrivă lipsite de țință. Țesătura satului nostru a început deja să se destrame. S-a răsturnat un sac și s-a vărsat tot ce era în el. Lumea nici măcar nu mai gonește șobolanii. Balegile acre de vită așteaptă să fie risipite ca îngrășământ, mușuroaiele așteaptă să fie lovite cu piciorul, iar căpușele așteaptă să fie îndepărtate de pe vaci, dacă nu cumva vrem să ne slăbească animalele de la atâta sânge supt. Vidanjorul, oricine o fi fost el azi-dimineață, nu și-a făcut datoria. Roaba e curată și nu s-au strâns în jurul ei muștele, iar la latrine nu poți să te duci. Porcii n-au primit încă resturile de azi-dimineață. Ramura aia uscată din cireșul bătrân al lui Kip a căzut în cele din urmă chiar în mijlocul cărării, dar niciunul dintre ai lor n-a luat-o de acolo s-o facă surcele cu toporul; sunt lemne pentru sobă în ea cât pentru două nopți. Toți cei care trec pe lângă ea abia dacă-i aruncă o privire; o ocolesc cu fețe pe care nu se poate citi nimic. Vitele protestează pe pământul comun, cu ugerele grele de lapte. O poartă s-a desprins din balamale –

privești rară —, iar găinile și cocoșii umblă de capul lor, de parcă ar ști ca aleile acestea vor fi în curând ale lor. Dar sunt lucruri mult mai importante de rezolvat. Aud că o să aibă loc o adunare la prânz. Eu n-o să mă duc, firește. Vecinii mei o așteaptă plictisiți și confuzi ca niște pisici de casă care nu mai au în ce să-și înfigă ghearele. Asta până când mă văd pe mine vorbind cu grăjdarul, căruia nu îi spun unde s-ar fi putut ascunde doamna Beldam.

E un bărbat mai mic de statură decât ceilalți servitori ai lui Jordan, mai slab chiar și decât intendentul, care, deși e scund, parcă e făcut din stejar. Ceea ce nu înseamnă că grăjdarul nu e periculos, dar e periculos mai degrabă pentru femeile și caii de care se ocupă decât pentru tatăl lui Lizzie Carr, Gervase Carr, un bărbat tăcut și violent atunci când împrejurările o cer. Vrea să știe unde e fiica lui; la început întreabă cu voce tare, dar de la distanță. Grăjdarul nu face decât să ridice din umeri, dar nu se întoarce. Cunoaște destule despre mersul lumii ca să știe că grăjdarul unui domn are un cuvânt mai greu decât un țărănoi oarecare. Gervase mai face un pas spre banca mea și spre grăjdar. Încă vreo șase pași și ar putea să ridice mâna și să și-o înfigă în ceafa lui.

— De Lizzie Carr vorbesc. Ai văzut-o, nu-i așa? O fetiță subțire cât o nuielușă. O ține conașul tău la el acasă...

— Și-a recunoscut toată ticăloșia, răspunde grăjdarul.

Ar trebui să se îndepărteze. În schimb, se întoarce cu fața spre bărbat. Nu judecă bine situația în care se află, cu toate că în spatele lui Gervase Carr se adună o mulțime din ce în ce mai numeroasă. Nu poate să fie altfel decât surprins. Încearcă să facă o glumă:

— Dacă e subțire cât o nuielușă, precum spui, atunci o să ardă ușor laolaltă cu celelalte vrăjitoare, spune el, întinzând mâinile de parcă le-ar încălzi la un foc. Am scoate ceva cărbune de pe urma ei, chiar și-așa.

Mama lui Lizzie e cea care ajunge prima la el. Gervase pricepe mai greu ce vrea să spună grăjdarul și pare mai degrabă încurcat decât alarmat. Dar nevastă-sa e dintr-un neam de oameni mai isteți. Îl apucă pe individ de ureche. Are doi băieți, așa că știe bine meșteșugul ăsta. I-o răsucește, apoi îl apucă de păr. Vine și Gervase. Nevastă-sa a dat tonul. Tot ce pot să spun e că dintr-odată se îngrămădesc cu toții. Toată lumea se înghesuie. Un trup se lovește de capătul celălalt al băncii pe care stau și mă face să alunec pe spate; cad caraghios, într-o poziție ciudată, în rigola cu pietriș de la temelia casei. O a doua lovitură mă răstoarnă înainte să apuc să mă ridic pe picioare.

O ciubotă mă lovește în figură. Sper să fi fost un accident. Dar am atâta minte cât să stau încolăcit, ca un arici, ținându-mă departe de bătaia asta neobișnuit de tăcută. Nimeni nu țipă și nimeni nu spune nimic. N-aud decât poc, poc, poc, zgomotele de la fermă, mugetul vitelor. O mie de înțepături de viespe cad pe capul grăjdarului, în numele a tot atâtea nedreptăți; o mie de pumni îl bat până îl ustură. Ar putea să scape cu vânătăi doar și fără răni, dar unul dintre băieții Saxton se hotărăște să-și întreacă frații și crestează gura glumeață a victimei, lărgind-o de la colțul buzei la obraz cu o singură tăietură dibace.

Dacă n-ar fi văzut sângele, care acum pătează hainele a zeci dintre vecinii mei, dar e și pe banca și pe pantalonii mei, lumea nu s-ar fi oprit din bătaie, sunt sigur de asta. Dar sângele ne neliniștește. Ne ferim de el. Dacă nu e al nostru, atunci trebuie să-l ștergem imediat de pe hainele noastre. Așa că bătaia pierde din vigoare de îndată ce începe. Gervase Carr se retrage să-și șteargă în iarbă pumnii plini de sânge. Băiatul Saxton fuge să-și spele lama cuțitului. Două surori scuipe una pe șortul celeilalte ca să îndepărteze stropii dezgustători. Toți își verifică hainele.

Grăjdarul lui Jordan și cu mine rămânem în curând iarăși singuri. Sunt stupefiat, furios și speriat, mă ridic și numai cu greu îmi găsesc echilibrul. Abia se mișcă, dar e cu siguranță în viață. Morții nu scot horcăieli ca ale lui. Dar eu sunt singurul care să-i audă durerea și mai sunt și singurul care să nu-l fi lovit. Sunt bucuros că a supraviețuit ca să poată confirma ce spun – dacă va mai putea să vorbească cu gura aia vreodată.

Deodată, alea a rămas pustie. Toată lumea fuge. Nu există un om în tot satul care să nu-și fi dat seama, de îndată ce a început să țâșnească sângele grăjdarului și i s-a căscat fața, că toate lucrurile s-au schimbat spre rău. Să prăjim porumbelii conașului e un gest aproape lipsit de primejdii; putem să omorâm iapa conașului și să nu fim prinși. Dar să îl bați și să îl tai pe unul dintre oamenii lui Jordan ne va arunca în mâinile lumii de afară, care este mai puțin îndurătoare și care nu o să aibă pace și nu o să ne lase nici pe noi s-o avem până când nu-și va face datoria, până când nu va face dreptate. Dumnezeu să ne binecuvânteze și să ne aibă pe toți în pază. Nu e nici măcar unul dintre noi – ba nu, dintre *ei* – care să fie în siguranță.

Nu sunt surprins în după-amiaza asta să văd că familia Carr și Saxton sunt primele care pleacă. Își dau seama că, dintre toți, ei sunt cei mai îndreptățiți să se teamă. Pumnii și cuțitul lor au provocat cele mai multe

pagube. N-au cum să scape de pedeapsă. Până și vecinul John și soția lui, Emma, au fost convinși că ar fi mai bine să își strângă toate poverile și tristețile într-un sac și să pornească și ei la drum cu familia fratelui lui John. Nimeni care poartă numele de Carr nu mai e în siguranță, după ce grăjdarul și-a găsit drumul, orbit de sânge, până la conac și le-a arătat înjunghierile și bătăile pe care le-a primit doar pentru că era un om credincios conașului Jordan.

John parcă e gol pe dinăuntru, uscat ca o teacă. Umblă cu umerii lăsați în jos nu numai de la greutatea legăturilor și a pachetelor, ci și pentru că e nevoit să lase în urmă viața cu care se obișnuise. Asta o să fie o zi amară pentru el; pentru ei toți. Nu mă privește când iese pe ușa casei pentru ultima oară – ne-am împăcat deja azi-dimineață, în întunericul odăii mele – dar dacă m-ar fi privit nu l-aș fi întrebat despre soarta micii lui nepoate. Ce altceva ar putea să facă? Știu că nu vor să o lase pe Lizzie în voia sorții, cu sânge rece. Dar mai sunt și alții din familie la care trebuie să se gândească și care trebuie apărați mai întâi. Trebuie să-i ducă la loc ferit, dincolo de hotarele noastre, apoi sunt sigur că au de gând să își întrească familia. Un țăran știe că trebuie să aducă turma în ocol înainte să caute oile rătăcite. Dacă fug acum, nu schimbă nimic. Și dacă rămân în sat, tot nu o să își vadă fata înapoi. Lizzie tot orfană ar rămâne – pentru că părinții ei sunt cei care au provocat bătaia, așa că nu se pot aștepta să rămână în viață după ce sosesc întăririle. Au auzit deja nechezatul unui cal, protestând că i se pun șaua și hățurile. Și l-au auzit deja pe călăreț – domnul Baynham, bănuiesc – strunind calul; presupun că o să fie nevoie de cei trei servitori acum, să ne bată și să ne intimideze. Domnul Baynham pornește de-a lungul aceleiași alei pe care a venit atunci când a sosit cu însoțitorii lui Jordan. Nu după mult timp, satul aude cele patru sunete de horn, care ne anunță că a ajuns într-un loc mai sigur.

Satul nostru are ce face în dimineata asta. E ca o zi obișnuită de muncă. Numai că toată lumea e ocupată să-și lege boccelele și să-și coasă pieile. E ocupată să-și ia rămas-bun, deși pe mine mă evită toți. Privesc doar și îmi îmbrățișez vecinii în vise. Următorii care anunță că vor să plece sunt cei din familiile Higgs și Derby. Pentru ei alegerea e mai ușoară. Flăcăii lor au plecat deja. Ei doar îi urmează. O să-i reîntâlnească pe drum. Fiecare dintre cei patru bărbați ai familiei apucă de un colț al sitei de orz, care acum e litiera bătrânei mame Derby. O împarte cu bagajele și hainele lor, dar face tot ce poate ca să nu o îngreuneze, stând nemișcată și ținându-și genunchii lipiți

de piept. Din câte îmi dau seama, nu plânge nimeni când pleacă ei. Rămân calmi și fac totul cu pricepere. Nu sunt proști. E mai bine să pleci înainte ca problemele să înceapă cu adevărat. Și-au dat seama cu ce misiune a plecat domnul Baynham. O să se întoarcă fie cu un grup de douăzeci de însoțitori, mai răi decât ăștia trei care sunt deja aici, fie cu o trupă de soldați, înarmați de luptă și foarte dezamăgiți dacă n-o să poată începe una. Hornul acela de călărie le-a vestit sătenilor înfrângerea.

La început, familiile mai ezitante, cele care de-abia l-au atins pe grăjdar și care își închipuie că o să fie cruțate de pedepsele cele mai crunte, spun că-și asumă riscul și că o să rămână. Numai că nu au cântărit riscul; au cântărit numai ce ar avea de pierdut. Printre ei se numără mai ales cei gospodari și cei care își fac griji pentru ce lasă în urmă: „N-am terminat de băgat orzul în saci. Și de găini ce-o să se aleagă?” Dar se vorbește și despre greaua moștenire a pământului și a neamului – prea grea ca s-o poată duce în spate. „Am arat pământul ăsta de la Adam încoace”, își spun ei, numărându-și buniicii pe degete. Sunt familii străvechi. Furtunile legii nu le vor alunga prea ușor, nu le vor risipi prin sate și orașe în care numele și fețele lor nu spun nimic nimănui, văduvite de ambiții și de viitor, precum și de pământ. Dar oamenii care s-au găsit dintotdeauna prinși între foamete și lipsuri sunt vicleni și cu capul pe umeri. Se uită cum coboară soarele amiezii după zăbrelele copacilor și își dau seama că nu merită să-ți dai viața pentru un sac de orz. Nu mai au mult timp la dispoziție. Așa că încep să-și adune lucrurile. Nu mai poți să ari nimic dacă ești mort sau încătușat în vreo celulă întunecoasă. În plus, își spun ei, plecările nu trebuie neapărat să fie definitive. Fiii risipitori se mai și întorc acasă. Rândunelele și lăstunii se întorc primăvara. E totuși mai înțelept să te aștepti la ce-i mai rău și să te adăpostești dacă la orizont se întrezăresc nori negri. Azi e clar că norii sunt foarte negri. Indiferent cum se uită acești antici la problemă, înjunghierea unui om al conașului, pe lângă toate celelalte, înseamnă că liniștea lor a luat sfârșit. Vor trebui să și-o caute în altă parte. Viața de dincolo de câmpurile astea n-are cum să fie atât de sinistă și de periculoasă, de teribilă, de urâtă și de bizară precum le mai spune conașul Kent când e beat și le povestește despre draci împielitați și oceane îndepărtate, pești dungați, sirene sau canibali, oameni cu copite și femei care depun ouă. Îi tachinează, cu siguranță nu face decât să-i tachineze.

Așa că în cursul după-amiezii se fac din ce în ce mai mulți cei care vor să plece, până când toți cei pe care i-am cunoscut de pe ulița asta potolită se

decid că e mai bine să pună ceva distanță între ei și oamenii conașului Jordan, și mai ales să se țină departe de grăjdar și de fața lui de balaur, proaspăt crestată. Când se gândesc la el îi trec florii. De îndată ce au luat hotărârea asta, mă surprinde și mă mișcă să văd cum un soi de fericire vehementă și nestăvilită pune stăpânire pe toți. Pe lângă tristețea și furia din aer, se simte și bucuria. Câțiva tineri aproape că zâmbesc ușurați când pornesc să treacă pentru prima oară în viața lor hotarele satului, bucuroși să plece înainte să fie prinși, desigur, dar și veseli că nu pot să prevadă ce-i așteaptă. Au găsit un motiv să pornească vitejește la drum. Inima le bate puternic în piept și mintea le e limpede. Sunt, în sfârșit, liberi și fiecare pas le sporește speranța. Poate că vor întâlni în cale multe minunății.

Cei mai mulți dintre ei pornesc pe aleea cea mai mare, cea pe care a plecat și domnul Baynham călare, pentru că așa pot să ia o vacă sau o capră cu ei, sau să-și care găinile sau găștele în coșuri în cărucioarele sau căruțele lor. Cei din familia Kip reușesc chiar să înhame un bou la oiștea unui car de fân și să plece cu aproape toate lucrurile lor, chiar și cu sticlele cu întăritoare și sacii de orz. Și numele lor merge cu ei, desigur. Celelalte nume importante din sat pleacă și ele. În curând o să treacă de cărările bătătorite de copite și de drumurile lăturalnice ale Proprietății lui Edmund Jordan și vor ajunge la pământul acela pietros, drumul trăsurilor și al poștalioanelor, al convoaielor de cai de povară și al chirigiilor. Se vor alătura oamenilor mai neliniștiți și mai palizi de la orașe.

Numai familiile Carr și Saxton aleg drumul de pădure, mai lent și mai abrupt, în ciuda faptului că toată viața le-a fost frică să călătorească prea mult fără lumina soarelui sau a lunii. Copacii din inima pădurii n-au mai văzut niciodată chip de om până acum. S-ar putea să nici nu fie vreo potecă pe acolo. Ceea ce înseamnă că nu pot să-și tragă după ei căruțele sau să ia cu ei animalele mai valoroase. Le vor lăsa să-și găsească singure de mâncare.

— N-au decât să mănânce și lână, mormăi eu în spatele lor, încercând să iau în glumă necazurile vecinilor mei, toate necazurile prezente și cele ce va să vină, toate viețile noastre „de acum încolo”, cum le-a zis domnul Scârța-Scârța. Dar dacă iau drumul prin pădure, înseamnă că nu vor putea fi urmăriți călare. Cu ceva noroc, n-o să-i prindă, n-o să-i vâneze nimeni ca pe căprioare. Cine știe, poate că într-o zi sau două vor ajunge la alte hotare și pe pământul comun al altcuiva, unde să-și ridice bordeiele – patru pereți făcuți în pripă, un acoperiș – și să aprindă un foc. Își vor găsi un loc, vor face vatră; cunosc cutumele și legea. Primul fum le va da dreptul să rămână.

Sunt iarăși în patul lui Kitty Gosse. Ea nu stă întinsă lângă mine, firește. În seara asta, singurele degete răsfirate pe burta mea sunt ale mele. N-am mai văzut-o și nici n-am mai atins-o de ieri dimineată. Absența ei e o tortură. Sunt uimit să-mi simt inima atât de grea în piept, mai ales că în ultima vreme dragostea mea s-a tot rărit de la moartea recentă a nevesti-mii. La urma urmei, Kitty și cu mine n-am fost îndrăgostiți din aceia care-și spun numai dulcegării, ci ceva mai puțin de-atât – ceva mai simplu, ceva mai puțin afectuos. Și totuși, știind prin ce torturi a trecut la conac, simt o apăsare în stomac, o fiertură grea și nemistuită se umflă în burta mea cu cât mă gândesc mai mult la asta. Dau pe dinafară de nervi și fiere din cauza ei.

Sper să îmi găsesc refugiu în somn. Dar înainte să încerc să dorm, înainte să îndrăznesc să adorm, trebuie să repar dezordinea lăsată după percheziție de cei trei servitori, aceiași trei oameni care i-au făcut rău lui Kitty Gosse a mea. Puteam să dorm în multe paturi – în toate paturile, de fapt. Nu există nicio casă în care să nu pot să intru. Dar nu pot să mă lepăd prea ușor de obiceiurile care mi-au marcat jumătate de viață. Nu simt c-aș avea voie să intru în odăile lor părăsite, darămite să-mi odihnesc capul și trupul pe paturile altora, fără ca ei să mă invite. Cred că sper să le recâștig puțin încrederea, deși sunt prea departe și plecați de prea mult timp ca să mai vadă respectul meu timid și loialitatea față de obiceiurile noastre; nici nu cred că le pasă. Dar în casa văduvei Gosse am fost întâmpinat din când în când cu bunăvoință, așa că mă așez în acele adâncituri ale patului care, într-o anumită măsură, chiar îmi aparțin.

N-aș fi putut să dorm bine în patul meu – sau cel puțin n-am fi vrut să risc să dorm acolo. Ceea ce trebuie să iau drept ultimul sfat prietenesc al lui John Carr – că am fost pomenit ca făcând parte dintr-o conspirație și că ar trebui să-mi împachetez lucrurile, să plec și să mă salvez – încă mă neliniștește. Capul îmi vujește de posibilități amare și dureroase. Dacă oamenii conașului Jordan îl caută pe domnul Scârța-Scârța, cred că le-ar plăcea să pună mâna și pe asistentul lui, pe făcătorul lui de velină, pe însoțitorul lui prin părțile locului. Îmi dau seama prea bine ce s-ar putea întâmpla dacă aș dormi acasă în patul meu, înfășurat în pătura mea aspră, în mijlocul odăii mele sărăcăcioase. M-ar trezi zgomotul ușii izbite de perete. M-ar târî de glezne până la conac. Deja mi-au crăpat umărul obrazului azi, și mă doare; poate c-au rupt osul. Nu pot să-mi mișc falca. Cu greu am putut să mestec mărul și codrul de pâine de la cină. Așa că o să pătimesc cu atât mai

mult dacă servitorii lui Jordan mă târăsc prin toate poamele căzute de pe alee. Deja mă văd întins pe banca lungă de pe verandă, pe piatra deja umedă și rece de la cadavrul tatălui doamnei Beldam. Eu sunt cel care doarme alături de Willowjack. Paradisul meu etern e-n Căcăstoare. Pe umerii mei o să fie aruncată vina pentru tot.

Trebuie să-mi amintesc mie însumi că conașul Kent mi-a spus cu totul altceva. Spune că nu mă număr printre suspecți. De fapt, aproape că mi-e rușine s-o spun, tocmai contrariul e adevărat. Vărul său vede în mine un om în care „poate să aibă încredere” – așa a zis. Spre deosebire de vecinul Carr, conașul Kent a fost martor la excesele de azi-noapte, chiar dacă nu le-a putut vedea din pricina tavanului, așa că mă încred mai mult în cuvântul lui. Îmi spune că văduva Gosse nu mi-a rostit numele. Poate se înșală sau poate se schimbă circumstanțele între timp, firește: nu trece zi fără ca viața noastră să nu fie silită să se abată pe fâgașe mereu noi. Nimic nu pare imposibil. Dar instinctul îmi spune că are dreptate. E ceva în felul în care se uită conașul Jordan la mine. Mă cântărește – pentru el sunt ca o vită –, încât mă-ntreb dacă nu cumva crede că o să-i fiu folositor într-o zi, ca un animal de povară pe care-l poate pune la muncă. Probabil că-și dă seama că nu sunt țaran. Știe că eram omul conacului. Vede că sunt altfel. Că sunt izolat. De fapt, de ani de zile nu m-am mai simțit așa de izolat. Poate că e bine că m-am detașat așa brusc de gloată. Aproape că mă bucură. Lipsa mea de rădăcini s-ar putea să mă salveze.

Așa că găsesc ceva liniște în patului lui Kitty Gosse, deși e trecătoare. Ațipesc din când în când, dar doar pentru câteva clipe. Somnul vine și pleacă. Nu reușesc să mă cufund în somn. Pentru că demonii vin iar. Ca să-și bată joc de mine, îmi strigă: „Ești catârul conașului Jordan acum. Nu meriți să ai vecini omenoși și prieteni buni; ai meritat să primești piciorul acela în față când te-ai răsturnat de pe bancă azi după-amiază în canalul de scurgere. Te-așteaptă mult mai multe năpaste și mai grele; ai grijă.” Îmi închipui încă o dată cum dă cineva buzna pe ușă, cum mă apucă de glezne și mă târăște prin noapte. Nu mă bat servitorii, ci vecinii mei, Saxton, Rogers, Gosse, Derby, Kip și Carr. Da, unul dintre cei pe care-i credeam vecini sau prieteni m-a pocnit azi în față. Vânățăile au înflorit pe obrazul meu și durerea se coace; sunt atât de trist și de revoltat, încât cu greu mai pot să sper la alinarea unui somn îndelungat.

Nici să număr oi nu pot. Până și noaptea uneltește împotriva odihnei mele. Vântul ei împrăștie stelele pe cer ca pe niște alice. Copacii au început

deja să suspine după prietenii lor plecați. Animalele abandonate strigă după cineva care să le poarte de grijă, cu toate că e întuneric. De parcă ar ști că sunt aici și îmi cer cu nerăbdare să le sar în ajutor. Ar trebui să-mi dezgrop obrazul rănit din culcușul văduvei și să mă duc la ele, să ajut orice și pe oricine are nevoie de mine în noaptea asta. Pentru că nu pot să uit că mai sunt și alte suflete prin preajmă, mai secătuite și mai reci decât al meu. Acum mă bântuie chipul domnului Scârța-Scârța, nu doar de teamă c-ar fi fost prins, ci și din cauza vorbelor conașului Kent, care zicea că dispărutul a dormit „în altă parte”. Ultima oară l-am văzut la stâlp. Într-o clipă își pusese degetul pe mâna mea, și în cealaltă se și făcuse nevăzut, luând-o la goană prin mărăcini după doamna Beldam, adulmecându-i mirosul.

Nu sunt nici generos, nici simțitor. Ce mai contează dacă a prins-o? Ce am de pierdut? De fapt, ar fi mai bine dacă ar fi prins-o într-adevăr, dacă ar fi ajuns-o din urmă cine știe pe unde, dacă i-ar fi astupat gura ca să nu țipe și i-ar fi spus ce pericol o paște. Dar atunci s-ar fi întors imediat la conac, cu sarcina dusă la îndeplinire, cu conștiința curată, și n-ar fi dormit în altă parte. Gândul – drama tulburătoare, de fapt – că creștetul acela ras s-ar putea sprijini pe pieptul strâmb al domnului Scârța-Scârța mă deranjează. Aproape că mi-i imaginez sărutându-se. Aproape că-i văd corpul hâd – dezgolit, palid ca lumina lunii – în brațele ei. Mă deranjează atât de tare, încât încerc să mă eliberez de tensiune cu mâinile, singur în patul văduvei Gosse, unde m-a eliberat ea cu mâna ei de atâtea ori în ultimul timp. Când termin, sunt mai mohorât decât atunci când am început. Martorii singurătății mele sunt sămânța irosită și casele goale.

Care sunt vecinii mei acum? Îi număr pe degetele lipicioase. Cea mai stranie dintre socoteli. Nu a mai rămas nici măcar un suflet între hotarele astea care să aparțină cu totul pământurilor și câmpurilor de aici. În afară de Kitty Gosse, Anne Rogers și Lizzie Carr, dacă or mai fi în viață, n-a rămas nimeni care să se fi născut aici. Nimeni dintre cei rămași nu are familie aici. Socoteala îmi dă șapte suflete care dorm cu un acoperiș deasupra capului: cei patru oameni ai lui Jordan (intendentul a plecat deja după ajutoare), doi stăpâni ai casei (verii certați) și cu mine (care încă nu dorm). Mai e și soțul de la stâlpul infamiei, firește. Trebuie să-l țin minte și pe el. El n-are acoperiș deasupra capului. Și apoi cuplul lipsă, de care nu se știe nimic, vrăjitoarea și Cartograful. Nu pot să n-o spun: frumoasa și bestia.

Încerc să mă concentrez. Dacă aș putea să mă rezum la o singură sarcină – să uit de femeie, de domnul Scârța-Scârța, de vânătăile mele și de

vecinii care mi le-au pricinuit, de toate discuțiile despre vrăjitorie, de ororile care vin peste noi... Nu, stai. Dacă aş putea găsi o singură sarcină la care să mă gândesc, să o întorc – în oboseala mea – pe toate părțile, aş adormi. Ştiu că aş adormi. Munca e calea spre o noapte de odihnă. Mă duc în gând la hambar. Închid ochii şi zbor până acolo, ca un liliac. Găsesc uneltele în părăsire. Şi încep – sau reîncep – să treier orzul cules. Curând, îmblăciul prinde un ritm. Vecinii mei ar fi mândri de mine. Lucrez în ritmul ăsta până când îmblăciul bate laolaltă cu inima. Visez la pluguri, la boi, la brazde şi la grâne.

Conașul Jordan pare liniștit și vesel azi. Zice că sunt tocmai omul de care are nevoie. Când mă duc la conac, de îndată ce se face lumină, fără altă intenție decât să-mi arăt fața bătucită și să îndur consecințele, mă întâmpină chiar el la ușă și mă conduce de pe verandă în camera în care își ia micul dejun. Îmi cere să iau loc. Îmi dă să mănânc din pâinea și berea lui, dar nu din mezeluri și brânzeturi. E politicos, dar chibzuit. Nu-mi dau seama ce s-a întâmplat peste noapte, dar e clar că ultimele evenimente îl mulțumesc. Până și conașul Kent, când vine și se așază lângă mine la masă, pare mai puțin abătut și mai puțin nesigur decât a fost în ultimele zile. În dimineața asta răsuflă mai ușurat. De parcă s-ar fi ajuns la un armistițiu și ambii bărbați se cred victorioși.

Dar mai întâi – ca să-mi câștig pâinea și berea, se pare – îmi cer să le povestesc ce s-a întâmplat ieri în sat. Vor să știe dacă a mai rămas cineva. A mai zis vreunul dintre ei că se întoarce? Și când răspund la ambele întrebări cu „nu”, conașul Jordan bate din palme și izbucnește într-un râs zgomotos, în semn de satisfacție.

— Ce șoricei speriați sunt vecinii tăi, spune el. Cei blânzi vor moșteni pământul.

Se referă, desigur, la oile lui.

Edmund Jordan poate să pară un om foarte plăcut, când e relaxat și zâmbește. Nu mi se pare periculos. Așa că îndrăznesc să pun și eu o întrebare, deși o aleg cu grijă. N-o să-l întreb de femeile și fata pe care le ține prizoniere, deși nu pot să fie mai departe de cincizeci de pași de masa lui. Nu trebuie să arăt că mă îngrijorează soarta lor, mai ales că le crede vrăjitoare. Nici pe domnul Scârța-Scârța nu îndrăznesc să-l pomenesc. Deja mă asociază cu persoana Cartografului. În schimb, plecându-mi capul ca să le cer scuze celor doi stăpâni pentru cutezanța mea, spun așa:

— Mi-e teamă că iubitul meu conaș și-a pierdut toate drepturile.

Mă întind de-a lungul băncii până când reușesc să îmi așez palma pe umărul lui Charles Kent. Așa înțeleg eu să-mi arăt fidelitatea. Așa încerc să-mi aduc aminte că am supt amândoi la același sân. Mă întorc în curtea lui. Asta pare să fie singura mea opțiune acum.

— N-ar trebui să te frământa prea mult soarta conașului tău, Walter Thirsk, răspunde el, pentru ca apoi să se oprească, să zâmbească și să lase capul într-o parte, spunând: Apă! Sete!⁴

Râde zgomotos și bate din palme. N-am mai văzut pe nimeni atât de vesel în zorii zilei. Se apleacă peste masă ca să-și pună o mână pe brațul meu și o mână pe brațul conașului Jordan.

— Conașul tău mi-e văr prin alianță, după cum știi. Face parte din familie. Suntem rude. Îl prețuiesc, firește. Interesul meu e ca lui să-i meargă bine. Avem un plan. Plecăm astăzi. Plec cu vărul Charles și cu toți servitorii.

Acum sunt obligat să ascult o cuvântare despre ce înseamnă să administrezi o moșie. O sută de oameni din o sută unu sunt meniți să primească ordine și nu să le dea, spune el. Vorbește despre Profit, Progres, Inițiativă, de parcă ar fi Muzele lui personale. Satul nostru a fost un loc al lui Destul, dar el își propune să-l preschimbe într-o așezare a lui Mai Mult, după ce o să-l îngădească și o să planteze păducel de-a lungul hotarelor, transformând totul – câmpurile, pământul comun și „pădurile irosite” – într-o „elegantă stână”.

— Și ghinionul a făcut ca lucrurile să se întâmple așa, conchide el, subliniind ghinionul cu un zâmbet larg, cu toți dinții. Ghinionul a făcut ca sătenii, care-ar fi avut cel mai mult de câștigat de pe urma îmbunătățirilor ăstora, să prefere, în schimb – toți laolaltă, se pare –, să-l atace ca niște ticăloși pe bunul meu grăjdar și să-și caute pe urmă un alt loc în care obiceiurile lor trândave să poată din nou să înflorească în voie. Așa că pământul a revenit Stăpânului, adică mie, căruia terenurile astea îi aparțin de drept. Am prilejul să pornesc totul de la capăt. Sau, așa cum ar spune domnul Earle, am prilejul să încep totul pe o bucată neatinsă de pergament.

— Și-a terminat domnul Earle hărțile? întreb eu.

Nu mi se pare periculos s-o fac.

— Ha! Domnul Earle n-o să le termine niciodată, cred.

— Din cauza acuzațiilor?

— Ce acuzații?

— De magie necurată, dacă-mi dați voie să-i zic așa.

Conașul Jordan se apleacă din nou peste tăblia mesei și mă împunge în braț cu degetul mare.

— Ți s-a învînețit urât fața, îmi spune el, iar zâmbetul i s-a subțiat. Sper să nu se întindă rana. N-aș vrea să-ți văd și celălalt obraz la fel de învînețit.

Încă o dată, nu-ți bate tu capul cu asta. Atâta am avut de spus. Magie, curată sau nu, vrăjitorie... Ce-i cu astea? N-ar trebui să mai vorbim de ele.

Și după aceste cuvinte, ca la un semnal, prima rază de soare a zilei reușește să străpungă frunzișul negru-roșiatic al fagilor care stau de strajă în jurul ferestrelor, așternând o fâșie strălucitoare de lumină pe tăblia mesei. Înțeleg, în sfârșit, speranța de pe chipul conașului Kent și stăpânirea lui în vremurile acestea tulburi. Îi înțeleg și resemnarea. N-o să fie niciun proces. N-o să fie nicio ardere pe rug. O să aibă loc doar un soi de progres.

Vărul propune și conașul Kent e de acord, dând întruna din cap și înghiontindu-mă cu genunchiul, fără să scoată însă vreun cuvânt, ca azi după-amiază, de îndată ce grupul va pleca, cu tot cu cei trei prizonieri, eu să rămân aici și să fiu ochii și urechile noului stăpân. Intendentul lui a plecat deja să se ocupe de cumpărarea oilor – deci nu ca să cheme soldați – și în lunile care vin trebuie să mă aștept să îmi facă apariția și niște muncitori care vor locui în casele noastre goale ca să taie copacii, să scoată gardurile vii și să ridice ziduri de piatră și țarcuri pentru la iarnă. La toamnă, ar trebui să mă aștept la doi sau poate chiar trei păstori, care vor aduce și salariul meu, în monede. Dar în următoarele săptămâni o să fiu singur aici.

— O să fiți numai tu și domnul Stâlp al Infamiei, spune el. Din câte am auzit, omul mai are trei zile de stat. Măine, poimăine și răspoimăine. Pentru că ești om de încredere, n-aș vrea să-i arăți îndurare, ci eliberează-l doar când îi vine vremea. Îmi dai cuvântul tău de onoare?

Conașul Kent îmi face semn din cap să-i promit. O să-mi explice el cum stau lucrurile când suntem singuri – asta pare să-mi spună.

— Aveți cuvântul meu.

Mă urăsc după ce spun asta.

— Atunci poți să începi această primă zi în slujba mea pregătind cei cinci cai pentru călătorie. Grăjdarul meu nu are față de așa ceva acum, și nici inimă. Stă în pat. Îi sunt recunoscător pentru asta, că tare hidos mai e azi.

Conașul Jordan se ridică de la masă și îmi întinde mâna. N-am încotro, mă aplec peste masă și îi strâng degetele, fără să îmi las mâna prea mult într-a lui. Falangele mele pocnesc, lovindu-se de inelele lui. Are palmele reci, moi ca velinul și netede.

Conașul Kent vine cu mine în livadă, unde caii au rămas neîngrijiți peste noapte, încă de când grăjdarul a fost tăiat cu cuțitul. Ai putea să crezi că suntem amândoi de același rang, dacă ne-ai vedea coborând umăr la umăr

cărarea, doi bărbați cu păr grizonant, trecuți de mijlocul vieții și fără nicio urmă de eleganță, cu trupul îndesat și pielea arsă de la muncile câmpului.

— Îți mulțumesc, Walt, îmi zice el, apucându-mă de mână. Suntem din nou prieteni vechi. Nici nu pot să-ți spun cât m-am bucurat azi când ți-am văzut fața! Chiar așa învinețită cum e. Mi-a fost teamă c-ai fugit și tu ca restul lumii. Nu ți-aș fi luat-o în nume de rău. Și pe mine m-a tentat să fug. Mi-a trecut prin cap să dau foc conacului și să termin ce a început cu incendiul de la porumbar și din hambar. Decât să fiu martor la...

Nu vrea să înșire schimbările care ne așteaptă.

— Sunt vremuri triste și grăbite. În cât... cinci zile, șase?... am pierdut satul. L-am pierdut cu toții.

Și totuși, conașul Kent a reușit să obțină unele avantaje de pe urma exodului. De îndată ce vărul lui a aflat că satul a fost părăsit de locuitorii izgoniți și hăituiți de spaimă – așa cum conașul Jordan intenționa de la bun început –, și-a pierdut brusc interesul pentru prizonieri și pentru acuzațiile de vrăjitorie. O liniște triumfătoare a cuprins întreg conacul. De fiecare dată când i se aducea vorba de domnul Earle, adică de domnul Scârța-Scârța al meu, nu făcea decât să caște. Doamna Beldam nu mai conta. Alchimia și vrăjitoria erau lucruri mărunte dacă le comparai cu Pământul Progresului pe care îl propovăduia el.

— Așa că am îndrăznit să intervin de partea micuței Lizzie și a femeilor, spune conașul Kent. Dacă ar accepta să le socotească păcatele de necontestat – nerozia lor, să zicem – ca pe niște lucruri minore, ar putea, fără îndoială, să le pună capăt pedepselor. Ar fi înțelept din partea lui și un semn de bunătate. Dacă le-ar ierta, asta i-ar face și onoare, desigur – omul ăsta iubește onoarea aproape la fel de mult pe cât iubește lâna.

— Doar nu vrei să spui c-ar trebui să pun capăt pedepselor imediat? l-a tachinat vărul. Să înțeleg că îmi ceri să le trimit de îndată să-și cunoască Creatorul? Pot să iau vreascuri din lemnele tale de foc pentru rugul lor?

— Îți propun să le lași să-și cunoască Creatorul când le-o veni sorocul și deocamdată să le lași doar să plece mai departe, în libertate.

— Să le las să plece, cu toate că sunt niște păcătoase de vrăjitoare?

Pe conașul Jordan îl amuza această tandrețe zadarnică a vărului său mai mare.

— Nu, să le lași să plece nu ca vrăjitoare păcătoase, ci ca niște femei de la țară care s-au despărțit de familia lor și care n-o să facă nimic altceva

decât să se ia după neamuri și n-o să te mai supere niciodată. Nici pe mine n-o să mă mai supere... sau n-o să-mi mai supere conștiința, vreau să spun.

— N-am vrea să-ți încărcăm conștiința, vere Charles. N-am vrea nici măcar să ți-o punem la încercare.

Și conașul Jordan a consimțit la toate astea – deși e clar că vrea să mă adauge și pe mine la multele gajuri pe care conașul Kent le are de dat în schimb. Dacă sunt de acord să rămân aici și să am grijă de pământul lui până o să-l ocupe oile și o să-l pângărească cu pișatul lor galben, atunci e și el de acord să le dea drumul vrăjitoarelor. „Dar n-o să umble libere pe proprietatea lui Edmund Jordan cel Tânăr.” Câmpurile lui sunt închise pentru totdeauna pentru toți cei care poartă numele de Rogers, Gosse și Carr. „Cea mai mare vrăjitorie a lor a fost că au ținut timpul pe loc. Răul pe care l-au făcut a fost că mi-au umbrit mie drumul. N-o să-i iert pentru asta.” Așa că fata și cele două femei vor fi escortate în custodia lui și vor fi eliberate doar când ajung la piața care e la trei zile depărtare. Conașul Kent o să-i însoțească ca să se asigure că vărul lui se ține de cuvânt.

— Trebuie să fiu de față, îmi spune el. Vreau să le văd pe văduvă, pe fetiță și pe nevastă cum umblă libere pe străzile orașului. Cât despre mine, nu cred că mă voi mai întoarce vreodată în locul ăsta.

Acum și-a pus brațul pe după umerii mei și aproape că ne rostogolim sub picioarele calului, pe cărarea plină de mere căzute. Orice șoim care s-ar uita de sus la pătratul izolat al livezii, sperând să prindă cu coada ochiului mișcarea unui șoarece sau a unei insecte, ar vedea un acoperământ de copaci, cu diferite motive, linie peste linie, singurătatea melancolică a livezii, giuvaerele frunzelor. Ar vedea spinarea cailor, iarba roșiatică și plină de mere, crucea a două cărări care se întretaie, netezite de secole întregi de pași, și două creștete grizonante, învârtindu-se ca într-un dans al îndrăgostiților, ca niște coji de semințe prinse în vârtejul năvalnic și drăcesc al vântului, neștiind nici unde, nici când vor coborî înapoi pe pământ.

E deja miezul zilei și eu aștept cu caii în ultimul petic de umbră care a mai rămas în curte. Conacul se înalță drept și nemișcat. Ascuțimea muchiilor lui a neliniștit animalele. Azi-dimineață caii s-au împotrivit când i-am înșeuat și sunt încă nervoși și supărați. Decât să stea aici, ar prefera să stea la soare, sub cerul liber și copacii plini de vrăbii. Până acum, aceste trei zile au fost cele mai liniștite din viața lor. Cât spațiu și câtă libertate! N-au mai fost hrăniți până acum cu fân atât de proaspăt ca cel pe care li l-am dat și nici, până ieri, cu atât de multe mere. Dacă grăjdarul ar fi fost la muncă și n-ar fi stat să-și oblojească tăietura, i-ar fi ținut departe de mere – mai ales de cele necoapte și amare – și i-ar fi ferit de fierberea mațelor, de bolboroselile fatale ale stomacului și de șirul nesfârșit de vânturi. Dar mie nu-mi pasă de sănătatea cailor acestor străini. I-am văzut cum își clefăie nutrețul. O să-i las să pătimească din cauza fructelor noastre. N-o să le urez „drum bun”. Măine pe vremea asta vor fi prea bolnavi ca să mai călătorească și stăpânii vor fi nevoiți să-și folosească și ei picioarele. Dar deocamdată pietrișul răsună sub copitele cailor și aerul e îmbibat de respirația lor umedă. Nimic din ce le șoptesc la ureche nu îi face să se liniștească. Știu că în curând o să ducă în spate coșuri și oameni.

Văd cu ușurare că însoțitorii lui Jordan scot bagajul afară și încep să se pregătească de drum. Mi se dă voie să mă trag deoparte undeva unde să nu fiu băgat în seamă. Servitorii refuză să mă privească în ochi. Îmi place să cred că le e rușine sau poate chiar teamă de mine. Poate că au auzit că sunt mâna dreaptă a stăpânului lor, paznicul și custodele lui, ochii și urechile lui. Sunt la fel de bucuroși să se îndepărteze de mine pe cât sunt eu să-i văd întorcându-mi spatele și îndepărtându-se de conac.

Ultimul bagaj pe care îl aduc e grăjdarul însuși. Îl poartă pe o targă de rogojină, fără prea multă grijă. Nu reușesc să-i văd fața sau rănille decât când e ajutat să se ridice și să încalece pe cel mai scund și mai puțin sperios dintre cai, un armăsar castrat, cu crupa și coastele rotate. I-au pansat rănille, dar chipul și părul îi sunt năclăite de sânge; după cum se mișcă – tremurând ca varga –, îmi dau seama că orice gest îi provoacă durere. Nu-i dau mai mult de trei zile călare pe terenurile astea bolovănoase. La capătul lor cred că o să-și piardă fie mințile, fie viața. Dacă supraviețuiește merelor pe care l-am

lăsat să le mănânce, micuțul lui cal își va primi răzbunarea pentru toate loviturile de bici și de nuia pe care le-a încasat vreodată de la grăjdar. Aș mai face câțiva pași ca să-l văd de aproape. Vreau să-l privesc în ochi. Cred că vreau să-mi vadă vânătaile de pe față, care sunt în parte și din vina lui. Dar nici nu apuc bine să fac un pas, că ușa de la conac se deschide și prizonierii ies în șir, legați de mijloc și mâini. Cred că Kitty Gosse mă zărește imediat, cu toate că soarele îi bate drept în ochi și eu sunt ascuns puțin la umbră. Fața i se schimonosește, deși ar putea fi din cauza durerii, și nu pentru că mă vede. Ies apoi Anne Rogers și Regina Recoltei, cu mâinile împreunate peste sorț și cu umerii lăsați, ca ai pocăiților.

Ezit. Ar trebui să traversez curtea în grabă și să le consolez. Aș putea chiar să le dau speranță. N-aș vrea să pornească la drum fără să știe că, datorită intervenției conașului Kent, care a trebuit să mă dea pe mine la schimb, o să fie în curând libere să plece departe, nevătămate, în alt loc. Dar mi-e teamă și sunt prea consternat când le văd ca să mă pot mișca. Nu c-ar fi rănite, ca grăjdarul, cel puțin nu vizibil. Doar că nu mai sunt femeile pe care le cunoșteam. Nici Lizzie Carr nu mai e aceeași fată. Sunt surprins să văd că poartă încă eșarfa verde. O ține legată în jurul gâtului. Acum e murdară și ruptă. S-ar putea chiar să fie pătată de sânge. Îmi aduc aminte de felul în care arăta acum câteva zile – era doar o fetiță speriată când conașul i-a cerut să coboare din brațele tatălui și ale unchiului ei John și să găsească un singur bob de orz, „numai unul. Apoi o să aplaudăm. Și o să fii regina noastră tot anul.” În ziua aceea de demult, a fost cea mai drăguță și cea mai galbenă. N-o să uit cum a suflat peste boabe ca să vânture pleava și cum îi jucau perlele de orz în palmă. Dar acum este și ea ca pleava. Un strănut ar fi de-ajuns s-o ridice în aer. E pustiită și îngrozită. Ce-o crede oare când se vede legată de șaua calului? Ce-or crede Kitty Gosse și Anne Rogers, mama cântărețului din flaut, care n-are de unde să știe că fiul ei a părăsit-o și că și-a luat și neamurile cu el, când văd că singurul vecin prezent e Walter Thirsk, care stă pitit la umbră, cu o vânătaie pe față?

E un lucru laș ce fac, într-adevăr, dar acum că am scăpat de cai sunt liber să pornesc de-a lungul peticului de umbră, încercând din răspuț să mă fac nevăzut și să-mi găsesc un adăpost undeva pe cărarea descoperită. Conașul Kent s-a gândit și el la fel. Nu vrea să ia parte la împachetările de dinaintea plecării, la legarea și înhămarea cailor. Îl găsesc deja îmbrăcat de drum, cu pălăria înaltă și paltonul lung, uitându-se peste câmpuri, rezemat cu spatele de un ulm tânăr, cu rădăcinile răsucite înverzite de licheni și cu

trunchiul strâmb încălzit deja de căldura soarelui. L-am văzut în locul ăsta de o mie de ori, cu pipa în mână, de parcă ar fi fost parte din el. Cu toții avem un loc intim prin preajmă, unde să ne odihnim oasele. Azi – în lumina asta și în verdele de sevă al paltonului – pare că e crescut din copac, un om de lemn și de frunze.

— Pământul ăsta, spune el, făcând un gest larg, întotdeauna a fost mai bătrân decât noi.

Nu înțeleg imediat ce vrea să zică. Dau din cap cu respect, așteptându-l să spună mai multe, de îndată ce-și găsește cuvintele.

— Mult mai bătrân decât noi, repetă în șoaptă, clătinând din cap. Acum n-o să mai fie.

Acum înțeleg ce vrea să spună: locul acesta vechi se va înnoi în curând. Noi suntem obișnuiți să ne uităm la el și să vedem ce a fost aici înaintea noastră, și ce o să rămână aici mult timp după noi. Acum trebuie să ne imaginăm pământul fără toate astea. Pădurile, care erau legătura noastră cu eternitatea, o să dispară până la primăvară, dacă ferăstraiele și topoarele conașului Jordan sunt lăsate să facă ce vor. Stejarul albit, care e atât de bătrân, încât credem că a crescut din Rai drept pe câmpurile noastre, va fi doborât la pământ și smuls din rădăcini. Zidul de piatră, ridicat înainte de vremea bunicilor noștri și găurit acum într-o sută de locuri, va fi dărâmat în întregime și înlocuit cu un gard de ghimpi sau cu unul simplu, dincolo de care turmele de oi o să rumege trecutul până când n-o să mai rămână nicio urmă din el. O să ne uităm peste câmpuri și o să spunem: „Pământul ăsta e mult mai tânăr decât noi.”

Conașul meu își ia rămas-bun. Ne-am îmbrățișat deja azi-dimineață, în livadă, sub frunzele merilor și ochii șoimilor, și despărțirea aceea ne-a fost de-ajuns. N-am putea s-o repetăm. Nici măcar nu-mi întinde mâna, ci numai își pune degetul pe brațul meu, și mă privește o singură dată, doar pentru o clipă, cu niște ochi mari și albi – vrea ca eu să țin minte această privire, vrea s-o descifrez –, înainte să se întoarcă spre casă, spre casa vărului său, și să se pregătească, pentru prima oară în doisprezece ani, să călărească pe un alt cal decât Willowjack.

Mă trezesc că o iau la goană pe povârniș spre cea mai înaltă culme a pământului nostru, singurul loc de unde poți să vezi în zare și alte parohii, micul delușor cu trifoi care pe harta domnului Scârța-Scârța îi ține loc de nas bărbatului cu capul mare, care dă forma satului nostru văzut de sus. E tocmai bine că urc dealul, pentru că în felul ăsta pot să pun lacrimile care îmi

împăienjenesc ochii pe seama efortului. Nu sunt un om obișnuit să se miște repede. Nu-mi mai amintesc să fi fugit atât de mult de când am ajuns în sat. Pe aici n-am avut niciodată nevoie să mă grăbesc. Punem mai mult preț pe muncă decât pe sprinteneală. „Cine te mușcă de cur, Walt?” sau „Cine dracu’ te urmărește, ce-ai făcut?” sau „Ce-ai, mă? A luat ceva foc?”. Așa m-ar întreba dacă mi-ar vedea ochii înlăcrimați.

Sunt bucuros că pot să stau și să-mi odihnesc plămânii și picioarele pe dealul cu trifoi – ăsta e un nume care i-ar plăcea mult domnului Scârța-Scârța – până când trec călătorii. M-am cățărat aici pentru că știu că există o porțiune din alee, de vreo cincizeci de pași, unde nu sunt garduri, copaci sau ziduri care s-o ascundă vederii mele. Veneam des aici, cu mulți ani în urmă, înainte să mă statornicesc în locurile astea – da, să mă *statornicesc*; da, să mă *potrivesc*; nu pot să spun că *aparțin* locului –, sperând să fiu primul care zărește vreun oaspete, un căruțaș întreprinzător, un spoitor cu vasele lui colorate și înșelătoare, o rudă de-a conașului Kent, poate (de unde să fi știut pe atunci ce-ar fi putut să însemne asta?), un lăutar cu tolba lui de cântece, aducând vești de prin alte locuri și din orașe. Dar nimeni nu venea să stea mai mult de o zi, desigur. Cel puțin nu până săptămâna asta.

Îmi las brațele pe genunchi, îmi reazem bărbia de încheieturile mâinii și las soarele să-mi pârjolească obraji. Mă aștept ca grupul vărului Jordan să treacă pe sub ochii mei din clipă în clipă. Până când ajung ei însă, privirea fixă cu care și-a luat conașul rămas-bun de la mine mă copleșește din nou. Mi se arată iarăși ochii lui mari și albi. Nu i-am văzut niciodată fața așa, atât de teatrală și de plină de înțeles. Mi-e teamă să nu fi fost vreun soi de acuzare în privirea asta. Sau o rugămintă. Și totuși era drăgăstoasă, în felul ei. Cecily a mea își bulbuca și ea ochii în felul ăsta câteodată. La ea era ca un ghiont care însemna că trebuie să îmi fac datoria. Sau o avertizare că am vorbit prea mult, că am mers prea departe sau, dimpotrivă, că n-am mers suficient de departe. Se spune că ochii spun mai multe decât buzele – și că adună zvonurile mai bine decât urechile. Ultimele cuvinte pe care mi le-a șoptit conașul – „Acum n-o să mai fie” – sunt și ele copleșitoare. Vocea lui tremură ca gânguritul porumbeilor în briza însoțită a dimineții, de parcă, de acolo de departe, gângurește pentru mine. Are glasul involburat, un glas ca un suspin dus de vânt, gru-gru. Prind doar o briză sau două. Dar îmi dau seama că e un strigăt de luptă. Spune că mai sunt sarcini de îndeplinit. Spune că n-am mers suficient de departe încă.

Verii merg călare, umăr la umăr. Aproape că le aud conversația. Chiar de la o asemenea distanță, îmi dau seama că nu sunt oameni obișnuiți. Presupun că pălăriile lor le trădează poziția. Un țăran care trudește pe câmp n-ar purta niciodată – și nici n-ar avea nevoie să poarte – o pălărie înaltă și grea, cu borurile atât de largi. Asemenea pălării aparțin domnilor care abia dacă au nevoie să-și aplece capul sau să pună mâna pe vreo unealtă. Un om care muncește nu și-ar permite să-și petreacă zilele ținându-și spatele așa de drept și fruntea atât de semeață. Cei doi călăreți parcă atârnă de pălăriile lor. Tot ce trebuie să facă purtătorii e să se legene ca niște pendule.

E dezamăgitor să văd cât de încuscriți par acum cei doi conași gemeni. Aș fi fost mai fericit și mai liniștit dacă i-aș fi văzut călărind departe unul de altul, și nu umăr la umăr. Sunt apropiați ca două pelerine care atârnă în același cuier. Nu suport să mă gândesc c-ar fi prieteni sau că ar putea să semene cumva. Sângele apă nu se face, firește, iar familiile sunt obligate să respecte reguli care n-ar fi respectate în afara legăturilor neamului. Dar singurul sânge pe care oamenii ăștia doi îl au în comun e al lui Lucy Kent. Firul care-i leagă e destul de subțire. Prietenia lor din după-amiaza asta e cu atât mai derutantă.

Vreau să cred că conașul Kent are o stratagemă. Reconcilierea trebuie să fie de fapt un plan, un *subterfugiu*; cuvântul ăsta pe care nu-l știam se dovedește foarte util în ultimul timp. Dar mă tem de ceea ce văd cu ochii mei și de ce aud cu urechile. Călăreții râd. Pălăriile lor înalte nu tremură, dar umerii da. Poate că în cei câțiva pași de la curtea conacului până la șerpuirea aleii, stând unul lângă altul și dând pinteni cailor, cei doi bărbați au încheiat o alianță, consfințindu-și interesele comune și hotărând forma pe care o să o ia viitorul, cu beneficiile care i se cuvin fiecăruia. Nu pot să-l condamn pe conașul Kent pentru asta. Trebuie să trăiască și el. Îi trebuie un acoperiș deasupra capului. Și a făcut tot ce-a putut ca să ușureze situația celor două femei și a fetitei. Bănuiesc că tot el a obținut și pentru mine un loc de muncă. Și acum se gândește la el. Poate că asta a vrut să spună cu ochii aceia mari, când s-a despărțit de mine azi-dimineață lângă puietul de ulm. Nu era, la urma urmei, nici rugămintă, nici acuzație. Îmi cerea să-l înțeleg, mă avertiza că fusese înfrânt și că ar fi înțelept dacă m-aș da bătut. Îl studiez pe măsură ce se îndepărtează. Aproape că-mi vine să-l strig. Vreau să-i spun: „Acum n-o să mai fie.” Dar nu e nevoie. Poate că și-a dat seama că-l privesc. Știe cât de drag îmi e poienița asta cu trifoi. Poate chiar mă vede stând aici. Pe măsură ce domnii dispar călare în spatele unui perete de arbori de soc și se

fac nevăzuți după un zid, conașul meu – cel mai scund și cu umerii mai puțin rotunzi – își ridică brațul drept de parcă ar vrea să culeagă fructe și își mișcă mâna. Nu e chiar un semn. Nu e nici rămas-bun. E ca o mișcare de dansator, de o eleganță neașteptată, și nu gestul unui om învins.

Când ceilalți cai și călători se arată în cele din urmă pe alee, m-am ridicat deja în picioare. Lor nu le fac niciun semn de adio. Nici nu cred că se uită la dealurile satului. Își țin capul în jos. Ei n-au beneficiul unor pălării grele de care să-și spânzure trupul. Și sunt mai împovărați decât stăpânii. Grăjdarul rănit e primul care trece. Toți ceilalți își potrivesc mersul după ritmul lui, lent și chinuitor. Încearcă din răsuputeri să stea drept, dar fiecare pas îl face să tremure. Duce o sticlă la gură. Sunt sigur că trebuie să fie una dintre cele mai tari beri ale conașului Kent sau, și mai bine – adică mai rapidă, vreau să spun –, o tărie năucitoare de orz. Câteva guri din ea din când în când ar trebui să amortească durerea; prea multe o să-l facă să cadă din șa. După el vin doi cai încărcăți, și mă bucur s-o văd pe Lizzie Carr suită pe unul dintre ei, prinsă între bagaje ca o găscă de dus la piață, o găscă înzorzonată și împodobită cu o pânză verde. Sper să stea confortabil până când merele noastre vor aduce caii în genunchi. Văduva Gosse și Anne Rogers merg pe lângă ea, legate cu frânghii din cap până-n picioare. Apoi vin însoțitorii, îmbrăcați din nou ca niște pedestrași în pantaloni de marș, vestă și pălărie fără boruri. Sunt sigur că nu sunt prea bucuroși că merg pe jos, nu sunt bucuroși că și-au cedat caii pentru vărul conașului și fata diavolului. Unul dintre ei o ia înainte la fiecare câțiva pași, ca să treacă de pe o parte pe alta a cailor. Acum, cât merg pe aleea îngustă, nu-l văd făcând așa ceva, dar sunt sigur că o să treacă și de la o femeie la alta. Un altul poartă o stinghie lungă. A furat-o de la noi. Îi recunosc tăietura. E prea mare pentru un baston. Nici nu vreau să știu la ce are de gând s-o folosească.

Conașul e prea departe ca să poată ști ce se întâmplă în spatele lui, printre caii de povară. Să fiu eu singurul care o să fie martor și o să le vadă pe toate, singurul care se întreabă ce înseamnă toată această mascaradă călare? De asta să mă fi lăsat ei în urmă? Să privesc întregul cortegiu? E ca o reconstituire cu costume a unei scene de bâlci, un spectacol de pantomimă. Le iubeam când eram copil. Voiam să fiu primul care recunoaște scenele și să ghicesc personajele după îmbrăcăminte. Azi văd Privilegiul, cu pălăria lui înaltă. Apoi vine Suferința: cei Vinovați și cei Inocenți, cu tot cu animale. Apoi Răutatea, mânuindu-și marele ciomag. Pentru ca, nevăzută, Disperarea să călărească un cal schilod.

Aleea e din nou pustie. Vârful ăsta de deal e un loc lipsit de prieteni, învăluit în ceață. Am adus asupra mea tristețile sfârșitului de vară. Își întind aripile mari și negre și-și lasă umbrele flămânde deasupra mea. Soarele strălucește încă în vale, dar căldura lui nu mai ajunge la mine. E miezul zilei, vremea recoltei a trecut. Ar trebui să fiu copt și uscat, ca bobul de orz. În schimb, mă simt rebegit ca un vierme. Umil ca un vierme. Sunt tentat să cobor dealul spre cărarea aceea pustie și să mă alătur convoiului care se îndreaptă spre oraș. Mă cuprinde panica, nu doar pentru soarta mea, ci și pentru a prizonierilor, a sătenilor care au plecat, a tuturor, chiar și a domnului Scârța-Scârța. Trebuie să mă smulg din gheara coșmarurilor. Nu mă imaginez trăind aici în următorii anii fără să am pe cineva pe care să-l iubesc sau să-l îndrăgesc, sau fără vreun vecin căruia să-i împărtășesc problemele mele. Mă pot închipui, în schimb trăind acolo unde se duc ei, deasupra străzilor aglomerate, puturoase, unde mulțimile încălzesc aerul, iar Kitty Gosse ar putea să fie a doua mea nevastă și să-și țină mâinile pe burta mea. Mă văd luând-o pe Lizzie Carr în casa noastră și având grijă de ea. Aș fi la fel de iubitor ca unchiu-său John, până în ziua în care ar veni să o ia. Mă văd din nou omul de la oraș al conașului Kent, ca în zilele vesele de burlăcie. Perspectiva aceasta nu mă înspăimântă. Nu mi-ar lua mult să prind din urmă convoiul mimilor. Aș putea să stau în spate și să vin în urma Disperării și a calului ei abătut în rolul... Rușinii, poate. În rolul Robiei. Le-aș suporta bastoanele și bâtele, atâta timp cât aș putea rămâne cu ei și aș avea adăpost de vreme rea.

Reușesc însă să mă stăpânesc și îi las să plece fără mine, fără gândul din urmă al Robiei și fără povara suplimentară a Rușinii mele. Cobor pe drumul vitelor, pe celălalt versant al dealului, înapoi la lumina soarelui. Când dau de lumina caldă, îmi încetinesc pasul. Vreau să nu mă grăbesc și să mă bucur cât pot de mult de ce-a mai rămas din ziua asta tulburătoare. Nu sunt pregătit să înfrunt alegerile pe care le am de făcut, nici măcar nu pot încă să ghicesc care sunt. Nu vreau să văd nici conacul, nici casele. Nu vreau să dau cu ochii de stâlp. Lacrimile încă nu mi s-au uscat. Sufletul mi-e din nou în dezordine. Sufăr de ceea ce Cecily numea „tremurici”. Dar e o stare care o să treacă – știu asta din experiență – cu fiecare pas pe care-l fac pe câmpurile întinse și pustii. Aceste neliniști otrăvitoare și grele ca plumbul îmi sunt cunoscute: mă iau pe nepregătite și se duc repede, ca și cum nici n-ar fi fost, deși în ultimul timp mă vizitează tot mai des. Moartea lui Cecily e de vină pentru ele. Fără dragostea ei sunt ca o păstaie goală. O plâng din

când în când, și o să tot fac asta până când o să treacă doliul. Cred – și sper – că ziua aia n-o să vină niciodată. Gândul că dorul de ea n-o să-mi treacă niciodată mă liniștește. Știu că nu pot, că nu trebuie, și că n-o să rămân.

Așa că mă las cuprins de jale cât cobor dealul cu trifoi. Îmi pot permite să mă bălăcesc ca un porc în nămolul milei de sine pentru câțiva pași. E în firea mea s-o fac. E în firea mea să-mi pară rău de mine și să mă simt mai bine când îmi îngădui această slăbiciune. Îi dau voie tristeții să-și urmeze drumul, iar pe urmă îmi ridic fruntea și, traversând un nor de puf de scai stârnit de o briză prea blândă ca s-o pot simți, mă silesc să văd pretutindeni ceea ce oamenii de la țară sunt născuți să vadă: prietenia tuturor lucrurilor. Câmpurile noastre sunt pline de leacuri. Toate zilele se arată bune celor care iubesc să stea în aer liber.

Trec pe la umbra stejarilor noștri falnici, cu primele lor ghinde și cu frunzele căzute pocnindu-mi sub picioare; ajung la pământul nostru neted, întins, care muncește din greu, la fel de dur, de supt și de încărunțit ca oricare țăran. Iată și gaițele, care îmi țin tăcute companie. Cele patru sau cinci pe care le văd în după-amiaza asta sunt prea ocupate să ciugulească pere și mere sălbătice ca să mă bage în seamă. Văd și cinteze ascunse prin mărăcini. Deocamdată, cel puțin, au ce mânca. Au alune, afine, măceșe și semințe pe săturate. Gardurile sunt grele de zâmbetul fructelor roșii, de parcă vreun spiriduș le-ar fi atins cu bagheta lui magică și le-ar fi poruncit să se umple de nestemate. Tot acum e și vremea ciupercilor. E o greșală să crezi că, doar pentru că am cules orzul, pământul și-a pierdut dărnicia. Fiecare buruiănă și fiecare copac se bucură de o recoltă proprie.

Cu toate astea, toate plantele și animale știu că vara e pe sfârșite. Păpădiile de pe marginea drumului s-au albit ușor în ultimele zile. Îmbătrânesc. Anul ne părăsește. La fel și rândunicile. Câteva zeci de rândunici zboară deja în zig-zaguri deasupra mea, pregătindu-se de călătoriile lor lașe spre sud. Întotdeauna simt înaintea noastră că se subțiază și se răcește aerul și înțeleg că a venit vremea să plece. N-ar trebui să mă supere că pleacă. Au mâncat deja toate muștele pe care le puteau mânca. Destul le-au ținut companie vitelor noastre. Trebuie să se ducă în altă parte, într-un loc mai bun, presupun. Cu toată căldura lui, soarele este ceva mai jos pe cer azi decât era ieri. Ce-a mai rămas din albastrul cerului s-a subțiat și mai mult în după-amiaza asta. Învelișul de frunze al pădurii, așa cum se vede de pe câmpul înclinat, s-a veștejit sau s-a pătat puțin cu rugină, primul semn că somnul copacilor se apropie. Haideți, fecioare și fii ai verii, pregătiți-vă

pentru iarna cea de gheață. Zilele voastre se scurtează. Aerul vă mușcă de obraz și frigul vă trage de încheieturi. Firul strălucitor de păianjen se va transforma în scurt timp în chiciură scânteietoare. E vremea să umpleți plăcintele cu fructe, pentru că în curând vântul va scutura copacii de poame și va vui prin livezi ca să adune în grabă prunele și merele; și va trebui să așteptați înăuntru până la sfârșitul acestui anotimp al suspansului, în timp ce viscolul urlă și se răsucesce afară. Frunzele moarte zboară prin aer. Sunt secerate și adunate în bogatul hambar al pământului.

Acum am mai rămas doar patru. Sper să mai fim patru. Doamna Beldam nu poate să fie decât pe undeva prin apropiere. Seara asta va fi cea de-a cincea pe care soțul ei o petrece la stâlp. Domnul Scârța-Scârța încă lipsește, desigur. Mâine o să-l caut, sau o să caut ce a mai rămas din el. Cea mai mare dorință a mea e să nu mai găsesc nici măcar o urmă din el. Cartograful, cel în care, preț de o clipă, îmi pusesem toate speranțele. Să presupunem că, în noaptea confesiunii, cineva de la conac a ieșit și el într-o misiune de salvare, pe când domnul Scârța-Scârța era în altă parte, ca să-l avertizeze să nu se mai întoarcă niciodată, ca să-i spună că pe aici trece drept căpetenia solomonarilor, mai-marele vrăjitoarelor, că viața sa diformă și fragilă atârână de un fir de borangic și că ar putea să atârne în curând de o funie groasă. Dar cine să fi fost salvatorul? Niciunul dintre însoțitorii lui Jordan, asta e sigur. Nici grăjdarul. Nu ar fi riscat, nu le-ar fi păsat îndeajuns de soarta lui ca să facă acest gest. Poate că intendentul Baynham. Conștiința lui cultivată ar fi putut să-l mustre. Din ce-am văzut, nu pot să spun că e un om rău. E un câine, leneș, fidel, obedient. Așa cum am fost și eu, până acum.

Poate că unii dintre vecini mei au fost buni samariteni, fără s-o știe. E ușor să-ți închipui că așa s-au petrecut lucrurile. Dacă l-ar fi prins pe domnul Scârța-Scârța când se îndrepta spre casă, n-ar fi ratat ocazia de a-l certa pentru toate necazurile pe care le-a adus pe capul lor, nici șansa de a-i spune ce le-a zis domnul Baynham la ușa conacului, înainte să le sugereze să adune vreascuri ca să aibă ce să pună pe rugul colectiv: „Am auzit că se fac vrăjitorii pe-aici. Trei dintre cotoroanțele voastre sunt prizonierele noastre.” Nu-mi pot închipui însă că domnul Scârța-Scârța ar fi fugit doar din atâta lucru. Nu-l văd ascunzându-se. S-a arătat a fi un bărbat curajos și sincer, care nu ia în seamă pericolele care îi ies în cale; sau nu le vede, un erou inocent. Îl văd, în schimb, grăbindu-se spre conac ca să-și spună cuvântul. Le-ar fi eliberat pe fată și pe femei. Nu, nu acesta e răspunsul pe care-l caut.

Conașul Kent știa, desigur, ce urmează să se întâmple. Ar fi făcut tot ce i-ar fi stat în putință ca să-l prevină pe cartograful și oaspetele lui de pericol. Cine știe, poată că și-a pus paltonul peste cămașa de noapte și a plecat să-l caute. Poate că a avut noroc și s-a întâlnit cu domnul Scârța-Scârța în drum spre casă. S-ar fi speriat unul de altul pe alee și apoi ar fi schimbat câteva

cuvinte în șoaptă și câteva îmbrățișări. Ar fi putut măcar să scrie un avertisment pe un petic de hartă și să îl lase pe verandă ca să îl găsească domnul Scârța-Scârța. Dar cu siguranță că mi-ar fi spus conașul Kent dacă l-ar fi ajutat pe cartograf să scape sau dacă l-ar fi convins, cel puțin, să stea departe de casă. Și totuși, acum că mă gândesc mai bine, au rămas lucruri nespuse în dimineața în care a venit la mine să-mi aducă veștile triste. „Și ce s-a întâmplat când domnul Scârța-Scârța s-a întors azi-noapte?” l-am întrebat eu. Conașul Kent și-a dus mâna la ochi, cumva rușinat – de parcă ar fi vrut să ascundă o minciună – și mi-a spus: „Încă nu s-a întors acasă. Trebuie să fi dormit în altă parte...” Acel „în altă parte” pare acum mult mai semnificativ decât înainte. Eu crezusem că în altă parte nu poate să fie decât în brațele doamnei Beldam. Mă gândesc că poate conașul a vrut să-mi sugereze că bunul nostru prieten e în siguranță. „În altă parte” nu era între hotarele parohiei noastre.

Încă nu mi-a trecut neliniștea pricinuită de coșmarurile în stare de veghe pe care le-am avut când am coborât dealul cu trifoi. În ele, prietenul meu e învelit într-o foaie velină, și e palid. Sau se topește în flăcări și carnea îi alunecă pe oase ca ceara de lumânare. Servitorii au dat de el și i-au improvisat o spânzurătoare; servitorii au dat de el și l-au lăsat să sângereze în pădure; porcii noștri l-au sfârtecat până n-a mai rămas nimic din el. Sau poate că vecinii mei l-au prins pe aleile lor. De data asta nu mai sunt buni samariteni. E târziu și s-a făcut întuneric. Nu e nimeni acolo care să fie martor sau care să-i judece pentru violența lor. Se poartă cu el așa cum se vor purta cu grăjdarul a doua zi. Îl lovesc cu picioarele și-l învinețesc. Ar putea să trăiască, dar cineva are un cuțit și-l ciopârțește pe domnul Scârța-Scârța. Niciun mădular nu mai rămâne la locul lui. Și, încă o dată, porcii îl sfârtecă până nu mai rămâne nimic din el.

Și dacă pe domnul Scârța-Scârța l-au găsit și l-au executat, de ce nu și pe doamna Beldam? N-am găsit nici urmă de ei în ultimele două zile. Așa că de ce nu și pe doamna Beldam? Îi văd capul ras îngropat cu nasul în țărână ca un nap, o trufanda dulce și mică pentru porci. O văd întinsă lângă Cartograf, printre hoiturile din Căcăstoare. Dar mă cuprinde o altă bănuială înfricoșătoare, nu așa de dulce, dar mai plauzibilă, având în vedere ce știm deja despre ea, despre durerea și furia care au încercat-o la moartea tatălui. Femeia care probabil a măcelărit-o pe Willowjack, femeia care caută încă să se răzbune a fugit prin mărăciniș cu domnul Scârța-Scârța la zece pași în urma ei, în miez de noapte. El crede că o urmărește și că ar putea să o

salveze. Dar ea e cea care îl ademenește. Vrea ca el să o urmeze. Încetinește suficient de mult cât să-i dea bărbatului șchiop ocazia să o prindă din urmă. Încă douăzeci de pași și a lui e, se gândește el. E la o azvârlitură de băț. Dacă ar avea părul mai lung, ar putea s-o prindă. Ajung în luminișul în care au făcut străinii focul în prima lor zi aici. Ajung la galeria de copaci de la capătul luminișului. Întunericul îi învăluie; își întinde mantia peste cer și acoperă luna. Ea se întoarce spre el și îl înfruntă cu privirea. „Am venit să te previn, surioară”, începe domnul Scârța-Scârța. Nu vede bâta care se îndreaptă spre capul lui. Simte doar prima lovitură din cincizeci. Dar eu le simt pe fiecare în parte, un ciocănit meticulos în moalele capului, care n-o să înceteze până nu aflu dacă ce-mi imaginez e adevăr sau fantezie. Mâine, da, mâine, va trebui să mă duc să-i caut, vii sau morți. Dar acum trebuie să-mi caut pacea în somn. Azi a fost a doua cea mai grea zi din viața mea.

Încalcând toate convențiile și lăsând la o parte orice maniere, îmi petrec noaptea – prima după mulți ani – în conac. Eu sunt stăpânul lui acum, la urma urmei, sau am, cel puțin, cea mai înaltă funcție dintre cei care mai locuiesc în satul ăsta părăsit. După ce plec eu, numai liliecii o să-și mai facă adăpost aici. Din nou, pot să aleg în ce pat să dorm. Am de ales numai dintre paturi nefăcute. E clar unde a dormit grăjdarul rănit. A lăsat în urmă flori de sânge uscat. Apoi urmează un fel de dormitor încropit ad-hoc: podeaua unei camere din mucegăita galerie de la etaj este acoperită cu paie din belșug, chiar deasupra dormitorului stăpânului meu – aici și-au petrecut timpul însoțitorii, asta a fost camera de tortură. Miroase a bărbați și a suferință.

Și conașul Jordan a lăsat în cameră urme ale trecerii sale, mai ales mirosul de apă de trandafiri din sticla de parfum și bluza brodată de pânză, acum murdară, pe care o purta când a venit în hambar să le arate pumnul tuturor și în care bănuiesc că a și dormit. Aleg patul lui. L-a făcut mai confortabil sau a ordonat unuia dintre servitorii săi să-l facă mai confortabil. E evident că a refuzat orice i-a oferit conașul Kent din stocul lui de saltele de paie și cuverturi aspre și cârpite și și-a făcut în schimb o saltea din covoare, stofe și perdele, pe care le-a acoperit cu una dintre pelerinele vechi de călărie ale lui Lucy Kent. Nu e tocmai salteaua de fulgi pe care era obișnuit să doarmă. A fost de-a dreptul un chin pentru om. N-a avut niciun prepelicar care să-i doarmă la picioare și nici vreo tavă de trufandale la capul patului. Dar patul lui îmi pare neobișnuit de confortabil.

La început nu-mi dau seama ce a împăturit conașul Jordan ca să folosească drept pernă. E întuneric în cameră. Dar când îmi pun capul jos,

îmi dau seama din ce e făcută după textură. Nu cred că am mai pus obrazul pe un șal de catifea până acum, deși am visat de curând la asta. La început, mă simt de parcă mi-aș fi lipit obrazii de o cârțiță. Am mai prins cârțițe și iepuri de câmp și mi-am frecat buzele și pielea de blana lor. Nu e nimic mai mătăsos pe lumea asta ca blana de cârțiță. Dar cârțițele nu miros așa de bine. În afară de aroma dospită a conașului Jordan și a apei sale de trandafiri, prind – în ciuda faptului că a fost clătită de sânge, sânge de cal poate, rămas de la Willowjack – mirosul ei cald și stătut. Ridic șalul și îl întorc pe toate părțile în întuneric, sperând să descopăr că e al ei. Dar prea e lipsit de strălucire și de culoare. Încerc să găsesc movul, dar șalul nu vrea să mă ajute. Sunt totuși fire de argint, cu siguranță, strălucind aproape umede în lumina lunii, ca dărele lăsate de un melc. Prima oară când am văzut șalul în toată eleganța lui a fost la sfârșitul serbării și al dansului. Atunci îl ținea pe umeri, stând la intrarea în hambar, și arăta ca o turcoaică sub împletitura lui grea și domnească. Ultima oară când am văzut bucata asta de catifea era plină de sânge, aruncată pe un gard de pe alee, chiar lângă cocioaba care fusese cândva a Saxtonilor. „Spune-mi cum o cheamă”, mi-a cerut atunci noul meu stăpân. „Pe cuvânt de onoare dacă știu ce nume să-i dau”, i-am răspuns.

Mă conving că e șalul femeii. Mărturisesc că încerc să dorm cu el lângă mine și cu ea. Încerc să o invoc lângă mine, șoptind în eșarfa ei de catifea. Mă mângâi cu ea. Mi-o apăs pe buze și pe nas și o sărut. Tot așa de mătăsos ar fi și părul ei, care trebuie să mai fi crescut acum. Pot să spun oare că șalul îmi dă putere? În timp ce trec orele astea lungi, în timp ce stau scufundat în făgașele singuratice ale nopții, mi se pare că descopăr – sau visez că spiritele șalului îmi revelează – ce trebuie să fac înainte ca regele Edmund, așa cum l-am botezat cu domnul Scârța-Scârța, să mă aservească cu totul. Mă trezesc rece ca un sloi, de parcă peste tot trupul meu ar fi trecut înghețul, dar cu mintea limpede. Înghețul și arătura. Acesta e imboldul. Trebuie să ar pământul. A venit timpul să ar pământul, indiferent ce-ar spune Jordan. Ce începe plugul o să termine înghețul. Iarna o să aducă primăvara.

Mi-e prea frig și mi-e mintea prea limpede ca să mai pot dormi. Așa că mă ridic dezbrăcat din pat, îmi încălț cizmele, pun pe mine bluza uitată a conașului Jordan ca să-mi țină de cald, mă înfășor cu șalul lui Beldam și ies afară. Vreau să-i întind femeii o capcană – cred. Sau cel puțin să văd dacă mai trăiește, dacă se mai duce noaptea să-și îngrijească bărbatul, dacă mai caută oameni pe care să se răzbune pentru moartea tatălui. Trebuie să spun

că gândul că ar putea să se furișeze prin beznă, cu o bucată de piatră într-o mână, în loc de ciocan, și un țăruș de metal în cealaltă, împreună cu imaginea pe care deja mi-am făcut-o despre ea, ademenindu-l pe domnul Scârța-Scârța în pădure și lovindu-l scurt cu ciomagul, împrôșcându-i sângele în țărână, toate astea mă fac să-mi fie frică de întuneric mai mult decât i-a fost vreodată unui orășean nesăbuit.

Cerul e senin, dar e prea devreme pentru ca luna să treacă dincolo de crestele copacilor. Sunt hotărât să cobor la stâlp. O să atârș șalul lângă soț, dar în așa fel încât prizonierul să nu poată ajunge la el. N-are cum să nu-l vadă dacă vine. Până și în cea mai profundă beznă, firele sale de argint o să strălucească, trădând locul în care se află. Dar acum că tremur afară și că urzeala adâncă a tăcerii îmi aduce aminte că nu mai am niciun vecin, curajul mă părăsește. Nu sunt încă pregătit să-l înfrunt pe soț. Nu vreau să risc să umblu pe aleile întunecate și pustii în noaptea asta. Așa că întind șalul de catifea pe banca de piatră din veranda conacului, acolo unde a fost întins și tatăl ei, deși nu cred că doamna Beldam cunoaște amănuntul ăsta. Îi mângâi scamele. Îmi iau rămas-bun. Nu cred că o să vină după el chiar acum.

Dar bănuiesc că a venit chiar atunci. Pentru că abia mă întinsesem la loc în patul conașului Jordan, culcându-mi obrazul învinețit pe brațe, prea încordat și prea îngrijorat ca să adorm, când aud sunete ca de animal. Chemările și cântecele vântului și ale copacilor sunt capricioase. Nu sunt ritmice, ci dezordonate și fără șir. În schimb, pașii pe care îi aud apropiindu-se tiptil sunt ritmici și uniformi. Aud ceva dincolo de pereții casei, ceva grijuliu, ceva mic și delicat. Nu îndrăznesc să mă mișc în pat. O să știe unde dorm. Scândurile s-au desprins din podea și chițăie mai rău decât șoarecii. Până mă întind eu din pat ca să apuc un sfeșnic în cazul în care trebuie să mă apăr, în cazul în care trebuie să o opresc, în cazul în care trebuie s-o fac prizonieră, foșnetul pașilor se stinge. Conacul e, din nou, numai al meu. În sfârșit, am curajul să adorm, deși mi-e teamă de ce o să visez sau de ce o să găsesc când mă trezesc.

Dimineța, văd că șalul de catifea a dispărut. Nu știu ce înseamnă asta pentru mine, pentru că nu mă cunosc. Înseamnă, firește, că femeia e în viață, dacă nu cumva au prins vulpile sau viezurii gust pentru șalurile de catifea. Dar asta indică și înfiorătoarea și pasionanta posibilitate ca, în timp ce toată natura doarme, doamna Beldam să fi hoinărit ca o fantomă vie pe aleile și coridoarele noastre. Nu doarme niciodată. Ne bântuie. Patrulează fiecare

locșor din noi. Și acum că toți vecinii mei au plecat și că domnul Scârța-Scârța doarme, probabil, cu morții, eu sunt singurul care i-a mai rămas. Probabil că m-a văzut seara trecută venind acasă, cu umerii căzuți. A văzut unde mi-am făcut culcuș. A pândit intrarea conacului aseară și m-a văzut stând, fricos ca un copil, în dreptul ușii care dă în verandă, îmbrăcat în cămașa brodată a conașului Jordan, un domn din cap până-n picioare, și înfășurat în șalul despre care zisesem cândva că nu e de nasul ei. M-a văzut întinzând șalul pe banca de piatră. Și când am intrat înapoi în casă, nu cred că a rămas acolo mai mult de o secundă. I-a fost frig în ultimele nopți. Acum are din nou catifeaua ei purpurie.

Nu la asta mă așteptam când am acceptat propunerea conașului Kent de a fi unul dintre oamenii lui Jordan. Mă gândeam că, deși compromisul acesta m-ar tulbura, mi-ar veni la îndemână să petrec ceva timp în plus în serviciul lui prin locurile pe care le-am iubit, pe care le cunosc și în care eu însumi eram cunoscut și iubit. Ar fi fost un lux, într-adevăr. Aș fi avut intimitatea necesară ca să pot jeli în pace. O pace de toamnă. Dar stând aici în dimineața asta, în umbra adâncă a verandei, și privind piatra rece și goală a băncii, nu pot să fiu decât îngrijorat, să simt strânsoarea tot mai puternică a fricii de moarte. Am fost prost să rămân în urmă. Aș fi avut ocazia să scap. Ar fi trebuit să cobor ieri dealul și să mă alătur grupului care se ducea în oraș. Poate că ar fi trebuit să părăsesc satul cu familia Carr acum două după-amiezi sau cu alți vecini care m-ar fi acceptat în compania lor. Adevărul e că ar fi trebuit să plec de aici de îndată ce a murit Cecily. N-am fost niciodată suficient de bărbat sau de blond ca să rămân.

Chiar și acum mă bate gândul să-mi strâng lucrurile și să plec. La urma urmei, nu m-am angajat să rămân aici. N-are cui să-i pese dacă plec înainte de vreme. I-am dat de înțeles conașului Jordan că sunt de acord, dar fără tragere de inimă. Și abia dacă ne-am atins când am dat noroc ca să pecetluim înțelegerea. Degetele mele n-au făcut decât să se lovească de inelele lui. La urma urmei, nu o să mă țină aici faptul că mi-am plecat capul în semn de încuviințare și că mi-am atins degetele de ale lui. Nu astea o să mă țină. Ci ochii larg deschiși ai conașului Kent și concluzia la care am ajuns noaptea trecută, când am înțeles ce înseamnă ei pentru mine, ce am de făcut, ce ar trebui să încep înainte să plec, șanțurile și brazdele pe care trebuie să le las în urma mea. Așa că mă îmbrac și mă înarmez cu vechea sabie scurtă despre care se spune că a folosit-o primul Edmund Jordan ca să taie capul unui hoț de vite acum treizeci de ani și care presupun că a mai fost folosită de curând,

dacă te uiți la vârful ei maroniu. Apoi caut lanțul cu cheile pe care conașul le folosea atât de rar. Soțul doamnei Beldam nu trebuie să-și ducă pedeapsa până la capăt, dacă e de acord să mă ajute la arat.

Cine știe ce e în mintea lui când mă vede apropiindu-mă de stâlp. Știu că o să-și dea seama imediat de stânjeneala și rușinea mea. Nu le pot ascunde. Trupul meu e încordat și plin de noduri ca o tisă. Încerc să-i zâmbesc ca să-i arăt că-i vreau tot binele și că sabia pătată de sânge pe care o am cu mine nu trebuie să-l îngrijoreze, atâta timp cât nu mă obligă s-o folosesc. Dar n-am mușchii feței suficient de relaxați. Zâmbetul cu care îl întâmpin e încordat și artificial. Simt un gol în stomac, de fapt. De la frică, bănuiesc. Dar cel puțin am dormit într-un pat bun aseară și m-am odihnit suficient de mult cât să am mintea limpede acum. Știu cum am de gând să-mi petrec ziua. Dar nu pot s-o fac de unul singur.

Dacă i-e frică de mine, de chipul meu încremenit, de sabia mea, de foiala mea încordată, nu mai are puterea s-o arate. Nu mi-am dat seama cât de slăbit o să fie după ce a stat nemișcat și n-a făcut nimic atâtea zile. Noi credeam că pedeapsa pe care i-am dat-o lui și socrului, trimițându-i șapte zile la stâlp, e una blândă. Pe lângă faptul că i-am tuns și le-am rupt arcurile. „Să vă socotiți norocoși”, le-am spus. În alte locuri, mai puțin primitoare ca asta, ar fi fost bătuți și spânzurați. Dar acum că mă uit la el în lumina soarelui – întâlnirile noastre au avut loc mai ales pe întuneric –, văd cum l-a vlăguit vara, cum a pălit, cum atârna uscat de stâlp. Brațele lui erau groase, ca de stejar, când l-au legat acolo. Nu pot să spun că s-au subțiat, dar sunt cu siguranță mai puțin vânjoase. Sângele și seva s-au scurs din ele. Are gâtul și încheieturile vineții de când a încercat să se elibereze. Ochii îi sunt adânciți în orbite, de la lipsa de somn, poate. Buzele îi sunt cojite: ciuperci portocalii, despicături uscate. Și gâtul i s-a umflat de la pișcăturile insectelor și i s-a înroșit în locurile în care a încercat să se scarpine de lemn.

— Am cheia, îi zic, uitându-mă la claia de păr negru care îi împodobește scalpul.

Nu vrea să mă privească.

— Am furat-o.

Se încruntă. Parcă ar vrea să spună „Și ce?” sau „Te-ai grăbit, nu glumă”. Sau „Gâtul meu e pregătit pentru sabia ta. Taie-mi capul și hai să terminăm odată cu treaba asta”.

— Am furat-o, îi spun din nou.

Trebuie să știe că mă supun unor riscuri pentru el.

— Mi s-a spus să nu-ți dau drumul până când nu ți se termină pedeapsă de o săptămână. Dar cred că știi deja că sunt singurul prieten pe care-l ai prin locurile astea. Nu ți-am dorit niciodată răul...

Se încruntă din nou: „Și ce dacă?”

— Pot să plec, dacă asta preferi.

— Fă ce vrei.

— Cum te cheamă?

Trebuie să mă împrietenesc cu el.

— Nu te privește, îmi spune.

Sunt tentat – zguduit, de fapt, de acest impuls de moment – să-i retez gâtul cu sabia dintr-o singură mișcare. Mă scoate din sărite. Nu mi se pare că merit atâta lipsă de respect. În schimb, nu fac decât să așez sabia pe fruntea lui încruntată și să-i șoptesc, cu gura lipită de urechea lui, explicându-i cum stau lucrurile:

— Nu mai e nimeni care să poată să te ajute. N-a mai rămas nimeni aici în afară de mine. Și, după cum vezi – zăngănesc cheile –, cheile sunt la mine acum.

— Zi ce vrei de la mine.

— Am nevoie de ceva ajutor cu munca pământului. Doar pentru o zi.

De data asta încuviințează din cap. Înțelege ce înseamnă o zi de muncă la câmp.

— Și mai sunt și alte recompense... pentru timpul pe care l-ai petrecut cu noi.

Îi explic pe scurt că toți sătenii au plecat. Conașii și însoțitorii lui de asemenea. Așa că, de îndată ce terminăm de arat, o să fie liber să meargă prin toate casele și să ia ce vrea din ele. Poate să ia animale, mâncare pentru iarnă. Și, dacă vrea, poate să umple o căruță întreagă cu recolta și uneltele noastre ca să le vândă în cea mai apropiată piață.

— O să vă fac pe amândoi – își ridică ochii când o pomenesc pieziș pe nevastă-sa – bogați. Doar pentru o singură zi de muncă pe câmpul meu.

Câmpul meu, chiar așa. Câmpul la care țin atât de mult.

— Ce zici?

— Zic că tu ești cel care ține sabia. Și că la tine sunt cheile.

Speram să nu fiu atât de împiedicat cu cheile, dar fără să le încerc pe rând nu știu care descuie lacătul. Îmi tremură mâna, trebuie să las sabia jos pe pământ, ca să mă folosesc de ambele mâini. Pun însă piciorul peste mâner, ca să n-o ridice de îndată ce-i dau drumul. De fapt, nu prea e în stare

să ridice nimic. Cade în genunchi de îndată ce scot bârna cea mai de sus. I-am dat drumul doar ca să se prăbușească. Îl las să se așeze pe pământ și să-și frece picioarele și brațele, în timp ce mă dau puțin mai înapoi, încercând să îmi dau seama dacă mă pot încrede în el. Cred că l-am convins când i-am promis bogății. Dacă mă gândesc mai bine, de îndată ce și-ar aduce sângele înapoi în mădulare, ar putea la fel de bine să-mi dea cu o bâtă în cap și tot ar fi liber să ia orice vrea, inclusiv sabia mea scurtă. Dar e ceva în gesturile lui care-mi dă încredere. Un om șiret nu m-ar fi tratat cu atâta dispreț. Nu mi-ar fi spus să fac ce vreau. Un om șiret ar fi fost mai nerăbdător să mă ajute și mi-ar fi spus mai repede cum îl cheamă. Ar fi mințit și ar fi făcut promisiuni pe care le-ar fi încălcat.

Îmi asum un risc și-l las în iarbă să-și revină, în timp ce pornesc înapoi pe aleea care duce la conac. Vreau să-i aduc apă și puțină pâine cu brânză. La întoarcere adun și câteva fructe căzute. Mă aștept să fi plecat sau să se fi înarmat cu una dintre pietrele din curtea bisericii, din acelea pe care trebuie să le fi folosit nevastă-sa – dacă într-adevăr ea a omorât-o pe Willowjack – și dintre care a ales una aseară, în vis, ca să-l ucidă pe domnul Scârța-Scârța. Dar omul așteaptă tăcut lângă stâlp. Se sprijină cu spatele de postamentul lui. Își ține picioarele întinse pe pământul pe care l-a tot râcâit în ultimele zile. Încă mai simte înțepături în brațe și picioare. Își mișcă umerii, dar îl dor. Chiar și așa, îmi dau seama că a fost, până nu demult, un bărbat puternic și vânjos. A secerat ceva orz la viața lui. Arată ca un țăran obosit, bucuros să-și primească mărul, pâinea și brânza.

Îi spun că mă întorc după ce mănâncă și prinde mai multă putere. Se încruntă din nou. Dar de data asta o face într-un fel care îmi inspiră încredere. Prânzul pe care i l-am adus și l-a acceptat e un armistițiu. A împărțit pâinea cu mine. Nu cred că a mai avut parte de ospitalitate de la ceilalți țărani sau de la conași. Mai risc o dată și-i așez sabia scurtă la picioare:

— Apără-te dacă vine cineva.

Cu toate că nu prea are sens să-mi asum asemenea riscuri. N-o să vină nimeni, poate doar nevastă-sa sau domnul Scârța-Scârța, deși e puțin probabil. Dar i-am arătat că am încredere în el și că mă gândesc la binele lui. Am renunțat la sabia mea și am făcut din el un tovarăș, suntem amândoi victime ale lumii. Eu sunt cel șiret aici, se pare. Dacă doamna Beldam ne privește, și bănuiesc c-o face, o să vadă că sunt un prieten. Fluier când mă retrag, ca să-i arăt ce încredere am în el și în ea.

Dar de îndată ce mă îndepărtez, mă opresc din fluierat. Vorbesc singur, alcătuiind o listă cu lucrurile pe care le am de făcut. Judecând după primele sarcini, ziua de azi pare ca orice altă zi de sfârșit de vară. Trebuie să tai lemne și să le pun în stive. Trebuie să mă îngrijesc de câmpuri și să tund gardurile vii. Trebuie să repar zidurile care stau să se prăvălească și hambarele lăsate în paragină. E anotimpul reparațiilor. E și anotimpul preparațiilor, când ne pregătim pentru primăvara următoare. Știu că o să am nevoie de boi pentru ce mi-am propus. Avem patru, pe care-i lăsăm să pască pe pârlăoagă și pe pământul comun. Sunt animale blânde, în ciuda coarnelor ca semiluna și a gușilor buhăite. Nu fac toată ziua decât să huzurească și să mănânce, luptându-se doar cu muștele. Singurul lucru care-i deranjează e munca, și în locurile astea e rară. Îi salvează totuși de cuțitele măcelarului. Atâta timp cât sunt puternici, nu vor ajunge slănină sau piele tăbăcită. N-o să facem câni din coarnele lor sau mosoare, jucării și zaruri de os, nici n-o să le fierbem copitele ca să facem lipici, până nu or muri de moarte bună. Boii noștri au o viață ușoară.

Nu-mi amintesc exact unde i-am priponit, așa că trebuie să merg din poartă în poartă până zăresc boturile lor albe și rozaliul dinăuntru urechilor comice. Cenușiul lor bălțat, ca de măgar, îi camuflează prin arboret. Azi sunt numai doi. Cei mai mici dintre cei patru pe care-i avem. Vecinii i-au luat pe ceilalți doi cu ei, ca să-i înhame la căruțele cu bunurile familiei, și poate ca să-i vândă în primul târg în care ajung. Leg perechea rămasă cu funia, și îndemn boii să-și urnească picioarele greoaie și butucănoase de-a lungul aleii; îi leg la depozitul de unelte, unde sunt bucuroși să pască ierburile din șanțul de lângă ușă. Boii nu au mintea cailor, așa că sunt mai maleabili și mai răbdători. Sunt mai cuminți; nutrețul lor de iarnă e mai ieftin. Un cal miroase șaua încă dinainte să o scoți din casă sau aude cum îți tragi cizmele de călărie și începe să dea din copite. Un bou nu va ști că trebuie să facă muncă de povară decât în momentul în care e pus la jug – și nici atunci nu va protesta.

Întotdeauna mi-a plăcut hambarul ăsta mic. E o dărapănătură. N-a contat niciodată că lumina, șobolanii sau ploaia se strecoară prin crăpături: nu țineam nimic de mâncare înăuntru. Lăsăm lăstunii, rândunicile și măcălendrii să-și facă cuib înăuntru. Nu ne deranja nici dacă creșteau urzicile. Când am ajuns prima dată aici și lucram, fără prea mult folos, cu familia Saxton pe câmp, eu – copilul lor mare și încet la minte – eram cel pe care obișnuiau să-l trimită să le aducă uneltele de muncă. Cred că s-au

amuzat copios pe seama mea, cerându-mi lucruri pe care știau că nu le cunosc după nume. „Adu niște corfe și sufocelul⁵”, spuneau. „Adu un jug de porc și-o pană de mai.” Chiar și atunci când am aflat ce înseamnă, continuam să vin înapoi cu unelte absolut nefolositoare – un cuțit de plug când ar fi trebuit să aduc furca; un cosor de buruieni, când ar fi vrut unul pentru secerat –, doar ca să-i fac să râdă. Și pentru că-mi plăcea să mă întorc să văd hambarul.

Astăzi, hambarul e îmbâcsit de căldură, o căldură care anunță furtună. Eu, adică noi, eu și cu voluntarul meu, trebuie să ne punem pe treabă. Plugul fără roți merge mai ușor decât celălalt și e și mai aproape de ușa hambarului, dar cu doar doi boi, când de obicei sunt patru, și cu doar două perechi de mâini, am nevoie de niște roți care să sprijine grindeiul în partea din față. Ar fi prea greu să ar azi fără roți, și m-aș pedepsi prea sever făcând-o. Brazdele n-ar avea adâncime. Unealta s-ar lăsa cu toată greutatea pe bârsă și pe coarne și n-am putea s-o îmblânzim nicicum. Așa că dau primul plug la o parte și, stârnind praful în razele oblice ale soarelui, găsesc părțile celui de-al doilea plug, cel cu roți. Le scot pe toate afară și mă apuc să le așez în ordine lângă hambar.

N-am nevoie să mă întorc la stâlp pentru ajutor. Bărbatul stă lângă boi și mă privește. Mă privesc toți trei. Probabil că a auzit zgomotul uneltelor și și-a dat seama că trebuie să vină. E pregătit de muncă. Nu pot să zic că pare vesel, dar cel puțin se ține mai drept decât se ținea azi-dimineață. Pielea lui are altă culoare, nu mai e griul acela împestrițat al măgarilor. Văd că a adus și sabia cu el. Dar ăsta-i un lucru înțelept. Nu vrea să mă ajute până nu-i zic eu s-o facă. Nici nu mă salută. Eu sunt cel mai în vârstă dintre noi și s-ar cuveni măcar să-și plece capul. În schimb, prinde glas.

— Nasul înaintea urechii, îmi spune, fără vreo căldură sau vreo bucurie a participării.

Mă ridic și încuviințez din cap, surprins. Cum de-a înțeles atât de multe? De mult n-am mai auzit cuvintele astea. Poate că o zice doar așa. Crede că n-am experiența unui om de la țară. Vrea să-mi aducă aminte că, atunci când pun toate piesele plugului laolaltă, cuțitul de plug care despică bulgării de pământ – nasul – trebuie pus înaintea brăzdarului, a lamei mai mari. Și vârful de săgeată care taie brazdele trebuie să vină înainte de cormană – ureche –, care răstoarnă brazdele. Numai un prost sau un orășean – ca mine, se gândește el – ar încerca să le așeze altfel. Dacă nu pui cuțitul în

față, pământul nu se despică. Fără să așezi cormana în spate, brazda n-o să fie întoarsă.

Dar vorbele astea ascund și un înțeles mai adânc. Sunt un avertisment – printre țărani, cel puțin – că viața ar trebui să fie lăsată să înainteze în ordinea ei firească și logică. Cu alte cuvinte, nu mănânci înainte să gătești, nu împletești lână înainte s-o tunzi, nu încerci să faci focul fără surcele, și nu poți să culegi porumbul până nu ari și însămânțezi. Și-a dat seama ce o să facem în ziua asta de muncă. Îi înțelege și semnificația mai profundă: că aratul este împărtășania noastră, jurământul nostru solemn, felul în care cinstim și sfințim pământul. Să nu ne punem viitorul în pământ înainte de venirea iernii ar însemna să nu credem că mai vine un an viitor. Eu nu pot să cred asta. Trebuie să apărăm primăvara următoare. Așa că punem nasul înaintea urechii. Și apoi arăm.

— Vino și ajută-mă atunci, îi spun.

Când se apropie de mine îmi dau seama că, înainte să fie nou-venit, a fost plugar. Merge puțin pieziș, cum se zice la țară. Se zice că întotdeauna recunoști plugarul după picioarele lui strâmbe: cel lung e pentru brazde, cel scurt e pentru creste. Așa că îl las pe el să-l asambleze. Eu țin de grindei în timp ce noul meu partener potrivește lamele, cormana și jugul. Și pe urmă pornim spre miriștea de orz, o pereche de boi binevoitori și una de bărbați muncitori, hotărâți să răsturnăm și să afănăm pământul pentru o ultimă oară.

Câmpul de orz nu mai pare așa de curat de când am strâns recolta. E de ajuns să îl neglijăm câteva zile, că buruienile și mazărichea apar imediat. Avem deja câțiva nou-veniți: acolo unde pământul era de un auriu ruginit, acum se vede verde. Și totuși, semnele lăsate de vecinii mei pot fi citite de cei care le cunosc bine. Care le *cunoșteau* bine, ar trebui să spun. Miriștea a păstrat urmele trecerii lor. Iată dovada că noi am adunat recolta cu mâinile noastre. Recunosc locurile în care vecinul Carr și alții ca el – meticuloși, cu un zel puritan – și-au folosit coasele. Tăietura e joasă, miriștea e scurtă, nu are mai mult de un deget. N-au ratat nici măcar un pai, și știu sigur că nu le-a scăpat decât foarte puțin orz. Spicuiitorii n-ar trebui să meargă în spatele lui John Carr, decât dacă nu țin să aibă deloc bere în serile de iarnă. Tăietura ondulată a făcut-o Brooker Higgs. El întotdeauna se ține de palavre când dă la coasă. Ține capul sus. Face cercurile prea mari. Cu cât se întinde mai mult, cu atât ratează mai multe spice. Miriștea cea mai înaltă au muncit-o copiii sau Willy Kip, cu spatele lui bolnav. Porțiunea lui arată de parcă lanul

ar fi fost căsăpit, nu alta. Au venit călăreți care au tăiat orzul cu săbiile, aplecându-se direct din șa.

Parcă a trecut un veac de când am fost aici cu domnul Scârța-Scârța și conașul Kent. Tocmai ne aleseserăm Regina Recoltei și conașul spusese ce spune întotdeauna într-o „zi așa de nobilă”, cum toți și toate vor avea de câștigat de pe urma spicuirii, după rangul fiecăruia: mai întâi familiile care au trudit atât de mult, pe urmă vitele fără minte și găștele nerecunoscătoare și, la sfârșit, porcii. Nu mai spusese că porcii vin înaintea boilor și a plugului. Nu ne-a mai adus aminte că lanul de orz trebuie pus deoparte pentru grâu. N-a mai promis că după bere o să vină pâine. Îmi aduc aminte că atunci m-am gândit cu amărăciune că în planurile conașului pentru noi nu mai e loc de nicio recoltă; că ultima noastră recoltă a venit și s-a dus. Țin minte cuvintele conașului Jordan: „N-o să mai aveți nevoie de plug niciodată.” Mai vedem.

Soțul doamnei Beldam a luat frâiele în mâini. Eu conduc animale și le mân înainte. Apucă bine coarnea plugului și-și înfinge picioarele în pământ, lăsându-se pe spate și așteptând smucitura. Trebuie să găsească echilibrul perfect între boi, grindei și pământ, iar faptul că-l găsește îl înnobilează: chipul îi e transfigurat de o pasiune pe care nu i-am mai văzut-o, ca și cum i s-ar fi încredințat o misiune de o deosebită importanță. Știe ce înseamnă să ari. Cine ne privește – și sper ca doamna Beldam s-o facă – va crede că el trage de boi și nu invers, că el e cel mai puternic. Azi ară cu plugul un câmp din rai și nu de pe pământ, ară însăși holdele timpului, însemnând brazdele și crestele unei vieți istovitoare. Îmi dau seama că și el are lucruri cu care trebuie să se împace. Nu spunea domnul Scârța-Scârța că nou-veniții fug și ei tot de oi, exilați de pe propriile pământuri? Asta ar explica de ce bărbatul e atât de nerăbdător să se apuce de treabă. Am împărțit o pâine împreună. Acum vrea să împartă pământul cu mine. Vom dezlega spiritele solului. Vom lăsa micii diavoli să respire.

Secretul aratului cu plugul e că trebuie să păstrezi o linie dreaptă, să lucrezi simetric. N-am reușit niciodată să-mi însușesc cu adevărat îndemânarea asta. Arăt cu degetul spre un stejar cu vârf ascuțit, care se ridică deasupra copacilor din vâlcea. Acela e punctul de reper spre care o să ne uităm la prima noastră brazdă. Mi se pare că până și boii își ridică privirea și se pun în linie cu el. Îl așază chiar între coarne. Stejarul e cunoscut pentru faptul că stă nemișcat. N-o să-și aplece capul și n-o să se încline, indiferent ce o să încerce vânturile. Un stejar e demn de încredere. Vrea ca plugul să își

taie un drum drept și precis, pentru ca toată iarna să poată sta în fruntea unor forme plăcute privirii.

Din locul în care ne aflăm, câmpul pare nesfârșit, ca și cum n-am putea să-l stăpânim. În mod normal, ar dura doisprezece zile ca să întoarcem miriștea, chiar dacă am fi avut atelajul obișnuit de patru boi și douăzeci de oameni voinici care să ajute și să lucreze cu rândul. Dar noi suntem numai doi și nu vrem să ne întrecem cu gluma. Vrem să arăm doar o zi. O cicatrice îngustă – doar asta avem de gând să facem: să tragem brazda până la stejar, să ne întoarcem de la stejar și să brăzdăm câmpul înapoi. Totuși, o să facem tot ce putem ca să lăsăm o cicatrice nobilă și cinstită. O să fie dreaptă și mândră, dacă o să muncească și norocul alături de noi. Creasta de mijloc va fi de o înălțime potrivită, iar brazdele amândouă vor fi adânci.

— Asta o să fie spre binele tuturor, îi spun ajutorului meu, sperând să-l fac să vorbească.

Dar el tace. Își aruncă frâiele peste umeri cu nonșalanță și cu o mână încercată, și le ține strâns în jurul umărului drept, petrecându-le pe sub brațul stâng. Eu mân boii cu biciul. Începem. După nici trei pași, despicăm deja pământul și scoatem câțiva bulgări mari.

Nu mai trece mult și bărbatul începe să fluiera. Crestele și brazdele lui conduc melodia pe măsură ce ne săpăm drumul prin câmp. Fluieratul de plugar are puterea să înmoaie bulgării și să sfărâme pietrele. Fluierul lui avertizează pământul că vine lama. Sunt atât de mulțumit, că nu mă pot opri din vorbit. Îi povestesc despre toate problemele nesfârșite ale săptămânii ăsteia. Îi vorbesc despre Cecily, despre Charles Kent, prietenul meu din copilărie. Îi spun că domnul Scârța-Scârța s-a dovedit a fi un om cinstit și curajos. Boii sunt creaturi nobile, îi mai spun. Muncesc. În schimb, din câte-am auzit despre oi – el ce-a auzit? –, se pare că sunt creaturi neajutorate.

— De îndată ce vine primăvara, o să trebuiască să stăm după fundul lor ca sclavii după domni. Ca proștii.

Nici nu sunt sigur că mă ascultă. Fluieră întruna. Dar amândoi dăm din gură în după-amiaza asta și munca ne apropie. Tot ce împărtășești peste capetele boilor te apropie. Înaintăm spre vâlcea și apoi ne întoarcem spre poarta înaltă de la capăt. Roțile sunt pline de nămol. La fiecare douăzeci de pași, trebuie să le scutur cu o lovitură tare de picior și, dacă așa nu merge, atunci cu mâinile. Corbii și graurii ciugulesc brazdele umede imediat ce le întoarcem cu plugul.

Astă seară, după ce curățăm lamele și punem plugul la loc, îi cer plugarului meu să stea deoparte și dau drumul boilor să se ducă unde vor. Am o sarcină pe care vreau s-o termin fără ajutorul lui. Caut prin sacii de grâu puși deoparte pentru însămânțarea de iarnă și, cu o lopată și o pânză, aleg boabele cele mai grele și le pun în coș. Știu că ar trebui să las terenul arat să se afâneze o săptămână sau să-l las să-l înmoaie ploaia, care a început deja să-și îngroape și ea sămânța în pământ. Dar nu mai e timp. Suntem nevoiți să renunțăm la acest obicei bun. Îl las pe soțul doamnei Beldam să se odihnească într-un colț, în tufăriș, îmi umplu pumnii cu boabe de grâu și împrăștiu sămânța peste câmp, în cea mai bogată dintre însămânțări. Țăranul din mine – da, pot să mă laud cu asta – știe că cel mai bun mijloc de a ajuta aceste holde timpurii este ca după o săptămână sau două de creștere, să strivești vârfurile verzi înapoi în pământ. Dacă le strivești, pământul se întărește, iar spicele își înfig mai bine rădăcinile. Grânele, la fel ca oamenii, se ridică mai puternice dacă au fost zdrobite mai întâi. Dar am numai după-amiaza asta la dispoziție să-mi pun la cale răzbunarea, răzbunarea mea de țăran, pe Edmund Jordan și oile sale. Dunga asta subțire de grâu va fi darul meu de rămas-bun. Așa că mai merg de-a lungul brazdei o ultimă dată, prin ploaia mocănească, care se-ntetește; o iau ca pe o binecuvântare să văd că semințele sunt udate de îndată ce îmi cad din palme.

Când ies din vâlcea și mai am doar o sută de pași de făcut și vreo cincizeci de pumni de boabe, lumina începe să se stingă. Mă întorc să privesc, dincolo de coroana copacilor și de stejarul piramidal, orizontul întunecat pe care norii violeți și cenușii cresc și se adună. Ultimele urme de albastru clipească strălucitoare ca niște ochi. Lumina care a mai rămas abia dacă-și lasă urma pe câmp, deși în capătul împădurit al pământurilor noastre, razele sunt late ca niște săbii și îndeajuns de puternice ca să învăluie în strălucirea lor crengile dezgolite și palide ale fagilor, ghearele lacome ale frasinilor, foiala nervurilor înalte ale ulmilor. Pe urmă soarele își aruncă lumina de pe pământul comun pe câmp, de parcă ar căuta ceva. Nu vrea să plece. Prinde în razele lui câteva oale și acoperișuri, înainte să se ridice din nou și să-și arunce argintul în jurul norilor. Pentru câteva clipe, norii scânteiază de lumină. Câmpul nostru e negru. Deodată se luminează. După care ziua se sfârșește. Cineva i-a tăiat mukul lumânării sau l-a udat. Și gata.

Amurgul s-a adâncit acum. Dacă n-ar fi fost ploaia asta, aș fi crezut că merg prin navele întunecoase și boltite ale unei mari catedrale, acoperite de arcade de nori negri ca tăciunele. Ploaia nu are forță să dureze. Dar

deocamdată se înstăpânește peste pământ. Norii prea se îngreunaseră înainte să ajungă deasupra satului. Aproape că îi aud oftând ușurați atunci când dau drumul poverii. Brazdele se umplu de apă ca râurile la potop. Norii vor să dea dintr-odată fiecărei semințe pe care-am plantat-o toată apa de care are nevoie. Pământul devine năclăios. Mi se lipește de picioare și mi le îngreunează la fiecare pas. E greu până să și mergi. Mă uit în zare, unde se termină câmpul, și fac cu mâna spre locul în care l-am văzut ultima oară pe soțul doamnei Beldam. Strig chiar, deși cuvintele mi le îneacă ploaia. Cred că bărbatul a plecat deja. S-o fi săturat, în ultimul timp, să stea afară și pe ploaie, și pe soare. Poate că s-a dus în vreuna dintre case sau s-a adăpostit în hambar. Pentru o clipă, mi-l închipui în brațele doamnei Beldam în pășune, printre uneltele de câmp, printre urzici, pe întuneric. Ea îl strânge în brațe, înfrigurându-se, lăsând ploaia să-i șiroiască pe piele.

O să mi se ierte, cred, că mă întreb dacă oi fi chiar singurul în după-amiaza asta care nu are pe nimeni care să îl strângă în brațe în ploaie. Ziua s-a sfârșit și lumina s-a stins. Rămân să umblu singur în această ultimă seară, fără ca cineva să-și prindă brațul ud până la piele de al meu. Nu-i nimeni care să-și ridice pălăria, așa cum cere cutuma, atunci când, din pricina umezelii și a plevei, strănut – binecuvântând fără să vreau aceste câmpuri. Dar aș minți dacă aș spune că sunt la fel de negru și de melancolic ca norii. Oricât de bizar ar părea, cred că sunt emoționat. Am terminat cu aratul. Am însămânțat pământul. Vremea îmi amintește că, bătut de ploaie sau de soare, pământul le rabdă pe toate, glia rămâne, țarina va dăinui în vecii vecilor. Mirosul ei e înțepător și iute. Asta e fericirea.

Fericirea mea de plugar nu m-a ținut peste noapte. De îndată ce a trecut furtuna și s-a întunecat afară cât să mă simt în siguranță, am ieșit din casa lui Kitty Gosse, sperând să prind licărul unei lumânări sau să aud mănunchiuri de voci înnodate – soții Beldam, pe care numai îngăduința mea îi adusese din nou împreună și care poate acum aveau să-și arate recunoștința. Nu-mi închipuiam c-ar fi fost greu de găsit. Cu siguranță că dormiseră înăuntru, undeva într-una dintre casele noastre, și suficient de aproape cât să mă audă. Cum să nu se fi adăpostit într-o casă? Sigur știau că satul e părăsit și că pot să aleagă orice pat vor. Dar aveam să-i găsesc. Aveam să le fac o vizită, ca un bun vecin. Doar le meritam compania.

Lumina lunii, atâta câtă putea trece printre nori, m-a înșelat o dată sau de două ori cu strălucirile ei de argint agățate pe suprafața bălților sau pe umezeala de pe acoperișuri. Am crezut că sunt semne de viață. Dar lumina lumânărilor e mai caldă și mai intimă decât cea a lunii. Nu-ți trimite fiori pe șira spinării, așa cum fac aceste scânteieri reci. Culoarea pe care o căutam era portocaliu. Am mai făcut vreo cincizeci de pași pe cărarea înămolită, sperând – dar fără să mă aștept – să-i găsesc pe soții Beldam. Dar, cu toate că mi-am răsucit gâtul în toate părțile și mi-am ciulit urechile, vigilant ca o bufniță la vânătoare, n-am auzit nicio șoaptă, nici n-am prins murmurul noptatic al vreunui pat de îndrăgostiți.

Am fost deopotrivă trist și ușurat că n-am găsit nicio lumânare aprinsă. Ce-aș fi făcut dacă aș fi zărit scânteierea flăcării sau aș fi prins mirosul grețos de ceară topită, sau dacă aș fi auzit-o țipând de... bucurie, să zicem? Nu vreau să mă gândesc că m-aș fi furișat ca o pisică pe lângă cotețul găinilor și i-aș fi pândit. Prefer să mă închipui fiindu-le un bun prieten, un oaspete cu inima bună, care nu le-ar fi cerut altceva decât puțină prietenie. Așa că sper că aș fi stat la ceva depărtare de ușa lor și aș fi spus cine sunt, mi-aș fi făcut intențiile cunoscute. „Sunt Walter, am venit să vorbim.” Sunt Walter, am venit să ne-mpăcăm. Sunt Walter, am venit să-mpart cu voi cuibul ăsta de lumină și să respir aerul cald al odăii voastre. Tânjeam după tovărășia unui suflet de om.

Dar n-am găsit niciunul. N-am văzut și n-am auzit nimic care să-mi dea de știre pe unde ar putea fi. O ploscă de piele avea să fie singurul meu

tovarăș în acea seară. Kitty Gosse avea întotdeauna o rezervă sănătoasă de bere verzuie de orz. „Mi se pare că-mi face bine”, explicase ea. De câte ori îmi petreceam noaptea la ea, se culca și se trezea cu bere, și poate că făcea același lucru și când nu eram acolo. Spunea că berea îi alină tristețile văduviei, dar probabil că o ajuta mai mult când Fowler Gosse era încă în viață. Femeia asta a avut întotdeauna o sete greu de potolit. Pentru mine, o halbă e de ajuns. Mie nu prea-mi vine să mă-mbăt. Nu sunt făcut pentru asta. Dar azi-noapte, văzând că nu reușesc să-mi găsesc vecinii, mi-am înecat tristețile cu atâta bere, cât să îneci în ea un sac de câini, cum spunem noi. Pentru cine să mai fi rămas treaz și pentru ce?

Primele două halbe s-au dovedit tovarăși vioi, deși nu au fost atât de întăritoare pe cât mi-aș fi dorit. Cred că mă așteptam ca berea să-mi dea mai mult curaj – în orice caz, un curaj mai mare decât al unui plugar. Nu voiam să facă din mine un țap, un porc sau un câine. N-am nevoie de băutură ca să fiu desfrânat, încăpățânat sau să latru de unul singur, ca nebunii. Nu, voiam să fiu ca un taur, pregătit de luptă, puternic și nesăbuit. Pregătit pentru ziua de azi. Am continuat să beau, eroic, din berea văduvei Gosse. Nici nu cred că mi-a plăcut gustul atât de mult, sau plumbul care mi s-a lăsat brusc în mâini și picioare, dar m-am bucurat că mi-a alungat grijile. Următoarele două halbe m-au însuflețit mai mult, așa cum speram, dar m-au lăsat și mai năuc. Am inventat oaspeți. Au venit și au ciocănit la ușă. I-am primit, vorbind tare, ca o gazdă servilă. Deși am tot făcut asta în ultimul timp, chiar și când n-am băut bere. Un văduv începe mai întâi să vorbească singur; pe urmă, când se plictisește, poartă conversații zgomotoase cu flacăra lumânării sau cu umbrele schimbătoare de pe pereți, despre care-și spune că fac parte din familie.

Noaptea trecută, flăcările și umbrele erau ale puținilor bărbați și femei pe care aș fi vrut să-i îmbrățișez. M-am imaginat conducând acest alai imaginar de prieteni spre răsărit, lângă pământul întors de plug, ca să-mi poată inspecta munca și să vadă dovezile îndrăzelii și nesupunerii mele. I-am luat cu mine pe acești șapte martori treji și i-am încolonat la picioarele patului văduvei Gosse. Domnul Scârța-Scârța era mut, înnegurat. El era cel mai curajos dintre noi toți. Aveam să-i dovedesc că și eu pot să fiu curajos. Văduva era și ea acolo, firește. Întotdeauna spunea că mă consideră un om prudent. Și vede în mine o bufniță politicoasă, care se umflă în pene degeaba și e prea fricoasă ca să scoată ghearele. Dar avea să-mi vadă ghearele în curând, și avea să vadă și ce șanț săpasem cu ele în pământ. Lângă ea,

privindu-și mâinile bătătorite și pricepute, stătea vecinul John, evitând încă să se uite în ochii mei. N-o să uit cum s-a tras departe de mine, ultima oară când a venit la ușa casei mele. „Să te ajute Dumnezeu, Walt, dacă ne înșeli”, spusese el. „Să te ajute Dumnezeu, John, dacă îți închipui că aş putea să fac așa ceva”, răspunsesem eu. Acum avea să vadă cât de îndrăzneț pot să fiu pentru el. Apoi a venit conașul Kent, vărul meu de lapte. M-a privit din nou pentru o clipă, cu ochii albi și larg deschiși. Mă întrebau: „Ne-ai adus pământul înapoi?” Soții Beldam mă încurajau, dând din cap. Aveau încredere în mine. „Tu ești cel care ține sabia”, spunea soțul. Femeia și-a dat jos șalul de catifea și și-a arătat fața cu obraji buhăiți și buze subțiri, cu nasul cât un nasture și ochii de mătrăgună. Nu o speria nimic niciodată. Și mierla mea era și ea acolo, Cecily a mea, vie din nou și nevătămată. Uitasem ce durdulie și mieroasă e și ce glăscior subțire are. „Walter, Walter, fă-mă să fiu mândră de tine”, mi-a spus.

Am ridicat și cea de-a cincea halbă în aer și am închinat în cinstea lor. Eram cei mai buni prieteni. Ar fi trebuit să mă opresc din băut chiar atunci, când încă mai aveam prieteni, cât încă mai era ceva cântec în bere. Celelalte două halbe nu mi-au adus decât lacrimi – și furie. Ultima a fost ca un ciomag primit în moalele capului. Aș fi adormit pe loc, dacă n-ar fi trebuit să ies afară să-mi golesc vezica și stomacul. Asta m-a mai dezmeticit un pic. Aerul nopții m-a ajutat. Nu pot însă să spun că mi se limpezise capul sau că picioarele nu mi se mai împleticeau. Dar în curând am fost suficient de stăpân pe mine cât să pot din nou ciuli urechile, printre spasmele greoaie ale beției, după sunete omenești, altele decât vocile pe care tocmai le inventasem, altele decât trăncăneala nocturnă a stelelor. Nu se auzea nimic, firește. Curajul pe care-l găsisem pentru scurt timp în băutură îl pișasem sau îl vomitasem deja în grădina care mirosea pe vremuri atât de frumos. Nu mă mai puteam considera eroul pământului. Eram prea amărât să fiu un erou. Abia dacă mă țineam pe picioare, și fie mă mulțumeam să dorm printre fantomele gălbenelelor și cimbrului lui Fowler Gosse, fie îmi adunam mintea împrăștiată și mă duceam înapoi în cameră. Cei șapte martori ai mei, îngrămădiți la picioarele patului, își băteau joc de mine. Asta e singura măsură pe care o s-o iei împotriva lui Jordan și a oilor lui? Asta e actul tău suprem de revoltă, să înhami două animale proaste la plug și să-ți scrijelești furia pe câmp? Vai, ce-o să se mai cutremure dușmanii noștri când o să vadă brazda adâncă până la genunchi și movilița înaltă până la genunchi! O să-și lase toate armele deoparte. Și pe urmă ce-o să mai faci? O să mai plivești

niște buruieni și o să repara un gard, ca să semeni și mai multă frică în inima celor care nu vor ca satul nostru să supraviețuiască? Numai un orășean ar putea să fie atât de timid, Walter Thirsk, și să creadă că se revoltă.

Am dormit apoi, deși greu și cu întreruperi. Visele mele erau răzbunătoare. Se făcea că bat la uși, dar indiferent ce spuneam sau făceam, nimeni nu-mi dădea voie să mă alătur lor la lumina lumânării. Apoi publicul meu de prieteni și martori și-a făcut din nou apariția la picioarele patului. Doamna Beldam a ieșit în față, cu pași ușori de căprioară, și mi-a îndesat șalul de catifea în gură, ca să nu pot să țip de durere. Și-a proptit țărușul de fier pe tâmpla mea, deasupra urechii. Simțeam fierul adâncindu-se în rană. L-a lovit o dată. Apoi ceilalți l-au lovit pe rând, cu amândouă mâinile, cu piatra pătrată și grea care îi luase viața lui Willowjack. Până și Cecily. Ea era cea mai crudă dintre toți. Spunea: „Nu e destul. Brazda și movilița nu sunt de-ajuns. N-ai făcut destul.”

De îndată ce m-am trezit de dimineață, secătuit de curaj și cu capul greu ca o ciutură, și de îndată ce am ieșit afară la aer ca să mă învioresc, mi-a devenit limpede că soții Beldam își petrecuseră noaptea în cele mai bune camere ale conacului. M-a surprins îndrăzneala lor. Nu mi-a plăcut deloc, să fiu sincer, deși bănuiesc că un cuplu tânăr și sărac ca ei a fost întotdeauna curios să afle cum arată casa conașului. Dacă și-au dorit vreodată să doarmă în camere spațioase și luxoase, oricât de neîngrijite ar fi fost, asta era singura lor șansă. Îmi închipui că și-au ales patul conașului Jordan, așa cum făcusem și eu cu o seară înainte. Am ales să mă culc în patul văduvei aseară în loc să mă întorc la conac, pentru că seara pe care o petrecusem acolo mi se păruse nelalocul ei după aceea – deși deocamdată eu sunt îngrijitorul conacului. Așa că dacă pentru mine fusese nepotrivit să mă înfășor cu pelerina de călărie a lui Lucy Kent și să mă așez pe salteaua de covoare, cârpe și perdele, atunci era și mai nepotrivit pentru acești doi trecători. Am crezut că numai lilieci o să stea acolo după mine, cel puțin până la primăvară, când avea să se întoarcă unul dintre conași. Soții Beldam nu sunt lilieci.

M-am făcut de rușine stând pe alee, purtându-mi pe față nemulțumirea cenușie ca o bucată de ardezie și dând din cap la eșarfa mov de fum care ieșea răsucindu-se din vârful hornului mai mic. Probabil că au aprins cuptorul din spălătorie. Nici nu vreau să mă gândesc ce-au folosit pentru foc, ce mobilă, ce pergamente, acte sau cărți. Sau ce-au gătit pentru prima lor cină împreună de când a luat foc porumbarul. Sau, dacă tot veni vorba, ce s-o fi întâmplat sub șalul ei de catifea aseară. Eram hotărât să-mi țin gura.

Aveam să mă țin departe de ei, și nu doar pentru că mă simțeam prea slăbit ca să port vreo discuție. Soarta lor nu mă mai privea. Nu mai voiam decât să-mi regăsesc curajul și să-mi revin după cele șapte halbe, pentru că mai aveam lucruri de făcut pentru Cecily. Știam că nu făcusem de ajuns pentru ea.

Mi-am găsit curajul în păduri, cu totul din întâmplare. Voiam să-i dau domnului Scârța-Scârța o ultimă șansă să-și arate fața, să-și scoată din nou la iveală barba cerată cu formă de mistrie. L-am strigat pe nume și am lăsat ecoul să-l găsească. Am luat-o pe cărarea care ducea spre locul în care își ridicaseră prima oară bordeiul soții Beldam și am mers pe marginea Căcăstoarei, tăcută în acele clipe și încă licărind de la ploaie. Furtuna îndepărtase cât de cât putoarea obișnuită. Mormanele de hoituri erau ascunse sub apă. Dacă ar mai fi fost cineva acolo care să mă urmărească, ar fi zis că sunt un șchiop, cu picioare obosite ca ale boilor și umerii căzuți. Nu reușeam să merg drept pe pământul bătătorit. M-am simțit deodată așa cum trebuie să se fi simțit domnul Scârța-Scârța de când l-a lovit paralizia în copilărie – înlemnit de la umăr la coaste. Dar am încercat din răputeri să nu-mi întorc privirea spre stânga, în ciuda faptului că porcii rămaseră peste tot, bucuroși în cele din urmă că sunt liberi și pot să se bălăcească în mlaștină. Nu țineam neapărat să dau cu ochii de Willowjack sau de puținul care mai rămăsese din omul acela scund de la stâlp. Nici nu voiam să risc să descopăr cadavrul domnului Scârța-Scârța. Preferam să mai cred o vreme ceea ce era, probabil, adevărat. Cineva îl pusese în gardă. Fugise, atât cât putea să fugă, cu mersul lui împleticit. Era în siguranță. Dar trebuia să fiu sigur – sau mai sigur – înainte să plec și eu împleticindu-mă.

Ploaia culcase orhideele la pământ. Nu i-ai mai fi spus Mlaștina Florilor acum. Peisajul era cufundat în verdele-gri de salcie căprească și maroul-purpuriu al fagilor, dar soarele care să îi dea viață sau să se oglindească în ape lipsea. Am găsit o fâșie de pământ mai puțin noroios și de-abia atunci m-am uitat peste mlaștină. Am dat cu ochii de un dreptunghi de bolovani pe care nu îl mai văzusem până atunci. Fiica iubitoare a lui Beldam își făcuse datoria când n-o văzusem noi. Nu-și putuse lăsa tatăl fără să-i ridice un monument funerar. Corpul sucit al domnului Scârța-Scârța nu se zărea nicăieri. Cel puțin nu de unde stăteam eu. Așa că mi-am înfipt bine picioarele în pământ, mi-am dus mâinile pâlnie la gură și l-am strigat pe nume, în ciuda faptului că strigătul îmi făcea capul să vuiască și mai tare. Am tot strigat „domnule Scârța-Scârța” și „domnule Earle” până când cele

două nume și-au găsit ecourile în vâlcea și s-au împreunat în depărtare într-un L melodios. Porcii nici nu mă luau în seamă. Nu-i deranjează dacă țipi. Dar strigasem suficient de tare cât să gonesc ciorile și porumbeii și să stârnesc un foșnet în tufișuri. O căprioară. Dacă domnul Scârța-Scârța ar fi fost în pădure sau s-ar fi ascuns sub un acoperiș, mi-ar fi auzit – și recunoscut, sper – vocea. M-am oprit să ascult. Mă cam așteptam să-mi răspundă. Dar nu mi-a răspuns nimeni, în afară de ecou și de strănutul înăbușit al unei becațe pitite pe undeva. Cred că am strigat de zeci de ori înainte să mă înapoiez spre câmpurile întinse.

Am găsit o coroniță de ghebe crescând între două rădăcini, sub gardul viu de sălcii, din care mai tăiam uneori ca să ne facem îngrădituri. Cel puțin cred că erau ghebe. Țsta e anotimpul lor. Am văzut unele culese recent și cred că le-aș recunoaște pălăria ascuțită și lamelele purpurii. Parcă a trecut o viață de om de atunci, dar nu sunt decât opt zile de când gemenii Derby și Brooker Higgs și-au plimbat pe aleea din fața casei mele fețele îmbuibate și sacul plin de ciuperci. „Ați avut noroc?”, i-am întrebat eu. O, și ce noroc amar! Încă mai simt parfumul prăzii lor din pădure, ghebele, gălbioarele și uriașul burete al cerbilor, sub frunzele umede și norul acela de spori galbeni, ca un fum. Cred că nu exagerez când spun că, dacă nu s-ar fi dus la cules, focul din hambar și de la porumbar n-ar fi existat niciodată. N-ar mai fi fost niciun om legat la stâlp. Willowjack n-ar mai fi fost omorâtă și nimic din ce a urmat după aceea nu s-ar fi întâmplat. N-aș mai fi băut atât de mult și nici nu m-ar fi pocnit durerea asta de cap îngrozitoare. De la ghebe se trage totul. Și totuși, n-aș putea să spun că, dacă n-ar fi fost ghebele, nici oile n-ar urma să pască aici la primăvară, și nici conașul Jordan n-ar fi fost invocat, ca un demon, de flăcările tinerilor sau că, fără focul lor, ar fi rămas acolo unde trebuie. La oraș. Dar încă simt în sinea mea că așa e. Iasca aceea din buretele-cerbului a adus nenorocirea peste locurile astea. Ghebele au dat foc vieții noastre.

Cred că dacă nu m-ar fi obosit noaptea sau dacă nu m-aș fi obosit eu însumi, aș fi trecut pe lângă ciupercile alea fără să le văd. Dar trupul meu era încă plin de bere. Îi simțeam mirosul în transpirație și o vedeam în pișat de fiecare dată când mă opream – de multe ori, în dimineața asta – să mă ușurez. Mă durea gâtul de cât vomasem. Îmi simțeam capul moale, ca și cum ar fi fost strivit cu un pietroi și găurit cu un piron de metal. Cum altfel să-mi explic durerea din spatele ochilor? Țărușul acela pe jumătate imaginar m-a spintecat în două.

Desigur, eram un începător în ale băutului. Nu eram pregătit pentru pedepse atât de crunte. Mi-era rușine să fiu atât de vulnerabil, dar, de asemenea, ca toți bețivii în zorii zilei – am văzut-o de multe ori la vecinii mei –, eram și puțin mândru de mine, mândru de rezistența mea la băutură, mândru că trăisem să spun povestea, mândru să cunosc în sfârșit ce se ascunde în spatele unei halbe de bere. Mi-aș fi dorit ca cel puțin unii dintre vechii mei prieteni să mă poată vedea în clipele acelea, mai ales cei care m-au bănuțit întotdeauna că sunt prea cumpătat, că nu-mi place să îmi pierd mințile, indiferent ce petrecere sau sărbătoare sau ghinion dă peste noi. „Ție nu-ți prea place orzul, Walt”, spuneau, ca un reproș îngrozitor, care-mi dovedea și mai mult timiditatea. „Pe tine nimic nu te ațăță.”

Fie pentru că am vrut din nou să le arăt ce pot, fie pentru că berea îmi luase mințile – îmi plăcuse prea mult orzul în ajun, așa că n-aveam cum să gândesc cum trebuie –, m-am aplecat ca să mă uit la ghebe mai de aproape. Le-am atins cu vârful degetelor. Toate ciupercile arată îngrozitor, și la atingere sunt și mai îngrozitoare. Astea erau reci și lipicioase ca un cadavru de-o săptămână. Dar bănuiesc că a fost de-ajuns să le ating cu degetele ca să mă înlănțuie cu vraja lor. Am devenit stârvul lor. Le lăsasem să-mi guste pielea. Dacă mă uit în urmă acum, după-amiaza, când sunt în siguranța și cu mintea limpede, nu-mi pot explica brusca nebunie care a pus stăpânire pe mine sau modul în care m-au acaparat. Dar, dacă-mi aduc bine aminte – deși memoria n-a scăpat nevătămată de pe urma pierderii și a potențării simțurilor de azi-dimineață –, când le-am șters ușor cu degetele, am găsit curajul pe care-l căutasem și-l pierdusem atât de repede, pe măsură ce beam bere. Îmi aduc aminte că am întins mâna și am luat niște ciuperci în palmă. Le-am smuls cu putere, de la rădăcină. Nu știu de ce, dar voiam să aflu ce gust au – sau al cui.

La început, înțelepciunea mea de țăran m-a oprit. Trebuia să mă asigur că sunt ghebe. Am cules una singură, cea mai întreagă, cea pe care zgârieturile și ciupiturile mâinilor mele o învinețiseră cel mai puțin. Am dus-o la nas. Se spune că, dacă o ciupercă nu e bună de mâncat, atunci vei strănuta când o miroși. Sporii ei o să te prevină că nu este bună. N-am strănutat. Am simțit miros de pădure și de pământ, umezeala anului care se grăbește să ne părăsească, acreala mucegaiului frunzelor și un miros de bucătărie care aducea a drojdie de bere, dar a drojdie rancedă, uitată într-un colț. Nu pot să cred decât că eram mort de foame, sau că berea lui Kitty Gosse și coșmarurile care-i urmaseră îmi făcuseră mai mult rău decât

credeam; sau că aveam chiar gânduri sinucigașe, pentru că n-am ezitat deloc. Omul care ezită întotdeauna de data asta n-a mai făcut-o. Și-a aruncat ciuperca în gură și a început s-o mestece. Nu avea gustul la care se așteptase.

Singura dată când am mai gustat ghebe, cu John Carr, când eram amândoi tineri, le-am înmuiat mai întâi în miere. Țin minte că erau dulci și ațoase. Nu-mi amintesc să fi simțit atunci amestecul acesta de copite de cal, păr pârlit și ceară de lumânare, nici să mi se fi părut că molfăi piele. Tot ce-am putut să fac a fost să rup ciuperca cu dinții și să înghit bucățile întregi. Ar fi trebuit să mă opresc după prima bucată și să las ciuperca să-și facă efectul. Dacă ar fi avut carnea otrăvită, și carnea mea s-ar fi otrăvit, și atunci nu trebuia s-o las să mă otrăvească prea mult. Dar cel care tremură de frică e un șoarece, așa i-am auzit pe vecinii mei spunând odată. Eu nu aveam de gând să fiu șoarece. Numai un șoarece de la oraș ar fi așa de sfios. Am terminat prima ciupercă, dar – deși am așteptat un veac – nu m-a făcut decât să râgâi o dată și să-mi dau seamă, ca din senin, că una nu e de ajuns, că numai dacă mănânc trei o să prind curajul pe care-l caut. Nu știu ce voce mi-a șoptit numărul ăsta, dar eram sigur că e nevoie de trei. Una pentru Brooker și câte una pentru fiecare dintre gemeni. Aveam să fiu la fel de nebun cum fuseseră ei în ziua aceea în care s-au jucat cu focul. Voiam să izbucnesc cu nerușinare în râs, exact ca ei. Așa că am mai cules două ghebe. De data aceasta, n-am mai încercat să mestec. Le-am înghițit întregi atât de repede, că aproape că m-am înecat și era să le dau înapoi afară. A trebuit să mă așez pe iarbă, printre rădăcinile trestiilor, ca să-mi trag răsuflarea. Ghebele care mai rămăseseră creșteau chiar între genunchii mei. Le-am cules și pe restul de douăzeci, cele pe care nu aveam de gând să le mănânc, și le-am aruncat spre Căcăstoare, nutreț pentru porcii noștri veseli. Pe urmă m-am pus pe așteptat. Îmi amintesc că m-am întins pe pământul încă reavăn și am așteptat. Am stat și am așteptat.

Probabil că mă așteptam să re trăiesc ceea ce nu putusem să uit în toți acești ani: dansul luminițelor și veselia pe care eu și John Carr am încercat-o când am mâncat prima oară ghebe, cărările acelea topite care îmbrăcau toate lucrurile în lumină. Eram ca niște fluturi scăldați în soare și apoi ca niște molii lunatice. După-amiaza și noaptea au fost de-a dreptul fermecate. Nu le-am regretat. Dar ce-mi doream cel mai mult era să mă cuprindă din nou curajul enorm pe care-l simțisem sub luna aceea de demult, care se prefăcuse din palidă în albastră și pe urmă se făcuse roșiatică. În dimineața asta însă, înaintea aureolelor topite și a uitării, a venit mai întâi o frică paralizantă. M-

am temut că ce mâncasem nu erau ghebe, ci ceva mult mai otrăvitor. Eram îngrijorat. Și-aveam și motive. Nici nu eram născut pe vremea aia, darămite să fi fost aici când s-a întâmplat, dar auzisem povestea de multe ori: una dintre străbunicele Kip culesese din greșeală niște ciuperci otrăvitoare roșii, crezând că sunt bune de mâncat. Le fripsese cu un iepure pe care-l prinsese. Își otrăvise soțul și băiatul. Ar fi murit și ea, doar că, așa cum era obiceiul pe vremurile alea, bărbații luau cina primii și femeile mâncau ce rămânea, după ce se răcea.

N-am putut să nu mă gândesc azi-dimineață la cei doi Kip în pragul morții și la felul în care trebuie să se fi simțit și ei la început, ca mine, grei, amețiți, îngreșoși. Și cât de repede – înainte să li se răcească plăcinta îndeajuns cât să poată veni și femeia la masă – au început să strige de durere. Deja mă strânge stomacul, de parcă aș fi mâncat carne veche și ar sta în mâțele mele, așteptând. Pierzându-și timpul înainte să îmi pierd eu viața. Mi-a venit sorocul. Sunt sigur că ghebele nu voiau să mă lase să mă ridic de jos. Ar fi vrut să mă afund în iarbă, să prind rădăcini în pământ, ca ele. Dar trebuia să mă ridic. Dacă voiam să supraviețuiesc acestei zile, trebuia să mă ridic și să mă sprijin de trunchiul unui fag pentru ca stomacul meu să înceapă să mistuie ciupercile și să le dea afară. Totuși, indiferent ce voiam să fac, corpul meu era deopotrivă prea rapid și prea lent ca să am vreun echilibru când am încercat să mă ridic în picioare. Ghebelor avea să li se îndeplinească dorința dacă nu reușeam să reiau controlul asupra mâinilor și picioarelor mele, care erau buretoase ca ciupercile însele; m-am lipit din nou de pământ, cu mâinile și picioarele întinse, și am așteptat să adorm sau să mor, sau să prind rădăcini și să-mi crească frunze. Într-un sfârșit, am reușit să mă ridic cât să mă sprijin pe mâini și genunchi, ca cea mai stupidă și mai blestemată dintre bestii. Mi-am băgat degetele pe gât și am tușit, dar n-a ieșit nimic, decât câțiva stropi de scuipat și duhoarea copleșitoare a berii de orz. Apoi am căzut din nou la pământ.

Am avut noroc însă. Numai noroc putea să fie. Am supraviețuit și am apucat să spun povestea, deși nu e cine știe ce de povestit. Am pierdut aproape toată ziua. S-ar fi putut întâmpla orice. Ce nu s-ar fi putut întâmpla? Mă dor toți mușchii. Nu știu ce-am făcut, dar a fost obositor. Îmi amintesc că am îmbrățișat animale, că am întâlnit orori superbe scrijelite pe scoarțele rânjite ale copacilor, că m-am dat de-a dura la nesfârșit. Totul renăscuse și mi-era cunoscut. Inima mea bate cu sălbăcie amintindu-și toate astea. O singură imagine mă bântuie. Eram legat de pământ, împovărat, ca o sămânță

care așteaptă să fie grâu, care nu vrea decât să fie grâu, care speră să vină primăvara. Plugul se apropia din spate. Cuțitul lui era lângă mine. Avea să mă îngroape. Am auzit zornăitul grindeiului și frământarea brazdelor. Atunci a fost cel mai rău și cel mai bine.

După aceea, vraja ghebelor a început să slăbească. Aveam un geamăn, unul care se ținea pe picioarele lui și care venise să mă salveze. Omul ăsta, care avea chipul meu, care arăta ca mine, mirosea ca mine și avea glasul meu, mă prinsese de umeri și mă trăgea după el. Mă culegea. Capul meu se legăna înainte și înapoi. Oasele mi se întăriseră, în sfârșit. Geamănul meu mă ridicase în picioare și mă readusese în simțiri. Apoi, din câte-mi amintesc, am mai mers de-a lungul hotarelor încă o dată pe la miezul zilei, luându-mi rămas-bun, dând drumul animalelor care mai erau priponite sau legate, închizând ușile caselor, punând lacătul pe ușile adăposturilor și ale hambarelor, închizând porțile. M-am oprit să privesc fiecare câmp, reamintindu-mi – în reveria mea – ce ani îngrijiți și munciți avusesem, ce recoltă bogată adunasem în viața noastră. Știu că am trecut pe lângă pământul pregătit pentru casa Domnului, unde n-am avut niciodată biserică și nici n-o să avem. Știu că am zăbovit câteva clipe lângă locul în care încă se odihnesc Cecily și Lucy Kent. Îmi simțeam picioarele grele, nu de la pământ, ci de la o oboseală ca de plumb. M-am simțit cum trebuie să se simtă boii de plug, dacă n-ar fi așa de nesimțitori. Înjugat la toate necazurile lumii. Apoi, sau poate în același timp, am simțit pentru o vreme că zbor. Sau cel puțin mi s-a părut că văd pământul ăsta așa cum îl văzuse domnul Scârța-Scârța și îl desenase cu pensulele și creioanele lui, cu vopselele și carbunele – peste tot numai modele și petice, frumoase ca pânza brodată, câtuși de puțin reale, departe sub mine și intangibile. Timpul și distanțele nu jucau niciun rol aici. Culoarea era adevăratul stăpân. Apoi eram ca un porumbel, cu penajul distrus de flăcări, dând cercuri de fum, știind că nu mai am pe ce acoperiș să mă odihnesc în noaptea asta.

Dar acum călătoria mea, peregrinajul meu năvalnic, sminteala mea, odiseea aceasta plină de stupoare, fie se apropie de sfârșit, fie continuă pe o altă notă, mai calmă; stau singur în curtea conacului. Nu pot să vă spun cum am ajuns aici. Nu-mi amintesc ultimii pași pe care i-am făcut ca să sosesc la conac sau de cât timp stau lângă verandă, holbându-mă copilărește la ușă. Știu doar că sunt aici și sunt chiar eu. Nu-mi amintesc vreun adevăr de care să fi fost mai sigur decât acesta și nu-mi amintesc să fi fost vreodată mai hotărât să duc la îndeplinire ce mi-am pus în minte. Cineva a împachetat

două bagaje pentru mine – poate că geamănul ăla ivit de nicăieri. Nu-mi amintesc s-o fi făcut eu. Dar văd că am luat toate lucrurile de care are nevoie un om care călătorește singur, pe picioarele lui, prin pământuri pustii. Într-o ploscă de piele am apă. Șuncă uscată, pesmet, brânză. Am pălăria mea de muncă, fără boruri, vesta și pelerina de ploaie. Văd și lingura de argint, darul nostru de nuntă, învelit într-una dintre batistele lui Cecily. Cineva mi-a scos pantofii subțiri și mi-a dat cizmele. Am și un băț zdravăn. Am mâinile prinse la spate ca niște aripi. Mă jur că le simt de parcă ar avea pene.

Mă izbește mirosul din conac, diferit de cel de acum două nopți, când am dormit eu aici. N-a mai mirosit așa de multe luni, de când a murit Lucy Kent. N-o să spun că mirosul e mai puțin bărbătesc, deși conacul a fost locuit de curând de cel puțin șase bărbați, pe lângă conașul Kent. Conașul Jordan însuși a adus cu el un miros de pomadă și o sticlă de parfum, așa că în camera lui se simțea și mai înainte un iz mai gingaș și mai feminin. Dar conacul e stăpânit de un miros mai domestic în după-amiaza asta. Un miros ca de familie, ca și cum cineva ar fi gătit pentru o familie. Din holul de lângă ușa mare din față, simt mirosul de pâine proaspăt coaptă și de vatră răcită, precum și alte mirosuri, de haine spălate, de carne friptă, sau unele care nu sunt atât de recente. Doamna Beldam a sărbătorit eliberarea și întoarcerea soțului ei instalându-se în cea mai bună dintre casele noastre și folosindu-se de proviziile conacului și de cămară. A făcut și dragoste cu el.

Ușa salonului de la parter în care obișnuia să doarmă conașul Kent e închisă. Ezit. Mă aștept să-i găsesc de partea cealaltă, în ciuda tăcerii din cameră, în ciuda liniștii din întreaga casă. Deodată, mi-l imaginez pe soț stând pe o bancă, dezbrăcat și înfășurat în șalul ei negru. Hainele pe care le purtase și pe care le murdărise la stâlp, în care muncise la plugul nostru ieri, sunt acum spălate și întinse lângă el; amare de leșie, se usucă lângă limbile jucăușe ale focului din vatră. Masa e și ea acolo – masa de stejar la care am luat ultima dată cina, cu amândoi conașii, în dimineața plecării – și e întinsă pentru cină. Au pregătit trei scaune. Mă așteaptă. Pâinea, caldă încă, e tăiată în felii. Supa de carne stă într-o oală aburindă... și doamna Beldam ține în mână polonicul de lemn. Ce văd, și ce sper c-o să găsesc, e scena pe care toți cei care se întorc acasă vor s-o găsească: masa, femeia și focul.

N-am nicio dovadă, dar cred că soții Beldam sunt cei care mi-au pregătit bagajele pentru călătorie, împachetându-mi totul, de la apă la lingură. Îmi place să cred că au vrut să-mi mulțumească în felul ăsta. Încerc să număr zilele care au trecut. Suntem în a șasea sau a șaptea? Nu sunt sigur, dar știu că soțul ar fi încă la stâlp dacă nu l-aș fi iertat eu. E posibil să mă fi găsit amețit în pădure, mergând împleticit, cu pieptul și bărbia murdare de vomă, și poate mi-au dat cine știe ce întăritor sau balsam ca să mă vindece de ciuperci și de bere. Apoi au împachetat lucrurile astea pentru mine și m-

au așezat în curte, să lase vântul să-mi limpezească mintea și plămânii, în timp ce ei s-au dus înăuntru să pregătească masa. Nu pot să fiu sigur de nimic. Dar mi-ar plăcea să fi fost așa. Mi-ar plăcea să cred că m-au cărat pe umeri amândoi și m-au salvat și m-au pregătit pentru drum. Acum o să-mi dea să mănânc și o să părăsesc satul ăsta odată cu ei. Am o foame de lup, și abia aștept să-mi bag botul într-o farfurie cu mâncare.

Dar n-au lăsat pentru mine decât mirosurile. Au mâncat tot ce-au gătit azi-dimineață, până la ultima bucățică. Singurul semn de pâine proaspăt coaptă e un tocător de lemn, un cuțit și niște firimituri. Singurul semn de carne și tocană sunt farfuriile nespălate, pe care n-a mai rămas nimic în afara unei bucăți de șorici și a câtorva pete uscate de sos și de afine. Singurul semn că pe bancă au fost întinse rufe ude e albeața pe care a lăsat-o sarea pe lemn. Focul arde, dar e aproape stins. Activitățile domestice care au avut loc în conac azi-noapte și în dimineața asta s-au sfârșit de mult. De fapt, camera arată de parcă ar fi fost jupuită de toate lucrurile de valoare și de toate proviziile. Două perechi de mâini pricepute au scormonit peste tot. Cufărul conașului, unde își ține hârtiile și documentele, a fost răsturnat pe podea. Salteaua de pe patul din colțul camerei a fost dată jos și spintecată cu cuțitul. Sperau să găsească în ea argintărie sau bijuterii. Micul război de țesut al lui Lucy Kent, unul dintre puținele lucruri pe care le mai păstra conașul de la soția lui, a dispărut. Pieptenele ei la fel. Conașul îl ținea întotdeauna pe policioara de deasupra șemineului; avea încă fire de păr de-ale ei prinse între dinți.

Mă duc până în fundul salonului, sar peste salteaua tăiată și intru în spălătorie. Ușile bufetului pentru veselă stau deschise și mai toate cămile și farfuriile din zestrea lui Lucy Kent lipsesc. O cană spartă, cu toarta ruptă, stă culcată pe bufet, legănându-se ușor. Și cămara mică de alimente pare goală, deși poate că a fost golită de oamenii lui Jordan, cât au stat aici. Știu că acolo se ținea șunca de iarnă, la fel și sarea și seul, și un raft întreg de borcane. Cineva s-a împiedicat de borcanul cu miere al conașului și l-a răsturnat, lăsând conținutul să se prelingă pe podea. Cizmele mele sunt pline de miere.

Mă grăbesc să văd ce dezastru au lăsat în restul conacului, deși sper ca stricăciunile să se limiteze doar la camerele salonului și la holul de serviciu. Dar găsesc distrugeri pretutindeni. O furie s-a revărsat asupra conacului, o furie care s-a dezlănțuit mai ales asupra lucrurilor lipsite de valoare. În camerele de jos, toate scaunele și mesele au fost răsturnate. Nicio bucată de pânză și niciun covor nu mai sunt la locul lor. Toate podelele sunt pline de

sfărâmături, printre care și rămășițele viorii domnului Scârța-Scârța. Numai ce nu putea fi spart n-a fost spart. Ce-a mai rămas întreg s-a dovedit prea tare ca să poată fi rupt sau frânt. Dezordinea din încăperile conacului e mai mare decât dezastrul pe care l-am văzut în ziua în care oamenii lui Jordan au dat buzna în casele noastre. Asta pentru că conașul are mai multe lucruri decât noi, dar și pentru că cei trei însoțitori scotoceau cumva detașați, impersonali, și nu atât de plini de ciudă și cu atâta temeinicie. Conașul Jordan le ceruse s-o facă, iar ei doar își făceau datoria. Dar aici, toate astea fuseseră duse la capăt de un entuziast. Și un pungaș. Mă grăbesc prea mult ca să mai inspectez totul îndeaproape. Nu fac un inventar, dar cunosc prea bine conacul ca să nu știu unde ar trebui să fie tapițeriile și perdelele, unde ar fi trebuit să fie dulapurile și bufetele cu lucruri de valoare, unde se afla perechea de pocale de argint pe care conașul Kent le primise cadou de nuntă de la vărul pe care încă nu-l cunoscuse, unde se afla mobila mai scumpă, dar și scaunul sculptat de mână pe care-l făcuse tatăl lui Fowler Gosse și pe care i-l dăduse în dar conașului. Soții Beldam sigur vor găsi prin oraș un negustor sau vreun meseriaș nerăbdător să le dea mâncare și bani în schimbul bunurilor furate. Prada mai aleasă o s-o vândă. Au suferit de pe urma noastră. Nu poți să negi asta. Dar s-au și îmbuibat pe spinarea noastră. Mă simt de parcă femeia asta m-ar fi trădat, văzând furia cu care caută să se răzbune pe toate și să-i pedepsească pe toți pentru nenorocirea ei. Nu pot să spun că sunt logic sau calm. Mai ales când descopăr, pe un raft de pe care altfel s-a furat tot ce se putea fura, piatra aceea însângerată cu care a fost omorâtă Willowjack. În casa asta se păstrează numai ororile. Aici a fost torturată și asuprită Kitty Gosse, și tot aici Lizzie Carr, Regina noastră a Recoltei, și-a lăsat dâra de lacrimi.

În galeria de la etaj e la fel. Pereții au fost jupuiți. Toate monturile au fost aruncate pe jos. Chiar și din camera alăturată, unde conașul Jordan și-a făcut culcușul și unde mi-am petrecut și eu o noapte, poate și soții Beldam, chiar și din ea au furat tot ce înseamnă stofă, cuvertură, pernă și perdea. Pelerina de călărie a lui Lucy Kent a dispărut. Au spintecat și aici salteaua grea.

Nu pot să cred că bărbatul a luat parte la toate astea. O asemenea furie îndreptată asupra podoabelor și a gătelilor unei case nu poate să aparțină decât unei femei, eu așa gândesc. Un om se răzbună pe carne; în schimb, o femeie se năpustește asupra tuturor lucrurilor care nu sângerează – asta dacă nu cumva e un animal, ca Willowjack, să spunem. Am ascultat de multe ori

gălăgia și certurile vecinilor căsătoriți din casele apropiate. Seara, bărbații n-aveau nicio vânătaie, dar pantalonii lor cei mai buni sau cana preferată sau chiar cina le fuseseră aruncate pe fereastră cu o forță teribilă. A doua zi, multe dintre neveste își îngrijeau încheieturile scrântite sau aveau vânătaii pe față sau chiar – o singură dată, în familia Kip – o arsură acolo unde William stinsese o lumânare în mijlocul frunții nevesti-sii. O însemnase, se lăuda el. Ca să-și ia revanșa, cât era el plecat, ea i-a rupt pipa în două și i-a călcat-o în picioare.

Prima oară după multe luni, intru în vestibulul de la celălalt capăt al galeriei. Scara în spirală duce în pod și în turn, o ascunzătoare din care mi-am făcut eu culcuș în primul meu anotimp aici, înainte s-o întâlnesc pe Cecily și să mă mut în sat. Sau ar duce la șirul acela de cămăruțe șui dacă treptele nu s-ar fi prăbușit de la vechime și putregai și neîntrebuințare. Partea de mijloc a scării nu mai are deloc trepte. Iar treptele de jos sunt șubrede. Balustradele sunt și ele puține. Numai anul trecut, la cererea conașului Kent, am pus o funie la baza scării în semn de avertisment în cazul în care îi dădea vreunui oaspete prin minte să urce, ca să nu se pomenească apoi coborând rapid, de-a berbeleacul, cu capul înainte. Dar văd că cineva a tăiat frânghia cu un cuțit sau cu o sabie. Împletitura funiei nu pare să fi fost tăiată dintr-odată, cineva trudise la ea îndelung, cu furie. Îmi închipui că e mâna unuia dintre însoțitori, căruia i se urâse să stea atâta în casa asta plicticoasă sau care voise să-și încerce cuțitul după ce-l trecuse peste o piatră de ascuțit. Eu n-aș vrea să mă încumet pe scările astea, dar e limpede că cineva a făcut-o de curând. Una dintre trepte s-a frânt recent și se văd urmele mâinilor cuiva care s-a sprijinit de pilastru. Ce fel de urme or fi? De sânge, de sos, sau de la una dintre dulcețurile alea care au dispărut din cămara de jos? Întind mâna să ating pilastrul. Urmele nu mai sunt umede, dar sunt lipicioase. Îmi duc degetele la nas. Orice o fi, nu miroase nici dulce, nici sărat.

E o liniște desăvârșită, dacă nu pun la socoteală scârțâitul podelelor. Mi-e greu să disting între sunete, să le separ pe cele pe care le fac eu de cele pe care le scoate casa. O casă de lemn cu mai multe etaje, ca aceasta, rareori tace cu adevărat. Clădirea strânge din umeri și respiră. E ca un bătrân care își schimbă întruna poziția ca să nu-l mai doară spatele. Un scârțâit poate să vină nu numai de la pașii care se plimbă pe podeaua unei camere de la etaj, ci și de la o bârnă care-și schimbă locul pe acoperiș sau de la un căprior care se așază mai bine. Deja m-am consumat închipuindu-mi tot felul de scenarii, cea mai înfricoșătoare fiind posibilitatea ca soții Beldam să nu fi plecat încă

din conac, așa cum am crezut. Poate m-au auzit intrând pe ușă și, crezând că s-au întors conașii, s-au adăpostit în camerele cele mai de sus. Iar pe coloana scărilor șubrede au lăsat urme de grăsime de la prânzul pe care îl părăsiseră în grabă. Îi strig așa cum îmi imaginam aseară că aş face-o, dacă le-aş fi căutat compania. „Sunt Walter, Walter Thirsk.” Dar nu răspund, firește. Poate că au trecut de pod și au urcat în turn, de unde nu mai au cum să-mi audă vocea. Poate că s-au ghemuit într-un colț în turn, temându-se pentru viața lor.

Dacă aş fi fost mai în formă și dacă nu mi-ar fi făcut atâta rău singurele lucruri care îmi ținuseră de mâncare și de băutură de ieri până azi – halbele de bere, ghebele; n-am mai mâncat nimic altceva –, aş putea să urc pe treptele astea mai repede și fără prea mult zgomot. Sau cel puțin nu mi-ar mai fi așa de frică. În condițiile astea însă, mi se pare că sunt de-a dreptul nesăbuit. Dacă alunec sau se rupe lemnul sub mine, cine o să mă audă prăbușindu-mă și cine o să-mi vină în ajutor? Și dacă mă aud de sus, cine i-ar opri pe soții Beldam să mă ia drept altcineva și să mă aștepte în umbra de la capătul scării până când o să mă vadă suficient de bine ca să mă pocnească zdravăn cu piciorul sau cu o scândură de lemn? Cu toate astea, urc, călcând cu grijă pe trepte, sprijinindu-mă de balustradă cu o mână și ținându-mă bine de coloana din centru cu cealaltă. Continui să vorbesc, de asemenea, pe măsură ce urc, repetându-mi numele, promițând că nu vreau nimic altceva decât să facem pace și să le mulțumesc că mi-au pregătit lucrurile de călătorie – dacă într-adevăr ei au făcut asta.

Cea mai rea parte a scării este porțiunea întunecată la care nu ajunge nici lumina care intră pe fereastra coridorului de jos, nici soarele puternic care bate în pod. Trebuie să încerc fiecare treaptă, căutând porțiunea cea mai solidă și apoi lăsându-mă cu toată greutatea pe ea. O singură dată mi se întâmplă să cedeze o treaptă sub mine. Glezna mi se prinde într-un lemn despicat și viermănos. Aud cum o bucată din el cade în labirintul scărilor de sub mine. După asta însă, fie merg mai ușor, fie, pentru că m-a lecuit sperietura pe care am tras-o, găsesc curajul să merg mai departe cu mai multă hotărâre. Cele două camere din pod sunt goale în întregime, cu excepția câtorva vechituri ale conașului Kent. Un scaun rupt, nu de soții Beldam, ci de conașul Kent însuși, acum mult timp, din câte țin minte. Un ham de piele pentru cai; un mare cufăr de călătorie în care mi-am ținut cândva hainele; pătuțul pentru copii, pictat, care, din păcate, n-a fost folosit niciodată; o cuvă ruginită pentru făcut bere. Spre deosebire de cele din

camerele de jos, obiectele de aici n-au fost distruse. Nimeni nu le-a întors cu picioarele în sus, nimeni nu le-a mișcat din loc.

Mă întorc spre scara rezemată de perete și urc cele douăzeci de stinghii până la trapa din tavan, prin care o să intru în turn. Mă aștept ca trapa să fie greu de deschis, pentru că doamna Beldam și soțul ei ar putea s-o blocheze din partea cealaltă, stând pe podea chiar deasupra mea. Dar se deschide ușor și mă umple de praf. De îndată ce îndepărtez praful, ochii îmi sunt inundați de lumina orbitoare care intră pe ferestrele deschise ale turnului. Mă ridic în picioare, cu răsuflarea tăiată. Podeaua e acoperită cu rumeguș de la căpriori, cu rămășițele nederanjate ale unor cuiburi de pasăre și un viespar. E limpede că nimeni n-a mai venit aici de ani de zile. Nu se văd decât țigle și guri de horn. Nu pot să mă uit jos în curte, așa cum aveam de gând, ca să văd dacă toiagul și cei doi saci de călătorie cu lingura mea de argint mai sunt încă unde i-am lăsat. Dar văd până la livadă și la biserica neconstruită de dincolo de ea, și mai văd acoperișurile caselor din sat și câmpurile.

Ce începe în flăcări sfârșește în flăcări, așa am auzit odată. La început nu văd dâra de fum care, ezitând să se ridice la cer în ziua asta fără vânt, s-a adunat deasupra acoperișului șopronului de unelte. La început, mi se pare că ar putea fi doar un mic nor de praf negru, dar praful nu se poartă de parcă n-ar avea greutate; praful nu se înalță în rotocoale ca acelea care se ridică acum de pe acoperiș. O altă dâră de fum se vede mai departe pe alee, de data aceasta pe acoperișul altei case. De-aici de sus, nu văd încă vâlvățile limbilor de foc și nici nu aud lemnul trosnind. Prima dintre cele douăzeci de case locuite – sau locuite până de curând – începe să scoată și ea fum. E casa frumoasă în care cânta Thomas Rogers din fluier și unde Anne, mamă-sa, viersuia uneori ca o cintează. Deocamdată fuioarele de fum sunt atât de subțiri și de nespectaculoase încât, dacă ar fi ieșit pe hornuri, aș fi crezut că nu-i nimic altceva decât fumul obișnuit care se vede pe alee la vremea când se pregătește ceaiul pe vatra aprinsă. Dar când ia foc a patra sau a cincea casă, șopronul și coliba lui Thomas Rogers se aprind de scânteii portocalii, iar limbile de foc le îmbrățișează, înnegrind lemnul. Și când a cincea casă e cuprinsă și ea de flăcări portocalii, cea a văduvei Gosse respiră negru și din a mea iese fum.

Nu mi-e greu să ghicesc cine le dă foc. Dovezile sunt foarte limpezi. Soții Beldam și-au găsit un car, la care au înhămat perechea de boi cu care am arat ultimul răzor pe câmpul de orz. Soțul m-a crezut pe cuvânt. „O să vă

fac bogați”, așa le-am promis, și, din câte-mi dau seama văzând grămada imensă de bagaje pe care au lăsat-o lângă stâlpul infamiei, au furat fără cruțare și și-au adunat o încărcătură prețioasă, atât din conac, cât și din celelalte case. Recunosc tapițeriile conașului, scaunele mai bune, războiul de țesut al nevesti-sii. Recunosc și cele câteva părți ale plugului pe care l-am asamblat împreună ieri. Ieri să fi fost? Ridic din umeri. Moartea tatălui lor a plătit pentru toate astea, n-o pot tăgădui.

Deocamdată îl văd și-l aud doar pe soț. Stă lângă stâlp și măsoară din priviri această cruce de lemn, mare și greoaie, unde și-a petrecut aproape toată săptămâna. Se dovedește la fel de bun la mănuit toporul pe cât s-a dovedit cu plugul. Prima lovitură cade puțin prea sus. Trunchiul de stejar e prea tare la mijlocul stâlpului, dar mai jos puțin, acolo unde lemnul s-a umezit și suprafața s-a măcinat sub acțiunea ploii și a timpului, lama toporului mușcă din el chiar de la prima lovitură. Împrăștie așchiile cu o lovitură oblică, după care lovește fostul lui loc de odihnă din cealaltă parte, până când încep să văd și eu de aici gaura pe care o face cu toporul. Aud fiecare lovitură. Nu cred că sunt mai mult de treizeci, dar nu mai stau să-l urmăresc. Am văzut-o pe doamnă. Ce mi-a atras privirea a fost unduirea unei dăre subțiri de fum, care vine de la legătura aprinsă de vreascuri pe care o ține în mână când intră și iese din ultimele case, verificând dacă nu cumva mai are ceva de furat înainte să dea foc oricărui lucru uscat. Capul și umerii îi sunt înfășurați în catifea, ca s-o ferească de fum. În mâna liberă ține sabia mea cu lamă scurtă. Uitasem cât de mică e. Dăra ei de fum e ca zborul unei molii, dezordonată, hotărâtă, plină de însuflețire.

Știu că trebuie să mă îndepărtez de fereastra înaltă. Nu cred că doamna Beldam are de gând să plece de aici și să lase conacul în picioare. Când va ajunge la ultima casă din sat și va vedea cu satisfacție că nimic nu mai poate fi salvat, se va întoarce pe alee, laolaltă cu animalele care s-au speriat de flăcări, în locul în care soțul ei s-a așezat să se odihnească, cu stâlpul căzut ca mort la picioarele lui. Apoi o vor lua printre merii din livadă ca să termine și acareturile conacului la care n-au mai ajuns Brooker Higgs, gemenii Derby și ciupercile lor. Dacă au de gând să dea foc lemnului uscat din camerele de jos, atunci stau în cel mai prost loc posibil, în turnul înalt al unei case de cherestea, cu o scară de lemn și trepte șubrede, pe care trebuie să cobor înainte să le cuprindă flăcările. Mă întreb dacă nu cumva asta a fost intenția ei de la bun început – să mă atragă, prin cine știe ce vrăjitorie pe care n-o pot înțelege, în locul acesta înalt și să mă coacă.

Nu știu ce mă face să mă opresc când cobor înapoi în pod. Știu însă că voi putea să cobor în vestibul mai ușor și mai repede decât când am urcat. Coborâșurile nu sunt la fel de grele ca urcușurile. Nu fac decât să mă las să alunec, sperând să nu pătesc nimic. O să ajung foarte repede în curte, teafăr și nevătămat. Apoi o să-mi adun lucrurile și o să-mi văd de drum înainte să mă prindă femeia. Toate sentimentele politicoase și mai mult decât politicoase pe care le-am avut pentru ea au dispărut. Mă sperie. Nu face decât să mă sperie. Umblă după ea cu sabie și foc. Și totuși, mă opresc. Sunt, deodată, speriat, îngrijorat, și nu de teama că ar putea lua foc conacul. Am prins ceva cu coada ochiului, ceva atât de ascuns încât, când mă opresc să văd ce e, nu știu la început în care parte să mă uit. Porțiunea prelungă de negru despre care credeam că e o umbră sub marele cufăr de călătorie acum pare să fie mai degrabă o prelinsă pată de sânge.

Stă cu fața în jos, acoperit doar de căptușeala desfăcută a cufărului. Dar nu trebuie să-l întorc cu fața în sus ca să verific cine e. Îi recunosc hainele bune. Poartă ce purta și ultima oară când l-am văzut, fugind după doamna Beldam în miez de noapte. Iată-i cizmele de domn, vesta decorată, pantalonii de orășean și pălăria lui simplă, fără pene. Degetele și încheieturile îi sunt încă albastre și verzi de la vopsea. Îi recunosc barba bogată și văd cât de bine e tunsă – un smoc de păr în formă de mistrie. Mi se pare chiar că încă mai zăresc o urmă din zâmbetul lui în cutele pielii de la ceafă. Nici în moarte nu cred că s-ar fi putut despărți de zâmbetul lui. Corpul e chircit, firește. Întins, ar fi fost mai lung decât cufărul. Dar nu e un corp pe care să-l fi văzut vreodată întins de-a binelea. Arată așa cum m-aș fi așteptat: strâmb, înlemnit, nefiresc. A murit așa cum era și când putea să meargă: șui, de parcă ar fi fost lovit de fulger. S-au deschis cerurile și o limbă de lumină s-a pogorât ca să-i dea trupul unui copac bătrân și cioturos. Nu mă îndoiesc că el e – împiedicatul, Cartograful, omul care a avut prea mult curaj ca să ne întoarcă spatele.

Din câte-mi dau seama examinând pentru câteva clipe cadavrul, înainte să închid capacul peste el și să alerg până jos de-a lungul galeriei, mai înspăimântat decât am fost vreodată, rănilor lui sunt răni de sabie – aceeași sabie, presupun, care a tăiat și frânghia de la capătul scărilor. A fost străpuns cu multă forță și hotărâre. Lama i-a intrat prin față de câteva zeci de ori și i-a ieșit prin spate, străpungându-i pieptul și organele vitale. Sângele i s-a înnegrit și i s-a întărit pe haine. Nu știu suficient de multe despre cadavre ca să-mi dau seama de câtă vreme stă acolo sau când a fost omorât. Poate că s-a

întâmpat aseară sau în noaptea aceea de tortură când femeile i-au pomenit numele. E posibil însă – dată fiind șubrezimea scării de la pod – să fi fost omorât în camerele de la etaj și suficient de aproape de cufăr cât să poată fi aruncat înăuntru înainte să apuce să sângereze prea mult. Pe cine să dau vina? În afară de soții Beldam și de oamenii lui Jordan? Deocamdată, trebuie s-o spun, consider că eu sunt de vină. Mi se pare că l-am lăsat de izbeliște. Mi se pare că-l trădez din nou, pentru că trebuie să-l părăsesc aici. Ar trebui să-l car până la Căcăstoare, să-l pun lângă celelalte cadavre ale săptămânii și să-i însemn mormântul cu un morman de pietre, chiar lângă orhideele sălbatice pe care le îndrăgea. Îi plăcea locul. Îi plăceau florile și lumina. Îi plăcea singurătatea. I-ar fi plăcut să asculte cântecul păsărilor până la sfârșitul veacurilor. Dar eu nu pot să-l car, nu singur și mai mult ca sigur nu pe scările astea, nu cu femeia de foc care se apropie de noi cu flacăra ei răzbunătoare.

Ce e ciudat însă e că nu vine. Poate că soțul s-a hotărât că a pus destule focuri sau e nerăbdător să plece înainte de lăsarea serii și a întunericului. Știe că e mai înțelept să plece, să treacă dincolo de hotarele parohiei înainte să se întoarcă cineva să-i întrebe de unde au luat boii și de ce au o căruță încărcată cu lucruri care nu sunt pe potriva lor. Sau poate că ea însăși s-a plictisit. Și-a consumat tristețea și mânia. Ce rost ar mai avea să doboare conacul? Ce rost ar mai avea să-i dea foc când domnul Scârța-Scârța rămâne înăuntru să-i bântuie podul și turnul? Poate că nici nu știe că e acolo, poate că nu ea e criminalul. Oricare ar fi adevărul, e clar că n-o să-l aflu niciodată. Ies din curte cu sacii pe umăr și-i văd din spate, cu nenumăratele lor prăzi, dispărând în depărtarea aleii. Bărbatul mână boii din față și ea stă în car, cu fusta trasă până la pulpe, odihnindu-și sabia scurtă pe genunchi; picioarele goale i se leagănă în spatele carului. Umerii îi sunt înfășurați, firește, în catifea. Se face și mai mică acum, când trec dincolo de garduri și de ziduri, când trec în altă lume.

I-aș urma pe acești doi Beldam, firește, dar numai în vise și fără imboldul ghebelor și al berii. Mă văd mergând la cincizeci de pași în urma lor, ca un vecin, gata să reduc această distanță doar dacă mă strigă ea, poftindu-mă să călătoresc alături de ei, spunându-mi că pot să fac luntre peste spațiul ce ne desparte, că nu vrea să-mi facă niciun rău. Putem să ne împăcăm. Dar încă nu vreau să visez la ei. Vreau să văd cum arde conacul. Ce începe cu foc se termină-n cenușă; trebuie să se termine-n cenușă dacă vreau să incinerez cum se cuvine trupul domnului Scârța-Scârța, ca să nu-l

las în cufăr să-l mănânce viermii, șobolanii și păsările din pod. Să fie asta curajul pe care-l căutam azi-dimineață și aseară și cu care aveam de gând să răscumpăr o răutate? Nu cumva fapta asta nesăbuită nu-mi va mai permite să mai rămân aici ca omul de iarnă al conașului Jordan? O să fie ea pe placul celor șapte martori ai mei? O să fie ea pe placul meu? În afară de ziua aceea pe care-am petrecut-o în spatele plugului, n-am avut niciun plan până acum, dar am înțeles în cele din urmă că ar trebui să continui ce-au început soții Beldam. Simt dintr-odată o dorință conștiincioasă să mai văd câteva lemne pocnind în fierbințeala focului, să văd flăcările ca niște pisici roșcate, care deja au culcat la pământ toate celelalte case din sat, sorbind aerul lăptos al conacului, sorbind camerele cele multe și urcând cu pași ușori pe cele câteva trepte. Vreau să văd turnul strălucind ca un far, cu flăcări mai înalte decât vârful oricărei clopotnițe.

Nu e greu să reînvii focul în cenușa din vatra salonului și să aprind o lumânare pe care apoi s-o duc de la vatră într-un loc mai aproape de inima casei. Am nevoie de câteva hârtii, dar sunt destule. Podeaua salonului e plină de documentele care au căzut din cufărul răsturnat al conașului – hrisoavele lui, actele, documentele. Sunt ușoare și uscate ca paiul de orz. Nu trebuie decât să le ating cu flacăra asta de lumânare și o să izbucnească în flăcări.

Am ajuns la hotarele satului nostru. Pe drumul principal, hotarele sunt însemnate pe o parte cu o bornă, înaltă până la mijloc și viu colorată cu licheni portocalii. S-a îmbrăcat de drum. N-am mai fost așa de aproape de margine de câțiva ani. Mi s-a părut întotdeauna un loc prea riscant; de pe partea noastră a hotarului, nimeni nu avea voie să treacă de bornă. Conașul Kent ne-a spus-o de atâtea ori: „Dacă rămânem între granițele noastre, atunci niciun hotar nu ne poate opri.” Un singur pas dacă faci dincolo însă, lași în urmă tot ce ai. Vei fi renegat.

Rup un fir de iarbă de pe partea noastră de hotar, încercând gustul nutrețului, mestecându-l așa cum fac vitele. Prind piatra de hotar cu amândouă mâinile și mă lovesc cu capul de ea, atingând-o așa cum îi făceam pe toți copiii s-o atingă, de îndată ce erau suficient de mari ca să umble neînsoțiți. Eu sunt ca băieții aceia cărora trebuie să li se amintească unde e locul lor și unde nu. Îmi lovesc fruntea de piatră de trei ori, suficient de tare cât să-mi jupoi pielea și să mă aleg cu o vânătaie, suficient de tare cât să simt durerea.

Acum nu mai e nimic care să mă țină aici sau care să-mi împiedice plecarea. Am patru amintiri din aceste șapte zile, toate însemnate în piele sau făcute din piele. Fruntea pe care tocmai am însângerat-o lovind-o de piatră; semnul acela roz de arsură din mijlocul palmei, care nu s-a decojit cu totul; rana de la lovitura de picior pe care am primit-o în frunte și în obraz, care mă mai doare puțin, dar care o să se vindece și o să dispară; și, în sfârșit, făcută sul și legată cu funia de priponit, bucata de piele velină pe care am făcut-o de unul singur în spălătorie și pe care era cât pe ce să o pun pe foc laolaltă cu celelalte două hărți ale domnului Scârța-Scârța. Le-am ars pe amândouă: pe cea pe care sunt pictate pământurile, câmpurile și aleile noastre, țesătura vieții noastre însemnată în culori și linii; și pe cealaltă, mai aglomerată, cu propunerile pentru viitoarele pășuni. Le-am ars odată cu bărbatul care le-a pictat. Dar am păstrat pielea de vițel. Pielea de vițel este un pergament nescris. Pe ea ar putea fi desenat orice loc.

Mă sprijin puțin cu șoldul de piatră și mai arunc o privire spre satul pe care l-am ales, știind că îl văd pentru ultima oară. N-aud zgomotul niciunei unelte. N-aud chemarea niciunui animal. E tăcut și netulburat, îngrijindu-se

de sine; un Eden fără Adam și Eva. Grâul meu de iarnă se umflă sub pământ, nevăzut de nimeni. N-o să mai treacă multe zile până ce singura brazdă de pe câmp o să se umple de verdeață. Pământul și semințele lucrează în tăcere. Nici măcar conacul nu mai trosnește, deși fuiorul de fum se întinde încă deasupra acoperișurilor și a coroanelor copacilor, ducându-l cu el și pe domnul Scârța-Scârța. Dacă mă va prinde cumva vreunul dintre oamenii lui Jordan și mă va întreba de ce n-am salvat conacul, am ce să le spun. Vrajitoarea aia orfană a mângâiat lemnul casei cu respirația ei de foc. Femeia aia – neajungându-i că și-a vărsat veninul pe porumbei și pe Willowjack, nevrând să se mulțumească doar cu sângele subțire al lui Philip Earle sau cu rănilor grăjdarului, pe care ea însăși le-a încurajat, cu vrăjile ei, și pentru că nici dând foc caselor noastre nu și-a potolit foamea de flăcări – era hotărâtă să dea foc proprietății lui Kent și a lui Jordan. Cea mai nelegiuită faptă dintre toate. Aveți grijă cu ea. Are un car acum, o să le spun. Ochii și părul de un negru fără margini. Duce păcatul și discordia în cele mai îndepărtate unghere ale lumii. N-o să le spun că mă duce și pe mine cu ea.

A venit vremea. Trebuie să-mi iau rămas-bun, deși nu e cine știe ce priveliște. De-aici, pământul e ascuns și mărginit: o alee, câteva ziduri de piatră, un gard viu. Până și măcăcinii și curpenii de pădure au fost tăiați de o mână grijulie, de coasa vreunui țăran care acum trebuie să fie departe, în siguranță și năucit de toate câte s-au petrecut. În afară de lichenii care s-au strâns pe bornă, singurele lucruri colorate sunt măceșele stacojii, ascunse printre ghimpii tăiați.

Oricum, priveliștea care mi se așterne în față, dincolo de hotarele noastre, e mai plăcută privirii. E și mai sălbatică, firește. Mai lipsită de formă, mai goală. Ierbăria de acolo n-a mai fost tăiată de ani zile, dacă o fi fost vreodată plivită. S-a întins peste drum cu brațele ei mari, de parcă ar fi vrut să-i întoarcă înapoi pe călători sau să le îngreuneze înaintarea. Văd locurile nămolose pe unde a trecut cu roțile carul soților Beldam și pe unde a frânt crengi de alun, grele de fructe timpurii, ca să își facă loc. Drumul îmi spune că n-ar trebui să mă tem de viitorul pe care mi-l pregătește. N-o să mor de foame, cel puțin. Când o să mă satur de alune, o să-mi înnegresc limba cu mure și o să-mi înroșesc buzele cu soc și porumbe. Găsesc fructe și alune la fiecare pas. Pământul îmi va da preaplinul nesfârșitului său rod destul timp cât să-mi găsesc un alt loc în care să mă așez.

Un șoarece singur și încrezător, hotărât să caute hrană la lumina zilei, așa cum rareori fac șoarecii, și prea miop ca să mă vadă și să-i fie frică de

mine, își scoate capul mic pe alee. Îl urmăresc cum caută nervos câteva clipe, înainte să-i dau de știre că sunt pe aproape. Împing cu piciorul un bulgăre de pământ spre iarba în care stă. Ai grijă. Șoarecele se oprește pe loc pentru o clipă, apoi fuge peste pietre și mușchi ca să dispară înapoi în gaura lui. Dacă e înțelept, o să stea acolo până la noapte. Mie nu-mi mai rămâne decât să-mi iau sacii cu puținele lucruri care mi-au rămas, toiagul cel zdravăn, sulul nescris de piele velină, argintul și povara de remușcări și amintiri. Asta e acum munca mea cea grea. Trebuie să las în urmă câmpurile astea. Trebuie să fac acest prim pas dincolo de hotar. Trebuie să merg mai departe de unul singur, până când o să ajung oriunde mă așteaptă ceva, oriunde ne așteaptă.

Am avut norocul să mă bucur de o carieră frumoasă în lumea cărților și a editării.

Vreau să le mulțumesc lui Pam Turton, lui Tom Crace și lui Lauren Crace pentru că m-au lăsat să-mi văd de obiceiul antisocial al scrisului într-o casă plină de fericire, de iubire și de încurajări.

Îi sunt profund recunoscător lui David Godwin, care mi-a fost, pe rând, redactor, editor, agent literar și prieten încă de când mi-am publicat prima povestire. Am avut norocul de a lucra timp de câțiva ani (printre mulți alții) cu John Glusman și Nan Talese în SUA și cu Tony Lacey și Kate Harvey în Marea Britanie.

Notes

[←1]

Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe polisemia cuvântului *flock* („stol”, „turmă”, „smoc de lână”). (N. tr.)

[←2]

Credință populară din vestul Angliei care spune că la începutul primăverii, cântecul cintezei le cere oamenilor să-și plătească chiriile. (N. tr.)

[←3]

Erl-king, în original; ființă mitică din folclorul saxon, spiriduș malefic al pădurilor. (N. tr.)

[←4]

Joc de cuvinte intraductibil: prenumele și numele naratorului, Walter Thirsk, au paronime în cuvintele englezești *water* („apă”) și, respectiv, *thirst* („sete”). (N. tr.)

[←5]

Suffingale, în original. Cuvântul nu există în limba engleză. „Sufocelul” este o invenție lexicală a traducătorului. (N. tr.)

Table of Contents

[Notes](#)

